BOGOMIL RAINOV

MAREA PLICTISEALĂ

Coperta de Mihai Mănescu

Богомил Райнов
ГОЛЕМАТА СКУКА
Софиа, «Български писател»,
1971.

Toate drepturile asupra acestei versiuni
aparțin Editurii UNIVERS

BOGOMIL RAINOV

MAREA PLICTISEALĂ

În românește de Mihail Magiari

București — 1980
EDITURA UNIVERS

CAPITOLUL I

După vînzoleala de la ora prînzului, în arşiţa de august, aceste lungi coridoare — cu şirul lor de uşi închise ermetic, cu ferestre înalte şi posomorîte ce dau spre o curte interioară — par ciudat de liniştite şi întunecoase. În mod normal, un om s-ar rătăci prin ele ca într-un vis apăsător, eu însă, am sentimentul că abia acum mă trezesc, că, în sfîrşit, mi-am venit în fire după toată nebunia din zilele trecute — plajele albe, marea albastră şi costumele de baie viu colorate, ce le purtau minunate trupuri de femei.

Poate să fie o prostie, dar o dată ce ţi-e scris să circuli aproape întotdeauna pe trotuarul umbrit al străzii pe care se scurge viaţa noastră, vine o vreme cînd tot ceea ce vezi pe celălalt trotuar, pe cel însorit, începe să ţi se pară ireal, efemer ca un miraj. Şi dacă întîmplător ai ocazia să nimereşti pe această parte plină de lumină, ai senzaţia că dintr-o dată lucrurile s-au încurcat, că ceva nu e în regulă, că visezi, ori că ai luat-o razna.

De aceea, coridorul, cu răcoarea şi severa lui solitudine, mai readuce sentimentul liniştitor al realităţii. Totul e la locul său : în primul rînd Centrala ; şi eu, de asemenea, sînt la locul meu — pe partea umbrită a vieţii — şi dacă nu m-am trezit încă de-a binelea din auriul şi azurul litoralului, peste puţin timp o să mi se ofere în acest scop o ceaşcă de cafea tare, deşi în clipa de faţă aş fi preferat să fiu scutit de aşa ceva.

A opta uşă. Bat şi intru. Secretara mă întîmpină cu un zîmbet oficial şi se duce să raporteze, apoi apare din

nou și-mi face un semn cu capul spre cabinet. Sînt așteptat.

— A, Boev ! exclamă generalul pe un ton de surpriză plăcută, ca și cum întîlnirea noastră ar fi fost, pur și simplu, întîmplătoare. Cum ți-ai petrecut concediul ?

— A fost mai scurt decît m-așteptam, îi răspund strîngîndu-i mîna întinsă.

Șeful știe foarte bine că vacanța mea a fost cam scurtă, fiindcă el însuși m-a chemat de urgență la Sofia. „Eu nici atît nu m-am putut odihni !" — ar fi remarcat oricare altul în locul său, dar șefului meu nu-i sînt pe plac asemenea divagații. Se ridică în picioare și după ce face înconjurul biroului său enorm, iată-ne instalați în niște fotolii de un verde închis, ce se aflau lîngă un ficus de aceeași culoare. Peste puțin timp intră secretara cu cafelele. Din moment ce ne erau servite, însemna că ne așteptă o convorbire substanțială și cu consecințe. În astfel de cafele mie îmi cade întotdeauna drum.

Generalul deschide cutia cea mare cu țigări de export, folosită doar la ocazii, mi-o întinde, însă eu prefer să aprind una dintr-ale mele. Șeful fumează din an în paște și dacă memoria nu mă înșeală, pe cutia asta mare s-a așternut praful timp de vreo doi ani de zile. El își aprinde una din țigările trezite, suflă fumul pe gură cu o ușoară încruntare și soarbe din cafea. Stăm așa cîteva minute, fiecare preocupat cu ceașca și cu gîndurile sale, pînă cînd generalul mă întreabă pe neașteptate :

— Ce cunoștințe ai în materie de sociologie ?

— Ceva mai multe decît în domeniul medicinei veterinare.

— Dar dumneata ai studiat materialismul istoric...

— Da, bolborosesc eu, îndoielnic.

— În acest caz trebuie să-ți împrospătezi cunoștințele ; și să ți le completezi. Pentru treaba asta ai la dispoziție două zile.

— Chiar două zile ? îl întreb gîndindu-mă că șeful subapreciază vădit sociologia, dacă, nu cumva, mă supraaprecîază pe mine.

— În realitate consideră-le patru, fiindcă ai să călătorești cu trenul. Cînd vei pleca de aici, vei primi materialul necesar. Hai, nu te întrista, ți s-a selectat numai esen-

ţialul, aşa că n-ai să te surmenezi cu cititul. Iar acum să trecem la problemă...

Generalul începe să vorbească cu voce egală. Ţigara nefumată s-a stins, uitată pe marginea scrumierii. Cafelele s-au terminat. Mica formalitate a ospitalităţii de birou s-a încheiat. A sosit vremea discuţiilor serioase. În glasul sec şi calm al şefului există ceva înviorător ca răcoarea din coridoarele semiîntunecate. În aceste fraze clare, cumpătate, haosul evenimentelor, accidentelor şi conflictelor, capătă forma impasibilă a unei probleme de matematică — datele situaţiei, schimbările intervenite pe parcurs, valorile cunoscute şi necunoscute după care trebuie să-mi ordonez eu acţiunile, mijloacele şi scopurile operaţiei. Uneori generalul se întrerupe pentru o clipă şi mă priveşte cu ochii săi albaştri, ca şi cum aş fi o dactilografă căreia îi dictează şi pe care trebuie s-o aştepte pînă cînd bate ultima frază. În realitate, deşi nu am în faţă o maşină de scris, lucrurile stau tocmai aşa, fiindcă e necesar să-mi întipăresc bine în minte fiecare amănunt şi fiecare cuvînt.

De aceea şeful se opreşte din cînd în cînd şi-mi acordă o mică pauză, studiindu-mă calm. Are nişte ochi limpezi, luminoşi, indecent de albaştri pentru un general şi probabil că-şi dă seama de acest fapt, pentru că, de obicei, preferă să privească ţinîndu-i uşor întredeschişi.

Şeful meu foloseşte puţine cuvinte în expunerea datelor în cauză şi evită orice fel de comentarii. Ştie că le voi face singur şi găseşte că e inutil să mă încarce cu recomandări. Înainte de a deveni general şi de a nimeri în acest cabinet, a dus el însuşi la bun sfîrşit multe operaţiuni. Iar cel ce a tras şi a năduşit înţelege perfect că în anumite misiuni planul iniţial amănunţit se dovedeşte în realitate total impracticabil.

— Asta e tot, zice generalul o oră mai tîrziu, dîndu-mi de înţeles că acum pot vorbi şi eu.

E absolut sigur că „asta-i tot" şi că, în consecinţă, orice cuvînt în plus e de prisos ; totuşi pun cîteva întrebări la care primesc răspunsurile aşteptate : „Referitor la asta nu dispunem de date", „Verifică la faţa locului", „Nu, despre acest lucru nu ştim nimic". Cu aceste întrebări

inutile se epuizează întreaga mea participare la discuție, dacă nu se ia în considerare și faptul că am reușit să afum de-a binelea cabinetul. Șeful așteaptă să-mi sting ultima țigară, a cincea, și se ridică.

— Poate că nu trebuia să te trimitem tocmai pe dumneata, dar Stancov e peste graniță, iar Borislav pleacă în altă misiune.

Observația, pînă la un punct, nu face parte din stilul șefului, dar n-am timp să mă gîndesc bine la ea, fiindcă mi-a și întins mîna și pentru prima dată a deschis mai mult pleoapele ochilor săi albaștri :

— Îți doresc succes, Boev !

În anticamera secretarei dau piept în piept cu numitul Borislav.

— Ce, pleci ? mă întrebă, întorcîndu-se de la fereastra la care a stăt, probabil, pînă i s-a urît.

— Dar tu ? îl întreb la rîndul meu, ca să-i sugerez să nu mai pună întrebări inutile.

Secretara se ridică și se îndreaptă spre cabinetul generalului.

— Asta înseamnă că n-ar fi de mirare să ne întîlnim în lumea largă, spuse Borislav într-o doară, dîndu-și seama de situație.

— Și chiar de ne-am întîlni, tot n-o să apucăm să ciocnim un pahar... La fel ca în biblie : „Întîlnitu-s-au și nu s-au cunoscut !"

Borislav se pregătește să-mi răspundă ceva, însă eu n-am timp de discuții pe teme biblice, de aceea flutur din mînă în semn de adio și ies. Mă abat pe la serviciul indicat să-mi iau materialul pregătit și pornesc pe drumul de întoarcere prin coridorul lung și răcoros. Pe aici trec zilnic sute de oameni cu neliniște în suflet, cu ușurare, ori cu o vagă nerăbdare, fiindcă acest drum îi duce spre casa lor liniștită, lîngă copii și în lumea lor intimă.

Cu mine, însă, de obicei lucrurile stau ceva mai altfel, pentru că el mă scoate totdeauna departe, în alte locuri, în orașe neștiute, printre oameni necunoscuți și în situații ciudate. Și mereu — cînd cobor scara și dau din cap în fața milițianului de la intrare, care mă salută — mă bate un gînd idiot : că s-ar putea să trec pentru ultima

oară pe această ușă, că am pornit deja, fără să-mi dau seama, pe drumul acela de unde nu mai există întoarcere.

Mă trezesc în mijlocul unor păduri de pini. O vreme am senzația că mi-am întrerupt concediul doar pentru a pleca de la mare la munte, exact ca după recomandarea medicilor, care acordă asemenea prescripții ; „Veți petrece douăzeci de zile la mare, apoi veți merge la munte." Și unde mai pui că toată cura asta nu mă costă nici un ban. Treptat mă dezmeticesc suficient ca să-mi dau seama că nu mă aflu la mănăstirea Rila. Trenul, în zgomotul monoton al roților, se strecoară printre costișe de munte, pe lîngă fereastra cabinei de dormit zboară pădurile de pini din Slovenia. Deși nu sînt în vilegiatură, este plăcut să te trezești în zori de zi și să privești cum în jurul tău, pe pereții vagonului se mișcă, dispărînd și reapărînd, umbrele verzi ale copacilor și petele galbene, strălucitoare ale soarelui.

Beau rapid o ceașcă de cafea rece din termos, fumez o țigară și m-apuc de bărbierit. În principiu, bărbieritul este o treabă plicticoasă, dar cînd o faci într-un compartiment ce se leagănă, e nevoie, în afară de răbdare, și o anumită îndemînare de acrobat. Din fericire, în dimineața asta lucrurile se desfășoară în folosul meu. Abia apuc să mă săpunez, cînd trenul se oprește. Văd un peron pustiu și o inscripție : „Postojna". Am ajuns la graniță. În timp ce-mi continui metodic operația de înfrumusețare, aud o bătaie puternică în ușă și înainte de a apuca să spun : „poftiți !", ușa se deschide brusc, cu familiaritatea grănicerilor de pe toate continentele.

Bărbatul în uniformă îmi ia pașaportul, citește cuvintele : „Mihail Koev — cercetător științific" și mă privește bănuitor, ca și cum ar vrea să se convingă dacă într-adevăr eu sînt acela. Bineînțeles că nu sînt Mihail Koev, nici nu știu dacă există vreunul, dar acest fapt poate fi cu greu constatat dintr-o privire aruncată asupra feței mele săpunite. De aceea, grănicerul se mulțumește să-mi trîntească o ștampilă pe pașaport și să mi-l restituie cu un fel de mormăit neclar, avînd probabil rolul unui salut amabil.

La Postojna stăm mult timp. Am posibilitatea nu numai să termin cu spălatul și îmbrăcatul, dar și să mă cufund din nou în studiile despre sociologie, întrerupte noaptea tîrziu. Oamenii din Centrală s-au străduit într-adevăr să-mi asigure minimul necesar de informații, așa că nu există riscul să mă îmbolnăvesc de meningită. Un caiet cu însemnări trase la xeros despre istoria doctrinelor sociologice, un altul cu material necesar reîmprospătării cunoștințelor mele de materialism istoric și o carte rusească despre sociologia burgheză contemporană, formează întreaga mea bibliotecă mobilă. În toate aceste materiale sînt cuprinse o seamă de noțiuni elementare, cunoscute fiecăruia, deși nu toată lumea bănuiește că ele ar constitui principii ale sociologiei.

Reușisem să citesc cu atenție toate astea și să-mi încarc creierul cu informațiile cele mai importante. Ceva mai dificile sînt teoriile burgheze, din cauza multitudinii lor și a abundenței de nume. Astfel, conform planului, ziua mea de azi este consacrată recapitulării tuturor acestor doctrine biologice, neomalthusiene, geopolitice, empirice, psihologice, semantice, structuraliste și nu mai știu cîte altele.

Oricît de lungă ar fi fost staționarea noastră la Postojna, tot n-aș fi avut timpul necesar ca să pot asimila toată grămada de școli și de filozofi scolastici. Trenul parcurse apoi un peisaj lipsit de orice urmă de vegetație silvestră și s-a oprit puțin mai tîrziu la granița italiană. Din nou a urmat brusca deschidere a ușii, silabisirea numelui — Mihail Koev — de către omul în uniformă, o ștampilă — „Grazia signore", și iarăși o porție suplimentară de teorii burgheze, greu asimilabile. În cele din urmă trenul se avîntă la drum cu un trăncănit grăbit pe șine, luînd în viteză cotiturile largi ale traseului. Parcurge acum un platou pietros, inundat de soare și întrucît taluzul este înalt, iar garnitura gonește cu toată viteza, am senzația că nu traversăm podișul, ci zburăm în jos, spre cîmpie. Nu există pini, nu există pășuni înrourate de munte, nici un fel de păduri și nici umbre albastre și răcoroase. Priveliștea din jur este de o albeață orbitoare și pustie ca un peisaj lunar — suprafețe de pietriș sfărîmat, coline și versante stîncoase, un cer de stîncă cenu-

şie, decolorat de arşiţă. Acestea sînt locurile pe care le străbatem. Printre cutele platoului pietros, din cînd în cînd se arată masive bunchere de beton. Deasupra văgăunilor pîndesc ochii negri, orbi, ai cazematelor mascate în culori potrivite, iar în depărtare strălucesc, trăgînd cu urechea la bolta cerească, antenele metalice ale instalaţiilor Radar. Aşa este ţinutul prin care trec, pustiu şi alarmant, înecat în nemişcare şi linişte, o linişte încordată, de pîndă şi aşteptare, putînd declanşa într-o secundă explozia asurzitoare a războiului. Peisajul acesta constituie o imagine a vieţii cu latura ei întunecată, deşi acest platou pietros, lunar, sclipeşte orbitor în lumina albă şi moartă.

Mă cufund din nou în analizele seci ale cărţii ce-mi tot cade din mînă. Cînd după o jumătate de oră îmi arunc din nou privirea pe fereastră, a şi apărut regatul cu albastrul său amăgitor, al frumoasei iluzii, ca să folosesc expresia lui Schiller. Trenul zboară pe creasta unei prăpăstii adînci, în fundul căreia se zăreşte azurul Mării Adriatice, cu ţărmurile inundate de verdeaţă. Între verdele pădurilor şi albastrul mării se întinde dunga pestriţă a plajelor, cu petele în diferite culori ale bărcilor, umbrelelor şi costumelor de baie. Iată-ne din nou în vilegiatură. Privesc iarăşi — e drept, de la distanţă — trotuarul însorit al vieţii. Iată în depărtare şi pietonii lui, care flirtează, îşi plimbă pălăriile de soare şi beau limonadă cu paiul. Ei nici nu ştiu cît de fragilă e lumea lor azurie şi însorită şi cît de aproape se găseşte, acolo sus, o altă lume : cu bunchere, fortificaţii betonate şi cu acele antene mereu pînditoare ale radarelor şi ale bateriilor antiaeriene. De altfel, analizînd strict medical, această ignoranţă este mijlocul cel mai bun pentru apărarea nervilor. Dacă, bineînţeles, există cine să se ocupe şi de cealaltă apărare.

Escala de la Triest mi-a dat posibilitatea să mă înviorez cu încă o cafea, mult mai tare decît cea din termosul meu şi mult mai proaspătă. La bufetul gării şi pe peroane forfotesc cei ce vin sau pleacă în vacanţa de vară : tineri cu cămăşi pestriţe, fete în minijupe, atleţi în curs de îmbătrînire şi în pantaloni scurţi, frumuseţi trecute care îşi dezvăluie prin decolteurile generoase car-

nația abundentă. Mă plimb cîteva minute încolo și-ncoace, ca să-mi pun în mișcare mușchii, după sfatul ioghinilor, și ca să mă bucur de acest anonimat deplin, la care visează întotdeauna oamenii de profesia mea, dar care atît de greu poate fi asigurat, apoi mă întorc în compartiment fiindcă mai am de lucru.

Trenul pornește tocmai cînd sînt cufundat pînă-n gît în teoriile lui Darendorf și Lipcet. Nu știu dacă ele sînt foarte greoaie sau căldura e în creștere, dar către Portogruaro, dragostea mea pentru știință începe să scadă într-un ritm alarmant. Las cartea și privesc cu ochi obosiți priveliștile de afară. Pe lîngă fereastră se perindă grădini și livezi, mărginite de verdele copacilor, garduri roșii și verzi, decolorate de soare, inscripții uriașe ridicate deasupra șoselelor care preamăresc calitățile legendare ale înghețatei „Mota" și ale apei minerale „Recoaro". Toate acestea nu prea mă interesează și-mi sînt îndeobște cunoscute, pentru că nu o dată am parcurs acest itinerar, fără să acord o atenție deosebită peisajului respectiv. Le știu așa cum cunosc atîtea alte locuri și orașe, despre care un adevărat turist v-ar spune că aici se găsește cutare muzeu, ori cutare monument, că la acest restaurant se mănîncă excepțional, iar varietcul acela are un program foarte interesant ; pentru mine, aceleași detalii provoacă doar amintirea primejdiilor legate de executarea vreunei misiuni, de obicei riscantă și dificilă.

În ce măsură sarcina mea actuală este riscantă, asta rămîne să văd la fața locului, dar în ceea ce privește dificultățile ei, acestea pot fi pronosticate de pe acum. Unele dintre ele au și apărut. Ele provin din însăși condiția misiunii, cu date nemărginit de incomplete pentru luarea unei decizii. Dacă o asemenea problemă ați prezenta-o unui matematician, sau unei mașini de calcul, amîndoi ar refuza să o rezolve. Eu, însă, nu sînt nici matematician, nici creier electronic și de aceea trebuie să acționez cu datele existente și destul de modeste. Acestea sînt următoarele :

Dimităr Todorov, de 45 de ani, căsătorit, este directorul adjunct al unei Centrale comerciale de la noi. A călătorit deseori în Apus pentru încheierea diferitelor tranzacții. Era ireproșabil la servici. A fost folosit, incidental, pen-

tru servicii mărunte și de organele noastre. În ultima sa călătorie la München, Todorov s-a întîlnit cu Ivan Sokolov, un fost coleg de școală, devenit acum o figură proeminentă a emigrației bulgare în Germania Federală. Acesta i-a propus lui Todorov să-i furnizeze informații importante despre unele acțiuni subversive iminente ale Centrului emigrației, contra unei sume de o sută de mii de dolari, plătiți numerar. Todorov i-a răspuns că asemenea tranzacții nu intră în atribuțiile sale de serviciu, dar i-a promis ca, după întoarcerea sa în țară, să informeze pe cine trebuie. Apoi, ambii au convenit asupra modului de stabilire a unei legături viitoare, după care s-au despărțit.

Informațiile furnizate de Todorov după înapoierea sa la Sofia nu conțin nimic mai mult, în afara unor amănunte pe care le-am memorat cu precizie :

„...am ieșit din hotel ca să cinez și cînd am trecut pe lîngă un Volkswagen, parcat lîngă trotuar, am auzit pe cineva strigîndu-mă : „Mitko !" M-am oprit surprins, puțin tulburat, cînd mi-am dat seama că omul de la volan este Sokolov, pe care îl știam ca fiind unul dintre șefii emigrației. Acesta mi-a spus : „Nu te teme, am să-ți comunic ceva interesant" — și a insistat să mă urc alături de el în mașină. A pornit motorul, însă după cîteva sute de metri a oprit într-o stradă dosnică, unde s-a desfășurat toată convorbirea noastră...

Tot timpul am avut impresia că Sokolov se teme pentru viața lui : m-a prevenit de două ori ca această propunere să n-o comunic decît verbal, după ce mă voi întoarce la Sofia. Mi-a spus de asemenea că, dacă va fi acceptată, predarea informațiilor și plata nu va fi făcută în Germania Federală, ci într-o altă țară apuseană. A cerut să fie informat despre data și locul acestei întîlniri printr-o scrisoare, venită chipurile de la fratele său din Sofia și expediată la München, la post-restant. În scrisoare, sub un pretext oarecare, va trebui amintit orașul respectiv în care eu mă voi instala și o cifră din care, prin scăderea numărului cinci, ar rezulta data. Întîlnirea va avea loc la data aceea, în bufetul gării, la ora nouă seara.

Sokolov m-a asigurat că informațiile promise sînt de o excepțională importanță și conțin nu numai planurile

de subminare a activității noastre, ci și toată strategia diversionistă a emigrației pe o perioadă îndelungată de timp. „Dacă micii mei prieteni ar adulmeca ce marfă mă pregătesc să vă vînd, aș fi un om sfîrșit", a repetat el de două ori. L-am întrebat de ce își asumă un asemenea risc și mi-a răspuns că nu mai are acolo nici o perspectivă și că s-a hotărît să schimbe clima...

Mai departe, relatările lui Todorov conțineau unele reflecții personale asupra problemei, ca de exemplu : că în cazul de față el nu crede să fie vorba de vreo provocare sau de un bluf, că propunerea lui Sokolov ar fi fost sinceră, și alte asemenea considerații, fără nici o însemnătate cînd vin de la un diletant ca dînsul.

Al doilea element cunoscut din misiunea mea se referea la Sokolov : Ivan Sokolov, 46 de ani, divorțat, cetățean al Republicii Federale Germane, fugit din Bulgaria în 1944, odată cu retragerea nemților. Datele de care dispune Centrul confirmă că pînă la evenimentele din Cehoslovacia din august 1968, Sokolov a fost una dintre figurile proeminente din conducerea politică a emigrației ostile. În timpul acelor evenimente a fost zburat din postul său și trimis la un serviciu de mîna a doua — stația de radio a emigrației. I s-a găsit vina că ar fi fost inoperativ în situația creată, dar motivul adevărat trebuie căutat în luptele pentru putere între diferitele grupuri de emigranți.

După cercetări suplimentare, Centrul a ajuns la următoarea concluzie : în primul rînd, că Sokolov — nemulțumit de retrogradare, sau temîndu-se de desfășurarea pe mai departe a evenimentelor în dauna sa — a luat într-adevăr hotărîrea să părăsească Germania Federală ; în al doilea rînd, ținîndu-se seama de întinsele sale legături, este foarte probabil ca el să dispună de importante informații secrete pe care s-a hotărît să le vîndă pentru a-și putea asigura o existență liniștită la noul său domiciliu : în al treilea rînd, Todorov urmează să reia contactul cu Sokolov și să-i cumpere informațiile.

Ca loc al tranzacției a fost ales orașul Copenhaga. Danemarca este o țară care îi convine atît lui Sokolov, fiind vecină cu Germania Federală, cît și lui Todorov, care tot trebuia să facă o călătorie acolo, în vederea achiziţio-

nării unor mărfuri. Respectivul produs figurează pe lista materialelor pe care țările membre ale N.A.T.O.-ului nu au voie să le exporte în lagărul socialist. De aceea, marfa urma să fie expediată în Austria, iar de acolo în Bulgaria. Plata acontului trebuia s-o efectueze direct Todorov, căruia i se vor trimite la Copenhaga trei sute de mii de dolari. La această sumă se va adăuga încă o sută de mii de dolari, așa încît Todorov va avea posibilitatea să încheie ambele tranzacții.

De aici încolo premizele problemei încep să devină neclare, excluzînd faptul că Todorov a sosit într-adevăr luna trecută la Copenhaga și că, după informațiile noastre, Sokolov se afla de asemenea acolo, la data și locul stabilit. Todorov s-a prezentat la reprezentanța noastră comercială ca să-i fie facilitată o întîlnire cu funcționarii firmei respective. Suma de patru sute de mii de dolari a fost încasată, după cum reiese din verificarea făcută la bancă. Întîlnirea dintre Todorov și Sokolov a avut loc la gară, după mărturisirea unei terțe persoane trimisă spre asigurare la fața locului, fără ca primul să bănuiască ceva. După asta — întuneric ! Întuneric în sensul că ambele și unicele date cunoscute ale problemei s-au transformat în necunoscute, Sokolov și Todorov dispărînd fără urmă, undeva în Copenhaga, sau în afara ei. După încheierea tranzacției cu firma daneză, comerciantul nostru nu-și mai face apariția la reprezentanță, nici nu se mai înapoiază la hotel. Sokolov, de asemenea, nu mai revine la hotelul său, după cum ne-a relatat persoana însărcinată cu supravegherea lor. În general, datele precise se termină, lăsînd loc prezumțiilor contestabile.

Presupunerea cea mai simplă ar fi că Todorov a șters-o, pur și simplu, cu banii destinați lui Sokolov. Dar însuși faptul că s-a trimis în contul lui o asemenea sumă, constituie o mărturie că el nu poate face parte din categoria celor în stare să comită o trădare pentru bani. O altă posibilitate ar fi aceea că Sokolov l-a ademenit pe Todorov la „un loc sigur", unde urma să-i predea informațiile, și că acolo l-a lichidat. Dacă se are în vedere caracterul acestuia, emigrantul ar fi fost capabil și de o asemenea ticăloșie, iar faptul că în fața sa se afla un vechi prieten din copilărie n-ar fi fost o piedică pentru a apăsa pe

trăgaci. Sokolov, însă, nu era atît de prost ca să-şi asume riscul unei crime atunci cînd putea obţine banii pe o cale mult mai uşoară. Această ipoteză devine plauzibilă doar în cazul în care Sokolov n-ar fi putut primi banii pe cale normală, din cauză că nu ar fi dispus de informaţiile promise. La o analiză mai amănunţită, ultima variantă apare neverosimilă. Dacă emigrantul n-ar fi avut materiale autentice, nimic nu l-ar fi împiedicat să fabrice altele false, în loc să-şi păteze mîinile cu sînge.

A treia posibilitate : Emigranţii din Germania Federală au adulmecat tranzacţia pregătită şi au hotărît să intervină. Variantele la această ipoteză sînt multe şi mult mai plauzibile.

a) Sokolov a fost constrîns în prealabil de colegii săi şi pus în situaţia de a întinde o cursă lui Todorov.

b) Sokolov şi Todorov au fost urmăriţi şi prinşi chiar în momentul tranzacţiei, apoi duşi într-un loc necunoscut. Foarte probabil ca acesta să se găsească undeva la Copenhaga sau, oricum, în Danemarca, deşi nu este exclus, în ciuda dificultăţilor întîmpinate de o asemenea acţiune, ca ei să fi fost transferaţi în Germania Federală.

c) Sokolov a fost lichidat, iar Todorov supus unor presiuni pentru a se obţine de la el informaţiile respective.

d) În cazul că a trădat, Sokolov a supravieţuit, iar Todorov a fost înlăturat.

e) În cele din urmă, şi la fel de verosimil, s-ar putea ca amîndoi să fi fost lichidaţi.

Dar chiar aşa de s-ar fi întîmplat lucrurile, eu sînt dator să stabilesc cauza morţii şi să emit certificatul de deces ; trebuie să aflu ce s-a petrecut în mod precis, să-l ajut pe Todorov — în situaţia că el mai poate primi vreun ajutor — şi să pun mîna pe informaţii, în cazul că ele se mai află la dînsul. Trebuie să execut toată acţiunea privitoare la căutarea lui, *singur*. N-am nevoie *sub nici un motiv* să recurg nici la misiunea noastră diplomatică din Copenhaga, nici la reprezentanţa comercială, nici la personalul de la agenţia „Balkanturist", sau T.A.B.C.O. Acestea sînt scrise negru pe alb în condiţiunile misiunii şi pentru mai multă claritate sînt subliniate cu două linii.

Bineînțeles, în cazul dispariției unui cetățean de-al nostru, și pe lîngă asta, plecat în interes de serviciu, lucrul cel mai simplu este de a se face o adresă, pe cale oficială, guvernului respectiv. Foarte simplu, dar cu totul inutil. După toate datele noastre, în cazul de față, autoritățile daneze sînt în afara jocului. Cine știe dacă ancheta pe care ar întreprinde-o ar aduce vreo descoperire, de vreme ce, pînă în momentul de față, ele nu știu nimic în legătură cu aceste întîmplări. Și ar fi greu de presupus că poliția din Copenhaga va accepta să ne informeze despre mersul și rezultatele unei tranzacții reprezentînd un schimb natural de informații contra dolari, aflată în afara schimbului de mărfuri oficial. Așa că, cercetările, care ar fi trebuit să intre în atribuția poliției Majestății sale regale, acum vor fi duse la bun sfîrșit de un anonim, care nici măcar nu e supusul regelui danez.

Instrumentele puse la dispoziția mea sînt : o firmă și legătura cu Centrul. Firma constituie apartenența mea la familia științifică a sociologilor. Trimis la specializare în străinătate, eu m-am folosit de această posibilitate pentru a da o raită pe la simpozionul internațional de sociologie — care urmează să se deschidă peste vreo două-trei zile la Copenhaga — așa, fără nici un mandat de reprezentare din partea vreunui institut științific de-al nostru.

Legătura o stabilesc în fiecare marți, la ora șapte seara, cu un om obișnuit și demodat, în fața intrării de la „Tivoli". Obișnuit, fiindcă poartă o sacoșă de călătorie albastră, cu inițialele Companiei aeriene S.A.S. Demodat, pentru că poartă pe cap o șapcă cu carouri roșii. Parola... ca orice parolă.

Vîntul umflă perdeaua pe jumătate lăsată. Este o adiere caldă ce mărește și mai mult zăpușeala din compartiment. Las deoparte cartea cu teoriile burgheze, fiindcă îmi dau seama că de o jumătate de oră citesc una și aceeași frază, fără să pricep o iotă. Culorile verzi ale peisajului de afară par șterse și cenușii din cauza luminii puternice a soarelui. Roțile șuieră pătrunzător pe șine, iar trenul zboară

cu peste o sută de kilometri pe oră, ca și cum s-ar grăbi să se smulgă din panorama caniculară, ce pare fără sfîrșit. Înaintăm într-o regiune toridă, cu pomi uscați de căldură, cu grădini veștejite și clădiri moarte și pustii.

Perdeaua pe jumătate coborîtă acoperă partea cea mai pură a cadrului, aceea cuprinsă în întregime de razele soarelui, dar și cea rămasă vederii este suficient de orbitoare ca să-ți provoace dureri de ochi. De aceea, prefer să privesc în fața mea prin semiobscuritatea compartimentului încins de căldură și să studiez fotografia-reclamă a Alpilor, prinsă în perete. Alpii, după cum bine este știut, reprezintă o panoramă mirifică, însă după ce i-ai contemplat îndelung într-o imagine fotografică, încep să-și piardă din fascinație. Și totuși, eu continui să mă uit la Materhorn, vîrful înzăpezit al masivului Jungfrau, sau ceva de genul ăsta, pentru că simt cum mă răcorește și îmi limpezește mintea, încărcată pînă acum cu cercetarea fenomenelor sociale.

Dintre toate fenomenele lumii, două mă preocupă în mod special : Dimităr Todorov și Ivan Sokolov. Primul îmi este bine cunoscut. În ceea ce-l privește pe al doilea, îl știu numai dintr-un dosar și dintr-o fotografie îngălbenită. E bună și o poză, se-nțelege, ca să pot recunoaște persoana în cazul cînd m-aș ciocni cu ea pe stradă. Cît despre caracterul cuiva, eu unul nu am obiceiul de a-mi face o părere după fotografii și, în general, după aspectul fizic. Un adevăr elementar este că rolul principal al trăsăturilor exterioare este tocmai acela de a te induce în eroare, deși Sokolov — și ca fizionomie și ca mentalitate — pare destul de primar pentru a fi în stare să păcălească pe cineva. Dacă individul acesta ar avea ceva comun cu numele său de familie *, nu ar putea fi altceva decît rapacitatea personificată. Un tînăr exaltat fugit din țară, crezînd că în Apus va trăi mai bine ca în Răsărit. Un emigrant transformat într-un dușman activ, doar fiindcă această îndeletnicire s-a dovedit a fi bine remunerată. Un trădător gata acum să facă un serviciu patriei sale, pe care a trădat-o, dar nu pentru a-și răscumpăra păcatele, ci pentru a-și majora veniturile. Un asemenea

* Sokol — uliu (trad. din lb. bulgară).

om, în cazul cînd devine agent, va fi întotdeauna dublu, dacă, bineînțeles, nu e în stare să fie triplu.

Astfel de indivizi sînt gata să profite, prin orice mijloc posibil, inclusiv crima. Hotărîrea de a se încheia o tranzacție cu Sokolov a fost dictată nu de iluzii privitoare la caracterul lui, ci de o reală apreciere a situației. Acum el se află într-un atare moment cînd într-adevăr are interes să încheie tîrgul propus. Și dacă acesta nu a decurs favorabil, adevărata cauză nu trebuie căutată la Sokolov, ci la altcineva.

Natural, „altcineva" ar putea fi Todorov. Numai că pe el îl cunosc bine, nu după o fotografie, așa că îi știu exact și calitățile și defectele. Nu s-ar fi lăcomit la o sumă de bani, ca preț al unei trădări. Din partea lui te-ai fi putut aștepta mai degrabă, ca neprofesionist, să facă vreo greșeală supărătoare, sau chiar fatală. La prima vedere nu există nimic mai simplu ca gestul de a da cuiva o servietă cu bani și în schimbul ei să primești niște informații. Totuși, astfel de operații par ușoare numai aceluia care habar n-are de asemenea tranzacții și nici măcar nu e în stare să-și imagineze cîte riscuri, situații neprevăzute și întorsături neașteptate comportă realizarea unei astfel de misiuni, într-un mediu dușmănos și cu parteneri care nu țin cont de nimic. Cred că-l cunosc bine pe Todorov. Dar poți să știi cum e în realitate ? Uneori ni se pare că ne-am format o părere deplină despre un om numai pentru faptul că ne-am obișnuit să-l întîlnim deseori și să schimbăm un salut.

Roțile șuieră acum asurzitor pe șine. Frînele intră în acțiune. Trenul își încetinește mersul și se oprește. Pe peronul gării, în măsura în care arșița permite aceasta, e animație. Mestre. Pe lîngă mesele din fața bufetului, călătorii și cei care-i întîmpină, așteaptă la umbră trenul următor. Pe chei, soții și nevestele se îmbrățișează, grijulii unul față de altul după despărțirea din timpul vilegiaturii și împroșpătați de infidelitățile din vacanță. Tabloul apare zgomotos și pestriț, dar priveliștea Alpilor este totuși mai interesantă.

Trenul pornește din nou, prinde viteză pe terasamentul betonat, traversînd ținuturile maritime joase de lîngă Veneția. Marea întindere de apă este cenușie, la

fel cu cerul, poate ceva mai puțin tulbure. Din această parte a vagonului nu ai ce vedea — decît mare și cer, la fel se zărește și în partea cealaltă. Totuși mă ridic, ies pe coridor și mă așez la geam. Paralel cu calea ferată se întinde panglica betonată a șoselei și acolo, în față, unde încep să apară clădirile Veneției, o ia în sus și cotește la dreapta, într-o curbă lată.

Mai departe nu se vede nimic, însă eu îmi ațintesc privirea tocmai într-acolo spre „mai departe" și am impresia că întrezăresc dincolo de curbă un trup chircit la margine de drum, cu picioarele zdrobite, încă tremurînde și cu capul sfărîmat de parapetul de piatră ; se mai vede o pălărie albă de panama, șifonată în cădere, îmbibată de sînge.

Acesta este prietenul meu Liubo Anghelov. Imaginea pe care mi se pare că o deslușesc în depărtarea înfiorată de caniculă, am văzut-o nu demult pe șoseaua Veneția-Mestre. Liubo venea spre mine pe partea carosabilă, cu pasul tău tîrșit, și dintr-o dată un Buik negru l-a izbit din spate și l-a zvîrlit spre bariera podului. Dintr-un om devenise, într-o clipă, o masă de carne diformă. A fost lichidat pentru că încercase să cumpere informații, la fel ca Todorov. Și omul cu care tratase era un tip nesigur, aidoma lui Sokolov. Numai că Liubo nu acționase după instrucțiuni, ci după capul său. Și apoi, el era cu totul altfel decît Todorov. Vreau să spun că dacă pe șoseaua Veneția-Mestre ar fi dispărut nu Liubo, ci Todorov, faptul nu m-ar fi durut în așa mare măsură.

Veneția. Aud din nou larma peronului. Din nou aceleași îmbrățișări între soți, între tați și fiice și între persoane al căror grad de rudenie e nedeterminat. Dispun de o jumătate de oră, timp suficient ca să pot ieși în oraș și să-mi reamintesc niște lucruri vechi. Dar amintirile nu sînt slăbiciunea mea și dacă le-aș fi purtat pe toate necontenit în mine, ar fi trebuit să-mi fi plesnit capul de ele. Așa că prefer să-mi petrec timpul în bufetul gării, cu ceva mai practic — un pahar cu bere și o porție de șuncă.

Pe la ora cinci, încet și prevăzător, trenul ne introduce în imensul hangar de sticlă și beton al gării din Milano. Este capătul primei părți a călătoriei mele. Aici

va trebui să cobor și să aștept trenul de noapte pentru Copenhaga. Mi-am lăsat geamantanul la biroul de bagaje și am pornit să mă plimb prin oraș. O greșeală de neiertat: deși este după-amiaza tîrziu, străzile încă mai sînt inundate de căldură. Pentru cină e încă devreme. Domul din Milano nu mă interesează cîtuși de puțin, iar ultimele modele de pantofi de damă, nici atît. De aceea, întorc spatele străzilor comerciale și punctelor turistice și mă însingurez într-o cafenea vecină cu gara, unde de-a lungul a trei ore urmăresc distrat complicatele raporturi reciproce între proxeneți și prostituate. După ce studiile asupra amorului propus de tinerele Eve m-au plictisit, mi-am mutat baza la un restaurant din apropiere ca să-mi omor timpul încă un ceas cu ajutorul unei cine modeste și a unei jumătăți de vin. Spre miezul nopții m-am reîntors la gară. Mi-am scos bagajul și am luat-o, pe peron, spre vagonul respectiv. Uriașul hangar iluminat s-a mai liniștit. Călătorii osteniți moțăie pe bănci lîngă geamantanele lor, sau dau cîte o raită, somnoroși, pe la chioșcurile cu suveniruri, sandvișuri și romane polițiste.

Însoțitorul vagonului de dormit, care stă tăcut la postul său din fața trenului, îmi ia biletul și evaluînd în mod discret, dar atent, ținuta mea — face semn ajutorului să-mi ia bagajul. Îl urmez, plătesc cît trebuie pentru serviciul inutil și mă așez la geam, pe culoar. Peronul, pe această porțiune, este pustiu, dacă nu ținem cont de însoțitorul vagonului, de o pereche de călători în vîrstă, așezați pe banca din față, și de un ins oarecare ce vine încet, spre tren.

Omul examinează în fugă vagoanele și se apropie, suficient ca să-mi dau seama că parcă îl cunosc vag de undeva.

— Poftim, ce surpriză! murmură la rîndul său, privindu-mă și oprindu-se sub fereastra mea. Numai pe dumneata nu credeam că te voi întîlni.

— Se mai întîmplă și de astea, bolborosesc eu și-i strîng mîna întinsă, fără să fiu totuși în stare să-mi amintesc în realitate cine e individul.

Nu știu dacă și conaționalul meu are o impresie mai precisă despre mine, decît am eu despre el. În orice caz,

am schimbat din politeţe încă vreo două-trei fraze fără însemnătate, de genul : „Cum merg treburile ?", „Ce mai e nou ?", „Mare căldură, ce părere ai ?" — după care ne-am strîns mîna pentru a doua oară şi cunoştinţa mea şi-a continuat drumul.

Trenul porneşte. Intru în cabină, încui uşa şi deschid pumnul. Îndrept hîrtia de ţigară, cocoloşită ca o mingioară, strecurată între degetele mele la ultima strîngere de mînă şi citesc textul scris cu litere minuscule : „Sokolov omorît, înjunghiat de o persoană necunoscută. Comunicare în presa daneză de azi-dimineaţă. Cadavrul a fost găsit lîngă şoseaua spre Raodbi. Alte amănunte, lipsă".

Iată o noutate care pune cruce unei jumătăţi din misiunea mea. Cineva ar putea să afirme că dacă l-ar fi ucis şi pe Todorov, sarcina mea ar fi căzut cu totul ! În nici un caz nu ! Vor dispărea numai condiţiile ei actuale, însă răspunsul, într-un fel sau altul, va trebui găsit.

Las perdeaua ferestrei, îmi îmbrac echipamentul meu de lucru — pijamaua — şi-mi iau poziţia cea mai comodă, orizontală, pentru o intensă activitate intelectuală. Iar trenul, cu troznete şi şuierături, zboară în noapte pe întinderile paşnicei şi bătrînei Europe ; cu siguranţă că în clipa de faţă se află undeva, între şoseaua Veneţia-Mestre şi magistrala Raodbi-Copenhaga. Din fericire, în lumea asta civilizată, şoselele sînt rapid curăţate de cadavrele găsite din întîmplare.

CAPITOLUL II

— Sînt ocupate toate camerele ? m-a întrebat şoferul pentru a şasea oară în engleza lui stricată, cînd am ieşit din hotel şi m-am apropiat de taxi.

— Nu e nici una liberă, am răspuns eu pentru a şasea oară, suindu-mă în maşină.

Şoferul porneşte în viteza întîi, face la stînga şi aşteaptă un moment favorabil, să intre în torentul dens al vehiculelor de pe bulevard.

Dintre toate dificultățile posibile, aceasta este unica pe care n-am prevăzut-o. Am sosit într-un moment cînd nu numai sociologii, dar și turiștii din toată lumea și-au dat întîlnire în acest oraș și toate hotelurile sînt ocupate.

Șoferul o ține înainte, parcurge trei sute de metri, cotește la stînga și oprește în fața hotelului „Regina". Totul e ocupat. Nu mi-a mers nici la „Astoria", nici la „Minerva", nici la „Kanzas", nici la „Nordland" și nu mai știu în cîte alte întreprinderi de acest fel.

— Peste tot va fi la fel, mă previne șoferul, după ce am străbătut de la un capăt la celălalt lunga Westerbrogade și străduțele din jurul ei. Doar dacă schimbați categoria.

— Bine, să o schimbăm, bolborosesc fără tragere de inimă.

Să schimbăm categoria înseamnă pentru mine o cheltuială de prisos și ceea ce-i mai important, să încalc programul stabilit anterior. Cercetătorii științifici modești nu trag la hoteluri scumpe.

Șoferul întoarce și pornim în sens invers ca să ieșim din lumea confortului turistic moderat și să intrăm în înălțimile marelui lux. Dar și aceste piscuri se arată la fel de populate.

Și după ce am cercetat în zadar spațioasele hoteluri „Royal", „Mercur", „Angleterre" și „Danmark", ne oprim în fața unei firme mai modeste de neon — „Excelsior".

— Avem o cameră, îmi răspunde spre marea mea surprindere bărbatul din spatele ghișeului. Dar nu vă putem garanta mai mult de două seri.

Cinci minute mai tîrziu mă găseam în această încăpere intimă de la ultimul etaj. Examinez în fugă odaia și constat că, în parte, corespunde tarifului ridicat. Arunc sacoul pe un scaun și deschid fereastra ca să respir puțin aerul de seară al Danemarcei.

S-a făcut ora nouă, dar afară este lumină și pe cerul serii strălucesc straniu inscripțiile verzi de neon, cupolele și acoperișurile de aramă, coclite. Se pare că verdele este culoarea preferată a acestei țări. Un ținut înverzit pe care l-am zărit prin fereastra vagonului, cu întinderi nesfîrșite de iarbă grasă crescută din belșug și

ch copaci întunecați de smarald, îngrămădiți ba în jurul unei ferme, ba aplecați în lungi șiruri și zburliți de rafalele dese ale vîntului răcoros și umed, ca o răsuflare a nesfîrșitelor întinderi. Verdele a pătruns și aici, în mijlocul labirintelor de cărămidă roșie ale orașului, reprezentat de alcile umbroase ale parcurilor, de copacii de pe bulevarde, de iedera cățărată pe ziduri, de arama înverzită a cupolelor și chiar de acest paralelipiped de sticlă de un vag verde luminos, zgîrie-norul companiei S.A.S.

În general, verdele este o culoare proaspătă, foarte odihnitoare pentru ochi, după cum afirmă specialiștii. Însă, în timp ce examinam prin fereastra deschisă panorama orașului, deliciile provocate de această culoare mă preocupau cel mai puțin. La dificultățile nepreväzute iscate de găsirea unui hotel, s-a mai adăugat încă una, care, deși fusese prevăzută, aproape că nu mă așteptam să apară : sînt urmărit ! Am fost filat încă din gară și mai tîrziu, în taxi, apoi în timp ce completam formalitățile de înregistrare în holul de la „Excelsior". Asta e rău. Dar tot răul are și partea lui bună. Bănuiesc că dacă totuși am izbutit să găsesc o cameră liberă, aceasta se datorează ajutorului urmăritorilor mei. Dacă ei mi-au făcut serviciul ăsta, fie pentru că au obosit tot tîrîndu-se în urma mea, sau, pur și simplu, fiindcă odaia de la „Excelsior" este cea mai indicată pentru a mă ține sub observație — asta constituie o problemă de amănunt.

Și dintr-o dată, în timp ce respiram aerul umed de seară, cu vapori de benzină, am avut presentimentul apăsător că misiunea mea nu se va desfășura așa cum fusese prevăzut. Veșnica poveste : încerci să stabilești toate variantele posibile și izbutești într-adevăr să le apreciezi și să ți le vîri în cap una cîte una, pînă la sfîrșit, în afară de aceea, unica, despre care îți vei da seama abia cînd ți se va prezenta singură, ca o realitate ireversibilă. Sînt urmărit. Chiar și așa trebuie să-mi încep cercetările, fără ca oamenii ce-i am în circă să bănuiască ceva. Există o mică posibilitate de scăpare : poate este vorba doar de obișnuita verificare, ca să-și dea seama ce fel de pasăre sînt și în ce scop am zburat pînă în această țară verde. Ar putea fi o manifestare fără importanță a unei obiș-

multe manii de filaj, care se poate termina cît ai bate din palme, dacă le apare clar că într-adevăr sînt un inofensiv cercetător al fenomenelor sociale — un sociolog. În fond, asta n-ar fi chiar atît de departe de adevăr.

— Numele dumneavoastră nu figurează pe lista delegaților, domnule Kocv, murmură tînăra femeie care oficiază la biroul cu tăbliță — SECRETARIAT —.

— Sînt numai în calitate de observator, mă grăbesc să precizez eu.

— A, bine ! dădu din cap dînsa și începu să răsfoiască lista respectivă.

Aș fi putut s-o cruț, să nu se mai ostenească, informînd-o că nici aici nu-mi va găsi numele, dar am preferat s-o las să ajungă singură la această concluzie.

Dacă ne-am lua după program, congresul ar trebui să fie în plină desfășurare, dar unii dintre invitați mai întîrzie prin holul spațios, unde în afara secretariatului mai există și nelipsitul bar „Espresso" și cu frigiderul pentru băuturile răcoritoare. Nu știu dacă mai e nevoie să adaug că ambele aparate funcționau din plin în acel moment.

— Nici aici nu dau peste numele dumneavoastră, se miră tînăra doamnă din spatele biroului.

Apoi, ridicînd ochii și observînd expresia mea abătută, adaugă :

— Nu-i nimic grav. Vă înscriu numaidecît...

I-am întins cartea de vizită, tipărită doar cu trei zile mai înainte, și funcționara se apucă să-mi facă permisul de intrare. Sesizez pe fața femeii, ascunzîndu-și stîngaci compasiunea, semnele unei acute anemii, urmare a îndelungatei cure de slăbire, subliniată și de machiajul albastru-verde din jurul ochilor. Se gîndește oare cineva ce dezastru a adus lumii această modă a femeilor-fantomă, al cărei sfîrșit încă nu se întrevede ?

Cînd, în cele din urmă, am pătruns în sală, asortat cu inevitabila mapă de delegat și la rever cu inscripția „Bulgaria", bătută la mașină, simpozionul își începuse deja lucrările. Vreau să spun că delegații își ocupaseră locurile și că un orator în vîrstă, cocoțat la tribună, debita ceva

despre importanța relațiilor internaționale. Locurile pentru observatori, așa cum reieșea din tabelul respectiv, erau spre capătul spațiosului amfiteatru. Urc într-acolo pe treptele din margine, examinînd în fugă sala ca un hambar, o construcție ultramodernă, făcută toată din suprafețe reci de beton armat, care însă, de la prima vedere, îți provoacă dureri reumatice la încheieturi.

În rîndul rezervat observatorilor găsesc două locuri libere și ocup unul din ele, alături de un domn înalt și uscățiv, cufundat în mînuirea căștilor de amplificare a sunetului. Dificultățile lui proveneau evident din faptul că își pusese deja în urechea dreaptă un aparat propriu auditiv, peste care nu era deloc ușor să-și potrivească și casca. În cele din urmă, resemnat, sau plictisit de pe urma conflictului cu tehnica, vecinul meu își scoase casca de pe capul său în formă de pepene, ținîndu-și mai tîrziu cu mîna difuzorul stîng, lipit de ureche. Acest fapt i-a dat posibilitatea să audă tocmai la timp una din frazele cheie ale cuvîntării introductive ce se referea, după cum am mai amintit, la complexitatea simpozioanelor și a importanței lor pe plan internațional.

În partea cealaltă, lîngă observatorul lung și slab, ședea un individ scund și gras care-și ștergea cu batista creștetul pleșuv, gest cu totul neobișnuit, dacă ținem cont de răcoarea cavernoasă ce domnea în sală. Probabil că cei doi se cunoșteau bine, fiindcă cel slab, aplecat asupra celuilalt, s-a sprijinit familiar de umărul lui. Această poziție amenințătoare, într-o parte, după cum aveam să constat mai tîrziu, era specifică vecinului meu. El îi depășea mult în înălțime pe cei din jur și ca să-i audă era încontinuu nevoit să-și țină capul aplecat, ca să poată prinde cel puțin o parte din cuvintele ce i se adresau.

Bătrînul orator de la tribună ajunsese la sfîrșitul discursului său, deoarece se precipita într-o serie de mulțumiri la adresa celor mai diferite organizații și institute, a amfitrionilor și chiar a delegaților înșiși care l-au onorat cu prezența lor ș.a.m.d. Apoi, în cele din urmă răsună și mult așteptata formulă de încheiere : „Declar deschis simpozionul internațional de sociologie !" În timp ce în sală răsunară aplauzele de rigoare ale participanților,

în rîndul nostru se vîri o doamnă elegantă, care trecu pe lîngă domnul cel plin, răsturnă din greşeală casca celui slab, mormăi un „salutare mister Barry" şi „scuzaţi mister Higins", trecu peste picioarele mele întinse alene, se aşeză pe scaunul liber de lîngă mine şi cu două-trei bătăi din palme îşi aduse prinosul său la aplauzele ce începuseră să se stingă. O contribuţie cu totul modestă, dacă ţinem seama că necunoscuta purta nişte mînuşi lungi, de un verde-pal. Ea însăşi era îmbrăcată discret şi scump, în aceeaşi culoare, deşi eu nu mă pricep să evaluez cu exactitate preţul unei toalete. Singurul lucru ce l-am putut stabili era că respectiva culoare se potrivea de minune cu faţa palidă şi cu părul castaniu-întunecat al doamnei.

— A început demult ? se adresă dînsa către mister Higins.

— Nu vă neliniştiţi, n-aţi pierdut nimic ! răspunse costelivul.

În clipa următoare, privirea necunoscutei se opri asupra mea, observîndu-mă parcă pentru prima oară. În realitate, s-a uitat în primul rînd la inscripţia de pe reverul hainei mele şi abia după aceea şi asupra chipului meu.

— Dumneavoastră sînteţi ziarist ? mă întrebă familiar.

— Sociolog.

— Păcat. Aici toţi sînt sociologi ! oftă doamna.

— Dar ce altceva ai vrea să fie ? rînji binevoitor vecinul meu slab, din stînga.

În acest timp, la masa prezidiului se iscă oarecare animaţie. Conducătorii congresului se consultau asupra unei probleme, apropiindu-şi confidenţial capetele, în vreme ce în jur secretarele se agitau.

— Puţină răbdare, domnilor... Acum vă vor fi distribuite buletinele ! s-a adresat sălii un bărbat de la tribună.

— Pătrundem în junglele procedurale, spuse vecina mea, adresîndu-se evident mie. O oră întreagă va dura alegerea vicepreşedintelui, al cărui rol este de a nu face absolut nimic.

Doamna mă studiază pe furiş, iar eu mă străduiesc să nu-i tulbur această ocupaţie cu priviri neaşteptate. Cu

atît mai mult cu cît, în ceea ce privește propriile mele concluzii, sînt deja încheiate. Doamna se află la vîrsta nedefinită între treizeci și patruzeci de ani. Pielea ei albă, curată, și năsucul puțin cîrn îi conferă ceva tineresc chipului ei, care se pare că nu mai este chiar așa de fraged. Are o atitudine juvenilă și în ținută, în felul ei liber și nestingherit de a se mișca, contrastînd cu prețiozitatea toaletei mondene.

— Deoarece noi nu vom vota, consider că mi-ați putea oferi o cafea, spuse într-o doară necunoscuta, terminîndu-și, probabil, examenul său privitor la mine.

— Cu plăcere, încuviințai.

Ne-am ridicat și am început să ne strecurăm afară printre rîndurile de scaune. Eu înaintam pieziș, ca să nu ating pe nimeni, în vreme ce recenta mea cunoștință pășea frontal, în deplina sa măreție, împingîndu-i pe cei doi și murmurînd în treacăt „pardon, mister Higins", „pardon, mister Barry."

— Ordinea de zi pare destul de încărcată, am zis eu, ca să spun ceva, deși în general habar n-aveam despre ce fusese vorba.

— Ce importanță are ? ridică doamna din umerii săi rotunzi, și sorbi din cafea.

— Însă temele rapoartelor sînt interesante, adăugai eu, neștiind nimic nici despre acest lucru.

— Ce importă ? repetă dînsa.

— Dumneavoastră vorbiți ca și cum ați fi nimerit aici cu totul întîmplător.

— Ați ghicit, răspunse. De fapt, trebuia trimis redactorul secției de știință, dar pentru că s-a îmbolnăvit, m-au trimis pe mine, care oricum trebuia să fac un drum pînă la Stokholm. Dumneavoastră ați avut fericirea de a mă cunoaște datorită unei pure întîmplări, mister... nu mi-ați spus numele.

— Koev.

— Este numele dumneavoastră mic ?

— Nu, cel mic este Mihail.

— Eu mă numesc Dorothy.

Ne-am așezat la o măsuță, alături de peretele de sticlă al imensului hol, prin care se zărea o peluză îngrijit

tunsă, iar mai încolo un lac artificial și în spatele lui un șir des de copaci. În sală, cu siguranță că se desfășurau alegerile prezidiului, dacă nu cumva chiar începuseră comunicările, dar era evident că noua mea cunoștință nu dădea nici doi bani pe toate acestea. Scoase o țigară din pachetul pe care i l-am întins, o aprinse și mă privi scrutător.

— Hm, interesant... Pentru prima oară văd un bulgar.

— Dacă asta vi se pare interesant, poftiți în Bulgaria. Acolo există mai mulți.

— Noul îmi pare totdeauna interesant, continuă Dorothy. Din păcate el nu rămîne așa la nesfîrșit.

— Mie cît timp îmi acordați ?

— Mai încet, tinere domn ! Sînteți foarte ofensiv ! pronunță dînsa pe un ton voit teatral. După care adăugă firesc : Nu știu. N-am nici o experiență cu bulgarii. În orice caz, aș putea să vă dau un sfat util.

— Ascult.

— Dacă doriți să păreți interesant cît mai mult unei femei ca mine, dezvăluiți-vă puțin cîte puțin și nu în ceea ce privește laturile negative.

— Adică ?

— Adică nu vorbiți despre rapoarte, ordine de zi și în general despre sociologie.

— Dar despre ce altceva am fi putut vorbi la un simpozion ca acesta ?

— Despre orice alte lucruri, afară de simpozion. Mi-ați fi putut spune : „Doamnă, aveți o rochie minunată."

— Da, este într-adevăr minunată... Verdele acesta care odihnește ochii, așa cum afirmă oftalmologii...

— Dacă verdele vă atrage într-atît, priviți pajiștea de-afară. Sau poate că dumneavoastră faceți înadins aluzia că vă e totuna dacă vă uitați la mine, sau la peisajul care ne înconjoară.

— Cîtuși de puțin. Natura nu are trăsături armonioase ca ale dumneavoastră. Danemarca este o țară îngrozitor de neaccidentată.

— Nu vă grăbiți, tinere domn ! reluă Dorothy pe tonul său teatral. Ați trecut prea repede de la rochie la corp.

În realitate, dacă cineva o lua prea repede, nu eram eu acela. Doamna în verde stăpînea arta de a sări pe nesimțite etapele, fără a da impresia că o face înadins și creea o atmosferă de apropiere acolo unde, cu o jumătate de oră mai înainte, nu exista nimic.

— Consider că totuși nu e rău să aruncăm o privire în sală, măcar din decență, propusei eu. După ce ne terminăm țigările.

— N-o să ajungeți departe dacă țineți la decență, mă preveni Dorothy, dar se ridică.

Apoi adăugă :

— Numai vă rog să mă ajutați mai întîi, să strîng aceste materiale trase la xeros și împrăștiate pe la mese.

— Ce nevoie aveți de ele ?

— Păi, după ele îmi fac referatul ! Sau dumneavoastră credeți că am să rămîn trei zile întregi în frigiderul ăsta ca să-mi notez prostiile lui X și lui Y ? Mi se pare că v-am spus : numele meu este Dorothy, nu Jeanne d'Arc.

În vechea sală de recepție, mirosul unui mucegai de veacuri se lupta vîrtos, și nu fără succes, cu mireasma parfumului de damă, a țigărilor de foi și a alcoolului. Afară strălucea încă soarele, dar aici uriașele candelabre fuseseră aprinse. Delegații la congres se îngrămădeau în număr mare în jurul meselor și din însuflețirea lor reieșea clar că acolo nu se distribuiau materiale trase la Xeros. Sandvișurile erau într-adevăr minuscule, însă oamenii de știință știau perfect că dimensiunea mică poate fi totdeauna compensată cu numărul mare.

Unii dintre invitații mai puțin flămînzi stau de o parte față de acest cordon de maxilare ocupate cu masticația și continuă să discute. Doamna în culoarea rezedei, care acum poartă un complet violet, m-a dat în primire lui mister Higins și lui mister Barry, iar dînsa se întreține lîngă fereastră cu altă doamnă, tînără, îmbrăcată într-un costum negru, și afișînd o dispoziție de aceeași culoare.

Așa cum stau între cei doi oameni de știință, am impresia că sînt conținutul unui sandviș sociologic și rezist cu greu presiunii exercitate asupra mea de cele două felii care mă apasă.

— Ce părere aveți despre comunicarea lui Moonroe ? mă întreabă mister Higins, aplecîndu-și amenințător spre gura mea urechea-i prevăzută cu aparat auditiv.

— Spuneți-i că a fost o prețioasă baliverna, ca să-mi procurați satisfacția că am întîlnit și eu un om care să-mi împărtășească părerile, îmi sugerează mister Barry, încetind pentru o clipă să-și tamponeze creștetul asudat.

Mister Barry își ridică anevoie pleoapele sale grele și prin deschizătura lor își îndreptă asupra mea privirea leneșă.

La el nu numai pleoapele, ci totul pare greoi și flasc — nasul cărnos, gata să-i alunece de pe cartilagii, obrajii scofîlciți ca niște traiste goale și mai ales burta enormă, strînsă cu dibăcie cu o curea lată, ca să nu se reverse.

Nu fără oarecare cochetărie, mister Higins îi opune moliciunii trupești a colegului său, propriu-i schelet impozant și țeapăn. Descărnatul creează impresia că dispune de mult mai multe oase, în comparație cu indivizii normali. Parcă ar fi tot făcut numai din oase — chiar și fața sa slabă pare dăltuită dintr-un ciolan cam îngălbenit și lustruit de ani.

— Comunicarea lui Moonroe n-a fost atît de rea, îndrăznesc eu să remarc, cu mare prudență.

— Fiindcă s-a mărginit în limitele arhicunoscute, murmură Barry, mișcîndu-și cu greu buzele. Cînd repeți ideile altuia, ai totdeauna șansa să mai rostești și ceva inteligent.

— La Moonroe această șansă este egală cu zero, replică Higins. El a ales fără să greșească numai prostiile predecesorilor săi.

— Gîndesc că dumneavoastră sînteți nedrept cu sărmanul Moonroe ! se pronunță Barry, izbutind cu greutate să-și miște mîna cărnoasă într-un gest de protest. El nu a fost niciodată în stare să aleagă : fură cu totul la întîmplare.

— De ce vă agățați de Moonroe al vostru, cînd același lucru este valabil și pentru toți ceilalți ? auzii în clipa aceea, din spatele meu, glasul lui Dorothy.

Își abandonase partenera sumbră și venise grăbită să ia parte la conversația noastră, deși, cu siguranță, n-avea idee despre ce anume era vorba.

— Scuzați, dar „toți ceilalți" este o noțiune care ne include și pe noi, interveni Barry.

— O, dumneavoastră sînteți numai observatori. Presupun că tocmai acestui fapt se datorește spiritul critic față de referent, replică doamna în violet.

— Noi am fost înscriși ca observatori fiindcă și așa delegația noastră este exagerat de numeroasă, îmi explică Barry, de parcă s-ar fi scuzat.

— În toate ocaziile e mai bine să fii observator decît cel observat ! generalizează filozofic mister Higins și înclinîndu-și spre mine aparatul acustic, ca și cum s-ar fi pregătit să mă asculte, adăugă :

— Nu-i așa că și dumneavoastră preferați să observați, în loc să fiți observat, mister Koev ?

— Bineînțeles, răspund fără ezitare. Mai ales dacă observatorii sînt oameni ca dumneavoastră.

— De ce ? Ce nu vă place în felul nostru de a observa ? întrebă Higins, iar buzele lui subțiri și rigide înghețară într-un surîs nevinovat.

— Sînteți foarte exigent.

— Nu față de toți, dragul meu, nu față de toți ! murmură Barry cu o leneșă bunăvoință.

— Dar cînd pe lîngă ignoranță, ni se servește și o garnitură apreciabilă de deprinderi ciudate...

— Păi oamenii doar pentru asta dau fuga la asemenea adunări, ca să reacționeze potrivit maniei fiecăruia și să mai înfulece pe socoteala amfitrionilor, remarcă aparte Dorothy.

— De fapt, n-ar fi timpul să gustăm și noi ceva ? întrebă Barry.

— Da, da, să ne apropiem de masă ! propuse de îndată Higins.

— Însă nu de una ca asta, scumpe profesore, obiectă Dorothy. Și nu în această sală. Știu că sînteți un om chibzuit, dar ca să mănînci în picioare, ca un cal, mai ales la vîrsta dumneavoastră, nu e sănătos.

— Ce-aţi spus ? Să mergem în altă parte ? întrebă Higins, care evident, cînd nu-i convenea ceva, se folosea de surzenie.

În acel moment, de grupul nostru se apropie în tăcere un bărbat de vîrstă mijlocie, cu părul uşor încărunţit.: şi cu o expresie de uşoară plictiseală.

— O, Wiliams ! exclamă Dorothy, cu un zîmbet amabil, puţin forţat. Faceţi cunoştinţă : mister Koev, mister Seymoore.

Seymoore înclină reţinut din cap, aproape fără să mă privească, apoi îşi ridică nasul său drept, bine sculptat şi murmură cu o nuanţă de dezgust :

— Ce zăpuşeală, nu-i aşa ? Şi mirosul ăsta de mucegai şi de transpiraţie.

După care se îndreptă încet spre ieşire.

*

Cu toate că mister Higins era într-adevăr un om socotit, trebuie să recunosc că Dorothy nu i-a dat nici o posibilitate de a-şi manifesta această calitate. Sub motivul că „scumpul profesor" abia şi-a publicat o nouă lucrare, l-a declarat amfitrionul banchetului propus, după care ne-a condus la un restaurant de lux, lîngă primăria oraşului, deoarece localul ar fi fost „aici, cu totul aproape". Amfitrionul încercă de la început să ne atragă atenţia că în drum spre acest local „cu totul aproape", există încă două duzini de restaurante mai modeste, dar dîndu-şi seama că împotrivirea sa era inutilă, găsi puterea să-şi îndure cu stoicism soarta. Şi în timp ce doamna în violet se concentrase asupra impozantei cărţi de meniu, alegîndu-şi bucatele cele mai scumpe şi vinurile cele mai vechi, descărnatul izbuti aproape deplin să-şi mascheze acra dispoziţie, ba chiar să bolborosească cîte un „De ce nu, scumpa mea" şi „Da, bineînţeles, copila mea !"

În consecinţă, ca mai toţi amatorii de băuturi alese, mister Higins a ştiut să-şi înece rapid reflexul său de calicie în Burgundul alb din anii 30, bine frapat, şi cînd — două ore mai tîrziu — scumpa copilă propuse să ne mutăm într-un local mai vesel, care se afla întîmplător de asemenea „aici, la doi paşi", omul scheletic primi această

sugestie ca pe un fapt de la sine înțeles. Și iată-ne instalați în jurul unei mese, lîngă ringul de dans, în obscuritatea roșie de la „Valencia", într-o dispoziție sufletească atît de senină, încît nu putea fi întunecată nici măcar de urletul infernal al orchestrei de jazz. Totuși, exigentul mister Higins nu s-a putut abține de a nu arunca o observație : „Singurul lucru pe care-l regret acum este că nu sînt surd de ambele urechi."

— Nu vă grăbiți, peste o oră se va întîmpla și acest lucru, îl liniști Dorothy.

— Să sperăm, dădu optimist din cap profesorul. În lumea asta, unde în afara zgomotelor mecanice nu auzim decît prostii, surzenia nu constituie un defect, ci un privilegiu, scumpa mea.

— Vasăzică o să rămîneți și după congres ? auzii lîngă mine susurul leneș al lui Barry, care continua cu mine un fel de conversație de cunoaștere reciprocă, începută încă de la celălalt restaurant.

— Da, pentru biblioteca regală. Se spune că dispune de peste o sută douăzeci și cinci de milioane de volume.

Higins, care în ciuda surzeniei sale a prins fraza, nu scăpă ocazia să obiecteze :

— Și ce nevoie aveți de toate volumele de aici ? Aceasta îmi amintește de un cunoscut al meu, colecționar de ceasornice. Avea o sută și ceva de bucăți, dar întîrzia totdeauna la servici, deoarece chiar și acela pe care-l purta la mînă nu mergea cu precizie. Veniți la mine, în Statele Unite, și am să vă recomand o bibliotecă de sociologie specializată și foarte valoroasă, deși nu numără milioanele de volume de-aici, cu indicatoarele medicale și cărțile sale de bucate din secolul al XVII-lea.

— E adevărat, își clătină Barry creștetul strălucind de sudoare. Mister Koev, trebuie cu orice preț să cunoașteți biblioteca institutului lui Higins !

— Cu plăcere. Îndată ce costul călătoriei pînă în Statele Unite se va mai ieftini.

— Călătoria nu constituie o problemă. O să vă asigurăm un fel de bursă, rosti în grabă grăsanul cu buzele pline.

— Și o mie de dolari pe săptămînă, pentru stagiul inițial în institutul meu ! adăugă slăbănogul, care în seara asta își dăduse drumul cu totul.

— Scumpii mei compatrioți — interveni Dorothy, abia reținîndu-și un căscat — ajung întotdeauna la dolari, indiferent despre ce ar discuta.

Aici conversația s-a poticnit pe neașteptate, pentru că orchestra emise un sunet de avertizare și pe ring apăru o femeie tînără, într-un discret costum cenușiu. Era urmată de o ajutoare, într-un costum și mai discret, dacă pot numi așa ciorapii străvezii, combinezonul minuscul și boneta de dantelă. Camerista tîra după sine o oglindă imensă, într-o ramă aurie, fixată pe rotile, pe care o instală în fața stăpînei sale. Scoase după aceea un voal de nuntă străveziu, în timp ce orchestra începu să cînte un marș nupțial, presărat din plin cu dangăt înduioșător de clopot. Era clar că femeia, în sumarul ei costum cenușiu, se pregătea pentru ceremonialul nupțial și cu această ocazie avea intenția să-și îmbrace toaleta potrivită, ceea ce presupunea în primul rînd, că trebuia să se dezbrace. Așa încît, începea din nou veșnicul număr...

Atras la început de troznetul neașteptat al instrumentelor de percuție, Higins privi spre ring, dar apoi întoarse cu dispreț spatele la pantomimă.

— În douăzeci de secole, omenirea asta n-a izbutit să născocească ceva mai interesant decît dezbrăcatul... murmură cu desgust.

— Chestiunea nu constă în dezbrăcat, ci în ceea ce urmează să fie dezvelit, precizâ Dorothy. Micuța are un fizic destul de plăcut.

— Și ce-i cu asta ? Cînd veți ajunge la vîrsta mea o să vă dați seama că astfel de treburi nu au nici o însemnătate. Lumea nu-i o sală de gimnastică, nici un salon de cosmetică, iar oamenii nu sînt catalogați după fizicul lor. Dumneavoastră, iubite Barry, sînteți plesuv de tot, dar mă gîndesc că acest fapt nu vă împiedecă să vă scrieți cărțile.

— Și dumneavoastră, Higins, sînteți surd, numai că eu nu vă amintesc mereu de defectul pe care-l aveți ! remarcă grăsunul, ușor ofensat.

— Poftim, iarăși complexe ! exclamă slăbănogul, făcînd un gest de plictiseală cu mîna sa lungă și costelivă. Omenirea asta, în întregul ei, este țesută din complexe.

Asemenea tuturor oamenilor fuduli de-o ureche, profesorul vorbea mai tare decît era necesar, crezînd, desigur, că nici cei din jurul său nu aud bine. Şi întrucît eram la a doua sticlă de whiski, Higins pronunţa frazele cu atîta putere, de parcă ar fi ţinut un discurs de la tribuna simpozionului. Artista, care între timp izbutise să-şi dezbrace jacheta şi fusta, a aruncat o privire dojenitoare către clientul zgomotos, dar nu a întîlnit decît spinarea lui indiferentă. Îşi scoase cu un gest îndemînatec şi combinezonul negru de dantelă, iar apoi, în pas de dans, veni spre masa noastră, se opri în faţa lui Higins, îl mîngîie pe chica lui scurtă şi albă şi, pe neaşteptate, îl sărută lung şi pasionat pe fruntea sa galbenă. Femeia goală se aşteptase probabil, că-l va corupe sau îl va ruşina pe zgomotosul guraliv, dar s-a înşelat. Profesorul a bătut-o părinteşte peste fese, iar apoi s-a întors spre mine, continuîndu-şi ideile pe acelaşi ton ridicat.

— Complexe, vicii... Şi tocmai asta ar trebui să vă facă să înţelegeţi, că sociologia este egală cu psihologia. Reprezintă psihologia societăţii, nimic altceva !

Artista, descurajată de această manifestare de dispreţ, porni din nou în pas de dans în direcţie opusă şi se aşeză în faţa oglinzii, după care se apucă metodic să-şi dezbrace ultimele rămăşiţe vestimentare, în ritmul unei melodii.

— Conflictele sociale nu pot fi explicate numai prin psihologie, am răspuns nu atît din spirit de contrazicere, cît de a îndepărta scheletul lui Higins, îndreptat ameninţător asupra mea.

Replica mea s-a dovedit însă greşită, lipsită de tact, pentru că profesorul s-a aplecat şi mai mult spre mine şi în patosul său oratoric, abia că nu mi-a vîrît un deget în ochi.

— Aşa credeţi ? Priviţi ! (Îşi arătă aparatul acustic) Un mic defect şi se naşte în mine un întreg complex... Un alt defect... (de data aceasta degetul se îndreptă spre creştetul pleşuv al lui Barry...) şi ia naştere alt complex...

— Higins, cred că v-am atras o dată atenţia... încercă să-l întrerupă grăsanul, dar fără nici un succes.

— Închipuiți-vă, așadar, ce complexe sfîșie întreaga societate, care mișună de defecte.

Tăcu pentru o clipă, așteptînd oarecum ca ideea formulată să se întipărească bine în mintea mea, sorbi o înghițitură mare din paharul său și continuă :

— Sărăcia dă naștere la complexe tot așa de inevitabil ca și pleșuvia ! (Un gest de enervare la Barry) Dar bogăția ? Dar puterea ? Dar lipsa de drepturi ? Toate acestea sînt izvoarele complexelor. Și iată cauza tuturor conflictelor dumneavoastră sociale.

Slăbănogul a încercat din nou să-mi vîre în ochi arătătorul său amenințător, și acest fapt m-a făcut ca, prevăzător, deși nu tocmai politicos, să mă întorc spre ring. Între timp, artista reușise să-și scoată totul de pe ea, în afara pantofilor, și primind de la cameristă voalul lung de mireasă, și-l aranjă pe cap cu un zîmbet fericit.

Oglinda uriașă oferea publicului o mare posibilitate de a observa liniile și rotunjimile femeii, concomitent din două părți, iar dînsa se sclifosea îndelung ca să permită și celor mai exigenți observatori să tragă concluziile respective. În cele din urmă, efectuînd o ultimă piruetă, mireasa se îndreptă spre biserica invizibilă, urmată de servitoarea care-i susținea trena voalului, în vreme ce în sală se răspîndeau acordurile finale ale orchestrei și aplauzele anemice ale publicului.

— Căsătoria... un mit ca toate celelalte... trîncănea Higins, care, după întoarcerea mea ireverențioasă cu spatele, a binevoit să privească din nou spre ring.

— Mister Higins, nu aveți de gînd să încetați în cele din urmă cu banalitățile dumneavoastră ? îl întrebă curioasă Dorothy, pînă atunci fiind totaf absorbită de spectacol.

— Nu cumva femeia la care v-ați uitat cu sufletul la gură, timp de zece minute, este mai originală decît teoriile mele ? rosti slăbănogul, turnîndu-ne în pahare cu generozitate o parte din whisky, iar restul pe fața de masă, albă ca zăpada.

— În orice caz, programul ei a fost mai interesant decît discuția dumneavoastră.

— Poate doriți să mă dezbrac și eu, nu ?

— Oh, vai, în nici un caz ! exclamă Dorothy, cu o expresie îngrozită.

— La ce lucrați acum, dragă Koev ? se simți dator Barry să reia discuția întreruptă, după ce își umezi buzele cu o înghițitură.

— Ceva referitor la teoria societății industriale, am răspuns eu fără să clipesc, deoarece prevăzusem de mult acest gen de întrebări.

— Iată ceva ce l-ar fi interesat pe editorul meu ! interveni din nou Higins, care nu putea suporta să rămînă nici o clipă în afara discuției.

— Eu aduc o critică acestei teorii, murmurai, ca să le mai stăvilesc entuziasmul.

— Nu-i nimic. Oricum, tema este interesantă, făcu slăbănogul un gest măreț cu mîna, gata să răstoarne sticla.

— Și cît veți primi pentru această lucrare ? mă întrebă Barry.

— Nu v-aș putea spune înainte de a o termina.

— Totuși, aproximativ...

— Dați-mi-o mie și vă asigur cel puțin douăzeci de mii, îmi oferi generos Higins.

— Iarăși mii și iarăși dolari, oftă plictisită Dorothy.

Și întorcîndu-se spre mine adăugă :

— Haideți mai bine să dansăm !

Poate pentru că era luni, sau pur și simplu fiindcă prețurile localului erau destul de piperate, în jurul meselor stăteau puțini clienți, iar perechile aflate pe ring erau destul de rare pentru ca și un dansator mediocru ca mine să poată manevra. În realitate, tonul îl dădea doamna în violet, iar eu nu făceam decît să urmez capriciul ei în ritmul melodiei. Această tactică nu e de lepădat în cazul unui asemenea gen de debut : în loc să bați în retragere și să-ți divulgi bănuielile, e mai bine să te lași pentru puțin timp dus de curent, ca un naiv oarecare, atît cît să te orientezi asupra situației și să înțelegi exact care este pasul de dans și de ce țin neapărat să te atragă într-însul.

Dorothy și-a sprijinit strîns de mine bustul ei plin, fără teamă că și-ar putea șifona rochia, și mă privea deschis cu ochii ei mari, fără să se teamă că-mi va dezvălui ceva mai mult decît o noapte dulcească.

— Mihail... asta sună identic cu Michael ?

— Pentru că este unul și același nume.

— Adevărat ? Oh, ce de amintiri mă leagă de acest nume...

— Sper că n-am atins struna primei dumneavoastră iubiri.

— Nu, a uneia dintre primele. Cu cît trece timpul, numărul amintirilor crește... Eu sînt o femeie aproape în vîrstă, Michael !

— De ce spuneți una ca asta ?

— Credeți-mă, fiindcă peste o lună împlinesc treizeci de ani.

— Imposibil. Nu v-aș fi dat mai mult de douăzeci și cinci.

— Sînteți un mincinos teribil, Michael, dar mie îmi plac la nebunie asemenea minciuni.

Umbra efemeră legată de trecerea ireversibilă a anilor a cedat locul atitudinii visătoare și ochii ei mari mă priveau cu sinceritatea specifică femeii cu experiență. În clipa aceea, poate pentru prima oară, am observat că are într-adevăr ochi frumoși, întunecați și înșelători de adînci. În general, toată era frumoasă. Poate chiar se afla la zenitul frumuseții, dar de obicei femeile și-l umbresc întotdeauna, otrăvindu-se cu gîndurile inevitabilei bătrîneți.

Urechea mea a prins, nu fără satisfacție, sfîrșitul melodiei, pentru că această mișcare fără sens, încoace și-ncolo, nu făcea parte cîtuși de puțin din îndeletnicirile mele preferate. Totuși, doamna în violet, ghicind intenția mea de a dezerta, îmi prinse dreapta cu mîna ei albă, bine îngrijită, și mă reținu o clipă, pînă cînd orchestra începu să cînte un *twist*, ori ceva de acest gen.

— Nu știu să dansez *twist*, recunoscui eu.

— N-are importanță. Mișcați-vă cum vreți. Dumneavoastră acționați odihnitor asupra mea, Michael !

— Nu știu să existe ceva mai odihnitor decît un fotoliu confortabil.

— Da ! Însă numai în cazul că undeva, în apropiere, nu se află scumpul mister Higins.

Așa că, în timp ce perechile din jurul nostru se despart și partenerii încep să se scălîmbăie unul în fața celuilalt,

noi — Dorothy și Michael — continuăm să ne învîrtim strîns îmbrățișați și doamna în violet își pironește adînca și întunecata ei privire atît de insistent în mine, încît, din cauza unei temeri instinctive de înec, îmi abat privirea spre femeile goale pictate pe pereți, în culori fosforescente.

— Ador călătoriile... șoptește Dorothy cu melodiosul ei glas. Să nimerești în locuri care te atrag și să le părăsești înainte de a te plictisi.

— De aceea ați îmbrățișat gazetăria ? am întrebat-o prozaic.

— În parte, da. Dar dumneavoastră vă place să călătoriți ?

— Mult.

— Și probabil o faceți des.

— Absolut deloc.

— Din cauza banilor ?

— Mai curînd a timpului.

— Eh, atunci la dumneavoastră nu constituie o pasiune. Un om găsește întotdeauna timp pentru pasiunile sale.

Și întîmpinîndu-mă din nou cu întunecimile seducătoare ale privirilor ei, doamna în violet mă întrebă :

— Ce vă pasionează, Michael ?

— Despre ce fel de pasiune mă-ntrebați ?

— Aceea unică și distrugătoare.

— Hm, m-am pronunțat eu oarecum strîmtorat. Odată, colecționam timbre. Dar trebuie să recunosc că a trecut ceva vreme de atunci...

— Sînteți într-adevăr un mincinos teribil ! spuse Dorothy, arcuindu-și sprîncenele.

După asta mă privi din nou tandru, cu minunații săi ochi întunecați :

— Ador asemenea mincinoși !

Dintre noi, numai Dorothy avea mașină — un Buick aproape nou, cenușiu-închis — și tot ei îi reveni rolul să ne transporte la hotel. Era nevoie într-adevăr ca cineva să-și asume o atare răspundere, fiindcă mister Higins și mister Barry făceau eforturi considerabile de a se ține pe picioare.

— Manii și fantasme... pronunța anevoie omul-schelet, rezemat de bancheta din spate. Sociologia nu e nimic altceva decît psihologia societății, dragă Barry.

Celălalt răspunse cu un fel de bolboroseală, care probabil constituia o expresie cifrată a frazei „perfect adevărat !"

— Trebuie să-i explicați, cînd veți avea prilejul, aceste lucruri și lui Koev, dragă Barry, continua a molfăi neobositul Higins. Nu vă supărați, Koev, dar aveți nevoie de anumite îndrumări în problemă.

— Ar trebui să-l luați la institutul dumneavoastră, Higins... rosti aproape ininteligibil grăsanul, care, epuizîndu-și ultimele puteri în această lungă frază, ațipi în colțul mașinii, lîngă jigăritul său coleg.

Acest fapt dezvălui un cîmp larg înclinărilor oratorice ale lui mister Higins, care se lansă într-un fel de lungă și încurcată polemică cu sine însuși.

Dorothy, profitînd de pustietatea străzilor în noapte, conducea cu o viteză nepermisă și lua virajele atît de brusc, încît mă așteptam ca mister Higins să-și ia zborul de la locul lui în orice clipă, iar scheletul său să se dezarticuleze. Totuși, ca prin minune, nu s-a întîmplat nimic și am reușit să-i depunem teferi pe ambii sociologi, în elegantul lor hotel.

— Și acum, încotro ? mă întrebă doamna în violet, după ce încheiaserăm delicata noastră misiune, iar noi ne-am suit din nou în mașină.

— La ce hotel locuiți ? am replicat tot printr-o întrebare.

— La „Engliterre". Dar dumneavoastră ?

— Eu, de fapt, nicăieri, pentru că mîine în zori trebuie să eliberez camera.

— Sărmanul meu băiat ! se alintă melodios Dorothy, pornind Buick-ul. Și de ce nu veniți la „Engliterre" ?

„Pentru că e exagerat de scump", ar fi trebuit să răspund, dar în loc de asta am zis :

— Fiindcă și acolo e plin.

— Se va găsi o cameră pentru dumneavoastră, vă garantez. Lăsați asta pe seama mea.

— Nu știu cum să vă mulțumesc.

— La modul cum va trebui să vă exprimați recunoștința o să meditățm mai tîrziu, șopti doamna în violet și apăsă pe accelerator pînă la capăt.

Mașina opri în fața intrării albe a hotelului „Engliterre", iluminată puternic, cu toată ora tîrzie. Am coborît și Dorothy mi-a aruncat o ultimă privire care nu exprima nimic mai mult decît o ușoară oboseală. Apoi mi-a întins mîna, rostind mașinal :

— Pe mîine, Michael !

Am pornit încet pe lîngă șirul de vitrine de pe Stroget, ce împrăștiau o lumină artificială, rece și strălucitoare. Strada mi-ar fi părut complet pustie dacă n-aș fi ținut seama de omul, ce pășea la fel de încet ca mine, cu cincizeci de pași în urmă. Sînt urmărit. Toată ziua am fost urmărit. Peste tot : pe străzi, la bar, pe jos și în mașină. Întrebarea e : pînă cînd ?

CAPITOLUL III

La ureche îmi ajunse un răpăit sec de armă automată. Apoi două împușcături, una după alta, iar după asta încă două.

„Așadar, cei de sus n-au fost făcuți inofensivi — mi-am spus. Crezusem că totul se terminase demult."

Cei de sus stau culcați într-o vîlcea stîncoasă, chiar pe vîrful dealului. Știu bine lucrul acesta, pentru că îmi este cunoscută fiecare palmă, jur-împrejur, din acest ținut pustiu. Ei trag rar, dar bat tocmai în pădurica de salcîmi pitici, în care ne-am ascuns noi. În realitate, nu e tocmai o pădurice, ci un pîlc jalnic de tufani ofiliți, în mijlocul unor surpături, o rămășiță mizeră dintr-o veche încercare de a consolida coastele alunecoase ale dealului. Stăteam lungiți toți trei sub acest adăpost nesigur, mai mult închipuit, de crăci spinoase și cu frunzișul rar, în timp ce ăia de sus făceau exerciții de tragere peste capetele noastre.

De fapt ei sînt cei încercuiți, pentru că a doua ieșire, de cealaltă parte a colinei pietroase, este păzită de alți trei oameni de-ai noștri. Dar banditul e în stare de cele mai

nebunești riscuri, tocmai cînd e încercuit, și n-ar fi deloc de mirare ca cei de sus să tragă asupra pădurricei, ca să-și pregătească iminenta lor retragere.

— Ar trebui să fugă cineva pînă la bolovanul acela și să le arunce o grenadă, două în cuib, rosti Liubo Anghelov, cunoscut mai mult sub porecla de „Liubo-Diavolul".

Vorbi la persoana a treia, însă cuvintele lui se refereau la mine, fiindcă el era rănit la picior, iar Stefan fusese atît de rău lovit, încît nici nu se putea ridica. Și cine știe dacă se va mai putea ridica vreodată, deși noi îl amăgeam, pentru a-l încuraja, că glonțul i-a pătruns numai în omoplat, dar în realitate, rana era ceva mai jos, puțin de tot mai jos, însă suficient ca să te dea gata.

— Trebuie traversat în fugă pînă la bolovanul de colo..: repetă Liubo.

Avea în vedere tocmai acel pietroi, nu pentru că ar fi folosit cuiva drept adăpost, ci fiindcă numai de acolo se putea arunca o grenadă în cuibul lor. De fapt, prin aceste împrejurimi, nu se prea găsesc adăposturi. Creasta stîncoasă a dealului se înalță pustie, înfricoșătoare și cenușie sub cerul fierbinte și incolor. Trebuie să alergi pe costișa asta sinistră peste care șuieră gloanțele și să rămîi în viață. E nevoie să străbați această fîșie a morții și să supraviețuiești. Și de vei cădea... ah, ce dacă, nu ești primul care a căzut... principalul e să nu mori înainte de a fi aruncat grenada.

Pocnetele au început să răsune din nou, rare și fragmentate fiindcă cei de sus, probabil, voiau să economisească muniția. Încerc să mă scol în picioare, dar le simt grele, ca de plumb, și-mi dau seama perfect că este apăsarea fricii. „Haide, Emile, e rîndul tău, băiete!" mi-am zis eu, ca întotdeauna în asemenea situații, încercînd să mă conving că fapta care mă așteaptă nu este altceva decît un mic examen. Mă ridic printr-o încordare desperată a voinței. Și m-am trezit.

Canonada sinistră din visul meu de zori de zi venea evident de la fereastra deschisă, trîntită de vînt. În orașul acesta, congresul vînturilor, spre deosebire de simpozionul sociologilor, ține tot anul. Ele suflă din toate părțile, ziua și noaptea, așa încît, dacă din întîmplare furtuna s-ar opri pentru o clipă, cu siguranță că danezii ar încerca

în fața acestei acalmii aceeași stare de alarmă pe care ceilalți oameni o au în fața uraganului.

Fixez fereastra în cîrlig și stau drept, respirînd aerul de dimineață, înainte ca procentul aburilor de benzină din-tr-însul să crească la cota obișnuită. Aceasta îmi amintește de o hotărîre a mea luată mai demult, ca să încep fiecare nouă zi cu o mică ședință de gimnastică.

„Hotărîrea e minunată, într-adevăr, murmur eu, întinzînd ca încercare o mînă, orizontal. Într-adevăr o hotărîre eroică. Însă un om nu-și poate împlini întreaga viață numai cu acțiuni eroice".

Mîna mi se lasă încet și apucă receptorul telefonului. Comand să mi se aducă în cameră micul dejun și mă îndrept spre baie ca să înlătur din programul meu de astăzi această operațiune inevitabilă — bărbieritul.

În fond, el devine plictisitor numai atunci cînd n-ai la ce naiba să te gîndești, mai ales în timpul săpunitului prelungit. Or, în momentul de față, pe mine mă frămîntă multe gînduri, îndeosebi legate de ceea ce mă așteaptă în viitor. În ceea ce privește trecutul — nu trecutul îndepărtat, ci acela de aseară — l-am tălmăcit îndelung și l-am clasat la dosar.

Întrucît creierul meu nu este o mașină electronică, se abate pentru o anumită vreme spre trecutul îndepărtat, deși i-am pasat la timp noua mea sarcină. Încă îmi mai apare în minte dealul acela stîncos, ars de arșița amiezii, pustiu și curat în părăginirea sa moartă, iar apoi tulbure și învălmășit, pentru că fug încovoiat de mijloc de-a lungul lui, acolo, către capul pietros, unde s-au aciuiat „aceia". Am impresia că aud șuieratul sec și subțire al gloanțelor, că simt fierbințeala din umăr și că trebuie să treacă multă vreme ca să-mi dau seama că m-au lovit, și încă ceva timp pînă să sesizez — „bine că e la umărul stîng", apoi minute în șir din clipa aceea nesfîrșită în care, pentru mine, timpul s-a oprit în loc, pînă cînd să ajung, în sfîrșit, la piatra cu pricina, de unde să pot trimite, unul după altul, trei oaie de oțel. După asta, minutele se scurg din nou, cum le e obiceiul, dar în capul meu înfierbîntat de canicula și de osteneală, totul se amestecă tulbure — alteori pare foarte depărtat, intangibil, el și costișa Jeep-ul sosit de la pichetul de grăniceri, transportarea lui

Stefan, fața liniștită a lui Liubo, calmă și palidă ca a unui muribund. Primul și-a dat sfîrșitul încă în mașină, iar al doilea s-a făcut bine, dar șchioapătă puțin, și așa, șontîc, șontîc, a izbutit să ajungă pînă la podul Veneția, unde a fost ucis. Eu am rămas singurul în viață. Încă.

Deseori, în coșmarurile mele, îmi apare acest deal gol și stîncos ; uneori pînă-n vîrf mai sînt doar cîțiva metri, alteori pare foarte depărtat, intangibil, el și costișa pietroasă, ce se înalță pustie și înfricoșătoare sub cerul arzător și incolor, iar împușcăturile răsună sinistru în tăcerea adîncă și în canicula. „Haide, Emile, e rîndul tău, băiatule !"

Un coșmar care mă face să simt trezirea din somn ca pe o înviere și să întîmpin ziua cea nouă ca pe o promisiune ispititoare, chiar dacă-mi rezervă neplăceri. „Am trecut eu prin clipe și mai grele. Riscuri profesionale, nimic mai mult". Cel puțin, pentru moment, riscurile profesionale de acum nu au luat forma unor împușcături. Totul este liniștit și tăcut, discutăm despre sociologie și în jur nu se întinde un sector de graniță stîncos și părăginit, ci verdea cîmpie daneză. Principalul este să știi unde se termină livada și de unde începe locul mlăștinos. Fiecare încearcă să se descurce după cum îi este felul. Eu semăn cu acei avari care numără de două ori banii, fie că-i primesc, fie că-i dau. Cu deosebire că, în ceea ce mă privește, verific totul nu de două, ci de trei ori, și nu e vorba de bani, ci de fapte. O verificare înainte de acțiune, una în timpul ei și alta la sfîrșit. Oricare din aceste trei îndeletniciri își are avantajele ei de neînlocuit, însă și slăbiciuni inevitabile. Analiza dinaintea acțiunii este foarte importantă, deoarece te pregătește pentru ceea ce va urma, totuși nu poate fi precisă, întrucît ai de-a face cu fapte care încă n-au avut loc și cine știe dacă se vor întîmpla exact așa cum ți le-ai imaginat. Cea din timpul acțiunii este foarte necesară, pentru a evita pasul greșit, dar nu este exhaustivă, fiindcă, din lipsă de timp, o realizezi aproape fulgerător. Analiza de la sfîrșitul acțiunii, dimpotrivă, poate fi amănunțită și atît de aprofundată, pe cît te duce mintea, însă nu mai schimbă nimic din ceea ce s-a petrecut. În general, fiecare dintre aceste trei modalități de a număra banii, adică faptele, luată în parte nu

este desăvîrșită, dar, asociate, printr-o continuă obișnuință, mă slujesc destul de bine.

După ce termin cu bărbieritul, îmi pun capul sub șuvoiul cald al robinetului și cum stau așa, orbit de săpun și apă, aud că dincolo, în cameră, se deschide și se închide o ușă. Este un moment foarte prielnic ca cineva să-mi propteaască un revolver în spate și să-mi rînjească : „Predă-ne informațiile, ciine !", în timp ce eu abia îmi trag sufletul de usturimea săpunului din ochi. Din fericire, ori nefericire, de data asta informațiile nu se află în posesia mea, ci într-a altora. Faptul în sine îmi oferă posibilitatea să trec calm și la un duș rece, înviorător, să mă șterg meticulos cu halatul și abia atunci să-mi arunc privirea ca să văd ce se-ntîmplă dincolo.

Nimic, decît că, pe măsuța de lîngă fereastră, a apărut un platou cu micul dejun. O gustare cu o cană mică de cafea aburindă este un eveniment plăcut și îndestulător la aceste ore matinale. Stau, așadar, în fotoliu și parcurg încă un punct important din programul meu pentru astăzi — micul dejun.

Deocamdată, două lucruri fundamentale se conturează la orizont. Primul l-am observat încă de la sosirea mea în acest oraș : sînt pus sub urmărire. De către cine și pentru ce, asta nu o pot preciza, în pofida existenței unor ipoteze. Al doilea : sînt încercuit. Tratat cu atenție, ar fi adăugat cineva. De acord. Numai că, în lumea asta, nimeni nu-ți acordă atenție gratuit. Higins, Barry și Dorothy și-ar fi putut găsi destui parteneri de distracție la acest congres numeros ca participare. Pe cînd ei s-au lipit de un bulgar neînsemnat și neinteresant, se joacă cu el de-a întrebările și de-a răspunsurile, îl plimbă prin localuri, ba îi mai promit și ajutor financiar, bineînțeles cu un scop strict științific. Acest al doilea fapt are de asemenea nevoie de un studiu suplimentar, deoarece, încă de pe acum, duce la anumite concluzii.

De exemplu, petrecerea de aseară. A fost o distracție cu totul banală, bogată în povești, dar săracă în întîmplări neobișnuite, o reuniune întîmplătoare, rezultatul unei cunoștințe asemănătoare, începută cu plictisul etichetei și terminată cu orgia bahică. Totuși, mărunțele peripeții și

replicile fragmentate ale acestei beţii conţin destule date iniţiale ca să-mi poată fi alcătuit dosarul elementar. Pot chiar să mi-l reprezint destul de precis, în cazul cînd verificarea a fost pregătită în prealabil şi atitudinea mea analizată cu grijă. În timp ce-mi beam cafeaua fierbinte şi neagră şi îmi aprindeam prima ţigară din ziua aceea, mi se părea că văd de acum clar, bătută la maşină, caracterizarea lui Mihail Koev (varianta Nr. 1). Aici au fost notate cu grijă, de responsabilul cu cadrele, gesturile mele cele mai mărunte şi cuvintele mele cît se poate de banale, prelucrate şi respectiv comparate. Atitudinea mea faţă de programul de la cabaret, purtarea în timpul dansului cu Dorothy, numărul paharelor băute, atmosfera cît a ţinut petrecerea şi după aceea, reacţia faţă de o replică, sau alta, sensul oricărui cuvînt de-al meu. Toată grămada asta de mărunţişuri, alcătuind o distracţie banală, sînt generalizate în fraze seci de cancelarie, umplînd rubricele respective : atitudine faţă de femei şi alcool, faţă de bucatele alese şi de călătorii, faţă de bani şi alte avantaje materiale, faţă de munca ştiinţifică şi de aventură, limbuţie sau rezervă, frivolitate sau modestie, rapiditatea sau încetineala reflexelor, impulsivitate, sau sînge rece, bănuitor sau credul, profund ori superficial, şi încă un şir de constatări de acest fel.

Caracterizarea astfel alcătuită ar fi fost destul de completă şi, bineînţeles destul de neadevărată, pentru că eu, supunîndu-mă cu bunăvoinţă examenului, m-am străduit să falsific anumite trăsături ale mele, pentru cazul cînd, într-adevăr s-ar fi pregătit să-mi alcătuiască un dosar de serviciu. Prevederea este utilă, mai ales dacă e dublată cu o anumită clarviziune. Problema nu constă numai în a crea o imagine neadevărată despre tine ; este indispensabil ca ea să fie deformată în puncte precis determinate şi într-un anumit sens. În general, talentul nu este de a te arăta opus celui din realitate, ci a te camufla într-un asemenea mod, care să ducă la demascarea cît mai rapidă a adversarului şi la prăbuşirea lui.

În timp ce el îşi alcătuieşte dosarul său cu date nu tocmai exacte, la fel procedez şi eu. Deocamdată sînt numai trei şi bine-ar fi să nu fie mai mulţi, pentru că

munca de birou, chiar făcută mintal, mă obosește cumplit. La prima vedere, nu pare deloc dificil de formulat caracterizările acestor trei inși, care vorbesc mai mult decît e necesar și se grăbesc anormal cu presiunile. Totuși, nu trebuie uitat că, probabil și ei, ca și mine, se prezintă drept ceva ce nu sînt în realitate, și înainte de toate, fac pe proștii în măsură mult mai mare decît sînt. Pe lîngă asta, ca să înțelegem bine atitudinea acestor oameni, nu e rău să se știe după ce îndrumări și în urma căror informații prealabile se conduc dînșii. Altfel spus, cum apare în ochii lor numitul Mihail Koev ? Este sociolog, sau altceva ? Și în fond, ce vor de la el : să facă din el un adept al lor în ale sociologiei, ori să-l inițieze în cu totul altă disciplină ?

Stîngăcia și nerăbdarea cu care citeșitrei îmi oferă micile lor tentații — burse, onorarii, relații, — ar fi trebuit să mă convingă că sînt mai degrabă niște amatori în domeniul recrutării, indivizi superficiali, care consideră că au în fața lor un tip la fel de ușuratic, gata să accepte imediat avantajele oferite în mod gratuit. Cu totul și cu totul gratuit. Cel puțin la început. O asemenea versiune pare pe deplin verosimilă. Chestiunea constă în faptul că modalitățile în care adversarul ține să ne convingă, sînt totdeauna servite în așa fel, încît par cu totul verosimile. Vasăzică și aici este nevoie de o verificare ulterioară. Iar aceasta înseamnă să-mi văd de treabă, nu de cea adevărată, ci de cea aparentă și să nu-mi permit luxul acțiunilor premature. Pentru moment, nu e posibil altceva. Situația cu sandviciul se repetă, deși nu sub aspect sociologic. Înghesuit între urmăritorii necunoscuți și ademenitorii cunoscuți, sînt constrîns să joc rolul pasiv al feliei de șuncă, ce așteaptă să fie mîncată. Și nu are nici un sens, cel puțin deocamdată, să mă împotrivesc și să strig : „Așteptați, vă-nșelați, eu nu sînt șuncă !"

Îmi transport geamantanul cu un taxi la hotelul „Englittere", unde constat cu satisfacție că intervenția Dorothy-ei îmi asigurase o cameră cu vedere spre șuvița de mare din Neuhaven. După asta fac o a doua cursă, spre palatul congresului și petrec un anumit timp la locul meu

de observator, deşi unicul material demn de luat în seamă sînt cîteva zeci de capete cărunte, unele cu părul complet alb, sau de-a dreptul pleşuve, înşirate în faţa mea şi încoronate cu căşti.

Dorothy lipseşte. Higins şi Barry, care m-au salutat abătuţi, sînt copleşiţi în întregime de îndeletnicirea depresivă care se numeşte „lingerea rănilor". Descărnatul şi-a pierdut orice interes faţă de aparatura de amplificare şi moţăie sincer de tot, sprijinit de umărul prietenului său, care face din cînd în cînd încercări nereuşite de a înclina scheletul lui Higins în direcţie opusă, adică spre mine. Mă străduiesc cîteva minute să urmăresc cuvintele oratorului de la tribună, despre legăturile complicate de corijare dintre diferitele experimente sociale. Dar, sincer vorbind, frazele rostite de profesor sînt atît de încărcate de termeni necunoscuţi, încît abia izbutesc să-mi ţin ochii deschişi şi numai din decenţă rabd o jumătate de oră, înainte de a ieşi pe culoare.

Holul este aproape pustiu, un lucru pur-şi-simplu neverosimil, dacă ţinem seama de calitatea, raportului prezentat în sală. Iau o cafea de la bar, mă aşez pe cea mai apropiată canapea şi încep să fumez. Cîteva minute mai tîrziu un al doilea dezertor traversează dalele de marmură ale holului, face acelaşi lucru ca şi mine şi se aşează pe canapea, alături. Persoana îmi este vag cunoscută. Este acelaşi mister Seymoor, cu înfăţişarea sa plictisită, care îşi făcuse apariţia la recepţia din seara trecută, ca să ne împărtăşească impresiile sale în legătură cu zăpuşeala şi aerul impur.

Seymoor mă salută cu un „salve" total sec şi eu îi răspund pe acelaşi ton. Îşi aprinde o ţigară, pe care o lasă să atîrne în colţul drept al gurii, în timp ce mîna sa, lungă şi oarecum nervoasă, mestecă cu o linguriţă cafeaua. După cum am constatat ulterior, face parte din acel soi de fumători cărora nu le place să piardă timp inutil cu ţigara, ci odată aprinsă, o lasă să fumege între buze, pînă cînd se consumă, şi o aruncă. Poate de aceea jumătatea dreaptă a feţei sale este uşor încruntată de nemulţumire în faţa sorţii de a fi mereu cădelniţată cu fum, în timp ce jumătatea stîngă este răutăcios de bucuroasă că nu participă la această operaţie. În afara acestei dualităţi, întrea-

ga-i figură este atrăgătoare, cu trăsături aspre ce-i dau o înfățișare bărbătească, neexprimînd pînă acum epuizarea. O frumusețe puțin rece și aspră : ochi cenușii, clipind obosiți, buze subțiri, ironice, un snop de păr castaniu căzînd deseori pe fruntea brăzdată, fără să mai vorbim despre nasul roman, care-i dă o expresie de neîndurare.

Seymoor scoate în primul rînd linguriţa din cafea, după aceea ţigara din gură, soarbe o mică înghiţitură şi mă întreabă :

— V-a plictisit comunicarea lui Parino ? Este într-adevăr insuportabil.

— În clipa de față, pentru mine nu e nimic mai insuportabil ca durerea mea de cap.

— Această cochetărie prostească cu erudiția, îmi provoacă și mie dureri de cap ! zice partenerul meu, neînțelegînd, desigur, la ce fel de durere de cap mă refeream eu.

Și după ce-și lipește din nou țigara în colțul drept al gurii, continuă :

— Pentru dumneavoastră e și mai rău : să faceți atîta drum ca să auziți numai prostii...

— Mă gîndesc că și dumneavoastră sînteți în aceeași situație : doar America se află și mai departe.

— Oh, eu împletesc obligațiile de serviciu cu odihna. Danemarca este plăcută și răcoroasă în timpul verii, iar ca să nu mă plictisesc mă îndeletnicesc puțin și cu o lucrare. Știți, biblioteca de aici...

— Da, da, afirm eu. Un adevărat tezaur ! O sută douăzeci și cinci de milioane de volume. De altfel, și eu am venit aici ca să mai lucrez.

— A, atunci e altceva, consimte Seymoor și din nou își scoate țigara din gură ca să soarbă a doua înghițitură de cafea.

Apoi aruncă o vorbă, aproape fără nici o legătură :

— Nu-mi amintesc să vă fi văzut la congresele anterioare.

— Încă nu am calitatea să particip la congrese. Am fost trimis pur și simplu la specializare și am profitat de ocazie...

— Ei, da, asta e altceva, repetă partenerul meu şi-şi înfige ţigara în colţul buzelor.

În timp ce noi discutăm, din sală iese un nou dezertor, de data asta o femeie, şi se îndreaptă spre bar. Şi dînsa, dacă nu mă-nşel, mi-e de asemenea cunoscută : doamna cu toaleta neagră şi cu dispoziţia asemănătoare, care se întreţinuse cu Dorothy la recepţia din seara precedentă. Doamna ia la rîndul ei o cafea şi se îndreaptă spre noi. Şi acum e îmbrăcată tot în negru şi are o expresie a feţei de parcă nu ar duce în mîini o simplă ceaşcă de cafea, ci rămăşiţele unui defunct drag.

— Secretara mea, miss Grace Martin, mi-o prezintă Seymoor.

Grace Martin îmi întinde o mînă rece, după care priveşte indiferentă spre inscripţia de la reverul meu şi remarcă cu glas incolor :

— „Bulgaria"... Discutaţi cu un adversar, mister Seymoor ?

— Şi de ce nu ? răspunde acesta cu nepăsare. Mă interesează mai mult un adversar decît o persoană fără însemnătate, care să mă plictisească cu reflecţii fără nici o noimă. La urma urmei, cele mai importante probleme se rezolvă în compania unui adversar.

Doamna se aşază lîngă şeful ei, fără să obiecteze şi, aprinzîndu-şi ţigara, se ocupă de cafea, ca şi cum ar fi uitat pe deplin de prezenţa noastră. Este vizibil mai tînără ca Dorothy, dar faptul abia dacă i-ar ajuta să cîştige o eventuală întrecere cu ziarista. Grace Martin pare tot atît de incoloră ca şi glasul ei şi singura caracteristică pe care i-aş putea-o remarca pentru moment este că reprezintă antipodul lui Dorothy : în locul unei atitudini care să te bine-dispună — închistare şi răceală ; în loc de feminitate — o duritate aproape masculină pe figura ei de băieţandru şi în mişcările-i tăioase ; în loc de toalete elegante — costumul ascetic amintit, ochelarii, părul negru strîns în coc de fată bătrînă şi pantofi negri cu tocul jos. Bîrrr ! Pur şi simplu te trec fiorii.

— Aţi procedat foarte judicios folosind posibilitatea de a arunca o privire asupra simpozionului, mi se adresează

Seymoor cu o intonație ușor didactică. Acest lucru vă va înlătura pentru totdeauna dorința de a mai participa pe viitor la asemenea adunări.

Îl ascult fără să obiectez, așteptînd continuarea, și o studiez fugitiv pe secretara-călugăriță.

— Două treimi din cei de dincolo — face cu indiferență un semn cu mîna spre sală — sînt sociologi, capete goale, iar o treime sînt agenți-informatori. Partea proastă e că la tribună se perindă sociologi, în loc să le dea cuvîntul agenților-informatori, care ar putea spune unele lucruri într-adevăr interesante.

— Evident, dumneavoastră ați fi preferat un simpozion internațional în legătură cu problemele spionajului, scap o vorbă, ca să zic și eu ceva.

— N-ar fi interesant, interveni Grace, fără să-și ridice privirea din ceașca sa. Toți vor minți cu cea mai mare nerușinare.

— Uneori, cînd o persoană minte, expune destule adevăruri, obiectează Seymoor. Da, bineînțeles că un simpozion legat de problemele spionajului e mult mai de preferat ca spectacol. Nu am dreptate, domnule Koev ?

Pe la amiază, înainte de a părăsi simpozionul, m-am ciocnit din nou în hol cu domnii Higins și Barry, dar m-au salutat numai în grabă, din cap ; iar cînd, peste o clipă, am întîlnit-o pe Dorothy, convorbirea noastră a constat doar dintr-o mulțumire din parte-mi și două, trei fraze de-ale ei, de genul : „vă rog, nu merită", sau ceva asemănător. După toate acestea se poate crede, într-adevăr, că petrecerea prietenească de aseară n-a fost ceva mai mult decît un antren incidental la un congres și că celelalte povești, în stare să provoace bănuieli, n-au fost nimic mai mult decît niște promisiuni încrezute făcute la beție.

Dar gîndul care mă frămîntă în timp ce umblu prin vînzoleala de amiază a Copenhagăi este legat nu de cei trei colegi — observatori, ci de faptul că azi e marți. E marți și asta înseamnă că omul cu șapca în carouri gri și cu o sacoșă de voiaj S.A.S. mă va aștepta în fața intrării la „Tivoli", exact la ora șase.

Se spune că numărul șapte este nefast și că marțea este de asemenea o zi cu ghinion. Dacă am judeca după situația actuală, am putea constata că aceste vorbe nu sînt departe de adevăr. În timp ce eu merg pe Westerbrogade, privesc discret în jurul meu și constat că încă sînt urmărit. N-am nici un fel de motiv să cred că pînă diseară urmărirea va înceta, dar întîlnirea din fața lui „Tivoli" va trebui să aibă loc neapărat, cel puțin pentru motivul ca și Centrala să fie informată că Emil Boev se găsește acolo unde a fost trimis, deși este într-o situație în care nu poate acționa.

Cotesc din Westerbrogade la dreapta și după cîțiva pași îmi apare în față, pe neașteptate, ceva cunoscut. Într-adevăr, foarte cunoscut, dacă ținem seama că numai cu o săptămînă înainte văzusem același lucru la Nisipurile de aur, nu pe ofiș ci în realitate. Panoul e atîrnat într-o vitrină nu prea mare, iar deasupra geamurilor strălucește firma „Balkanturist". În fundul încăperii doi bărbați stau în fotolii și discută, în timp ce mai în față, o domnișoară, ce se sprijinea cu coatele de birou, este ocupată cu o corespondență.

Ei sînt probabil bulgari, iar fata sută-n sută este bulgăroaică, dacă am judeca după trăsăturile feței, deși niciodată nu poți fi pe deplin sigur, cînd e vorba de femei. Ei bine, și ce dacă sînt bulgari — mă gîndesc, în timp ce trec mai departe de vitrină, fără să-mi încetinesc pașii. În urechi îmi răsună vocea liniștită a generalului : „Nici un fel de contact, indiferent de împrejurare..."

Fac din nou la dreapta, la prima întretăiere, și continui să păsesc rar, ca un turist obișnuit, pornit să cunoască orașul. Omul, care mă urmărește la cincizeci de metri în urma mea, merge de asemenea ca orice individ care hoinărește. Deprinderea m-a învățat însă, nu numai să dejoc asemenea planuri, ci și să deduc intențiile urmăritorilor. Normal, treaba agentului plătit este să te ia în evidență, însă treaba asta se poate face într-o sută de moduri diferite, iar după felul în care este îndeplinită îți dai seama dacă este efectuată „pentru orice caz", sau cu un scop bine determinat, dacă treci drept adversar de mîna a doua, ori un maestru și dacă, în cele din urmă, în spatele urmăritorului se află poliția locală, ori altcineva.

Ajung în piața orașului și mă așez să beau o cafea pe terasa primei cafenele ieșită în cale. Este ora amiezii și mesele nu sînt toate ocupate, așa că îmi pot alege un loc bun, la soare, în timp ce persoana care se ține după mine se refugiază la umbră, chiar lîngă intrare, la adăpost de vînt și de privirile mele.

În timp ce-mi beau cafeaua și apreciez în gînd comportarea agentului, mă conving din ce în ce mai mult că urmărirea mea se face pe socoteala vistieriei Majestății sale, Regele Danemarcei. Umbra mea de astăzi este al șaselea în decursul celor trei zile, dacă nu punem la socoteală și colegii lui motorizați. Dar oricum — motorizați sau pedeștri — își fac treaba în virtutea unei rutine, fără să se camufleze în mod deosebit, însă nici nu se manifestă cu nerușinare. În ceea ce mă privește, se înțelege, nu sînt un capricios și n-am preferințe față de naționalitatea agenților care se țin după mine, totuși, în momentul de față îmi convine să mă urmărească danezii și nu americanii.

Plătesc cafeaua și îmi reiau din nou plimbarea fără nici un scop, deși sînt perfect conștient că oamenii ordonați se găsesc la ora asta în fața mesei de prînz. După cheful de aseară nu am poftă de mîncare, iar hoinăreala, deși fără nici un țel, nu este total inutilă.

Trebuie să știi să tragi foloase chiar din lucrurile mici. De aceea acționez asupra capacității mele, aproape automată, de a ține minte decorul înconjurător, cu o preferință sentimentală pentru pasajele și tunelurile subterane, curțile interioare cu dublă ieșire, stațiile de autobuze și taxiuri, intrările publice și de serviciu ale marilor magazine, locurile foarte tăcute, sau zgomotoase, ritmul de schimbare al semafoarelor și altele de acest gen.

Habar n-am dacă toate astea o să-mi folosească sau nu și chiar vreau să cred că nu voi avea niciodată nevoie de ele, dar nu e un motiv ca să nu reții cît mai multe amănunte posibile, pentru ca în cazul cînd, la un moment dat, mi-ar trebui vreunul cu tot dinadinsul, atunci va fi prea tîrziu să-mi completez cunoștințele.

În afara amănuntelor amintite pe care trebuia să le memorez, am mai adăugat și mica tutungerie de lîngă parcul „Tivoli". Exact la șapte fără cinci, în aceeași după-a-

miază, am cumpărat de acolo ultimul număr din „Times" și mi-am continuat drumul. Agentul de serviciu mă urmărește cu tenacitate de la tradiționalii cincizeci de metri, dar eu, tocmai din această cauză, acord o atenție deosebită vechiului și plicticosului „Times". Apariția mea la întîlnire cu jurnalul în mînă, înseamnă „sînt urmărit", iar în cazul că titlul ziarului este întors spre parc, mai adaugă : „N-am nimic pentru voi".

Ceasul orașului bate tunător și solemn de șapte ori cînd trec încet, împreună cu gloata de turiști și gură-cască localnici pe lîngă „Tivoli". Bărbatul cu șapca în carouri și cu sacoșa de voiaj aerian este la postul său. Trec pe lîngă el, după ce schimb o privire într-o zecime de secundă și constat, după așezarea sacoșei, că nici el n-are vreo comunicare pentru mine.

Zece pași mai încolo, aproape să mă ciocnesc cu ceata compusă din Seymoor, Grace, Dorothy, Higins și Barry, care veniseră drept în întîmpinarea mea.

— Oh, ați fost deja la „Tivoli" ? îmi strigă cu dojană Dorothy.

— Ba, de loc.

— Atunci, haideți cu noi !

Mă alătur zgomotoasei companii, fără nici o obiecțiune ; de fapt par gălăgioși numai datorită lui Dorothy. Barry stă la rînd să ia bilete și peste puțin timp pătrundem în acest sanctuar al distracțiilor — „Tivoli".

Trecem pe lîngă teatrul de vară, asemănător unei pagode chinezești, înconjurăm fîntînile, ale căror jerbe de apă sînt acompaniate de acordurile orchestrei municipale, ne abatem pe lîngă lacul artificial, unde n-avea nimic de văzut și stăm în picioare multă vreme în fața unui carusel pentru copii.

— Menționați în carnețelul dumneavoastră că ați vizitat și „Tivoli" ! îi spune Seymoor lui Dorothy. Și haideți să mergem.

— Cum să plecăm ? Dar ruletele ? replică ea aproape revoltată.

— Am fi putut lua o gustare, propune timid Barry, ștergîndu-și sudoarea nesecată de pe frunte.

— Vă gîndiți numai la mîncare, domnule... constată acru Seymoor.

Dar pentru că ajunseserăm în dreptul unei berării, iar Barry și Higins se îndreptaseră între timp spre o masă liberă, vrînd, nevrînd, Seymoor porni în urma lor. Chelnerița, cu o scufiță albă de dantelă, șorț alb și fața albă, ne-a servit, drept *hors d'oevre*, un zîmbet plăcut.

— Ce doriți ?

— Eu aș lua un sandviș, declară în grabă impulsiva Dorothy. Sandvișurile daneze sînt renumite.

— Sandviș ? își încreți Seymoor fruntea. Totul este pipăit cu mîinile, probabil nu tocmai curate.

— Dumneavoastră vedeți întotdeauna numai partea urîtă a lucrurilor, îl repezi Dorothy.

— Adică cea reală, precizează el cu indiferență. Țin felia de pîine pe palmă și cu cealaltă trîntesc deasupra șunca.

— S-ar putea ca mai înainte să fi scăpat șunca pe jos, sugeră Grace.

— Tot ce-i posibil, dădu din cap imperturbabilul Seymoor. Eu personal am să comand un biftec.

— Și pe acesta îl apucă cu mîna, îl preveni Dorothy.

— Da, însă cînd e carnea crudă ; după asta frige și nu mai poate fi atinsă cu degetele.

— Ei, v-ați hotărît ? ne aminti de prezența ei chelnerița, care pînă în momentul acela ne observase liniștită, ca un om ce văzuse în viața lui destui idioți.

Higins generalizează dorințele grupului, comandînd un biftec pentru Seymoor, iar pentru ceilalți bere și sandvișuri.

După asta se lăsă la masa noastră o tăcere jenantă, cum se întîmplă după fiecare neînțelegere întreruptă brusc. Abia după ce a venit băutura și Higins a tras o dușcă bună din halba sa aburită, binevoi să destrame liniștea :

— În fond, nu e chiar atît de rău aici, la „Tivoli".

— Nu văd ce vă place, se grăbi să obiecteze Seymoor, scuipîndu-și chiștocul și întinzînd mîna după halba sa. Am observat că oamenii se plictisesc cel mai mult tocmai în locurile de distracție și, pentru că nimeni nu i-a adus aici cu sila, dau impresia că petrec de minune.

— Poate că o fac pur și simplu din politețe, ca să nu strice plăcerea celorlalți cu figurile lor plictisite, spuse Dorothy.

— Dacă vă referiți la mine, este adevărat că eu nu sînt suficient educat în prefăcătorie, scumpa mea ! replică dulce Seymoor.

— O, vorbeam în general...

El tocmai se pregătea să facă o observație în legătură cu „discuția în general", însă în momentul acela apăru chelnerița cu un platou mare.

Gustarea s-a desfășurat într-o tăcere aproape totală, dacă nu ținem seama de o remarcă aprobatoare a lui Barry, referitoare la sandvișuri, și de două comenzi ale lui Higins pentru alt rînd de bere. Cînd ne-am ridicat, Dorothy, care își redobîndise vitalitatea, anunță :

— Și acum, spre rulete !

Seymoor ar fi vrut să obiecteze, dar renunță pe motiv că nu este la înălțimea demnității lui să refuze un capriciu femeiesc. Am pornit spre apropiatul pavilion de jocuri, conduși de Dorothy, îmbrăcată într-o superbă toaletă cenușiu-argintie, drept care aș putea-o numi „doamna în gri".

În pavilion nu exista ruletă, în schimb se găseau aparate automate din abundență. Două duzini de jucători de ambele sexe își antrenau bicepșii, trăgînd de mînerele grele, în timp ce discurile aparatelor se învîrteau cu zgomot metalic ca să înghețe într-o combinație oarecare. În general, jocurile de noroc reprezintă principala și singura atracție a acestui parc de divertisment. Cîștigurile sînt foarte rare, iar pierderile, cînd se repetă prea des, devin suficient de dureroase pentru cetățeanul de mîna a doua, venit aici cu scopul de a se odihni după ziua de lucru.

Doamna în gri și doamna în negru au cumpărat cîte un pumn de fise de nichel de la ghișeul aflat la intrare și s-au îndreptat spre două aparate libere, în timp ce noi, bărbații, am rămas la intrare să fumăm și să privim de departe disputa dintre om și mașină. Dorothy manifestă încă de la început o pasiune de cartoforă și cu cît pierdea mai mult, cu atît se îndîrjea mai tare. Ba trăgea brusc de mîner, ba îl manevra cît se poate de delicat, străduindu-se să descopere secretul mecanismului, care în realitate nu este altul decît să jefuiască optzeci la sută din încasări. Grace, dimpotrivă, introducea impasibilă fisele și la fel

de indiferentă trăgea de pîrghie, ca și cum ea însăși ar fi fost o anexă a mașinii.

— Dumneavoastră nu vă încercați norocul ? mă privi Seymoor.

— Nu tragi nici un folos de pe urma unei încercări mărunte, am răspuns.

— Întocmai, întări Barry, care se scălda din nou în sudoare. Jocul trebuie să fie întotdeauna *en gros*.

— Jocul ? Ce fel de joc ? ridică Seymoor din sprîncene.

— Adică, așa... în general... Întreaga viață este un joc.

— O idee originală. Poate ați studiat teoriile lui Borel și Noimann ?

— Pe mine nu mă interesează teoriile matematice, ci factorii psihologici, răspunse Barry, oarecum jignit.

— Întocmai, factorii psihologici, confirmă Higins, trezit dintr-o dată din letargia sa. Noi considerăm sociologia drept o psihologie a societății.

— Original, într-adevăr original ! repetă Seymoor.

— Ajutor ! strigă în clipa aceea Dorothy. Priviți, un adevărat potop.

Doamna în gri obținuse într-adevăr cîștigul cel mare și în mica albie metalică a aparatului se revărsa cu sunet egal, un torent de fise. Grămada era atît de mare, încît femeia avea într-adevăr nevoie de ajutor, iar eu i-am întins serviabil numărul din „Times" pe care și așa nu intenționam să-l citesc. Dorothy, cu fața strălucitoare de bucurie, aduna fisele și le punea în renumitul cotidian britanic, apoi strîngînd la piept greaua pungă improvizată declară :

— Acum vom merge să tragem un chef.

— Scutiți-ne de generozitatea dumneavoastră, o certă scurt Seymoor.

Apoi se uită la ceas și-i aminti :

— E timpul să pornim spre Taylor.

— Dar eu ce fac cu fisele astea ? întrebă descumpănită Dorothy, continuînd să strîngă neîndemînatic, cu ambele mîini, punga cu monede.

— Aruncați-le, îi propuse Seymoor cu o voce seacă. Mie cînd nu-mi trebuie ceva, îl arunc.

Şi pentru că Dorothy îl privea, crezînd că glumeşte, el îi luă punga din mîini şi o depuse în primul coş de gunoi din apropiere.

Încercarea mea de a mă sustrage invitaţiei, motivînd că n-am ce căuta la oameni pe care nu-i cunosc, n-a dat nici un rezultat.

— Tocmai bine să vă cunoaşteţi, spuse Seymoor, privindu-mă în aşa fel, de parcă abia în clipa aceea îşi amintise de prezenţa mea.

— Dar eu nu sînt invitat...

— Fiţi liniştit, acolo nimeni nu e invitat. Nici dumneavoastră, Dorothy, nu-i aşa ?

Şi pentru că de data aceasta doamna în gri n-a binevoit să-i răspundă, adăugă :

— Ştiţi, salonul lor de primire este ca un fel de piaţă publică. Oamenii o traversează pur şi simplu, înainte de a merge în altă parte. În afara celor care ţin la joc... sau iau viaţa ca un joc... aşa cum a fost acolo...

Aşa că ne-am instalat în ambele maşini, parcate lîngă „Tivoli", şi am pornit spre Taylor.

Amfitrionii ne-au întîmpinat cu aceleaşi zîmbete de amabilitate standard, cu care îi primeau şi pe toţi ceilalţi. Poate că doar Seymoor a avut privilegiul unei atenţii mai deosebite, fiindcă în locul unui maşinal „Ce mai faceţi", Taylor îi spuse : „Ce drăguţ din partea dumneavoastră că aţi venit, Wiliams". Am intrat în saloane, în timp ce soţii au rămas în hol, unde se pare că-şi vor petrece toată seara, primind şi conducînd musafirii aflaţi într-un continuu du-te-vino. În două cuvinte, erau o scumpă pereche de tineri căsătoriţi, pe care, mă tem că obligaţiile vieţii mondene îi vor îmbătrîni foarte curînd.

„Saloanele" erau cinci-şase camere spaţioase, ce dădeau dintr-una-într-alta, cu mobilă costisitoare, care, de bună seamă, a fost cumpărată absolut la întîmplare, pentru că era la fel de pestriţă şi diferită ca stil, aidoma majorităţii oaspeţilor.

În ceea ce-i priveşte pe aceştia înşişi, aici, în afara nomazilor, în trecere numai pentru a bea un pahar, existau şi reprezentanţi ai unor triburi mai sedentare, aşezaţi

pe canapele ori pur și simplu jos, pe covoare. Totul constituia un amestec de eleganță exigentă și neglijență boemă, de fețe rase și bărboase, de rochii mini și maxi, de coafuri în toate culorile curcubeului și de cele mai diferite limbi din grupul indoeuropean. Aveau o singură verigă unificatoare : băutura. Aici, toată lumea bea whisky și toți erau la fel de însetați, așa încît chelnerii cu sacouri albe circulau neîncetat, purtînd tăvi imense ca să ofere pahare pline și să le strîngă pe cele goale.

Grupul nostru se împrăștie în mijlocul gloatei și eu am simțit o senzație de ușurare că sînt lăsat singur, de capul meu, cînd — chiar lîngă ureche — răsună glasul grav de trombon al lui Seymoor :

— Nu găsiți că aici e foarte mult zgomot... și cumplit de înăbușitor ? Mai bine să trecem dincolo.

— Mă tem că și dincolo e la fel, răspund eu, fără tragere de inimă.

— Nu chiar așa.

Pornește înaintea mea, iar eu îl urmez supus și trecem încet din cameră în cameră, strecurîndu-ne prin mulțime, pînă cînd ieșim într-un fel de coridor lăturalnic și ajungem în fața unei uși de culoarea mahonului, închisă bine. Un chelner aranjează pe un bufet scund niște sticle de whisky, pe care le scoate din cutii de carton. Probabil că sarcina lui nu era numai de a servi, ci și de a veghea pe lîngă ușă, fiindcă primul lui gest a fost de a ne bara drumul, și abia după ce Seymoor îi șopti ceva, am fost lăsați să intrăm.

Spațioasa încăpere este, dacă nu mai răcoroasă, cel puțin mai liniștită decît celelalte. Puternic luminată de patru candelabre străvechi, pare totuși cam obscură, poate pentru faptul că pereții sînt capitonați în mahon și totul este tapisat într-o catifea verde-închis. Perdelele grele de catifea cafenie ornează ferestrele. În mijlocul acestui decor de o tonalitate minoră se conturează clar pătratele de un verde luminos al meselor de joc. În afara cîtorva careuri ocupate cu pocherul, majoritatea celor prezenți stăteau îngrămădiți în jurul mesei centrale a ruletei. Ne îndreptarăm și noi într-acolo. Seymoor scoase din portofel un teanc de zece bancnote a cîte cinci

sute de coroane și cu un gest neglijent le întinse unuia dintre cei doi crupieri în smokinguri, care conduceau și controlau jocul.

— Ce fel de jetoane doriți ? întrebă acesta.

— De cîte o sută de coroane.

Exemplul lui mă obligă, mai ales după ce am declarat că nu joc pe mărunțiș. Totuși, în asemenea ocazii am obiceiul să nu mă simt obligat cu nimic, față de nimeni, de aceea l-am așteptat pe crupier să-i numere lui Seymoor cele cincizeci de jetoane, după care, cu un gest regal îi întind o singură bancnotă, pentru care primesc cinci fise. Între noi fie zis, aș fi preferat jetoane mai mărunte, dar crupierul a considerat, probabil, că eu și tovarășul meu sîntem persoane de același rang.

La început stau și observ jocul lui Seymoor. Miza pe careul de patru cifre, ba la „Cheval", urmărind vădit un sistem al său. Eu, neavînd nici un sistem de joc, mizez un jeton pe roșu, hotărît să-mi pierd jalnicul capital cu un ceas mai devreme și să trec în categoria chibiților. Crupierul, la fel ca la marile cazinouri, îi invită pe jucători : „Faitte vos jeux *", învîrtește mînerul ruletei, dă drumul bilei și cu glas prelungit anunță : „Rien ne vas plus !" **

Bila saltă un anumit timp, apoi după o ușoară ezitare, se oprește pe roșu. Omul în smoking aruncă cu un gest simplu o placă subțire spre jetonul meu cîștigător și strînge cu lopățica mizele păgubașilor.

După cel mai simplu calcul al probabilităților, o culoare ieșită o dată are șanse minime să mai iasă și a doua oară, așa că la jocul următor am mizat două sute de coroane pe negru și cîștig din nou.

— Bravo, Michael ! Văd că urmați cu pricepere exemplul pe care vi l-am dat eu astăzi, auzii șoapta lui Dorothy.

Doamna se instală în stînga mea, cu siguranță ca să fie mai departe de Seymoor și-i dă crupierului o bancnotă de cinci sute de coroane.

---

* Faceți jocurile ! (trad. din lb. fr.)

** Nimic nu mai cade ! (trad. din lb. fr.)

— Jetoane de douăzeci, vă rog !

Crupierul disponibil îi numără fisele, în timp ce eu depun două sute de coroane pe roşu, tocmai în clipa cînd se auzi glasul trenant : „Rien ne vas plus !"

De data aceasta pierd şi ca să nu mă mai joc mult de-a „du-te-vino", mizez totul din nou pe roşu.

Roşu.

— Bravo, Michael, eşti într-adevăr un elev de nădejde, îmi şopti din nou Dorothy, care se hotărîse să depună două jetoane mici pe coloana întîi. Seymoor observă de asemenea modesta mea victorie, dar se reţinu de la orice comentariu. Era absorbit pe de-a-ntregul de propriul sistem de joc şi perseverenţa lui dădea roade, fiindcă grămada de plăcuţe crescuse considerabil în faţa lui.

Să vă spun exact cum a decurs jocul meu de aici înainte, ar însemna să mint de-a dreptul, mai ales că nu am o imagine precisă şi nu-mi amintesc exact totul, decît numai că am continuat să mizez pe culoare. Pentru că eram hotărît oricum să-mi joc capitalul şi să mă retrag de la masă, am pus fără discernămînt cîteva fise ba pe roşu, ba pe negru, ca, din timp în timp să observ, nu fără mirare, că grămada de jetoane din dreptul meu creştea întruna, indiferent de pierderile incidentale. Altă era din nefericire situaţia profesoarei mele. Deşi juca la bani mărunţi îşi pierdu repede toate fisele, fiind silită să schimbe o nouă bancnotă, iar ceva mai tîrziu, o a treia. În schimb Seymoor îşi îndoi cîştigurile. Aşezat în faţa mesei, cu o înfăţişare inexpresivă şi cu o ţigară fumegîndă în colţul gurii, numără cîte zece plăci mari pe care le punea ba pe un careu, ba pe altul, la fiecare invitaţie a crupierului.

— Am terminat pentru seara asta, rosti la un moment dat Dorothy, abătută. Mă bucur că cel puţin dumneavoastră, Michael, cîştigaţi. Înlocuiţi-mă cu demnitate.

— N-ar fi mai bine să-mi ţineţi dumneavoastră locul ?

M-a privit ezitînd, dar ezitarea ceda repede locul unei hotărîri eroice.

— N-am putere să refuz. Întreaga mea fiinţă clocoteşte însetată de revanşă.

Îi cedez locul și ca să n-o tulbur în jocul ei, mă îndrept spre ieșire, observînd fugitiv că Seymoor mă petrece cu privirea.

În încăperile vecine oaspeții se răriseră în mod considerabil. Înăbușeala, de asemenea mai scăzuse, ferestrele fiind larg deschise în noaptea saturată de strălucirea electricității. În general, s-au creat condiții bune ca să poți bea liniștit un pahar cu whisky. Ceea ce și fac.

— Am pierdut totul. Putem să mergem ! declară o jumătate de oră mai tîrziu Dorothy, apărînd în fața canapelei pe care mă instalasem.

— Un whisky ?

— Nu. Mi-ar face mult mai bine un cocteil cu vitriol și acid cianhidric. Pur și simplu, îmi vine să mor de necaz.

Mă uit în jurul meu. Seymoor încă n-a apărut în saloane, iar Barry, Higins și Grace au șters-o de mult. Momentul e foarte potrivit să le urmez exemplul.

În timp ce conducea mașina pe străzile pustii, doamna continua să se gîndească tot la același lucru.

— Mi-e ciudă că v-am pierdut banii așa de prosteşte, murmură dînsa.

— Erau ai mei, cum și cei de la „Tivoli" erau ai dumneavoastră.

— Să-mi arunce cîștigul la coș, închipuiți-vă.

Își întoarse fața spre mine, uitînd de volan, iar eu încercam neplăcuta senzație că o să ne înfundăm cu mașina într-o vitrină.

— Ați înțeles acum de ce am pierdut ? Odată ce-ți bați joc de ceea ce dobîndești, soarta te pedepsește.

Dorothy privi din nou în față, repetînd :

— Să-mi arunce cîștigul la coș !

— Poate că în această seară va face același lucru și cu al său.

— S-o credeți dumneavoastră !

Apoi reveni la subiect :

— Trebuia să schimb stilul jocului. Cînd vezi că pierzi, încerci altceva.

— Și ce dacă-l schimbați ? Tot nu puteți schimba sistemul. Ruleta este un sistem și el a lucrat împotriva dumneavoastră.

— Bine, dar dumneavoastră ați cîștigat.

— Temporar. Și asta face parte din sistem. Momeală pentru naivi.

— Și Wiliams a cîștigat, stărui în ideea ei Dorothy.

Pentru că am tăcut, își răspunse singură :

— Un om cîștigă ușor atunci cînd nu-l interesează cîștigul. În general, omul dobîndește totdeauna gratuit acele lucruri la care nu ține. Seymoor este un om bogat.

— Dar dumneavoastră ?

— Eu *am fost* bogată, Michael, accentuă ea verbul la trecut. Nu vreau să vă spun că acum sînt săracă, însă nebuniile sînt un lux pe care nu ți-l poți permite toată viața.

— Dar de ce trebuie să săvîrșiți neapărat nebunii ?

— De ce ? Pentru că fără ele viața devine total plictisitoare.

Dorothy coti brusc și la fel de brusc opri în fața iluminatei intrări albe a hotelului „Engliterre". După ce opri motorul, scoase cheia, mă privi și adăugă :

— Dacă v-aș invita să veniți în camera mea, presupun că asta va însemna tot o mică nebunie, dar sînt gata s-o fac...

O mică nebunie ? De ce nu. Mai ales dacă eticheta o cere.

Mă ridic din pat, îmi aprind o țigară și mă instalez în fotoliul alb și comod. În acest apartament luxos, totul este alb și roz, inclusiv femeia întinsă pe pat, uitînd înainte de a adormi să se acopere. Privesc distrat trupul care, dacă nu mai poate oferi prospețime, oferă în schimb abundență. Apoi privirea mi se oprește asupra feței. Buzele șterse de ruj par palide, sub ochi se încheagă cearcăne vinete. „Nu v-aș fi dat mai mult de douăzeci și cinci de ani", i-am spus, obișnuit din amabilitate să reduc cîte o decadă din vîrsta cunoștințelor mele de sex feminin.

Da, are cel puțin treizeci și cinci și cel puțin jumătate din anii aceștia sînt petrecuți în mici nebunii, așa că oboseala începe să răzbească de sub suprafața alb-roză a fațadei.

James Bond şi cei asemenea lui, cu toată pasiunea pe care o manifestă pentru aventurile galante, ar fi trecut desigur cu dispreţ pe lîngă această frumuseţe ce se apropie de ofilire, pe cînd eu, cu toată modestia mea, sînt gata să răspund la primul apel. Curiozităţi !

Indivizii cărora trebuie să le alcătuiesc dosarele au crescut de la trei la cinci şi fiecare dintre ei mă minte în felul său, cu excepţia lui Grace care nu înşală, fiindcă nu vorbeşte. Vor să mă prindă în plasa minciunilor şi atitudinii lor, dar se pare că modul cel mai simplu de a mă descurca se reduce la faptul de a accepta că tot ce vine din partea lor este minciună. Însă a judeca astfel, înseamnă a te lipsi de acele puncte de sprijin, mici urme de adevăr ce sînt capabile să te dirijeze spre adevărul în totalitatea lui.

Privirea mea cade din nou asupra femeii adormite, fără nici un interes faţă de nurii ei. Dacă în tot cvintetul ăsta de oameni binevoitori şi sinceri, ar exista într-adevăr unul cinstit, acesta ar fi fără doar şi poate Dorothy. Problema care se pune e în ce măsură sinceritatea ei îmi poate fi de folos, în afara plăcerilor moderate ale micilor nebunii. Se înţelege, fiecare necunoscut apare ca un posibil adversar. Numai că posibil nu înseamnă încă real. Şi apoi, adversarii pot fi foarte diferiţi, în funcţie de caracter şi stimuli. Ori se poate deduce, printre altele, că există adversari, care la un moment dat pot fi transformaţi în aliaţi.

Parcă simţind că mă gîndesc la ea, Dorothy începu să se mişte agitată în patul său. Încercă în somn să se învelească cu o pătură inexistentă şi se întoarse pe pintece.

În mod normal se socoteşte că, în profesiunea noastră, o anumită doză de neîncredere nu strică. Important este ce numim „neîncredere" şi care-i dozajul ei. Suspiciunea permanentă înceţoşează claritatea privirii, destramă atenţia, te sileşte să te uiţi în toate părţile, în loc să te concentrezi asupra direcţiilor de unde, într-adevăr, poate apărea pericolul. Omul bănuitor se crede invulnerabil, însă, de fapt el constituie pentru adversar o fortăreaţă pe jumătate cucerită, întrucît este dezorganizată în interior. Îmi sting ţigara în scrumiera de cristal, mă ridic din fotoliu şi încep să-mi pun în ordine toaleta,

fără să fac zgomot şi fără să încetez să-mi vîntur în cap mereu aceleaşi gînduri.

Da, nu trebuie să fii neîncrezător, ci pătrunzător, să-ţi deschizi bine ochii şi urechile, ca să prinzi toate informaţiile prezente, inclusiv cele false, şi să-ţi înhami creierul pentru a le prelucra cu grijă. Seymoor are dreptate : o minciună, prin caracterul datelor eronate pe care le cuprinde, poate deseori să te ajute în descoperirea adevărului ascuns cu tot dinadinsul. Lăsaţi un om să vă mintă liber, fără să-l întrerupeţi, o jumătate de oră şi acesta, prin cuvintele sale, va reda ceva din ceea ce se căzneşte să camufleze. De aceea flecarii sînt periculoşi pentru ei înşişi, precum şi pentru ceilalţi, chiar cînd ascund adevărul.

În consecinţă, eu trag cu urechea la toate cîte pot auzi şi mă uit la tot ce se poate vedea, ba chiar sînt gata şi de anumite mici nebunii făcute din curtoazie. Iată că auzul meu începe să prindă o disonanţă minoră în acest cvintet, altfel bine constituit. Ceva scîrţîie în raporturile dintre Seymoor, pe de o parte, şi Barry şi Higins pe de alta. Şi mai puternic se desluşeşte scîrţîitul în relaţiile dintre Seymoor şi Dorothy. Deşi acest fel de zgomot este supărător, în cazul de faţă îmi face mai degrabă plăcere şi n-aş avea nimic împotrivă ca distonanţa dintre cei cinci să se întărească într-un asemenea grad, încît tot concertul să se ducă la dracu.

Dar aceste nepotriviri pot fi prevăzute în prealabil în program. O momeală în plus pentru un fraier. La fel ca şi cîştigurile efemere la jocul de cărţi, îţi menţin iluzia că sistemul lucrează în întregime în folosul tău. Cînd cinci inşi vor să-ţi creeze impresia că ai nimerit într-un mediu casnic, sincer, cel mai simplu lucru e să înceapă prin a se ironiza reciproc, sau a se certa. „Să nu crezi că sîntem un taraf. Nu vezi că abia ne mai suportăm ?"

Dorothy începe din nou să se agite în patul ei. Probabil că îi este frig, pentru că se chircește gheim şi treptat se liniştește. Prin fereastra întredeschisă pătrunde un aer răcoros şi miros de mare. Se luminează de ziuă. Globurile cu neon din piaţa pustie radiază o lumină palidă în crepusculul zorilor. Undeva, în apropiere, un ceas străvechi marchează fiecare jumătate de oră cu „bing-

bang"-uri specifice tuturor ceasurilor cu tradiție.

Îmi îmbrac sacoul, mă apropii de pat și azvîrl o cuvertură ușoară și pufoasă peste doamna adormită.

Apoi ies și închid ușa fără zgomot.

CAPITOLUL IV

Simpozionul își urmează cursul obișnuit: comunicări științifice și opinii asupra dărilor de seamă, scrise înainte ca acestea din urmă să fi fost cunoscute. Fotografii spre amintire luate în sala congresului, în timpul pauzelor de odihnă. Alte fotografii pentru amintiri și băutul cafelelor în foaiere.

— Cafeaua este la același nivel ca și comunicările, observă Seymoor în dimineața celei de a treia zile, ciocnindu-se de mine în înghesuiala din fața barului. Nu vreți să bem ceva deosebit ?

— Dacă e vorba tot de cafea, nu are nici un rost să ne mutăm de aici, replic eu.

— Poate nu numai o cafea, ridică Seymoor din umeri. Principalul e să ieșin la aer curat.

Vădit lucru, omul ăsta are mania aerului curat și se plînge necontenit de zăpușeală, fără să-i treacă prin minte că asta s-ar putea să i se tragă pur și simplu de la țigara fumegîndă din colțul gurii. Ne instalăm în elegantul „Plymouth" negru și pornim într-o direcție necunoscută.

— Ați părăsit aseară jocul, tocmai cînd se încinsese, spune însoțitorul meu, cu privirea ațintită înainte.

Conduce sigur pe străzile însuflețite, dar după cum acționează frîna sau acceleratorul îți poți da seama de duritatea dintr-însul.

— Am vrut să-i dau posibilitatea doamnei să se revanșeze, îi răspund, ca și cum aș încerca să mă justific.

— Isteria nu-și poate lua niciodată revanșa asupra rațiunii reci, obiectează el, cu ochii mereu ațintiți în față. După cum știți, ruleta este un joc cu totul rațional, un joc al probabilităților, în care șansele cele mai bune sînt, în prealabil, retrase jucătorului și oferite băncii.

— Dumneavoastră faceți totuși imprudența să vă hazardați...

— Eu nu joc din nechibzuință, ci din încredere în rațiunea mea. Îmi plac jocurile dificile, Michael.

Pentru prima dată și cu totul pe neașteptate mi s-a adresat pe numele mic. Aproape toți cei de aici au început să mă numească Michael, pentru a-mi sugera, poate, că sînt omul lor. Am ieșit pe larga Alee Frederiksberg și Seymoor mări viteza, fără să se întrerupă din meditații.

— Dorothy ar fi trebuit să-și încerce norocul la pocher. Și asta numai într-un cerc de femei. O isterie agresivă, între alte trei asemănătoare, oferă o șansă de succes în plus.

Tăcu, amintindu-și parcă ceva. După un timp, continuă pe un ton insinuant :

— Sper că ceea ce vă spun, nu vă irită.

— De ce m-ar irita ? Vorbiți despre Dorothy, nu despre mine !

— Dar este prietena dumneavoastră.

Într-adevăr, doamna în gri, care în dimineața asta trebuia denumită doamna în roz, își exprimase destul de vădit simpatia față de mine. M-a condus pînă la simpozion cu mașina ei, iar în timpul ședinței m-a distrat cu o poveste destul de intimă, însoțită cu zîmbete și priviri adecvate.

— Dacă vă referiți la prietenie, cred că dumneavoastră o cunoașteți pe Dorothy cu mult înaintea mea, rostii eu indiferent.

Seymoor nu răspunse îndată ; poate căuta un sens ascuns în banala mea frază. Apoi scăpă, cu totul spontan :

— Bănuiesc că ea singură vi s-a oferit.

Supoziția era exactă. Eu însă n-am obiceiul să dezbat asemenea chestiuni cu alții, cu atît mai puțin cu cineva pe care-l cunosc doar de două zile. De aceea mi-am lăsat tovarășul de drum să converseze cu el însuși.

— În vremurile noastre nu știu dacă există un fapt mai obișnuit decît o femeie care să se ofere. Uneori treaba asta se face pentru plăcerea în sine, alteori pentru plăcere plus altceva și în unele cazuri numai pentru acel altceva, fără nici o legătură cu plăcerea.

Seymoor tăcu, lăsîndu-mi parcă timp să meditez în care din aceste trei categorii se include cazul meu. Fiindcă pauza se lungi, murmură :

— Scuzați, într-adevăr Dorothy are drèptate : nu-s deloc capabil de prefăcătorie, după cerințele educației mondene.

O jumătate de oră mai tîrziu stăteam la o masă, în fața unui local de pe Stroghet, o luxoasă arteră comercială numai pentru pietoni. Chelnerul ne aduse două pahare cu puțin whisky și cu multă gheață. Au încercat gustul și temperatura băuturii, după care mi-am întors privirea spre peisajul înconjurător. La această oră, dinaintea amiezii, strada era plină de o gloată cosmopolită, pestriță : tineri cu picioarele goale și cojoace lățoase, fete, care probabil uitaseră să-și mai pună fusta la ieșirea din casă și alții care neglijaseră să-și dezbrace pijamalele ; o procesiune de șolduri goale și părți dosnice pe jumătate dezgolite, de rochii pînă la brîu, sau pînă la pămînt, de fete machiate ori de-a dreptul nespălate, de bluze de damă amintind plasele pescărești, de pantaloni bărbătești din cînepă, susținuți de niște brîie de sfoară, fără să mai vorbim despre orgia de culori, de preferință cele țipătoare.

— Schizofrenia se află în plin marș, remarcă domol Seymoor, întinzînd mîna după pahar. Material destul pentru un sociolog.

— Și nu dintre cele mai interesante, completai eu. Toate astea se explică cu destulă ușurință.

— Cunosc explicațiile dumneavoastră, ca și pe ale noastre. Din totdeauna, unii oameni au prescris lumii legități inventate de creierii lor hodoregiți. August Comte a creat trei stadii în evoluția societății. Voi le-ați majorat la cinci — asta e singura deosebire.

— Cred că problema nu constă în număr. Comte a dedus stadiile sale din conștiința omenească, pe cînd noi le extragem din dezvoltarea obiectivă a realității materiale ! ripostai eu, punîndu-mi în mișcare erudiția acumulată în timpul călătoriei, la vagonul de dormit.

— Adevărat. Dumneavoastră ați înlocuit o ficțiune cu alta. Acesta este aportul pe care nu vi-l neg.

— Dacă pentru dumneavoastră, dezvoltarea obiectivă constituie o ficțiune...

— Dezvoltarea obiectivă ? Dar, permiteți-mi, cine vă garantează că ați pătruns-o ? Omul, prin natura sa biologică, este programat să fie o ființă neputincioasă și limitată.

La aceste cuvinte, Seymoor ridică de pe masă pachetul de „Kent" și mi-l arătă, de parcă nimicnicia omenească pusă în discuție se afla ascunsă undeva înăuntru, între țigări.

— Și totuși, această ființă neputincioasă face neîncetat noi și noi descoperiri, care-l ajută să-și învingă propria-i condiție.

— Nu neg cîtuși de puțin acest adevăr elementar, dădu din cap interlocutorul meu, scoțînd o țigară și înfigîndu-și-o în colțul drept al gurii. Dar și atunci cînd face aceste jalnice descoperiri, nu e în stare să le prevadă consecințele. De aceea, ele nu micșorează cu nimic neputința sa și, în loc de a-l face rege al universului, după cum vă place să susțineți, îl duc la o nouă formă de robie. Poftim, priviți !

Și Seymoor îmi arătă cu frumoasa lui brichetă de argint, piața municipală ce se deschidea la capătul străzii, unde traficul era atît de aglomerat, încît mașinile abia se tîrau.

— Oamenii au inventat automobilul ca să circule mai repede, dar ele se înmulțesc într-o progresie infernală, așa că, în curînd, vor face imposibilă orice mișcare. Omul s-a transformat în rob al mașinilor create, chipurile, să-l elibereze de trudă...

Seymoor scăpără din brichetă, trase din țigară și continuă, scoțînd din gură, odată cu cuvintele, și valuri de fum :

— Bomba atomică se contura creatorilor ei ca un mijloc pentru obținerea victoriei nu numai asupra dușmanului, ci și asupra temerii de orice vrăjmaș. Dar iată că, tocmai prin descoperirea ei, a început era celei mai mari spaime pe care a cunoscut-o omenirea, groază pentru toți, inclusiv pentru creatorii bombei.

— Acest fapt dovedește simplul adevăr că dezvoltarea tehnică a întrecut cu mult dezvoltarea orînduirii sociale. Într-o societate ideală...

— Iluzii — mă întrerupse el. Toate astea arată neputința întregii societăți, a fiecărei orînduiri înarmate cu ficțiunile uneia sau alteia dintre legitățile pretinse.

— Dar care sînt, după părerea dumneavoastră, cele reale ? întrebai, mulțumindu-mă să-l las în continuare să vorbească.

— Nu există ! răspunse Seymoor, desfăcîndu-și brațele. Și chiar dac-ar exista, ar fi inaccesibile pentru noi, pentru creierii noștri mărunți, învățați să aprecieze lucrurile în direcțiile limitate ale celor trei dimensiuni. Dar cu toată ignoranța noastră am putea recunoaște, într-un spirit mai cinstit, că acest univers constituie o incomensurabilă pulsare genetică, o respirație furtunoasă a unei oarecare substanțe materiale, sau după cum vreți dumneavoastră, o mișcare ordonată și haotică, în care fiecare inspirare reprezintă naștere, început, creare, iar orice expirare, o dezlănțuire a morții, a catastrofelor cosmice și a distrugerii : clocotirea uriașă a blestemului și putreziciunii, a unei presiuni îndîrjite de creștere și a unei striviri nemiloase a tot ceea ce se dezvoltă. Și în acest proces gigantic închipuiți-vă omul — furnică pămîntească încercînd să instaureze un fel de ordine proprie, să-și impună voința sa de purice asupra comportării boului pe spinarea căruia e lăsat să mișune.

— O comparație zdrobitoare intervenii eu.

— Cîtuși de puțin. Știți la fel ca mine că diferența dintre nimicnicia omului și măreția universului, în general, nu poate fi supusă unei comparații plastice.

— Atunci nu înțeleg de ce v-ați consacrat unei științe atît de inutile, ca sociologia ?

— Pentru că hotărîrea mea fusese luată încă înainte de a observa unele fenomene. Și pentru că sociologia este la fel de inutilă ca și celelalte științe. Or, într-un asemenea caz, ce însemnătate mai are la ce specialitate anume te oprești, ca să minți oamenii, și chiar pe tine însuți, că îndeplinești ceva folositor ?

— Nu văd nici o minciună în ceea ce privește utilitatea ei : sociologia vă ajută să vă cîștigați pîinea, am îndrăznit eu să remarc.

— Lucrul cel mai absurd este că n-am nevoie să-mi cîștig nici o pîine, după cum v-ați exprimat. Fac parte, Michael, din acea categorie despre care se poate spune : „iată un om înstărit" ! Rosti ultima frază cu atîta jenă, ca și cînd mi-ar fi dezvăluit un secret rușinos. Apoi propuse prozaic :

— Să mai luăm un whisky, ce ziceți ?

— Cum doriți.

Făcu un semn neglijent, dar suficient de clar chelnerului oprit lîngă intrarea localului și puțin mai tîrziu, în fața noastră apărură două pahare cu whisky și cuburi de gheață.

— De fapt, eu am devenit sociolog pe timpul cînd eram prizonierul propriilor mele prejudecăți, deși întrezăream întregul lor ridicol. Capul îmi spunea că pot scuipa în liniște peste toți și toate, dar prejudecata îmi amintea : „Dar ce vor spune ceilalți ?" Se înțelege că, încă de pe atunci, în gîndul meu nu dădeam doi bani pe părerea celorlalți, a tuturor acestor „ceilalți" numiți societate, și totuși nu-mi plăcea să mă considere drept un simplu leneș bogat, de genul acelora care-și petrec un sfert din viață în avion și prin aeroporturi, ca să treacă în zbor de la o stațiune vilegiaturistică la alta și de la un cazino la altul. Să nu crezi că nu aveam neurastenia lor, dar boala mea cerea acțiuni, recunoscute ca activități social-utile. Nădăjduiesc că mă înțelegeți.

— Cred că da, dădui din cap, întinzînd mîna după pahar. Dacă asta are vreo însemnătate pentru dumneavoastră.

— Natural că are.

— Natural ? În măsură în care am priceput, în lumea asta nimic nu are vreo însemnătate pentru dumneavoastră.

— O, nu luați cuvintele mele *ad literam*. Și nu amestecați concepțiile teoretice cu conduita practică. Sînteți, după cum s-a exprimat secretara mea, un adversar — bineînțeles, tot sub aspect teoretic. Omul ține totdeauna la părerea potrivnicului său... uneori chiar mai mult decît la cea a prietenului. Nu e așa ?

— Nu știu, am răspuns, lăsînd paharul din mînă, după ce mi-am răcorit suficient palma cu el. În cazul cînd un adversar ar avea o părere măgulitoare despre mine, cred că asta abia de m-ar putea bucura.

— Nu e vorba despre o părere măgulitoare, ci de respect precizã Seymoor. Pot respecta un adversar, fără să am o impresie deosebită despre el.

— Mi-e greu să sesizez nuanța, replicai eu cu insolență, fiindcă știam unde voia să ajungă.

— Vă pot respecta, fără ca acest fapt să mă împiedice a vă dispreţui iluziile, mă lămuri cu răbdare interlocutorul meu.

Şi pentru că de rîndul acesta n-am răspuns, continuă :

— Dumneavoastră nici măcar nu puteți înțelege că dezordinea însăși, prin natura sa, este mai puțin primejdioasă decît gîndurile pe care vi le faceți despre ordine și dreptate. Himere periculoase. Toate războaiele și toate masacrele îngrozitoare au fost duse pentru asemenea iluzii. Omenirea a fost mereu nimicită în numele vieții, al vieții frumoase, al unui ideal despre viață. În general, nenorocirea omenirii constă mai ales în faptul că întotdeauna s-au îngrijit de ea o mulțime de impostori binefăcători, de tipul dumneavoastră. Dacă fiecare s-ar gîndi numai la el, lumea asta absurdă ar fi ceva mai liniștită.

— Deci treburile ar merge mult mai bine, cînd nimeni nu se va mai ocupa de ele.

— Da, dacă țineți seama exact de acest lucru. Încetați de a-i mai învăța pe oameni cum să trăiască. Încetați de a-i ajuta cum să-și orînduiască viața fără să-i întrebați dacă doresc ajutorul dumneavoastră.

— Eu nu încerc să învăț pe nimeni nimic ! i-am replicat pur și simplu cu titlu informativ.

— Nu-i vorba de dumneavoastră personal, ci de gînditorii dumneavoastră. Iar ceea ce se referă în special la dumneavoastră sau la mine, regula poate fi luată în sens invers : să nu admitem ca cineva să se amestece în viața noastră și să ne copleșească cu principii de viață, mai ales că nimeni nu le-a cerut părerea.

— M-ați luat puțin prin surprindere și destul de energic ! observai reținîndu-mi zîmbetul.

— Exact de asta trebuie să vă convingeți : că nu este vorba de o prelucrare. Eu, după cum ați observat, sînt oarecum proverbial prin lipsa mea de tact, spuse în treacăt Seymoor.

— „Lipsă de tact", ori „sinceritate" ?

— Sînt două noțiuni absolut sinonime pentru lumea bună cărcia, din nefericire, îi aparțin.

— După cîte văd, considerați o nenorocire faptul că aparțineți societății umane. Vă purtați în chinuri crucea vieții.

— Spuneți „cu plictiseală" ! Așa ar fi mai exact, răspunse Seymoor, scuipînd pe lespedea de piatră al nu știu cîtelea chiștoc.

Se uită în jurul său, sorbi băutura amestecată cu gheața topită și apoi mă privi cu ochii întredeschiși.

— Totuși, *spleen*-ul de aici, e nimica toată în comparație cu Marea Plictiseală.

— Care, mai exact ? întrebai, terminînd și eu de băut whiskyul amestecat cu apă.

— Păi, aceea care începe după îngroparea sicriului.

— La problema asta vom avea suficient timp să reflectăm după...

Seymoor se uită din nou în jurul său și-mi spuse cu jumătate de glas :

— Mi se pare că vă urmărește cineva... Doar dacă, bineînțeles, nu sînt eu cel vizat...

Știam perfect că sînt urmărit și fără ca americanul să-mi fi atras atenția. Încă de la primul whisky am observat agentul oprit la tradiționalii cincizeci de metri în mulțime, între chioșcul cu reviste pornografice și intrarea la cinematograf.

— Pentru ce ne-ar urmări ? am întrebat cu falsă nedumerire.

— Pur și simplu așa ; o manie obișnuită de a spiona, ridică din umeri interlocutorul meu.

Apoi își închise și mai mult ochii săi cenușii, adăugînd :

— Probabil se tem că am putea încheia o înțelegere secretă, ce ziceți ?

Și pentru prima dată izbucni într-un rîs puțin răgușit, ca cineva neobișnuit cu o asemenea îndeletnicire.

Teama mea, că mizantropul cu ochii cenușii mă va invita la masă, n-a fost îndreptățită. Cînd spun „teamă", poate că exagerez puțin, însă pentru moment n-aș vrea nici să refuz invitația lui, nici să scap întîlnirea cu o doamnă — doamna în roz.

— Pînă unde doriți să vă duc ? mă întrebă însoțitorul meu, după ce ne-am așezat în „Plymouth".

— Pînă la hotelul „Engliterre", dacă nu vă deranjează.

— A, da, și dumneavoastră stați la „Engliterre" ! murmură el cu jumătate de glas. Minunat. Numai să-mi arătați drumul.

Călătoria se desfășura în tăcere, excluzînd indicațiile mele de genul „drept înainte !" și „la stînga". Omul de la volan era absorbit în gîndurile sale, ori concentrat asupra circulației. Bănuiesc că de felul lui nu era vorbăreț, deși cu mine nu a tăcut o clipă.

Abia cînd ajunserăm la hotel observă :

— Nu mă așteptam la o fațadă atît de strălucitoare. Pare-mi-se că pentru buna și vechea Anglie s-ar fi potrivit ceva mai afumat...

— ...Iar pentru Dorothy, ceva mai uzat ! completai eu.

Mă privi și pentru a doua oară rîse :

— Trebuie să fiu atent cu dumneavoastră. Ați început într-un mod foarte periculos, să-mi ghiciți gîndurile.

Totuși, Dorothy n-avea deloc o înfățișare ofilită cînd apăru, puțin mai tîrziu, la barul „Zoopavilionen", unde am avut prevederea să merg cu un taxi. Era tot în toaleta sa roz — ca un fel de stranie manifestare a statorniciei la această femeie capricioasă. Fața îi strălucea de vitalitate și, hai să fim cavaleri, de tinerețe. În treacăt fie zis, întîlnirea noastră ar fi putut avea loc cu același succes și la restaurantul de la „Engliterre", însă pentru Dorothy, a lua masa la restaurantul hotelului în care locuia era tot atît de plictisitor ca și cînd ar fi mîncat acasă.

— Pariez că pînă nu de mult ați fost cu tipul acela acru, începu ea, după ce ne-am instalat la o masă, lîngă vitrina prin care se vedea o priveliște măreață, spre lac, inclusă bineînțeles în prețul meniului.

— După ce v-ați dat seama ?

— După aceeași acră fizionomie pe care o afișați.

— Scumpa mea, ați început într-un mod foarte periculos să-mi ghiciți starea sufletească.

— Sînt capabilă să ghicesc nu numai starea sufletească, ci și ce ați discutat, mă preveni doamna în roz. Sînt sigură că ați vorbit despre mine.

Din fericire, în clipa aceea s-a apropiat chelnerul.

O fericire de scurtă durată pentru că, încă de la *hors d'oeuvre* compus din batoc, Dorothy reluă discuția :

— Recunoașteți că ați discutat despre mine !

— Eu personal, nu.

— Vasăzică el a vorbit.

Mi-am plecat discret privirea.

— Nu vă neliniștiți, n-o să vă silesc să-mi reproduceți cuvintele lui... Le cunosc foarte bine.

— Asta mă poate numai bucura.

— Pun prinsoare că v-a trăncănit vrute și nevrute despre trecutul meu...

— Știți, de fapt, cînd mi se spun asemenea povești, nici nu le ascult...

— Nu minți, Michael ! Bărbații întotdeauna ascultă asemenea povești, chiar de ar fi surzi ca bătrînul nostru Higins. Iar dumneavoastră, dacă nu mă înșel, aveți auzul bun.

— Vă mărturisesc sincer...

— Lăsați. Eu vă spun și mai sincer că intrigile nu mă ating deloc, Dar Seymoor exagerează într-adevăr.

— Poate e gelos... spusei într-o doară.

— Așa credeți ?

Mă privi atentă, apoi clătină din cap.

— Presupun mai degrabă că mă disprețuiește.

În jumătatea de oră dintre friptură și desert, Dorothy a abordat alte teme, în special despre viață, ca atare. Am încercat s-o ascult cu atenție și chiar să particip la discuție, replicînd cîte ceva, dar privirea mea saturată de atîta roz, se îndrepta mai mult spre lac. Pe suprafața cenușie a apei, brăzdată încontinuu de vînt, se mișcau alene cîteva bărci cu vîsle. În jur creștea o vegetație abundentă, plină de sevă. Pe cer se adunaseră nori grei de ploaie. Nu era un peisaj adecvat pentru subiecte romantice.

— Viața singură ne oferă multe din lucrurile pentru care noi ne zbatem să i le smulgem cu de-a sila, rosti Dorothy, predispusă sufletește spre blîndețe, după o masă bună. Dar sîntem foarte proști ca să apreciem acest lucru. Vrem să primim totul, în set complet, ca pe un prînz bine asortat. Or, în viață lucrurile ne sînt oferite în bucăți. De ce să ne otrăvim, în loc să facem din ele mica noastră fericire ?

— Oamenii nu vor fărîmituri, am răspuns eu.

— Fărîmiturile au același gust ca și pîinea întreagă. Însă trebuie să le aduni și să nu te lăcomești la mai mult decît e posibil. Prima mea dragoste a fost un filozof care se consuma în tot felul de povești, într-un asemenea hal, că nu-i mai rămîneau puteri nici să mă sărute.

— Nu credeam că ați avut de-a face și cu filozofia.

— O, era numai în devenire. Adevărat filozof a fost, poate, profesorul său, fiindcă nu acorda teoriilor mai multă atenție decît cea pe care o meritau. Și iată că am primit de la dascăl ceea ce așteptam în zadar de la elevul său, așa încît, privit filozofic, am îmbinat dragostea pură cu plăcerea fizică, dar provenind de la două izvoare diferite. Ce mai contează asta, dacă trebuie să privim filozofic asupra lucrurilor ?

— Nimic, se-nțelege ! m-am grăbit eu s-o liniștesc.

— Iar mai departe s-a întîmplat mereu aceeași poveste — un soț bogat, dar mediocru ca amant ; un amant bun pe care trebuia nu numai să-l iubesc, ci să-l și îmbrac. Am cunoscut oameni care-ți propuneau vilele lor luxoase și plictiseala convorbirilor și indivizi cu idei interesante, care locuiau în niște ateliere neînchipuit de murdare. Totdeauna viața îți servește un fruct oarecare, adeseori foarte copt și gustos, numai că pe jumătate putred. De ce trebuie să-l arunci și să rămîi cu buzele uscate de sete, în loc să îndepărtezi partea putredă și să consumi restul ?

Fraza despre buzele uscate de sete mi-a reamintit că paharul lui Dorothy era gol și m-am grăbit să-i torn din vinul alb de Rihn.

— Ce-are a face faptul că un individ oarecare, ca Seymoor, o să-mi pună în spate toate păcatele, numai

pentru că am îndrăznit să iau puținul pe care mi l-a oferit viața ? își continuă doamna în roz tirada.

— Părerile dumneavoastră sînt absolut realiste.

— Mă bucur că le împărtășiți, spuse Dorothy, tălmăcind cuvintele mele pe de-a-ntregul în folosul ei. Noi amîndoi n-avem pretenție să fim ceva mai mult decît niște oameni obișnuiți și de aceea nu considerăm că ni se cuvine un meniu special. În timp ce unul ca Seymoor...

Își întrerupse șirul cuvintelor deoarece chelnerul aduse cafeaua, însoțită de două pahărele cu coniac, mici de tot, numai pentru schimbarea gustului.

— Se spune că atunci cînd bei cafeaua fierbinte te îmbătrînește, afirmă doamna în roz, privind spre ceașca din care se ridicau aburi.

— Tot ce e fierbinte îmbătrînește cîte puțin. Însă cred că problema asta încă nu vă preocupă.

— Să nu credeți. Ba bine că nu, și încă foarte insistent, îmi răspunse ea gînditoare.

Apoi, dintr-o dată, își întinse frumoasa-i mînă albă spre ceașca de porțelan.

— Fie ce-o fi ! Licoarea asta ori o bei fierbinte, ori n-o mai bei deloc.

Sorbi cîteva înghițituri mici și sub influența tonifiantă a cafelei reluă discuția întreruptă.

— Seymoor poate juca rolul „marelui senior" și renunța la fărîmituri, fiindcă el are totul. Totuși, cine-i dă dreptul să-i judece pe alții ? După cum vedeți, Michael, nu vă ascund nimic din viața mea și sînt absolut sinceră cu dumneavoastră, deși, în general, sinceritatea constituie pentru mine călcîiul lui Ahile. Însă nu-mi place, cînd alții se vîră în viața mea, să exagereze și să dramatizeze lucrurile. Ce, eu mă ocup de Wiliams și de secretara lui masculinizată ?

— Pur și simplu e gelos, lansez eu din nou.

— Nu cred. A încetat de mult să mai fie gelos.

— „De mult" ?

— Ei, da. El este, de fapt, studentul acela volubil... prima mea dragoste...

Ideea de a merge în port i-a aparținut ei, fiindcă numai lui Dorothy puteau să-i treacă prin cap asemenea

inspirații. Întîmplarea s-a petrecut la sfîrșitul ședinței de după amiază, cînd eu, fără să-mi dau seama, m-am pomenit iar în anturajul prietenilor mei. Higins și Barry declarară aproape într-un glas că portul, mai ales pe vîntul ăsta îngrozitor, nu-i atrage cîtuși de puțin. Seymoor, după obiceiul lui, dădu din umeri indiferent, iar Grace, ca totdeauna, se abținu să-și spună părerea.

Dar peste o jumătate de oră, cîteși-patru căscam gura prin port, sau prin ceea ce credeam noi că înseamnă port, fiindcă în jurul acestui oraș altceva nici nu există și deseori se întîmplă, cînd treci dintr-o stradă într-alta, să vezi în fața ta apărînd în loc de tramvai, un vapor. Vremea nu era chiar așa de rea — ceva între neguros și însorit. Printre norii cenușii, aducători de ploaie, străluceau deseori razele soarelui și în asemenea clipe peisajul căpăta ceva din expresia ambiguă a unui om care se îmbufnează reținîndu-și zîmbetul.

După ce am privit cîteva minute cum se descarcă un vapor și se încarcă altul, lui Dorothy îi trăzni prin cap o nouă idee : să ne plimbăm cu o șalupă. Seymoor, credincios deprinderii sale de a nu se opune la fleacuri, n-a obiectat. Grace nu a avut un punct de vedere propriu într-o asemenea chestiune, iar eu de asemenea.

Șalupele stăteau înșirate una lîngă alta ca sardelele într-un mic golfuleț și, în măsura în care se putea vedea, pe cheiul pustiu eram singurii amatori de plimbări, la ora aceea. Ne-am îndreptat conduși de Dorothy spre o vedetă elegantă, capitonată în interior cu lemn roșu lustruit, ce aducea — prin volanul și banchetele sale — cu luxosul „Plymouth" al lui Seymoor.

— Să nu mergeți cu viteză maximă ! ne-a prevenit proprietarul, văzînd că la volan s-a instalat o doamnă, mai precis doamna în roz. Motorul este puternic și pe valurile astea...

— Nu vă neliniștiți, n-o să vă stricăm bijuteria, l-a calmat Dorothy.

— Ambarcațiunea este asigurată, replică omul și scuipă cu demnitate în apă. Problema se pune pentru dumneavoastră.

— Și doamna e asigurată, a intervenit Seymoor. Nu-i așa, Dorothy ?

— Asigurată, pentru ce anume ? întoarse dînsa capul.
— Împotriva greşelilor fatale, bineînţeles.
— Cred că, în ultimul timp, glumiţi exagerat de des, Wiliams, murmură doamna în roz.

Dorothy răsuci cheia de contact, apăsă pe acceleraţie şi porni sigur, strecurîndu-se cu pricepere printre spalierele cu sardele şi îndreptînd ambarcaţiunea spre ieşirea din port. Bubuitul iniţial al motorului se transformă într-un zgomot surd şi egal. Doamna în roz mări din nou viteza şi ambarcaţiunea noastră se lansă din ce în ce mai repede pe lîngă corpurile imense şi negre ale vapoarelor comerciale.

Ne instalaserăm toţi trei pe bancheta lată şi moale din spatele lui Dorothy. Grace, care şedea între Seymoor şi mine, luase o atitudine oficială, atît de împietrită, ca şi cum n-ar fi fost la plimbare, ci în sala simpozionului. La cîteva sute de metri în faţa noastră, prin deschizătura dintre cele două diguri ale portului, se zărea întinderea întunecată şi învolburată a mării. Ne-am dat seama exact de mărimea valurilor abia după ce taximetrul nostru acvatic a trecut în zbor printre diguri, şi-a ridicat prova, ca şi cum ar fi vrut să-şi continue drumul prin aer, apoi s-a scufundat în hău. Izbitura a fost atît de neaşteptată, încît pînă şi Grace s-a smuls din rigiditatea ei, fără a manifesta însă vreun semn de nelinişte.

Dorothy ţinea direcţia perpendicular pe valuri, fapt care micşora riscul de a ne răsturna. Apăsă însă şi mai tare pe accelerator, iar ambarcaţiunea zbura năvalnic din val în val ; şi pentru că acestea nu erau atît de dese, cum am fi dorit, taxiul nostru îşi vîra deseori nasul în abisul spumos şi se cutremura din toate fibrele, cuprins de o dramatică îndoială : să se transforme în avion, ori să ia drumul submarinelor.

În partea din faţă a bărcii era montat un parbriz din masă plastică, transparent, fără de care de mult am fi fost udaţi pînă la piele. Motorul duduia intens, iar cînd şalupa se urca pe vreo spinare înspumată, elicea clămpănea sinistru în aer. Săriturile şi prăbuşirile deveniseră tot mai dese şi mai impetuoase, cerul şi marea se dădeau în leagăn în faţa noastră, iar valurile grele inundau cu

un fîşiit tremurat carapacea de plastic, şi noi ne simţeam plasaţi ca într-o butelie azvîrlită în mijlocul mării.

— Dorothy exagerază puţin ! se hotărî să strige Grace, însă vocea ei abia se auzea prin vuietul vîntului şi al plesniturilor de valuri.

— Îi plac nebuniile, mai ales cînd sînt gratuite, răspunse liniştit Seymoor.

Acestea au fost singurele observaţii în tot timpul călătoriei. Dorothy nu le-a auzit, dar parcă le-a ghicit, fiindcă a mărit pînă la limită viteza, ca şi cum ar fi vrut să distrugă indiferenţa acestor fiinţe cu sînge rece şi să le determine să strige : „ajunge !"

Ambarcaţiunea zbura şi se înfunda în mijlocul imenselor brazde de apă neagră şi spumă albă, corpul bărcii se cutremura înfricoşător, elicea se învîrtea înspăimîntată în gol, rafale îndîrjite de apă inundau parbrizul, valurile ne înghiţeau cu gurile deschise şi înspumate, iar noi, în fiecare clipă, presimţeam că am şi pornit pe drumul adîncurilor, însă nimeni nu striga „ajunge" !

Maşina lui Seymoor, cu care venisem în port, era parcată în spatele unui depozit. Americanul deschise portiera din dreapta sa şi cînd văzu că mă pregătesc să mă instalez alături, obiectă :

— Staţi în spate, Michael. Doar ştiţi că locul de lîngă şofer este denumit „locul mortului". Aşadar, să-l păstrăm pentru scumpa noastră Dorothy.

Doamna în roz, încă îmbujorată de emoţiile plimbării pe mare, s-a suit în faţă, fără să obiecteze. Seymoor a pornit, a cotit pe lîngă depozit şi a luat-o pe un drum lung şi îngust, printre dane şi magazii. Americanul apăsa pe acceleraţie şi dădea drumul ambreiajului atît de brusc, încît „Plymouth"-ul sălta pur şi simplu şi — într-a treia — zbura nebuneşte pe asfaltul sfărîmat, întretăiat de pasaje pentru transportoare pe linie îngustă, de ieşiri din depouri şi de sub bolţile unor punţi betonate. Prin unele locuri drumul se îngusta înspăimîntător sau cotea pe neaşteptate ; ici-colo în faţa noastră, răsăreau camioane, dar toate acestea nu-l împiedicau pe şofer să mărească tot mai mult viteza. El se încrucişa cu giganţii de transport la distanţă de un fir de păr, ataca orice curbă fără să aibă vizibili-

tate, ca și cum ar juca la „pair-impair" cu moartea ; lua virajele cu atîta turbare, încît în orice clipă mașina putea zbura de pe partea carosabilă, transformîndu-se într-un morman de fierărie.

În cele din urmă am nimerit într-o stradă periferică mai largă, fapt care-a dat lui Seymoor posibilitatea de a atinge viteza maximă. Mașina gonea cu o sută șaizeci de kilometri pe oră pe lîngă blocuri de locuințe și locuri virane, fără a se ciocni, ca prin minune, cu vreun camion apărut la întretăieri. A măturat un mic stîlp cu o lampă roșie, din fața unei porțiuni de stradă în reparație și abia că nu a zburat de pe drum, la o groapă din asfalt. Seymoor a mînat tot așa de turbat pînă cînd a ieșit pe Neubaum, după ce o jumătate de oră, orbește, fără nici un țel, a făcut turul cartierelor mărginașe, ca să treacă prin încercarea tuturor pericolelor posibile.

— Ați devenit cam palidă, draga mea, îi spuse el lui Dorothy, oprind brusc „Plymouth"-ul lîngă trotuar. Nădăjduiesc că nu-i decît reacția aerului curat de mare.

— Să nu credeți că mi-e frică mai mult decît dumneavoastră, Wiliams ! răspunse oarecum obosită doamna în roz. Mă tem numai să nu rămîn desfigurată.

— Dar eu am vrut tocmai să vă scutesc de această obsesie, surise el amabil. În viteza cu care am condus, n-ați fi avut nici o șansă de supraviețuire, dacă s-ar fi întîmplat ceva.

Și aici s-a petrecut ceva aproape supranatural : Grace a început să vorbească.

— De vreme ce sînteți amîndoi atît de curajoși, cred că putem să ne aruncăm privirea într-una din aceste spelunci, interveni secretara, referindu-se la tavernele marinărești de pe chei. Se spune că pe aici mai mult se bat decît se bea.

— Legende, murmură cu dispreț Seymoor.

Întorcîndu-se spre mine, mă întrebă :

— Ce-aveți de spus, Michael ? Cred că peste tot whisky-ul este la fel. Și-apoi, se pare că azi ne este scris să ne consacrăm întru totul capriciilor doamnelor.

Demisolurile și subsolurile lungilor clădiri înșirate pe marginea canalului Neuhawn erau în întregime ocupate

de cîrciumi, în afara cîtorva mici magazine unde, contra unui tarif modest, îți puteai tatua brațele, spatele și pieptul cu dragoni chinezești, sirene de mare, sau femei goale. Toate aceste cîrciumi se deosebeau între ele numai după culoarea firmelor de neon, de aceea am intrat la întîmplare, în cea mai apropiată.

Poate că barul funcționa după un program anumit, sau pur și simplu îi mergeau prost treburile, fiindcă localul, în semiîntuneric, era aproape gol. Trei dame de consumație cu fețe abătute se plictiseau pe scaunele înalte de lîngă tejghea, iar patru marinari stăteau în jurul unei mese, într-un colț, în fața unor sticle de bere. Decorul era de-a dreptul dezolant, însă oricum intraserăm, așa că ne-am îndreptat și noi spre o masă din colțul opus.

Patronul, care juca rolul unui bătrîn lup de mare, judecînd după tricoul vărgat, ne-a sărit în întîmpinare, întrebîndu-ne ospitalier : „Ce doriți ?" Grace și Dorothy se uitară nehotărîte una la alta, pentru că femeile nu știu niciodată exact ce vor, dar Seymoor scurtă procedura, comandînd :

— O sticlă de „Balantine" cu sifon.

— O sticlă întreagă ? Nu vă recunosc astăzi, Wiliams ! îl persiflă Dorothy.

— În principiu, nu-mi place beția, ne lămuri Seymoor, adresîndu-se nu atît lui Dorothy, cît mie. Dar uneori mă îmbăt criță, ca să mă scîrbesc și mai mult.

Cîteva minute mai tîrziu, whiskyul împreună cu sticlele cu sifon și gălețușa cu gheață se aflau pe masă.

Și ca să-și întărească afirmația, americanul își puse o jumătate de pahar, după care turnă doamnelor și mie, obișnuitele două degete de băutură.

— În sănătatea dumneavoastră, Dorothy ! închină el.

Apoi trase o înghițitură și adăugă :

— Totuși, pare neverosimil că la viața plină de riscuri pe care o duceți, încă nu v-ați asigurat.

— Singurul lucru pe care aș dori să-l asigur este tinerețea, replică doamna în roz, ridicînd de asemenea, paharul. Iar asta este imposibil... Și pentru că tinerețea se duce, restul îmi este indiferent. Credeți-mă, Wiliams.

Seymoor tocmai se pregătea să-i răspundă ceva, cînd, deodată, în local răsună un vuiet asurzitor, care nu era

altceva decît un *twist*. Doi voinici din ceata din față se apropiaseră de tonomat și-l burduşeau cu monede, ceea ce însemna că zgomotul n-avea să se oprească aşa de repede. După ce-au terminat cu pregătirea programului muzical, cei doi au trecut alene pe lîngă tejghea. O femeie ofilită a coborît de pe scăunel, încercînd să atragă la dans pe unul dintre marinari, însă el s-a desprins în tăcere, respingînd cu palma obrazul zîmbitor și îndatoritor. Amîndoi bărbații și-au continuat drumul în direcția mesei noastre, s-au oprit în fața ei și au arătat prin gesturi că doresc să danseze cu Grace și Dorothy. Pentru că nimeni nu le-a acordat nici o atenție, au apucat doamnele de mînă, cu intenția vădită de a le constrînge să se ridice.

— Michael, scăpați-mă, vă rog, de mojicul ăsta ! spuse Dorothy, cu o expresie vădită de plictiseală.

Distanța dintre mine și mojicul în cauză era de circa un metru, aşa că, fără eforturi deosebite, m-am ridicat de pe scaun și cu un gest brusc am îndepărtat laba marinarului. El, bineînțeles, se aștepta la asta, fiindcă și-a îndreptat fulgerător pumnul stîng spre fața mea, numai că și eu bănuiam cum va riposta, aşa că m-am deplasat la timp, pocnindu-l concomitent în stomac. Greutatea mea, spus în paranteză, este de optzeci de kilograme, fără haine, iar în lovitură presupun că dezvolt o forță nu mai mică de șaizeci, de aceea nici nu m-am mirat în mod deosebit cînd mojicul s-a rostogolit pe podea, frînt în două.

Huiduma cealaltă, fără a-mi da posibilitatea să-mi trag sufletul, o lăsă pe Grace și preluă locul celui căzut. Îndată ce și-a luat postul în primire, a primit drept în obraz sticla cu whisky, pe care am azvîrlit-o exact la țintă. Orbit de șuvoiul de alcool și de sîngele izbucnit, marinarul se clătină și se sprijini de masa vecină, cuprins de o tulbure ezitare între durere și leşin, ce nu o dată am încercat-o și eu. În orice caz, l-am scos din circulație, deocamdată. Însă ultimii doi din grup zburară spre mine la contraatac. Unul din ei apucă în drum o sticlă goală de bere, spărgînd-o cu zgomot de marginea unei mese, și cu această armă în mînă se îndrepta amenințător în direcția mea.

Rezemat de perete, cu mîinile goale, îi aşteptam pe cei doi coloşi. O parte din subconştientul meu alese ca armă de apărare scaunul apropiat, în timp ce cealaltă examină maşinal conjunctura, cu impasibilitatea unui spectator de pe margine. Damele din bar priveau scena cu o curiozitate aproape sportivă, ca şi cum ar fi asistat la un meci.

Patronul o zbughi după ajutoare, care, bineînţeles, ar fi sosit prea tîrziu. Seymoor stătea liniştit la locul lui, ca şi cum în jurul său nu s-ar fi întîmplat nimic deosebit. Pe faţa lui Grace, de asemenea, nu se zărea nimic altceva decît o obişnuită indiferenţă. Numai Dorothy, în măsura în care se putea desluşi de pe chipul ei răvăşit, mă compătimea sincer şi era cuprinsă de panică pentru ceea ce va urma. Eu îmi dădeam seama destul de clar cam ce se va întîmpla, fiindcă marinarul cu sticla dinţată ca un fierăstrău se îndrepta încet spre mine, pîndindu-mi fiecare mişcare. Huiduma participase foarte curînd, poate chiar aseară, la o scenă asemănătoare, pentru că pe frunte, deasupra unei sprîncene, avea o zgîrietură şi un ochi umflat şi însîngerat. Acest mic amănunt nu-i dădea o înfăţişare mai blîndă. Dimpotrivă.

În acelaşi moment mă cuprinse neliniştea, nu atît de înfăţişarea însetată de sînge a individului cu sticla, cît de atitudinea tovarăşului său. Acesta scosese din buzunar ceva care a ţăcănit în mîna lui cu un cunoscut zgomot sec : declicul unui arc ce împinge afară lama îngustă a unui cuţit. Bădăranul îl ţinea cu o abilitate profesională, înclinîndu-şi cotul şi sprijinindu-şi degetul mare pe lama plată a şişului. Unde mai pui că şi marinarul sprijinit de masă începu să-şi vină în fire. Situaţia şi-a pierdut pe neaşteptate hazul de farsă cîrciumărească. Din stînga şi din dreapta mea se apropiau încet, dar sigur, sticla dinţată şi cuţitul. Ambii indivizi păreau destul de treji ca să fie siguri pe loviturile lor şi suficient de beţi ca să nu se gîndească la consecinţe.

Dacă aş fi încercat să ridic mîna cu scaunul spre cel cu sticla, în aceeaşi clipă puteam simţi în rărunchi ascuţişul cuţitului. Singura mea speranţă rămînea să încerc iute o săritură, dar cum stăteam în colţ, aproape sprijinit de perete, terenul pentru salt îmi apărea foarte limitat.

Marinarii, înaintînd la fel de încet, au ajuns la trei pași de mine. Toți cei din jur au înghețat nemișcați, doar tonomatul urla stupid motivul obsedant al *twist*-ului și în clipa aceea totul mi se păru absurd : cele două figuri pîndițoare, asemenea unor gorile, cu armele lor primitive, ucigătoare, și situația mea desperată, înghesuit într-un colț. Nu o dată am trecut prin asemenea clipe, însă ele erau rezultatul unor năzuințe, aveau un scop, în timp ce acum...

Omul cu sticla a trecut linia pe care am trasat-o în gînd, așa că am întins fulgerător mîna spre scaun, sesizînd tulbure în aceeași clipă că de cealaltă, parte, Seymoor, la rîndul său, îl dobora cu o lovitură ca de sabie dată în ceafă, pe marinarul din fața mesei. Apoi s-a aruncat fulgerător asupra celui cu șișul, în timp ce eu zdrobeam scaunul în capul huidumei cu sticla.

Două minute mai tîrziu sosiră și polițiștii, conduși de patron. De aici încolo evenimentele au decurs fără complicații. Mărturiile patronului și ale prostituatelor, dar mai ales distinsa noastră înfățișare exterioară au pledat pentru noi, așa că necioplții au fost înghiontiți rapid, cu lovituri de picior, în direcția celei mai apropiate secții de poliție.

— Vă bateți destul de bine pentru un sociolog, i-am spus lui Seymoor, după ce am achitat nota și ne-am ridicat.

— Nu m-am născut sociolog, dragă Michael, îmi răspunse acesta netulburat.

Aruncă o ultimă privire dezordinii din local și adăugă :

— Am ghinion la băutură. Totdeauna cînd mă hotărăsc să mă îmbăt, se întîmplă ceva neprevăzut.

Tocmai se întunecase, cînd americanul ne lăsă în fața intrării de la „Engliterre".

— Să veniți puțin mai tîrziu pe la mine, Michael, îmi zise Dorothy în ascensor, înainte de a coborî la etajul său.

Peste un sfert de oră i-am bătut la ușă, dar n-am primit nici un răspuns. După încă o jumătate de ceas am

repetat încercarea și de data asta îmi răspunse cu binecunoscuța-i voce sonoră :

— Intrați !

Dorothy ședea în fața unei grămezi de suveniruri daneze, îngrămădite pe o mescioară — cópii miniaturale de alamă ale vestitei „Mica sirenă", verigi nichelate pentru chei și linguriță de argint cu emblema orașului Copenhaga.

— Am coborît să cumpăr cîteva mărunțișuri pentru cadouri, m-a lămurit dînsa. Mîine plec.

— Mîine ?

— Sigur. Simpozionul se termină, așa că plec.

— Am înțeles că Seymoor și cu Grace rămîn.

— Da, însă eu plec.

— Dar de ce așa, pe neașteptate ?

— Nu-i deloc pe neașteptate, ci exact după program.

Abandonă suvenirurile prin care cotrobăise automat și ridică ochii spre mine :

— Nădăjduiesc că despărțirea nu vă va indispune prea mult.

— Nu este exclus să mă și indispună.

— În cazul acesta, singurul lucru pe care vi-l pot propune este să mă urmați.

Nu m-am grăbit să răspund și doamna, probabil, a apreciat pauza ca o ezitare, fiindcă adăugă :

— Nu e nevoie imediat. Aveți suficient timp să vă terminați treaba și apoi să luați hotărîrea eroică. Voi sta o lună întreagă la Stokholm, la hotelul „Astoria".

Se așeză într-unul din fotoliile albe, își descălță pantofii de lux și își încrucișă picioarele băiețește, fără să acorde vreo atenție faptului că fusta ei roz, brodată, se ridicase aproape pînă la mijloc.

Gestul său este pe deplin în stilul acestei doamne care se poartă nu cum se cuvine, ci cum îi este comod, și care preferă în locul ținutei alese, spontaneitatea lipsită de ceremonie. Chiar și în felul în care își dezvelește coapsele, ori își apleacă în față bustul plin, de parcă i-ar lipsi cochetăria, nu ispitește și nu jignește, ci, pur și simplu, oferă ceea ce are. Este o doamnă pe care nimic n-ar putea-o surprinde. Dacă adineaori i-aș fi spus : „Hai, în astă seară să plecăm acasă mergînd în mîini", cu sigu-

ranță că mi-ar fi răspuns : „Nu știu dacă am să pot, dar să încercăm".

— Uf, sînt frîntă de oboseală ! răsuflă doamna și își lăsă capul pe spate.

— Aceasta este partea proastă a aventurilor : obosesc ! remarcai eu, conciliator.

— Aventuri ? Te arunci ba ici, ba colo, ca să încerci și asta și aia și cealaltă ; continui la fel, deși ai trecut prin toate, fiindcă ți se pare că într-adevăr există lucruri pe care nu le-ai încercat și care, în realitate, sînt singurele demne de atenție, pentru că ceea ce ai făcut nu valorează mai nimic și totdeauna s-a terminat cu oboseală, cu plictiseală și cu deziluzie.

— Glasul dumneavoastră melodios începe să semene cu mormăitul plictisit al lui Seymoor.

— Nu-mi vorbiți despre el... Oferiți-mi o țigară...

I-am îndeplinit dorința și am scăpărat din brichetă. Dorothy trase cu sete din țigară, probabil cu speranța că aceasta îi va reda vioiciunea, după care își lăsă din nou capul pe spate.

— Setea asta blestemată de a înlocui cunoscutul cu ceva neîncercat, iar apoi și pe el, fiindcă s-a învechit. Să-l arunci pentru ceva cu totul nou... Intri din cameră în cameră ca să eviți plictiseala, te grăbești din ce în ce mai mult, deoarece crezi că ți-a luat urma, în timp ce ea te întîmpină, de fapt, ghemuită în colțul întunecat al fiecărei noi locuințe ; „Cucu ! Iată-mă !" Un joc de-a baba oarba, atrăgător pînă la un moment dat. Pînă cînd survine oboseala... Sînt la capătul tinereții, în pragul ostenelii, în fața porții liniștei. Și singurul lucru care mă oprește să intru este teama de singurătate.

Dorothy își ridică ochii, trase din nou din țigară și îmi aruncă o privire iscoditoare.

— O să veniți cu mine, Michael ? Așa, fără obligații și termene ?

— Pentru ce să vă urmez ? În numele celuilalt joc ?

— O, dacă e vorba despre dragoste, vă rog să mă credeți că eu am practicat acest joc și încă în stil mare. Fiecare joacă uneori — în dragoste — în stil mare, pînă cînd dă faliment, sau își dă seama că atunci cînd te hazardezi așa, pierzi întotdeauna. Și aici, frumosul durează puțin,

iar după el vine seria de lovituri în gol, apoi din nou vreo mică ameţeală, înaintea următoarei serii a loviturilor în gol...

— Vasăzică, soldul...

— Soldul este oboseala, mă întrerupse doamna.

Apoi îşi aţinti privirea în spaţiu, ca şi cum ar fi verificat în gînd soldul amintit.

— Ştiţi... începu brusc. Am fost odată la Nissa. Mă aştepta un cerc veşnic zgomotos, vesel şi isteric. Cazinoul, nopţile pline de alcool şi amor cu de-amănuntul... Dar cînd am ajuns la Cannes şi am văzut bulevardul liniştit, palmierii, marea, calmul, tăcerea profundă a iernii, am cotit maşina spre „Martian" şi am aruncat ancora. Să ştii că nimeni nu bănuieşte unde te afli, să-ţi ajungă două romane poliţiste luate cu tine, cele două plimbări pe lîngă port, dimineaţa şi după amiază, prînzurile solitare şi liniştea... A fost ceva măreţ. Numai că în a treia zi n-am mai rezistat şi mi-am luat zborul spre Nissa.

— Înseamnă că n-a fost chiar atît de măreţ.

— Ba da, dacă aş fi avut lîngă mine pe cineva ca dumneavoastră...

Mă privi şi din nou îşi formulă invitaţia.

— În fond, ce ne împiedică să reînnoim încercarea ?

— Destule lucruri.

— De exemplu ?

— Păi, să zicem, deosebirile noastre de caracter. Eu nu sînt o fire veselă, Dorothy, nici deosebit de distractiv.

— Da, da, ştiu : marea dumneavoastră pasiune este să tăceţi ca un butuc. Şi-n timpul acesta, cu siguranţă că rîdeţi de mine în gînd. Dacă aş fi fost mai prostuţă, desigur aş fi preferat un prieten care să mă răsfeţe şi să mă distreze, să mă istovească în dansuri şi în petreceri. Numai că cel vesel, a treia zi se duce să se distreze în altă parte. Iar cel vorbăreţ, după o anumită convieţuire, ori încetează să sporovăiască, ori începe să te plictisească cu veşnicele sale repetări. În timp ce o fire opusă ca a dumneavoastră, nu ascunde riscul de a deveni şi mai contrarie, fiindcă aşa ceva este aproape imposibil. Nu sînteţi omul surprizelor, Michael.

— Aici aveți dreptate, am dat eu din cap. Într-adevăr, nu-s în stare să furnizez surprize. Nu știu însă cum stați dumneavoastră în această privință.

— Dinspre partea mea vă puteți aștepta numai la surprize plăcute. Veniți și am să vă arăt țări și locuri pe care nici nu le-ați visat...

— În general, eu visez foarte rar. Și atunci, numai pisici negre.

Dorothy continuă, fără să ia în considerație ultimele cuvinte ale mele.

— V-am spus că nu mai sînt bogată, dar în afara salariului am o rentă, suficientă ca să nu ne simțim stingheriți.

— Ce poate fi mai stînjenitor decît faptul de a fi întreținut de o femeie ?

— Dacă vreți, puteți să vă cîștigați și singur existența, spuse Dorothy, întinzînd mîna ca să stingă mucul de țigară în scrumieră.

Gestul era suficient de prelungit ca să-i pot examina amănunțit bustul arhicunoscut, aplecat mult peste masă. În cele din urmă, lupta cu focul s-a încheiat, totuși, în loc de a se retrage și doamna și bustul îndărăt în fotoliu, dînsa îmi făcu un semn să mă apropii și mai mult, mă îmbrățișă familiar și-mi șopti la ureche :

— Seymoor se interesează de dumneavoastră...

Am ridicat din umeri, pregătindu-mă să-i răspund, însă ea îmi făcu semn cu degetul la buze și continuă în șoaptă :

— Dacă nu l-ați fi interesat, nu v-ar fi aruncat măcar o privire. Iar cînd Wiliams se interesează de cineva, este gata să plătească ceva mai mult decît o amabilitate platonică.

— Nu-mi pot imagina de ce anume l-aș putea interesa pe un om ca Seymoor, am răspuns eu cu jumătate de glas.

— Nu e greu de ghicit, dacă aveți în vedere că este legat de o instituție care se ocupă cu informațiile, sau cu securitatea, ori ceva în genul ăsta. Securitate... Doamne ! Stăm pe un vulcan în fierbere și discutăm despre securitate.

— Vulcanul vă neliniștește ?

Înainte de a-mi răspunde pe șoptite, Dorothy îmi făcu din nou semn să vorbesc mai încet.

— Pe mine ? Cituși de puțin. Aceste timpuri nebune sînt cele mai propice ca să nu faci impresie prin propria-ți sminteală.

Făcu o mică pauză, înainte de a reveni la subiect :

— Este inutil să stați la îndoială, dacă să-i smulgeți o sută de mii, sau două. Pentru securitate nu se face economie la bani. Puneți mîna pe cît mai mulți dolari, iar eu am să vă învăț cum să-i cheltuim.

— Mă tem că nu dispun de marfa necesară ca să-i smulg o asemenea sumă.

— Dacă n-ar fi fost așa, Wiliams nu v-ar fi făcut curte. Nu este el omul care să moțăie peste o iesle goală.

— Totuși, eu știu mai bine decît Seymoor ce am în propriul meu cap, am răspuns eu cu răbdare. Dacă prietenul dumneavoastră este într-adevăr așa cum îl prezentați, va dori informații. Or, eu nu dispun nici măcar de o cantitate care să valoreze doi dolari...

— Atunci născociți-le, șopti dînsa, fără să se mai gîndească. Cînd marfa se compune din niște povești, un mincinos de talia dumneavoastră poate deveni un adevărat Rokefeller.

Și ca să-mi dea timp de gîndire, îmi spuse — de data aceasta cu glas tare :

— Dacă sînteți amabil, comandați cafea și ceva fără alcool... Și fiți bun, așteptați-mă. Aș vrea să fac un duș.

CAPITOLUL V

Și așa, încă un mare eveniment științific a încetat de a mai face vîlvă în istorie. Simpozionul internațional de sociologie a luat sfîrșit. Delegații au început să părăsească hala de beton a sălii de ședințe și eu voi încerca să fac același lucru, înainte ca vreunul din cunoscuții mei să pună mîna pe mine. Dar încercarea de a mă sustrage nu este deloc ușoară, mai ales că, ținînd seama de apropiata despărțire, majoritatea participanților au căzut brusc în sentimentalism, exprimat prin strîngeri de mînă, schim-

buri de cărți de vizită, ultimele fotografii împreună, așa că drumul de retragere îmi este tăiat.

— A, mister Koev ! Tocmai pe dumneavoastră vă căutam, auzii în spatele meu vocea tunătoare de bas a lui Higins. Veniți după amiază în excursie, nu-i așa ?

Am uitat să vă spun că ultima manifestare a istoricului eveniment era o excursie pînă nu știu unde. Eu, se-nțelege, nu manifestam nici un interes față de acel loc, nici pentru raitele în grup prin împrejurimi cu autocarele, de aceea mă grăbii să-i comunic surdului că regret mult, dar...

— Și nouă ne pare foarte rău, răspunse dînsul, vorbind și în numele lui mister Barry, care apăruse tocmai în clipa aceea, transpirat și somnoros, ca întotdeauna.

— Poftiți cartea mea de vizită, începu mister Schelet. Dacă, totuși, vă veți hotărî să ne propuneți ceva pentru editare...

— Sau dacă doriți să ne vizitați în Statele Unite... adăugă Barry, întinzînd și cartea sa de vizită.

— ...Scrieți două rînduri, sau pur și simplu telegrafiați! completă Higins.

După care au urmat călduroase strîngeri de mînă și amicale bătăi pe umeri.

Seymoor a părăsit locul destinat delegaților și s-a apropiat de noi exact în timpul acestei cordiale ceremonii. După ce a așteptat ca cei doi să se îndepărteze, m-a întrebat :

— Ce v-au propus ? Onorarii și burse ?

— Ceva asemănător.

— Niște naivi, dădu el din umeri. Prostănacii de acest gen încă mai cred că neajunsul de a fi prietenul Americii poate fi răscumpărat printr-o bursă.

— Apreciați destul de sceptic renumele patriei dumneavoastră.

— Eu, în general, apreciez totul cu scepticism, inclusiv propria-mi patrie... La fel și pe unii compatrioți.

Schimbînd tonul, adăugă :

— Probabil că în această după amiază o veți conduce pe scumpa noastră Dorothy ?

— Așa se cade.

— Mie, vai, îmi va fi imposibil să asist la această caldă solemnitate. Dar, mai tîrziu, dacă doriți, ne-am putea vedea

ca să continuăm cheful de aseara, întrerupt atît de dezgustător.

— Cu plăcere.

Seymoor îmi făcu din cap un semn de rămas bun și dispăru în forfota delegaților, atît de repede, încît n-a reținut expresia de ușurare întipărită în clipa aceea pe fața mea.

Faptul că am scăpat de Seymoor este în realitate doar un motiv complementar pentru ușurarea mea. Cel principal este că din această dimineață nu mai sînt urmărit. Mai precis spus, nu se mai ține după mine nici o „iscoadă", deși în era noastră tehnicizată aceasta nu constituie în nici un caz o dovadă că nu ești urmărit. Dar ca să fii filat prin mijlocirea unor agenți și al unui sistem de aparate complicate, este nevoie de un motiv foarte serios care, nădăjduiesc, nu reiese din acțiunile mele, cel puțin pînă-n clipa de față. Ceva mai mult : din punctul de vedere al poliției daneze, comportarea mea ar trebui să primească aprecierea de „lăudabilă" ; tot timpul mi-l petrec cu fleacuri inofensive și asta în tovărășia unor americani cumsecade.

Așadar, în timp ce mergeam pe Westerbrogade, spre ținta fixată în prealabil, mi-am permis pentru singura dată luxul de a mă încrede în aparențe, considerînd că supravegherea mea este deocamdată suspendată. Acest fapt mi-a dat curaj ca după trei întretăieri de stradă să intru ca la mine acasă pe ușa de sticlă a unui impozant imobil și să trag de clopoțelul montat sub o tăbliță de alamă, orbitor de strălucitoare :

UNIVERSAL
mașini electrice

Puțin mai tîrziu, după o sumară informare în care secretara, interogîndu-mă, a obținut date pe de-a-ntregul false, am fost introdus în cabinetul directorului general. Acesta s-a ridicat de pe fotoliul din spatele biroului său,

mi-a întins mîna cu un surîs care aducea mai mult a rînjet și s-a așezat repede, de parcă s-ar fi temut ca în acest timp să nu-i ocupe cineva locul.

— La dispoziția dumneavoastră, domnule... — și uitînduse la cartea mea de vizită, pusă pe birou — domnule Sidarov !

— Zidarov, l-am corectat amabil. Numele noastre sînt oarecum greu de pronunțat.

— Da, da, într-adevăr, domnule Zidarov, își dezveli iarăși dinții directorul general, dar de data asta foarte scurt, dîndu-mi de înțeles că nu m-a primit ca să ne maimuțărim unul la altul.

— De fapt, sînt numai în trecere prin Copenhaga, în drum spre Stokholm, i-am explicat eu ca și cum acest amănunt ar fi putut avea vreo însemnătate pentru „Universal". Am primit dispoziție să mă informez cînd ne veți furniza aparatele comandate de domnul Todorov.

— Regret, dar noi, de fapt, nici n-aveam de gînd să vi le trimitem ! replică directorul, zîmbindu-mi pentru a treia oară.

— Totuși, ați acceptat comanda și domnul Todorov v-a achitat acontul stabilit...

— Domnul Todorov nu ne-a dat nici un fel de acont, clătină din cap omul după birou.

— Aici trebuie să existe o neînțelegere, murmurai eu. Ați trimis o scrisoare de confirmare în sensul că veți onora comanda, după oferta aprobată de noi...

— Da, numai că, o zi după aceea, domnul Todorov s-a prezentat la noi pentru a doua oară și în loc de a depune arvuna, ne-a comunicat că institutul său, renunță deocamdată la afacere. Considerați că era necesar să vă scriem din nou, privind anularea vechii hotărîri, și să informăm institutul dumneavoastră despre propria sa decizie ?

Întrebarea mi-a fost pusă, pur și simplu, pentru efectul ei oratoric, de aceea m-am limitat la un răspuns evaziv :

— Regret, însă noi n-am fost informați exact...

— Cum ? Domnul Todorov nu v-a comunicat pînă acum ? (mă întrebă directorul general, ridicînd sprîncenele pe jumătate mirat, pe jumătate ironic.

— Iată în ce constă neînțelegerea : el nu s-a întors încă acasă... iar noi n-avem nici un fel de informații în legătură

cu aceasta, explicai eu, după care am mai adăugat cîteva fraze ca să dau, pe cît posibil, o imagine mai decentă retragerii mele.

Mi-am luat rămas bun și m-am pierdut din nou în animația orașului.

„N-ai informații ?" am rostit în gînd, în timp ce măsuram Westerbrogade în direcție opusă. Poftim, iată-le : a întins-o cu banii. I-a pus bine într-o servietă și a șters-o frumușel ! De acum încolo, misterul poate fi soluționat și fără o mașină electronică.

Am afirmat că-l cunosc pe Todorov. S-ar putea adăuga că niciodată n-am avut despre acest om o părere prea bună, dar nu mi l-aș fi închipuit ca un prezumtiv trădător.

De departe a apărut un taxi, pe care abia l-am prins, tot gîndindu-mă la biografia lui Todorov. Mă voi întîlni cu el ceva mai tîrziu, în ziua cînd va binevoi să ne comunice adresa. Deocamdată, am o întîlnire cu o reprezentantă a sexului opus — mai exact, cu doamna în roz. M-am urcat în mașină, îndreptîndu-mă spre „Engleterre".

Acum doamna în roz e iarăși în verde, ca în prima zi cînd ne-am cunoscut. Amintiri. Și la fel ca atunci, mi-am permis să-i spun, în loc să-i fac un compliment :

— O, această culoare verde care odihnește într-atît ochii...

— Michael, dumneavoastră ar fi trebuit să jucați biliard și să vă lăsați de galanterii, replică dînsa.

Conversația intimă avea loc în holul hotelului, destul de animat la această oră a prînzului.

— Nu doriți să ne așezăm undeva, într-un loc mai liniștit ?

— Bravo, v-ați dat seama ! dădu din cap afirmativ doamna îmbrăcată în culoarea rezedei. Dacă v-ați gîndit și la numele restaurantului, pot să vă spun că ați devenit pur și simplu de nerecunoscut.

— Localul se află în sala de alături.

Dorothy își strînse buzele în semn de dezamăgire, dar după o clipă fața i se înseninâ.

— În realitate, asta e într-adevăr o idee : plecam fără să știu cum se mănîncă la „Engliterre".

Prînzul s-a prelungit aproape două ore, cum se întîmplă totdeauna în asemenea localuri „extra", fiind însoțit de ritualuri repetate : cu înmînarea și strîngerea cărților de meniuri și de vinuri, consultații culinare între doamna și „oberchelnerul" și demonstrații cu mașini cu spirt și alte numere *à la minute*. Deși aceste operațiuni angajau o mare parte din atenția lui Dorothy, faptul n-a împiedicat-o cîtuși de puțin să întrețină discuția cu mine într-un ritm susținut. Se ferea însă stăruitor să atingă subiectele de aseară. În schimb, eu n-am scăpat prilejul de a o întreba cu jumătate de voce :

— Nu credeți că Seymoor ar putea afla ceva despre proiectele noastre ?

— Nu, doar în cazul cînd dumneavoastră ați face prostia de a-l informa.

— Ar putea afla și fără ajutorul meu. După cîte știu, astăzi se înregistrează și o șoaptă...

— Nu deveniți un maniac al spaimei, Michael ! zîmbi doamna. Nu sîntem chiar atît de suspecți, încît să se tragă cu urechea la șușotelile noastre.

Aruncă o privire în jur, vrînd parcă să se asigure că Seymoor nu se află pe undeva, în vecinătate, și adăugă :

— Credeam că ați uitat definitiv propunerea mea...

Vaporul pentru Malmö pleacă abia la ora șase după-amiază și Dorothy are de gînd să-și folosească timpul liber făcînd ultimele cumpărături. Slavă domnului că nu m-a invitat s-o însoțesc la vînătoarea de sirene marine și blazoane daneze. M-am retras în camera mea, am zvîrlit haina pe un scaun și m-am instalat în poziția favorită de lucru — cea orizontală.

„Dumneata, cred că-l cunoști bine pe Todorov", îmi spusese generalul la despărțire. Și eu eram de aceeași părere, dar acum s-a dovedit că ne-am înșelat amîndoi.

La început am cunoscut-o numai pe Margarita. Todorov a început să-i dea tîrcoale mai tîrziu. Cică ar fi fost prieten cu mătușa, ori cu unchiul ei, în orice caz ceva asemănător. Scopul lui era de a se împrieteni cu fata. Acest fapt nu mă irita, poate pentru simplul motiv că nu mi-l puteam închipui ca pe un presupus rival. După cîteva luni lucrurile s-au schimbat, însă mi-am zis atunci că dacă o femeie s-a

decis să plece, are s-o facă oricum, cu Todorov ori cu altul. Primul meu conflict cu dînsul a avut loc pe stradă. Era primăvară, terminasem serviciul și mă plimbam cu Margarita pe bulevardul „Ruski", după ce dădusem o raită pînă la Universitate ca s-o iau. Treceam pe lîngă mica grădină de la Clubul militar, cînd în fața noastră apăru un bărbat cu un aer occidental însă cu trăsături autohtone. L-am remarcat deoarece se uita cu insistență la prietena mea.

Margarita nu era o frumusețe excepțională și în orice caz nu avea înfățișarea unei stele de cinema, dar, nu-mi dădeam seama de ce, pe stradă, totdeauna bărbații se uitau lung după ea. Faptul ăsta, de asemenea, nu mă enerva ; vreau să spun că nu mă irita deoarece eram obișnuit încă mai de mult.

Doar că apuseanul acesta, get-beget bulgar, care venea înspre noi, nu numai că o privea pe față, dar se și hlizea la ea. Eram gata să ripostez, cînd Margarita îi zîmbi, se opriră amîndoi și începură să se complimenteze reciproc și să discute banalități de genul : „Cum se mai simte nu știu cine ?" „Ce mai face cutare ?" etc.

Fiindcă aveam impresia că se distrează suficient, iar conversația lor nu mă interesa în mod deosebit, mi-am continuat drumul, pășind agale, ca să-i dau posibilitate fetei să mă ajungă. Două minute mai tîrziu apăru lîngă mine, cu sufletul la gură, și în loc să-mi mulțumească pentru tactul dovedit, începu, după obiceiul ei, să mă certe :

— Pur și simplu, vrei să pari necioplit.

— Nici gînd, replicai. Numai că noi am primit o educație diferită.

— Exact așa.

— Eu, de exemplu, cînd sînt cu tine și mă oprește cineva, am caraghiosul obicei ca în primul rînd să vă fac cunoștință...

— Am vrut să ți-l prezint, însă ai dat bir cu fugiții !

— Dacă știam că-mi pregătești o asemenea surpriză, aș fi așteptat sfîrșitul conversației voastre, te rog să mă crezi.

— Ești un om imposibil ! oftă Margarita, ceea ce în jargonul ei însemna că depune armele.

Iar apoi, ca și cum n-am fi avut nici o discuție, începu să-mi explice legăturile acestui Todorov cu mătușa ei, cît este dînsul de cumsecade și ce funcții de răspundere are în cadrul comerțului exterior.

Cîteva zile mai tîrziu, norocul mi-a surîs din nou, în sensul că mi s-a oferit o nouă șansă de a face cunoștință cu acest om simpatic. Acum nu mai aveam nici o posibilitate de a scăpa, pentru că însuși Todorov ne invitase la el acasă.

Aș adăuga în paranteză că, dacă există ceva să nu pot suferi mai mult pe lume, în afară de a scrie scrisori, acestea sînt vizitele. În cazul de față era exclus să refuz, întrucît Margarita ar fi interpretat atitudinea mea ca ostilă și determinată de gelozie. Partea proastă era că încercam într-adevăr o astfel de lipsă de amiciție față de acest om amabil. Nu știu dacă există dragoste de la prima vedere, dar în ceea ce privește antipatia de la prima vedere, este un fapt cert, întrucît legătura mea cu Todorov a debutat sub auspiciile acestui sentiment, lipsit de orice motiv ; pentru că, de fapt, nici nu-l cunoșteam, ba chiar mai tîrziu, cînd aflasem unele lucruri în legătură cu el, nu puteam spune nimic împotriva sa. Singura caracterizare pe care eram în stare să i-o fac se baza pe constatarea că era un individ total opus mie.

Prin urmare ne-am dus în vizită și amfitrionul ne-a primit cu atîta amabilitate, încît unor musafiri ca mine, cărora nu le place cafeaua cu mult zahăr, li s-ar fi făcut rău.

— Ștergeți-vă pe picioare aici, ne atrase atenția, introducîndu-ne în antreu, dar asta ne-a spus-o pe un ton așa de dulce, ca și cum nu s-ar fi îngrijit de curățenia apartamentului său, ci de a pantofilor noștri.

După care ni s-a dat drum liber pînă în hol. Acesta, ca și celelalte camere, era o adevărată bijuterie din punct de vedere al decorațiunilor interioare și al tehnicii moderne. Măgulit de interesul acut al Margaritei față de aceste detalii, amfitrionul se lansă imediat în explicații amănunțite și exemple edificatoare cu privire la calitatea mochetei albastre ca cerul, a mobilelor ultramoderne, a televizorului, a combinei radio-pikup, a magnetofonului, a combinației

de bar-bibliotecă, plus vitrina pentru suveniruri și așa mai departe.

Acest fapt mi-a oferit posibilitatea de a fuma în liniște o țigară, așezat pe canapeaua de lîngă fereastră, deși exclamațiile de admirație pe care Margarita le exagera aveau scopul precis de a mă enerva. Mulțumită de starea mea de apatie, s-a decis să mă facă părtaș la torentul ei de admirație pentru hibridul bibliotecă-bufet-vitrină, adresîndu-mi-se :

— Privește, Emile, ce cristaluri venețiene de basm ! Și tu care călătorești atît de des, n-aduci niciodată nimic !

— Lucrați la Ministerul de Externe ? mă întrebă în clipa aceea Todorov.

— Nu ! i-am răspuns.

Și pentru că Margarita tăcu de asemenea, a înțeles îndată cărui minister aparțin. După care mica piesă cu „Castelul fermecat" își mută acțiunea în dormitor, bucătărie, chiar și în baie. Fără mine, bineînțeles.

Prietena mea nu era chiar așa de naivă ca să cadă în extaz în fața unui frigider, și dacă totuși o făcea era numai cu scopul de a-mi da peste nas. „Uite, vezi cum trăiește lumea !" — asta reprezentau toate exclamațiile sale de admirație. Ideea ei fundamentală, de la un anumit timp încoace, era că noi nu trăiam cum trebuie. Lumea trăiește, iar noi — nu.

Trebuie să spun, pentru a mă justifica, că nu am fost niciodată un adversar de principiu al confortului. Chiar în anii crînceni ai tinereții, cînd dobîndirea lui era legată de o serie întreagă de neajunsuri, n-aveam nimic împotriva tehnicii casnice. Mă gîndeam pur și simplu că, așa cum este o prostie să renunți la tehnică, la fel de caraghios e s-o idolatrizezi. Todorov tocmai acest lucru făcea — era extaziat în fața ei și își prezenta frigiderele și boilerele cu un asemenea aplomb, de parcă ar fi dezvăluit comorile Luvrului.

— Într-adevăr, v-ați aranjat minunat ! conchise Margarita cînd terminară excursia și apărură amîndoi în hol.

— Cine nu-i în stare să-și amenajeze locuința, nu va reuși să organizeze nici societatea ! răspunse modest amfitrionul.

— Asta-spuneți-o lui Emil.

— Specialitatea dumneavoastră, dacă nu mă înșel, este comerțul, am remarcat eu, ca să precizez exact sectorul în care se îngrijește Todorov de societate.

Dar gazda noastră a interpretat altfel observația mea, pentru că mi-a răspuns cam ofensat :

— Păi, fără comerț, societatea...

— Lăsați, interveni Margarita. Emil privește cu dispreț toate profesiile, în afară de a lui.

Probabil că pe atunci eram destul de încrezut, dar aceasta nu m-a împiedicat să-mi dau seama, din cuvintele ei, că încep să pierd întrecerea. Numai că eu nici nu mă gîndeam să concurez. Să faci asemenea lucru pentru o femeie ar fi la fel de jignitor și pentru tine și pentru ea, fiindcă îi atribui un premiu de o valoare dubioasă. Așa cum spunea uneori supraveghetoarea noastră de la orfelinat : „Cine se va purta exemplar, va căpăta la prînz orez cu lapte."

— Respect profesiile eroice, dar consider că nu numai ele au acest apanaj, începu Todorov.

— Degeaba vă supărați, am răspuns. N-am nici un fel de pretenție în legătură cu eroismul.

— M-am exprimat greșit. Vreau să spun că numărul oamenilor care apără interesele patriei este mult mai larg decît mediul dumneavoastră de serviciu.

— Absolut adevărat, am încuviințat, dînd din cap. Unde vom ajunge dacă apărăm patria considerînd asta ca o datorie de serviciu ?

Faptul că începusem să cedez îi făcu plăcere amfitrionului, care începu să-mi expună însemnătatea comerțului extern și intern. Bineînțeles, în linii cît mai generale. De altfel, Todorov vorbea cu mine pe un ton binevoitor, ușor sfătos și încerca să-mi explice unele noțiuni elementare, nefiind prea sigur de succes.

— Și totuși, comerțul exterior este mai atrăgător, în toate privințele, am îndrăznit să remarc la un moment dat.

Margarita, simțind pericolul iminent, se grăbi să exclame :

— Ce oglindă minunată !

— Mai ales cînd se reflectă într-însa un chip ca al dumneavoastră ! adăugă Todorov, cu galanterie.

După care am trecut la cafea și bomboane.

Era ora șase. Vaporul alb-negru scoase un urlet răgușit și ferm, ca și cum l-ar fi așteptat o călătorie transoceanică, deși cursa pînă la Malmöe nu dura mai mult de o oră. Motoarele au început să bată accelerat și vasul s-a îndepărtat încet de chei. Dorothy a rămas pe coverta, îmbrăcată într-un elegant costum marinăresc, cu dungi albastre și albe, potrivit unei asemenea aventuri pe mare. A ridicat mîna în semn de adio, iar eu cu Grace am făcut același lucru de pe chei. Din fericire vaporul de pasageri a dispărut repede, după niște cargouri, așa încît, n-am obosit fluturînd din mînă.

— Luăm un taxi ? am întrebat-o pe secretara rămasă ca o mumie alături de mine.

— Nu e nevoie. Mister Seymoor locuiește foarte aproape.

Am parcurs pe chei o sută de metri și am cotit într-o stradă lată și liniștită. La colțul opus se înălța un hotel modern, cu fațadă de piatră cioplită și firmă de neon : „Kodan".

— Ce aspect morbid are ! exclamă Grace.

— Îmi ofensați hotelul, i-am spus eu cu reproș.

M-am mutat aici abia de o oră. Este adevărat că fațada vopsită în ulei a „Engliterre"-ei era mult mai albă decît a „Kodan"-ului, însă nu am obiceiul să plătesc o chirie ruinătoare doar pentru gradul de albeață și pentru stilul mobilierului.

— Nu mă refer la hotel, ci la depozit, precizâ doamna.

Tocmai lîngă „Kodan" se înălța un uriaș depozit de mărfuri, întunecat, aproape lugubru, cu nenumărate ferestre, acoperite cu obloane ruginite și cu turnuri sumbre și ascuțite.

— Ce aspect morbid... repetă Grace.

— Nu mi-aș fi închipuit că țineți la înfățișarea exterioară.

Secretara nu răspunse, ci continuă să meargă cu pasul său egal, energic, aproape bărbătesc.

— În general, exteriorul și ținuta dumneavoastră sînt în contradicție cu numele, continuai eu. În măsura în care știu englezește, „Grace" nu înseamnă altceva decît „grație".

— Omul nu-și alege singur numele. I-l pun părinții, iar ținuta e determinată de profesie, mi-a retezat-o scurt doamna.

— Numai că ținuta dumneavoastră se aseamănă cu a secretarelor care au trecut de cincizeci de ani : zvelte ca niște scînduri de călcat, cu digestie proastă.

Grace tăcu și de data aceasta.

— Bănuiesc că nici n-aveți nevoie de ochelarii pe care-i purtați.

— O, au numai o jumătate de dioptrie, pronunță dînsa indiferentă, privind înainte.

— Cred că n-au nici un sfert de dioptrie.

Și nedîndu-i răgaz să răspundă, am adăugat :

— E de mirare că n-ați fost silită să vă schimbați și numele.

Secretara privi cam înțepată prin ochelari, după care murmură fără tragere de inimă :

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți.

— În realitate, recunoscui, nu sînteți lipsită de anumite calități feminine, dar cineva trebuie să se uite foarte atent ca să le poată observa.

— E interesant cum ați mai găsit timp să mă examinați, cînd ați fost mereu ocupat cu Dorothy.

— Un cap bine organizat are vreme pentru toate.

— Văd că la dumneavoastră organizarea este exemplară. Abia v-ați expediat fosta prietenă și încercați să v-o asigurați pe cea viitoare.

— Încă nu. Mai tîrziu. Și probabil nu în direcția bănuită de dumneavoastră.

Discuția a continuat mereu pe tonul acesta de tachinare, pînă cînd am ajuns la locuința lui Seymoor. Se afla la parterul unei impunătoare case bătrînești, ascunsă în mijlocul unor copaci înalți. Grace trase de mînerul soneriei — o limbă ce atîrna din gura unui cap de leu. Pentru că dinăuntru nu se auzea nici o mișcare, doamna mai încercă de vreo două, trei ori, tot trăgînd de limba fiarei.

— Ciudat... A spus că ne va aștepta aici. Nu face nimic. Îl vom aștepta noi.

Secretara scoase din geantă o cheie și deschise ușa.

— Poftiți.

Camerele prin care treceam păreau nelocuite — perdele grele de catifea la ferestre, mobile vechi în huse albe, enorme oglinzi tulburi, deasupra unor șemineuri de marmoră. Dacă aici a trăit vreodată cineva, cu siguranță că a murit demult.

— Șeful dumneavoastră își duce viața tot într-un decor morbid, mi-am permis să remarc, pășind pe urmele lui Grace, care aprindea luminile și deschidea ușile.

— Apartamentul aparține unui cunoscut de-al nostru care călătorește tot timpul, mă lămuri secretara.

În cele din urmă am intrat într-o cameră răvășită la prima vedere, în sensul că storurile de la ferestre erau ridicate, mobilele nu aveau huse, pe măsuță se aflau sticle și pahare, iar pe divan ziare împrăștiate. Era un fel de cabinet ori bibliotecă : doi pereți erau plini pînă sus cu polițe pe care se aflau orînduite cărți vechi legate în piele.

— Beți ceva ? mă întrebă Grace.

— De ce nu ?

— Atunci, serviți-vă.

Ea strînse la repezeală jurnalele de pe divan, dar nu se așeză pe el, ci se plantă într-un fotoliu, luîndu-și în același timp ținuta obișnuită, nemișcată, cu privirea fixă, inexpresivă, ca și cum s-ar fi pregătit să stenografieze. Neavînd ce face, m-am apropiat de măsuță și mi-am turnat puțin whisky într-un pahar înalt și curat la prima vedere. Mă pregăteam să-i ofer și lui Grace, dar m-am abținut în ultima clipă, ca să nu fiu din nou acuzat de flirt. Așa că mi-am aprins o țigară, mi-am luat băutura și, la rîndul meu, m-am instalat într-unul din fotolii. Privirea mea trecu în zbor pe lîngă fața severă a secretarei și se opri asupra ferestrei în care, la lumina după-amiezei cenușii, arborii înalți păreau întunecați.

— Despărțirea de iubită pare că v-a întristat, rosti la un moment dat Grace.

— „Iubită" ? Iată un termen care nu-mi este cunoscut.

— Ah ! exclamă doamna, accentuînd surpriza, dar nu destul de tare.

— Știți, există oameni care nu pot cînta niciodată o notă adevărată. Ei bine, eu fac parte dintre aceia care niciodată nu pot simți dragostea.

— Va să zică vă jucați de-a iubirea. Asta e și mai dezgustător ! conchise secretara, cu glasul ei egal și sec.

— Nu mă joc. Se joacă alții cu mine.

— N-aș fi crezut că sînteți într-atît de neajutorat.

— Spuneți mai degrabă „inert"...

Doamna m-a privit de parcă mi-ar fi cîntărit cuvintele. M-am ridicat, apropiindu-mă de dînsa, și am întins mîna în direcția umărului ei.

— Sper că nu veți face un gest care ar dăuna bunelor noastre relații, pronunță Grace calm, deși se înfiorase toată.

Mîna, care îmi înghețase nemișcată la retragerea doamnei, își continuă cursa și luă de pe polița din spatele secretarei un volum legat în piele.

— Fiți liniștită, replicai, deschizînd cartea. Nu-mi voi permite nimic din ceea ce ar putea accentua animozitatea noastră reciprocă.

— O, a mea este moderată și nu se referă la dumneavoastră în special, cît la bărbați, în general. Toți sînt detestabili și, totuși, necesari. Dar aceasta îi face și mai dezgustători.

— Laclos : *Legături primejdioase*, citii cu voce tare, iar apoi mă uitai la o gravură cu subiect galant.

Secretara se ridică și făcu doi pași către mine.

— *Legături primejdioase*... Asta vă spune ceva ?

— Da ! răspunse Grace.

Și pe neașteptate, cu bruschețea obișnuită mișcărilor ei, mă îmbrățișă și îmi strivi brutal buzele, parcă nu ca o expresie a dragostei, ci a ostilității.

Apoi se retrase, tot atît de brusc, și pe fața ei se citea un fel de stupoare, în urma propriei sale acțiuni.

Biblioteca regală, cu cele o sută și atîtea milioane de volume amintite, se găsește în palatul Kristiansborg. Palatul însuși reprezintă un labirint de curți, arcade și clădiri

unde își au sediul cele mai diferite instituții. Sînt în măsură să dau informații destul de precise despre edificiile mai importante; întrucît dispun de un ghid amănunțit al Copenhagăi, dar mă voi strădui să manifest tărie sufletească în fața ispitei unor treceri în revistă.

În mijlocul acestui complicat ansamblu de fațade întunecate de timp, de curți pavate și adumbrite, grădina bibliotecii regale reprezintă o oază de verdeață, plăcută și liniștită.

Dau drumul taxiului, intru în oază și mă îndrept spre clădirea centrală a bibliotecii, care seamănă mai degrabă cu o veche biserică decît cu o instituție științifică. În general, aspectul exterior al clădirii arată jalnic, încît cineva cu greu și-ar putea, închipui că poate găsi de citit înăuntru ceva mai nou ca biblia lui Gutenberg.

Am ajuns aproape de porțile sanctuarului, cînd în spatele meu am auzit oprindu-se o mașină și pe cineva rostind propriul meu pseudonim în transcriere englezească.

— Michael !

Era desigur americanul cu figura acră.

— Te rog să mă ierți pentru aseară, zise, coborînd din automobil. Aruncă țigara atîrnată în colțul gurii și îmi întinse mîna. Am uitat că trebuia să fac o vizită, ce nu suferea amînare, și s-a întîmplat că am întîrziat.

Se vedea că se grăbește să schimbe discuția, pentru că a trecut imediat la problemele legate de bibliotecă.

— Fișierul se află în holul acesta... Presupun că știți.

— Da, zisei dînd din cap. Am mai trecut o dată pe aici.

— Eu lucrez tocmai acolo, îmi arătă aripa din stînga. La etajul al doilea, ultimul cabinet. Cînd terminați, dacă doriți, dați-mi un semn...

Ne-am salutat amabil și ne-am despărțit.

Fișierul, într-adevăr, se afla în holul sanctuarului, dar eu am deschis la întîmplare numai două-trei sertare cu inscripția „sociologie", ca să mă orientez asupra situației. Oricîte milioane de volume ar fi depozitate aici și oricîte informații ar cuprinde fiecare carte, sînt sigur că nici una dintre ele nu conține ceea ce am eu nevoie deocamdată : adresa lui Todorov.

De aceea, la trei minute după ce am intrat pe poarta din față, m-am decis să ies pe cea din dos. Am nimerit într-un fel de curte pavată, am trecut pe sub o boltă înaltă, am traversat încă o curte și iată-mă în stradă.

— Piața orașului ! i-am spus șoferului din primul taxi ivit în cale.

Să găsești într-un mare oraș un om, care, probabil, a făcut tot posibilul ca să nu fie descoperit, este o sarcină cam dificilă. Să dai de el, fără să apelezi la diferite servicii locale și fără să recurgi la anchete riscante — iată în ce condiții trebuie să acționez. Ca puncte de plecare ale unei asemenea acțiuni, pot fi considerate : profesiunea omului, legăturile sale, funcțiile lui la momentul respectiv. Dar el nu-și mai exercită profesia, legăturile sînt de mult rupte, iar preocupările lui constau în a se camufla.

Așadar, rămîne un singur amănunt care merită atenție : banii.

Chiar dacă i-ar fi dat lui Sokolov cei o sută de mii de dolari, tot i-au mai rămas încă trei sute de mii. Este suficient de prevăzător și are experiență ca să nu lase o asemenea sumă în vreo ascunzătoare improvizată. Un om ca el, obișnuit să lucreze cu băncile, în mod sigur va depune banii în cont. Numai că în acest oraș băncile și sucursalele bancare sînt aproape la fel de numeroase ca și cafenelele.

Am coborît din mașină în piață și am intrat la Casa de economii. În această instituție mi-am pus cea mai mare speranță, pentru că cei mai mulți oameni, dintr-o serie de motive, o preferă în locul celorlalte bănci.

— Vreau să depun cinci sute de coroane în contul domnului Todor, am explicat eu, prezentîndu-mă la ghișeul respectiv.

Funcționarul s-a îndreptat spre sertarele cu fișe, a examinat stăruitor cartoanele, apoi s-a întors :

— Nu am un asemenea client.

— Cum se poate ? am făcut o figură mirată.

În loc de răspuns, funcționarul ridică din umeri.

Cea de a doua bancă din lunga listă întocmită încă de cu seara, cînd răsfoisem cartea de telefoane, se afla mai încolo, pe aceeași stradă.

— Todorov aţi spus ? întrebă omul de la ghişeu, în timp ce scormonea prin fişe.

— Da, da, Todorov.

— Nu figurează.

Scena s-a repetat aproape identic la încă vreo şase bănci, aflate tot în centru. Propria-mi încăpăţînare stăruia să-mi continui cercetările cu îndîrjire, dar ceasornicul mi-a amintit că este timpul să mă întorc şi să-l caut pe Seymoor. Chiar dacă nu mai crede de mult în preocupările mele sociologice, în orice caz nu trebuie să ghicească adevăratele mele obiective.

Ne-am instalat pe terasa restaurantului, unde am încercat gustul unui „Martini" pe care mi l-au servit. Într-o parte se vedea marea, în cealaltă verdeaţa parcului, iar la mijloc se contura legendara „Mica sirenă", aşezată la capătul ţărmului pe un soclu netezit de valuri, cu privirea îngîndurată aţintită spre orizont. După atîta reclamă zgomotoasă făcută în jurul acestei statui, oricine s-ar fi aşteptat să vadă ceva mai deosebit ca realizare artistică. Sirena de bronz este mică nu numai ca vîrstă, ci şi ca proporţii. În schimb, afluenţa din jurul ei este destul de mare. La drept vorbind, probabil că un străin ar fi trecut pe lîngă ea, fără măcar s-o observe, dacă n-ar fi fost îmbulzeala de oameni. Două duzini de turişti, diferiţi ca sex şi vîrstă, se străduiau s-o imortalizeze cu aparatele fotografice, şi pe ei, de asemenea, căţărîndu-se pe bolovani şi îmbrăţişînd familiar şoldurile de bronz ale fecioarei, lustruite de gesturi asemănătoare.

— Priviţi această omenire care se hrăneşte cu mituri, observă Seymoor, referindu-se la grupul de turişti. Încă o temă pentru un sociolog ca dumneavoastră.

— De ce nu şi pentru unul ca dumneavoastră ?

— Pentru mine subiectul acesta este epuizat. I-am consacrat chiar şi un mic studiu, intitulat *Mit şi informaţie.*

— Vă rog să mă scuzaţi pentru ignoranţă...

— O, nu sînteţi obligat să urmăriţi tot ce se tipăreşte. De altfel, lucrarea mea nu este o capodoperă, încît să merite o atenţie specială. În ea sînt expuse cîteva adevă-

ruri elementare, care ar fi putut fi formulate în două pagini, dar pentru că în vremea noastră orice lucru trebuie demonstrat, monografia mea cuprinde nu două, ci două sute de pagini.

Seymoor întinse mîna după pahar, însă văzînd că este gol, propuse :

— Să mai comandăm un rînd, ce ziceți ?

Făcu un semn chelnerului și privi din nou în direcția grupului de turiști de lîngă fecioara de bronz, iar apoi își mută ochii către docurile din față, unde pe apa verde-cenușie se conturau puternic petele roșii a două vapoare în reparație, proaspăt vopsite cu miniu de plumb.

Pînă acum, faptul că americanul părea bine informat în domeniul sociologiei nu mă impresionase cîtuși de puțin. Și eu însumi mă străduiam să par cunoscător, fără să fiu sociolog. Dar faptul că a publicat o carte m-a surprins într-o oarecare măsură. Trebuie să recunosc că, dacă Dorothy nu mi-ar fi trăncănit anumite lucruri și dacă situația ar fi fost alta, nu cred că aș fi avut suspiciuni referitoare la poziția socială și formația științifică a acestui om. Costumele lui cenușii, sobre, croite impecabil, pantofii scumpi, puțin patinați, ca să nu apară grosolan de noi, cămășile albe, fine, de comandă, cravatele de un albastru sau roșu închis, din mătase plină, și chiar disprețul său față de eticheta mondenă, fără a mai vorbi despre micile amănunte ale comportării și ținutei sale — toate acestea erau înăscute, nu însușite ca să formeze o mască efemeră. În plus, depășeau imaginea standardizată a spionului profesionist.

Și apoi ochii. Nu știu exact cum se întîmplă, dar m-am obișnuit să-l deconspir pe profesionist mai ales după privire. Oricît ar fi de camuflată, are în sine o acuitate care te fixează, o permanentă neîncredere iscoditoare și tatonatoare, căutînd pe furiș, cu ascunsă speranță. Există în ea ceva din raza necruțătoare a reflectoarelor de luptă pentru cercetarea întunericului dușmănos. Ochii cenușii ai lui Seymoor, cînd nu sînt complet închiși, exprimă numai oboseală, ori plictiseală. Dacă te ascultă, nu te plictisește cu privirea, ci stă cu capul ușor aplecat. Cînd începe el însuși să vorbească și se uită la tine, o face fără nici un

fel de stăruință, pur și simplu ca să vadă dacă-i urmărești ideea. Aceasta nu este căutătura unui profesionist ; ori este a unuia de mare clasă, obișnuit să camufleze chiar ceea ce ne trădează de cele mai multe ori — ochii.

Sesizînd probabil că mă gîndeam la el, americanul se foi pe scaun și-și îndreptă cu o mișcare indiferentă o șuviță de păr căzută pe frunte, continuînd să privească docurile din față. Chelnerul aduse paharele cu „Martini" și le luă pe cele goale. Seymoor, venindu-și parcă în fire, își înfipse o țigară în colțul drept al gurii și scăpără bricheta.

— Chiar mîine o să caut cartea dumneavoastră la bibliotecă, m-am simțit dator să-i spun, cu o anumită întîrziere.

— O muncă inutilă ! obiectă interlocutorul meu. Lucrarea mea este doar motivarea tezei că informația — care se fălește a fi o „știință umană", din perioada hoardei primitive și pînă în era noastră, plină de tehnicitate — nu este nimic altceva decît um sistem tot mai complicat de mituri. Totul este mit — știința, religia, politica, morala. Omenirea s-a învăluit în legendele sale, ca viermele de mătase înfășurat în propria-i gogoașă.

Își scoase pentru o clipă țigara din gură și sorbi o înghițitură de „Martini". Am folosit această scurtă pauză ca să-i spun :

— Dacă v-am înțeles bine, dumneavoastră încercați, pe o altă bază, să apărați acea teză, definitiv compromisă, denumită agnosticism...

— Absolut deloc, mă întrerupse americanul. Eu folosesc agnosticismul ca un postulat fundamental, dar nu mă ocup de el, ci de mecanica creării de mituri.

— Și în ce constă esența acestei mecanici ?

— O, problema este complicată. Altfel, n-aveam nevoie de două sute de pagini ca să-mi dezvolt ideile. Unele mituri se nasc și se dezvoltă stihinic, altele sînt create și popularizate deliberat. În toate cazurile, această acțiune constituie o surmontare imaginară a nimicniciei reale. Ignoranța naște miturile științei ; slăbiciunea, ale atotputerniciei ; ferocitatea, ale moralei ; urîțenia, ale frumuseții etc. Iată, priviți de exemplu la doamna aceea ! Seymoor

îmi arătă o femeie tînără, însoţind un bărbat, la două mese mai departe de noi.

M-am uitat la ea, dar n-am observat nimic interesant. Doamna avea o coafură înaltă, bine alcătuită, însă o faţă mică şi pistruiată, cu înfăţişare anemică. Făcea parte dintre acele femei pe care nu le observă nimeni, în afară de soţii lor.

— Bărbatul-insectă, după cum vă este cunoscut, are grijă în mod deosebit de acea parte a corpului său care poartă denumirea de „cap" — îmi explică americanul. Dînsul îşi netezeşte cu grijă o parte din firele de păr şi la fel de grijuliu îşi rade partea care a rămas, nădăjduind, în felul acesta, că va deveni frumos. Femeile-insectă sînt în privinţa asta şi mai ingenioase. Lipsite de recolta de păr pe faţă, îşi dublează eforturile faţă de plantaţiile capilare din partea de sus a capului, pieptănîndu-le în forma unor adevărate monumente arhitectonice, iar cînd nu le ajunge materialul de construcţie, adaugă cu generozitate peruci şi meşe. Ei bine, dacă omul-insectă s-ar fi considerat într-adevăr frumos, ar mai fi recurs la asemenea procedeuri cosmetice istovitoare ? Oare nu este clar că întreaga mitologie a înfrumuseţării este născută tocmai din urîţenia reală ?

— Dar chiar faptul că omul se străduieşte să se înfrumuseţeze pe el însuşi, împreună cu lucrurile din jurul său, dovedeşte că poartă în sine setea de frumos...

— „Frumosul ?" Care, mai exact ? Dumneavoastră ştiţi că odinioară oamenii spre deosebire de noi, cei de azi, îşi lăsau mustăţi lungi şi îşi rădeau creştetul, tot în vederea acestui scop : să pară frumoşi. În ceea ce priveşte evoluţiile şi revoluţiile în coafura feminină de-a lungul veacurilor, acestor măreţe procese li s-au consacrat volume întregi de cercetări. Puteţi să le consultaţi în caz de nevoie, la bibliotecă.

— Nu cred că dispun de forţele necesare pentru un asemenea act de vitejie.

— În orice caz, este instructiv. Ca şi sutele de istorii ale religiei, ale moralei, ale artei. Nu sînt decît un întreg carusel de principii, declarate invariabil imuabile şi la fel de invariabil doborîte după cîteva decenii, ca să fie

înlocuite cu aceleași minciuni-adevăruri, tot atît de ferme și de durabile. Și după toate astea se mai găsesc oameni, asemenea ideologilor dumneavoastră, care au curajul să afirme : „Acesta este frumos, iar celălalt — nu" ; „Acesta e moral, iar acela-imoral". Subiectivism și iluzii, miraje și ficțiuni, o salată inimaginabilă de încurcături, care ar fi putut deveni comice, dacă nu s-ar fi impus roiului de oameni-insectă ca un sistem de adevăruri elementare, dacă acest roi de pureci umani nu ar fi fost despărțit în lagăre, în numele unor mituri opuse, și n-ar fi fost sortit la autodistrugere pentru apărarea acestor adevăruri fictive.

— Dar, de vreme ce pentru dumneavoastră umanitatea nu reprezintă nimic mai mult decît un roi de purici, de ce vă îngrijorați atît de mult pentru ea, ba v-ați mai apucat să-i studiați și miturile ! ?

— Pentru că vreau să înțeleg ce reprezintă în mod obiectiv mulțimea asta de nulități, cu alte cuvinte cum apare privită prin lentilele propriei mele condiții și cum este în realitate, în universul infinit și de necuprins.

— Ei, bine, v-ați edificat. Totuși, la ce vă poate servi, în mod practic, această descoperire ?

— Chiar nu înțelegeți ? replică Seymoor, nedumerit.

Și pentru că tăceam, își aruncă chiștocul și continuă :

— Nu vă este clar, Michael, că această descoperire îmi restituie libertatea, mai exact îmi insuflă conștiința unei depline independențe față de toate principiile inventate de mucegaiul omenesc, în avîntul său de a-și camufla neputința ?

— Cred că la același rezultat ați fi ajuns și prin citirea unei broșuri existențialiste.

— Vă înșelați. Niciodată cititul n-are valoarea descoperirii proprii. Iar existențialismul ca atare este o iluzie la fel ca toate celelalte, o poză comică de măreție imaginară, în ciuda faptului că și aceasta reprezintă o imagine a alienării. „Sînt disperat, dar priviți cît par de eroic în deznădejdea mea !" Existențialistul se vede ca un Sisif, ca un titan, nu ca un purice uman, sau, dacă preferați comparația — ca o ploșniță.

— Mi se pare că prea am început să pătrundem în adîncurile parazitologiei, mi-am permis eu să remarc.

— Adevărat, încuviinţă americanul. Discuţia noastră nu poate ţine locul unui aperitiv, înaintea unui dejun gustos.

Făcu din nou semn chelnerului, care, obosit de inactivitate, dădu fuga cu tot zelul. Pe terasă, în afara doamnei cu pistrui şi a însoţitorului ei, mai erau doar două perechi, înfulecînd cu demnitate sub umbrelele de soare, colorate în alb şi albastru.

— Aduceţi-ne o listă !

— N-o aşteptăm pe Grace ?

— Nu, dînsa va veni mai tîrziu.

Lista de bucate ne-a fost adusă, însă nu de chelner, ci de însuşi oberul — şi de fapt nu era o simplă listă, ci o carte voluminoasă în scoarţe solemne, de un roşu închis. Omul în smoching alb desfăşură în faţa fiecăruia dintre noi cîte un exemplar, iar puţin mai la o parte lăsă şi cartea de vinuri.

Întregul ceremonial nu produse nici un fel de impresie asupra lui Seymoor. Înlătură cu indiferenţă dosarul roşu, fără măcar să se uite la el şi-i comandă sec oberchelnerului :

— Aduceţi-mi un biftec cu piper negru şi o sticlă de vin roşu, foarte sec şi foarte rece.

— Pentru mine la fel ! adaug, satisfăcut că am reuşit să mă smulg din studierea documentului.

— Avem un vin bun de Bordeaux, recolta anului '48, propuse complezent oberchelnerul, ca să respecte măcar o parte din strălucirea ritualului inaugural.

— Bordeaux, Beaujolais, ce vreţi, numai să fie bun şi rece, repetă nerăbdător Seymoor.

Celălalt se înclină, îşi strînse listele şi se îndepărtă.

— Daa... rosti americanul, ca şi cum s-ar fi căznit să-şi amintească despre ce vorbise. Norme ale coafurilor... norme ale doctrinelor politice... norme ale moralei. „Trădare" ; „Credinţă" ; „Laşitate" ; „Eroism" — vorbe, vorbe, vorbe...

— ...Care au, totuşi, o oarecare însemnătate ! am adăugat eu, întrucît interlocutorul meu tăcuse.

— Absolut nici una. Michael ! Ar fi trebuit să vă întoarceți la inventatorii filozofiei lingvistice, la un Heir, sau chiar către Aier, ori să fi sărit cu două veacuri în urmă la David Hume ca să înțelegeți că toate aceste categorii morale sînt un nonsens.

— Nu e oare mai bine, în loc să apelăm la lingviști, să recurgem la rațiunea sănătoasă ? am propus eu la rîndul meu. Dumneavoastră, de exemplu, sînteți american, iar eu bulgar...

— Stați o clipă, știu ce vreți să spuneți ! mă întrerupse Seymoor. Numai că de v-ați născut bulgar sau american, aceasta constituie o întîmplare biologică și nu vă obligă la nimic.

— Dacă sînt fiul unei mame sau al alteia, este de asemenea o întîmplare biologică, însă, totuși, un om își iubește propria-i mamă, nu pe o străină.

— Pentru că a lui este mai grijulie, decît străina. O problemă de avantaj, dragul meu, nimic altceva. V-ați iubi mama, dacă v-ar bate și v-ar pedepsi fără nici un motiv ?

— Nu există o asemenea mamă care să-și bată și să-și pedepsească copiii, fără nici o pricină, am obiectat eu, cu tonul unui specialist, deși n-am avut nici mamă, nici mașteră.

— V-ați iubi patria, dacă ea v-ar repudia ? stărui americanul.

— Patria nu mă poate repudia, dacă eu nu m-am îndepărtat de ea.

— Nu vă eschivați, Michael. Admiteți că dintr-un motiv sau altul patria v-ar repudia. O veți iubi totuși ?

— Fără îndoială. Și din toată ființa mea. Puține sînt la număr, Wiliams, cele ce pot fi iubite astfel.

— Și care este patria unui individ a cărui mamă este, să zicem, bulgăroaică, iar tatăl american ? se îndîrji Seymoor.

— Aceea pe care singur și-a ales-o. Cea care îi este mai scumpă. În orice caz, un om nu poate avea două patrii. Cuvîntul însuși, nu se folosește la plural în nici o limbă, Wiliams.

— Și „omenirea" la fel, mi-a amintit el.

— Just. Şi ce-i cu asta ?

— O, pentru mine nu este decît un amănunt gramatical. Dar pentru că dumneavoastră ţineţi la morală, sînteţi sigur că lucrînd pentru propria dumneavoastră ţară, lucraţi pentru omenire ?

Mă pregăteam să-i răspund, cînd în faţa noastră apăru chelnerul, împingînd o măsuţă. Şi aici vor fi aparate cu spirt şi preparate *„à la minute ?"*

Dejunul s-a terminat. După ce şi-a primit banii, oberchelnerul s-a depărtat.

— A întîrziat mult Grace, am remarcat eu, după ce mi-am băut cafeaua.

— Înseamnă că n-are să mai vină, mi-a răspuns cu indiferenţă Seymoor. Ne putem ridica.

Am coborît pe treptele terasei şi am pornit pe aleea ce mărginea ţărmul, dar nu spre maşină, ci în direcţie opusă. Este inutil să precizez că direcţia a fost stabilită de american, dornic de mişcare după modestul festin. Personal, aş fi preferat să mă instalez în Plymouth, cu toate că la această oră a după-amiezii, cărarea te amăgea cu răcoarea umbrelor verzi şi cu întortocheri capricioase printre copacii şi tufişurile parcului.

— Nădăjduiesc că tovărăşia bărbaţilor nu vă plictiseşte... Mai ales că cea de-ascară a fost eminamente feminină ! insinuă tovarăşul meu de plimbare.

— Variaţia este întotdeauna de preferat, m-am mulţumit eu să-i răspund.

— Sînteţi sigur că vă place într-adevăr ?

— Se pare că mă studiaţi cu atenţie, am îngînat eu, în loc de răspuns.

— S-ar putea, dar nu în mod deosebit. Eu cercetez tot ce se află în faţa mea. O deprindere automată pentru omorîrea plictiselii. Din nefericire, la dumneavoastră nu am mai nimic de studiat...

— Regret foarte mult...

— N-o spun ca să vă jignesc. Ba consider că o puteţi lua drept un compliment. Oamenii cei mai interesanţi de observat sînt cei de calitatea a doua ; victime a tot felul de pasiuni şi ambiţii prosteşti. Drama o întîlneşti întotdeauna la cazurile patologice, nu la organismele normale,

sănătoase. Dumneavoastră faceți parte din ultima categorie. Sînteți un om fără pasiuni, aș putea afirma, chiar fără interese personale.

— De ce ? Băuturile fine, uneori și femeile frumoase...

— Nu atribuiți o valoare deosebită nici uneia, nici alteia. Și după părerea mea, aveți perfectă dreptate : ambele sînt satisfacții de categoria a doua.

— De ce trebuie să fim atît de severi ? am încercat să obiectez. Dacă întîlnim o femeie seducătoare...

— Femeia nu-i niciodată seducătoare. E numai de plîns. Întotdeauna de plîns. Cînd văd pe cîte una așezîndu-se picior peste picior și dezgolindu-și coapsele sub nasul meu fiind convinsă că-și dezvăluie farmecele irezistibile, îmi vine să-i atrag atenția : „Vi s-a dus un fir de la ciorap, doamnă !"

— Ați decapitat jumătate din omenire.

— De ce jumătate ? Nici bărbații nu sînt mai puțin jalnici. Ei, cu maniile lor de grandoare, și ele cu emoțiile și indispozițiile lor mensuale, fără să mai vorbim despre cupiditatea specifică ambelor sexe... În general, toată această lume de oameni-insectă...

— Interesant, și dumneavoastră unde vă încadrați ? l-am întrebat, cu titlu informativ.

— Exact în aceeași categorie, la un loc cu ceilalți. Dar cînd te uiți în jurul tău și vezi clar cărei lumi și aparții, ești cel puțin eliberat de comicul unui sentiment stupid.

Seymoor s-a oprit pe alee, în fața unei bănci. Trecînd neîncrezător cu palma peste vopseaua albă și încredințîndu-se că e curată, s-a așezat alene la capătul ei. Nu-mi rămînea decît să-i urmez exemplul, și m-am instalat la celălalt capăt.

— Fericirea sau nefericirea mea, „Michael", este că am început să observ totul prea devreme.

Această frază, spusă direct, după ce am luat loc pe bancă, mi-a sugerat că este o scurtă introducere la un lung monolog și în gînd mi-am luat, adio de la ocupațiile mele bancare, programate pentru după-amiază.

— Alaltăieri mi-ați spus că mă bat foarte bine pentru un sociolog. Eu însă nu m-am născut sociolog, nici bogat, ci am fost o haimana de stradă ; ca atare, am avut sufi-

cient timp ca să studiez societatea noastră înfloritoare, văzută din curtea din dos... Ce puteam deveni ? Un liftier, sau în cel mai bun caz un mărunt gangster, dacă n-ar fi intervenit unchiul meu să se îngrijească de băiatul defunctului său frate. Dar el, ţineţi seama de asta, a fost împins nu din pură filantropie, ori din sentimente de rudenie, ci ca să aibă un succesor căruia să-i lase milioanele. De fapt, pentru a-şi asigura un moştenitor, recursese înainte la o operaţiune şi mai şi. Se căsătorise la bătrîneţe cu o tînără frumoasă, sperînd că-i va naşte un copil. Dar nu s-a întîmplat minunea şi după ce în scurt timp i-a tocat o mulţime de bani, juna a cerut divorţul şi pensie alimentară, înarmată cu un motiv de fier : impotenţa partenerului. Abia atunci unchiul şi-a amintit de mine şi m-a strîns de pe drumuri. Dar să nu credeţi că am început să mă scald în lapte şi miere. Era un bătrîn extrem de zgîrcit şi tiranic, care număra fiecare centimă destinată întreţinerii mele şi care ţinea cu orice preţ să devin un financiar, ca să iau în primire conducerea propriei lui bănci.

„Nu-mi vorbi despre bănci, Wiliams", spusei în gîndul meu. „Nu mă mai indispune şi tu".

Seymoor îşi înfipse o ţigară în colţul gurii, o aprinse şi îşi întinse picioarele lungi pe alee. Eram sigur că ceea ce regreta mai mult în clipa de faţă era lipsa unei mese pe care să-şi cocoaţe picioarele.

— Aşa că am fost silit să mă înscriu pentru studii financiare, dar din fericire, la scurt timp după asta, unchiul meu a plecat într-un voiaj subpămîntean, determinat de un atac de cord. Acest fapt mi-a oferit posibilitatea să studiez sociologia. La drept vorbind, m-am transferat la această facultate nu dintr-o atracţie înăscută, ci fermecat de elocinţa lui mister... hai să-l numim mister Davis, care era profesor de istoria sociologiei. Pentru că acest mister... Davis a fost într-adevăr un astru al gîndirii...

— Din ce şcoală ?

— A dumneavoastră. Da, da, tocmai din şcoala voastră. Bineînţeles, era suficient de atent ca lecţiile sale să se încadreze în limita limbajului permis, în schimb, cînd ne adunam la el acasă, vorbea într-un curat jargon mar-

xist și ne iniția în principiile materialismului istoric. O școală minunată pentru un debutant ca mine, nu-i așa ?

— Depinde cu ce succes ați urmat-o.

— Cu excepțional. Și cu cel mai profund interes. Ceva mai mult, majoritatea noțiunilor despre inegalitatea socială pe care mister... mister Davis ni le preda teoretic, eu le cunoșteam din practică. Ne vorbea despre subiecte pe care ceilalți profesori le treceau sîrguincios sub tăcere și aveam sentimentul că, pur și simplu formulează cu glas tare niște adevăruri ce pînă atunci moțăiseră în mine ca niște enigme tulburi. Un om excepțional. Cel puțin așa mi s-a părut în anii aceia.

— Dar mai tîrziu ?

— Eh, mai tîrziu, după cum se întîmplă întotdeauna, au apărut unele complicații mărunte, și în cele din urmă aureola divinității mele a pălit. De altfel, în această lume nimic nu este veșnic, nu-i așa Michael ? Legea despre continua schimbare și dezvoltare... sau cum îi mai zice...

Obosit de a-și tot întinde picioarele, Seymoor și le-a încrucișat unul peste altul, privind spre verdele umed al tufișurilor, printre care strălucea apa canalului și se arătau corpurile negre ale vapoarelor de vizavi. A continuat :

— Complicațiile au fost numai două și pe cea dintîi, deși nu tocmai plăcută, aș fi putut-o probabil suporta, dacă n-ar fi fost urmată de o a doua. În acel timp eram prieten cu o fată, prima mea dragoste, și dacă nu mă înșel, unica... Ea cocheta cu preocupările sale școlare și lăsa impresia că se dă în vînt după discuții de înalt nivel intelectual. În realitate era o cățea, moartă după mascul, iar, în ce mă privește, am fost oarecum rece față de acest fel de exerciții, care, închipuiți-vă, nu m-au împiedicat să trăiesc. Nu vreau să spun că eram lipsit de instinctul perpetuării speciei, dar treburile astea nu prea mă preocupau și făceam parte din ceea ce se cheamă, un temperament rece. De fapt, dacă exista o femeie capabilă, totuși, să mă încălzească, era tocmai fata despre care vă vorbesc, dar dînsa a preferat să se ducă pentru treaba asta la celălalt, mai precis, la iubitul meu profesor, conjugînd în modul acesta plăcerea cu micimea sufletească.

Seymoor azvîrli cît colo, printr-un gest brusc, chiștocul, în direcția căței nevăzute, și își întinse din nou picioarele pe alee.

— Dar acesta a fost numai un incident sentimental. Astfel de necazuri, după cum v-am mai spus, n-au avut niciodată o importanță pentru mine, cu atît mai mult, cu cît pînă la sfîrșit n-am aflat și nici n-am dorit să aflu care dintre ei a făcut primul pas pe calea trădării — prietena mea sau profesorul. Între timp s-a întîmplat și cea de-a doua catastrofă...

Americanul mă privi iute, întrebîndu-mă :

— Poate că am început să vă plictisesc ?

— De ce ? Dimpotrivă.

Într-adevăr, el nu mă plictisea, cît mă încurca. Nu era un tip vorbăreț din fire și dacă o făcea, însemna că urmărește un scop precis, iar pentru moment, eu nu sesizam încă motivul exact al acestei mărturisiri autobiografice. Nu mai puțin dificil era să stabilesc și gradul ei de autenticitate. Tot ceea ce vorbește el despre sine însuși, sună suficient de banal ca fapte de viață și este debitat spontan, în măsura în care de fapt, poate fi ceva spontan la acest individ rațional. Dar verosimilitatea și spontaneitatea nu înseamnă și nu explică deocamdată nimic.

— Da. Eu și alți doi discipoli de-ai profesorului, Harry și Dick, am fost atît de pătrunși de vorbele sale, încît ne-am hotărît să trecem de la teoria revoluționară la practica revoluționară. Ca urmare a acestui fapt, într-o dimineață facultatea noastră s-a trezit plină de lozinci împotriva învățămîntului burghez, retrograd. Chiar în aceeași zi am fost chemați toți trei la decan pentru explicații. Dar am negat cu înverșunare că am fi știut ceva în legătură cu această chestiune și totul s-a limitat doar la bănuieli. În schimb, grupul nostru secret s-a destrămat. Fiecare era convins că unul din ceilalți doi este trădător și ce sens avea să pregătești revoluția cînd ai alături un trădător ? Lui Harry și Dick nici nu le-a trecut prin minte că mister... hai să-i spunem Davis, era și el la curent cu acțiunea noastră, dar chiar dacă ar fi știut, nu ar fi putut admite că profesorul era capabil de trădare. Eu însă am

admis așa ceva, poate tocmai pentru că incidentul sentimental îmi clătinase încrederea oarbă în iubitul dascăl.

Seymoor își schimbă iarăși poziția și își aprinse o nouă țigară.

— Chiar nu vă plictisesc ?

— De ce credeți că oamenii se plictisesc în măsura în care o faceți dumneavoastră ? l-am întrebat la rîndul meu.

— Nu știu dacă vi s-a întîmplat, dar cînd un sentiment la care ții foarte mult începe să se șubrezească, te cuprinde avîntul distrugător de a-l zdruncina pînă la capăt, de a-l smulge din tine și a-l arunca la dracu. Așa că eu singur am întocmit un manifest împotriva ignoranței universitare și, înainte de a-l bate la mașină, i-am dus lui Davis manuscrisul. El l-a examinat, m-a sfătuit să-i fac unele modificări mărunte, iar la sfîrșit mi-a atras atenția :

„Mă tem, băiete, să nu intrați la belea din cauza acestor acțiuni apostolicești."

„O — am rostit indiferent riscul nu e mare."

„Cine în afară de dumneata, mai știe de manifest ?"

„Numai Harry și Dick."

„În orice caz, fiți foarte atenți cînd îl lipiți."

„Vom face treaba asta mîine în zori, cînd amfiteatrele vor fi încă goale", am răspuns nepăsător.

A doua zi în zori, sălile de cursuri erau într-adevăr goale, însă pe mine m-au prins totuși, cînd încă nici n-apucasem să lipesc al doilea manifest. De data asta nu mai aveam nici o îndoială asupra trădătorului. Davis ne turnase fără întîrziere, socotind că eu, împreună cu Harry și Dick vom începe să ne bănuim reciproc.

— Și pe dumneavoastră v-au exmatriculat ?

— Era să se întîmple așa, dacă n-aș fi dat dovadă de puțină rațiune. În orice caz, lucrarea de care mă apucasem, *Structura capitalismului — violență organizată* a rămas în stadiul de început. Din acel moment, ideile marxiste au căpătat pentru mine adevărata lor valoare de idei fără acoperire.

— Nu văd ce au ele comun cu lașitatea profesorului dumneavoastră ?

— Nimic, se-nțelege. Departe de mine gîndul de a-i învinui pe Marx și Engels pentru duplicitatea lui Davis. Pur și simplu mi-a căzut vălul de pe ochi și am înțeles

că părerile, chiar cînd sînt deosebit de nobile, nu fac nici doi bani în mîna otrepelor omenești, că dimpotrivă, cu cît sînt mai nobile, cu atît mai mult trebuie să le eviți din cauza capacității lor de a ne antrena și de a ne înșela.

— Sînteți consecvent în a apela la logică, întotdeauna de-a-ndoaselea.

— Da, da, știu ce-o să-mi spuneți. Permiteți-mi numai să termin. Era vorba despre lucrarea mea, rămasă neterminată și nefolositoare ca orice faptă omenească. Totuși, nu cu totul. Cînd m-au reținut și după ce mi-au percheziționat în amănunțime locuința, tipul de la biroul federal mi-a spus : „Din acest manuscris reiese — era vorba despre lucrarea amintită — că dumneavoastră v-ați însușit destul de bine doctrina marxistă. Faptul acesta poate deveni util, bineînțeles cînd cunoștințele dumneavoastră vor fi folosite corect. Înțelegeți, prietene : acela care la douăzeci de ani n-a fost comunist, nu are suflet, dar cel care după această vîrstă continuă să fie comunist, înseamnă că nu are minte. Dumneavoastră cred că nu mai aveți douăzeci de ani." Persoana mi-a mai servit încă vreo două, trei aforisme, probate de timp, după care a început cu propunerile pentru recrutare.

Seymoor tăcu, așteptînd parcă vreo întrebare, însă eu n-aveam de pus nici una, cel puțin pînă atunci.

— Vă spun sincer că m-am lăsat greu, dar am făcut asta numai ca să-mi dau mai multă importanță. Am manifestat îndărătnicie pînă la capăt, pînă binevoiră să-mi facă oficial legătura cu Davis. Mi-au încredințat o misiune personală și am început rapid să progresez, nu numai întrecîndu-mi profesorul, dar reușind chiar, dacă nu mă înșală memoria, să-i provoc anumite mici neplăceri. Nu sînt un om ranchiunos, Michael. Nu că aș considera răzbunarea ca pe ceva nedemn, dar ea este întotdeauna legată de o inutilă osteneală și de uzura nervoasă. Totuși, în mod special, mi-am permis o excepție pentru Davis. M-am răzbunat în numele iluziilor din tinerețe călcate în picioare. Și a trebuit să treacă mult timp ca să înțeleg că, de fapt, ar fi meritat să-i mulțumesc...

Seymoor tăcu îndelung și, în cele din urmă, i-am zis :

— Dumneavoastră ați urît oamenii pe care i-ați iubit și odată cu aceștia, întreaga omenire.

— Să nu exagerăm, replică obosit americanul. Niciodată n-am urît pe nimeni. Iar față de cei doi, încerc într-adevăr ceva ca o mulțumire pentru trezirea mea la realitate.

— Totuși, v-au rănit cu cruzime.

— Sînt răni neînsemnate.

— Ei, da, însă din acelea care nu se vindecă niciodată.

— Nu le mai simt durerea. În orice caz nu prea tare. Ceva ca un reumatism vechi, care te încearcă uneori, cînd se strică vremea.

Se uită la ceas :

— Mergem ?

„Mi-e indiferent. Acum s-au închis toate băncile", mi-am spus eu în gînd, ridicîndu-mă.

Am pornit din nou pe alee, dar de această dată în direcția automobilului ce era parcat în spatele restaurantului.

— Toate astea n-au nici o importanță, începu din nou americanul. Altceva contează : să înțelegi cît este de neînsemnat acest furnicar de oameni și să te simți liber față de toate legile, normele și prescripțiile ei caraghioase. Liber, Michael, complet liber, înțelegeți ?

— Credeți oare că sînteți cu totul liber ?

— Da ! Bineînțeles, în limitele posibilului.

— Vreți să spuneți că nu mai lucrați la F.B.I., sau la C.I.A. ?

— Aș, nu ! Nu vreau să spun nimic mai mult decît ceea ce ați auzit ! răspunse Seymoor și pe neașteptate începu să rîdă cu rîsul său puțin răgușit.

CAPITOLUL VI

N-am nici un chef de studii științifice, dar n-am încotro. Prin urmare, și ziua următoare începe cu o mică operație de verificare. Am pătruns din nou în străvechiul lăcaș al Bibliotecii regale și am împrumutat pentru acasă cartea *Mitul și informația*, de un oarecare Wiliams T. Seymoor. După care m-am strecurat pe drumul dinainte cu-

noscut și m-am urcat în primul taxi întîlnit. În timp ce taxiul gonea spre centru, am răsfoit fugitiv lucrarea americanului, atît cît să mă conving că ea conține idei pe care eu le cunosc de-acum, numai că aici sînt exprimate într-un stil strict științific, a cărui ariditate nu dăunează cu nimic conținutului mizantropic.

Am coborît la răscrucea pe care o stabilisem în prealabil în gînd și m-am apucat de operațiunile bancare. În această dimineață vîntul suflă mai puternic ca oricînd și-ntr-însul se simte suflarea răcoroasă a toamnei. Pentru moment n-am nimic împotriva lui, deoarece mă bate în rafale din spate, grăbindu-mi mersul de la o bancă la alta.

Să descriu în amănunțime vizitele mele prin toate aceste instituții serioase ar însemna să înșir toate variantele posibile ale celor două fraze tip : a mea prin care cer să depun o sumă în contul unui domn Teodor, și a funcționarului din spatele ghișeului care își exprimă nedumerirea că nu cunoaște această persoană inexistentă. Perfect adevărat, totuși...

Singurul lucru de care nu mă pot plînge este că verificarea merge foarte repede. Ajung, cu ajutorul taxiurilor, într-un alt cartier îndepărtat, iar apoi într-un al treilea. Lista băncilor încă necercetate se micșorează treptat și o dată cu aceasta umbra unei bănuieli se condensează tot mai mult în conștiința mea. S-ar putea să merg pe urmele unui om care cine știe de cînd nu mai este în viață. Dar la fel de bine se poate ca individul să plesnească de sănătate, undeva, la mari depărtări de acest oraș bătut de vînturi.

Am intrat într-o bancă de cartier, nu mai știu a cîta, și m-am pomenit într-o clădire ce nu inspira un respect deosebit ; în locul dalelor de marmură — o dușumea de scînduri, înnegrită de unsoare, iar în locul candelabrelor de bronz — niște globuri murdărite de muște, licărind în semiobscuritatea sălii. M-am prezentat în fața ghișeului de depuneri și am rostit fraza obișnuită. Funcționarul, fără a se mai ridica de pe scaun, a tras dintr-un sertar cutia de fișe. Clientela acestei sucursale este atît de puțin numeroasă, încît poate fi orînduită într-o cutie.

Omul scoase un carton nou, verde, îl apropie de ochelari, apoi mă privi pe deasupra lor și-mi comunică :

— Avem pe cineva Todorov, nu Teodor...

— Pe Riesgade 22, nu-i așa ?

— Nu. Pe Nyor-Zoogade 35, îmi răspunse funcționarul, după ce își aruncă din nou privirea spre fișă.

— Înseamnă că nu este același. Scuzați, murmurai eu. Și am ieșit repede afară, în căutarea unui taxi.

Nyor-Zoogade este un fel de stradă-chei, pe lîngă lacurile artificiale. Mașina s-a oprit la adresa indicată de mine, adică la vreo zece case de locul dorit. Cînd am ajuns pe jos la numărul 35, dezamăgirea mă aștepta sub forma unui imens bloc cu șase etaje. Fiecare palier cu cîte trei sau patru apartamente — du-te și-l caută în acest labirint pe Todorof, cu un „f" la coadă.

Am intrat în hol, cercetînd la repezeală numele de pe cutiile poștale, ca să mă conving de faptul, mai mult decît bănuit, că familia Todorof nu figurează. În schimb, pe un perete era lipit un mic anunț pentru un apartament de închiriat. În clipa aceea nu aveam nevoie de nici o locuință, dar notița s-a nimerit foarte utilă, fiindcă pe neașteptate, am auzit un glas :

— Căutați pe cineva ?

Era portarul care-și scoase capul din odăița lui. Avea o figură încruntată și ochi bănuitori ca orice portar serios. Dar chiar de mi-ar fi surîs cu zîmbetul radios al Lolobrigidei, tot nu m-aș fi apucat să-i povestesc pe cine căutam, de fapt. După cum este știut, portarii sînt oamenii poliției, iar acesta s-ar putea ca, în mod special, să informeze și o altă instituție.

— Am înțeles că aveți un apartament liber ! i-am explicat pe un ton ostil, fiindcă specimenele astea devin mai susceptibile cu cît te arăți mai amabil cu ele.

— Există un apartament liber, confirmă apatic portarul. Însă domnul Madsen a luat cheia cu el și nu pot să vă deschid.

— Nu vreți să-i telefonați domnului Madsen ?

— De ce nu ? Numai că dînsul se întoarce după-amiaza tîrziu, dar și atunci...

— Aș putea să trec mîine ?

— Mîine e duminică. N-o să mă găsiți ! îmi răspunse portarul cu o bucurie răutăcioasă, abia disimulată.

Şi pentru că îşi satisfăcuse într-o oarecare măsură instinctul inchizitorial în legătură cu persoana mea, adăugă :

— Treceţi săptămîna viitoare.

*

Dacă m-aş fi găsit la Biblioteca regală cufundat în lecturi ştiinţifice, ar fi urmat ca la ora unu să-mi întrerup ocupaţia şi să mă duc la cabinetul lui Seymoor. Dar pentru că nu mă aflam acolo şi nu era nici douăsprezece, m-am hotărît să-mi utilizez timpul preţios care-mi rămăsese pînă la prînz, cu nişte îndeletniciri de cu totul alt gen.

M-am urcat în primul taxi şi am bolborosit la întîmplare o adresă, dar şoferul nu cunoştea strada. Din nefericire, nici eu habar n-aveam pe unde se afla. Făcea parte din cele cîteva adrese reţinute în fugă de mine, în timp ce citeam aiurea micile anunţuri din „Extrabladet". Totuşi, omul de la volan porni maşina, hotărît să accepte posibilele primejdii ale unei călătorii în necunoscut. După două scurte discuţii cu agenţii de circulaţie de pe la intersecţii şi după ce apelase la doi pietoni întîmplători, şoferul se opri într-o străduţă liniştită, dintr-un cartier înfundat. Am dat drumul maşinii, cu tot riscul de a rămîne fără nici un mijloc de retragere şi m-am strecurat în intrarea puţin atrăgătoare, ce avea numărul 12, luînd-o pe o scăriţă îngustă.

Un sfert de oră mai tîrziu, mă găseam din nou sub cerul liber, în mijlocul acestei lumi pline de neprevăzut, mai precis, în centrul unei suburbii aproape necunoscute, însă nu complet, fiindcă în timpul călătoriei cu taxiul am izbutit să-mi întipăresc în minte cîteva puncte de reper şi înainte de toate, o mică piaţă cu cinci magazine, o staţie de autobuz şi un fel de garaj cu o enormă firmă ruginită, de pe urma ploilor daneze.

Maşini de închiriat

„Maşini de închiriat" — iată o idee care merită reţinută într-un oraş, unde distanţele sînt tot atît de supărătoare

ca și prețurile taximetrelor. Mă îndrept, așadar, spre garaj, trec cu pas hotărît pe sub arcul de triumf al firmei ruginite și imediat ajung în fața unei imense grămezi de hîrburi îngrămădite unul peste altul, cu caroseriile spintecate. Să sperăm că mașinile de închiriat nu se aleg din grămada de epave.

Privirea mea se îndreaptă ușor spre stînga și se opri asupra unui platou curat din mijlocul cimitirului de mașini, decorat cu două pompe galbene, pentru benzină „Schell". Puțin într-o parte, se ridică fațada întunecată a ceva ce seamănă, în același timp, cu un grajd și cu un depozit de cărbuni. Doi inși, profitînd de puțina căldură a soarelui de prînz, stau pe banca de lîngă baracă și mănîncă. Prînzul, cu excepția cîtorva felii de salam, se compune din bere. O masă într-adevăr îmbelșugată, dacă ar fi să judecăm după numărul sticlelor de „Tuborg" depozitate pe bancă și sub ea.

Cel mai tînăr dintre ei, cu ochi albaștri, limpezi, cu părul blond, ca paiele proaspete, mă observă și mormăi ceva în limba lui maternă, probabil „Ce doriți ?" Dîndu-și seama că sînt străin, repetă întrebarea într-o englezească stîlcită și după ce se dumiri că doresc să închiriez o mașină, îi comunică aceasta celui mai în vîrstă, bineînțeles în limba lor. Mai vîrstnicul face un semn din cap și un gest larg al mîinii drepte, afișînd acea bunăvoință pe care numai un prînz îmbelșugat cu mezeluri și renumita bere daneză ți-o poate da. Spre ușurarea mea, gestul nu se referea la cimitirul de rable, ci la deschiderea largă și întunecată a garajului.

Pătrund cu atenție în clădire și observ, în măsura în care întunericul îmi permite, că în baracă se află într-adevăr cîteva mașini. Un minut mai tîrziu, întrerupîndu-și masa și îmboldiți de buna dispoziție amintită, ajung înăuntru și garajiștii. Amabilitatea celui mai tînăr merge pînă acolo, încît se hotărăște chiar să răsucească comutatorul electric și exponatele parcului de automobile strălucesc sub licărul luminii gălbui, în toată splendoarea lor. De fapt, sînt vreo cinci automobile și nu se deosebesc prea mult, ca aspect exterior, de consoartele lor înghesuite în grămada ruginită.

În timp ce dau tîrcoale și examinez nehotărît cele cinci exemplare arhaice ale tribului automobilistic, mecanicul mai în vîrstă bolborosește ceva și tînărul se grăbește să-mi traducă :

— Șeful spune că dacă vă trebuie o mașină pentru lucru, ar fi bine să luați „Volvo"-ul.

Apoi, celălalt mai îngînă ceva și cel tînăr mă informează din nou :

— Zice că „Mercedes"-ul e mai prezentabil, dar dacă aveți nevoie de o mașină cu care să vă faceți treaba, cel mai bun lucru e să alegeți „Volvo"-ul.

Vîrstnicul face o a treia observație, însoțită de un gest categoric și adjunctul său cu părul ca paiul îmi traduce prompt :

— Șeful a zis că pentru „Volvo" aveți deplină garanție ! El însuși l-a reparat. Spune că e o mașină cu calități excepționale.

După o scurtă ezitare mă hotărăsc să mă opresc la „Volvo" apoi, nu fără oarecare sfială, îndrăznesc să întreb, dacă printre nenumăratele calități ale excepționalei mașini figurează și aceea de a se mișca. La această întrebare, adjunctul cu coafură furajeră îmi răspunde îndrăznet, fără a-și mai consulta șeful :

— Nu merge, zboară ! Dacă vă trebuie mașină pentru lucru, luați-o.

Această replică energică pune capăt îndoielilor mele. Mă așez în pîntecele străbunicului automobilului, bag cheia de contact și spre surprinderea mea, pornesc. Fac cîteva tururi în grabă pe terenul curățat din mijlocul tinichelelor, iar după asta mă opresc în fața pompelor de benzină. Ies din mașină și, condus de tînărul mecanic, mă îndrept spre biroul situat în vecinătate. Întrucît încăperea are o suprafață de un metru și ceva, doi, intru numai eu și adjunctul, în timp ce șeful rămîne afară, pe bancă, să se delecteze cu ultimele rămășițe ale căldurii vărătece și ale berei daneze. Tînărul înscrie într-un registru mucezit datele mele de pe pașaport și mă întreabă :

— Pe ce termen ?

— O săptămînă.

— Două sute de coroane.

Prețul nu este deloc exagerat, însă eu, ca orice client care se respectă, obiectez :

— Nu e prea mult ?

— Mult ? Pentru un „Volvo" ? exclamă cu un amestec de mirare și indignare ajutorul. Apoi, cuprins iarăși de un acces de bunăvoință, adaugă conciliant : Dacă o luați pentru o lună, v-o lăsăm la patru sute.

Oferta, deși este de-a dreptul dezastruoasă pentru întreprindere, prefer, totuși, s-o declin. O lună întreagă... Eu nu știu ce se va întîmpla cu mine peste două zile, iar el îmi propune s-o închiriez pentru atîta timp.

Închei ritualul afacerii, scoțînd suma necesară și semnez în registru. După aceea îmi iau rămas bun de la cei doi chirurgi automobiliști, mă urc în „Volvo" și cu o bubuitură asurzitoare de motor, îmi iau zborul pe sub arcul triumfal al firmei ruginite :

Mașini de închiriat

E ora unu fără un sfert, dar înainte de a mă întoarce la hotel, mai am de făcut o treabă. Bag în viteza a treia și apăs energic pe accelerator. Mașina merge, într-adevăr, destul de sprinten pentru vîrsta ei și zece minute mai tîrziu am și ajuns în suburbia învecinată. Caut o anumită străduță a cărei așezare o cunosc dintr-un ghid.

Cînd, în cele din urmă, ajung din nou în centrul orașului, ceasul arată unu și douăzeci. Cotesc la stînga din Westerbrogade și-mi las „Volvo"-ul în păstrare la un garaj ales dinainte, în spatele bulevardului. Nu că mi-ar fi rușine să circul pe străzile principale cu această piesă antică, ci pur și simplu nu vreau să-i suprasolicit bătrîna sa inimă.

Aș fi putut să mă întorc la hotel pe jos, cu atît mai mult cu cît vîntul îmi era din nou favorabil, adică mă bătea tot din spate. Ceva însă îmi spunea că nu este exclus ca amicii mei americani să mă caute la hotel, așa că nu trebuie să le dau impresia că am dispărut pe undeva.

Deci, am recurs din nou la același mijloc de transport care te ruinează — taxiul.

Amicii mei americani... Ei au rămas, de fapt, numai doi. Nu mai există zarva polifonă de pe culoarele sălii congresului, de la cocteiluri și de la reuniunile pestrițe organizate de Taylor. Nici Dorothy nu mai este. Lipsesc surdul Higins și veșnic transpiratul Barry. Însufleţirea mondenă și episoadele sentimentale ale primelor zile s-au stins pe nesimțite ca să cedeze locul liniștii și singurătății, ca și cum un regizor nevăzut ar fi introdus în viața mea, unele după altele, personajele acțiunii și la fel le-ar fi făcut să dispară, imediat ce au eșuat în rolurile lor.

Și iată că acum din toată trupa n-au mai rămas decît regizorul și cu mine, dacă nu o punem la socoteală pe Grace, care și așa, aseară, n-a apărut la întîlnirea noastră. În general, totul s-a potolit și s-a liniștit, totuși această atmosferă nu acționează stenic asupra mea, deoarece simt într-însa tensiunea ascunsă a apropiatului deznodămînt.

Oricine ar spune că pînă aici lucrurile s-au desfășurat normal și că n-are nici o importanță dacă, într-un oraș mare, unul pleacă, iar altul rămîne. Exagerat de normal, aș adăuga eu. Dar cînd lucrurile, chiar și în mod natural, se desfășoară după o logică deosebit de clară și duc spre un sfîrșit ușor de sesizat, faptul în sine dă naștere unor anumite probleme.

Seymoor are un scris sigur și se pricepe să compună fără greșeli ortografice demersurile sale aparent nevinovate, însă aceasta nu mă împiedică să întrevăd sensul lor ascuns și să constat că pierd timpul, deși nu din vina mea. Ar fi fost ideal ca în clipa de față să-mi fi făcut geamantanul, să-mi fi vizat biletul de avion, ba chiar să fiu în drum spre casă. Însă eu încă n-am stabilit adresa exactă a lui Todorov și nici măcar nu sînt sigur dacă în blocul acela cu șase etaje o fi călcat vreodată picior de Todorov, ori asta este numai o adresă ca să atragă în cursă oameni ca mine.

Taxiul s-a oprit în fața ușii de cristal a „Kodan"-ului. Cobor, întind o bancnotă șoferului și mă îndrept spre hotel, cînd de pe trotuarul de visavis aud glasul lui Grace :

— Mister Koev !

Secretara stătea în fața „Plymouth"-ului americanului, iar înăuntru, la volan, era instalat imperturbabilul său proprietar.

— Se pare că astăzi ați fugit de la școală, dar de noi n-ați reușit să scăpați ! îmi spune Seymoor, întinzîndu-mi mîna prin geamul mașinii.

— Nici nu m-am gîndit să trag chiulul la școală, îl contrazic eu și drept dovadă îi arăt volumul *Mitul și informația*. Probabil că nu ne-am observat.

— Atenția dumneavoastră îmi face mare plăcere, recunoaște americanul, aruncînd o privire fugitivă asupra cărții. Nu sînt vanitos, dar este măgulitor să știi că opera ți-a fost răsfoită de cel puțin un cititor. Vedeți, de cînd a ieșit din legătorie, probabil că nici n-a fost deschisă.

Cartea pare într-adevăr neatinsă și mă tem că va păstra pînă la sfîrșit această înfățișare virginală.

— V-am pregătit o surpriză, mă anunță Grace cu vocea ei incoloră, stînd dreaptă de cealaltă parte a mașinii. Mergem la plajă.

Surpriza vine, mai degrabă, din altă parte și am observat-o din prima clipă, deși mă fac că n-am sesizat nimic deosebit. Secretara este îmbrăcată într-o rochie de vară foarte scurtă și elegantă, în culori albastre și albe, părul îi este aranjat într-o coafură distinsă, poartă pantofi cu tocul înalt, iar ceea ce este mai important, fluturele de os și cristal i-a zburat de pe nas. La noile elemente ale toaletei se adaugă unele mai vechi, nedescoperite încă — ochii verzi-albaștri, bustul pe jumătate dezgolit și niște șolduri atît de zvelte și armonioase încît am impresia că Grace le-a luat de undeva cu împrumut.

Mă așez pe „locul mortului", care în lipsa lui Dorothy a rămas liber, iar secretara se instalează în spate.

— Ideea cu plaja aparține în întregime lui Grace, precizează Seymoor, ca și cum s-ar dezvinovăți.

Bagă cheia de contact și demarează cu bruschețea sa obișnuită, dar pentru că, după cum am mai spus, Dorothy nu se află în mașină, șoferul binevoiește să păstreze o viteză rezonabilă.

—. Dacă doriți, am putea lua masa pe vaporaș, propune după o scurtă tăcere americanul. Am auzit că acolo s-ar mînca destul de bine. Și apoi, o mică plimbare pe mare...

— A, nu ! M-am săturat de plimbări pe mare, se împotrivește Grace. Vreau să luăm masa pe plajă.

— Vreți să ne etalați formele, scumpă doamnă ! precizează Seymoor, cu tonul său cel mai prietenos posibil.

Și întorcîndu-se spre mine, continuă :

— Ajutoarea mea a început să manifeste o cochetărie neașteptată, Michael. Nu știu dacă este o influență tîrzie a lui Dorothy, sau vina se datorează dumneavoastră.

— Mă măguliți, Wiliams. După cîte știu, nu s-a născut încă bărbatul capabil să schimbe gusturile unei femei.

— Nu m-ați socoti grozav de impertinentă, dacă v-aș ruga să găsiți un alt subiect de discuție ? ni se adresează Grace.

Secretara, după cum observasem mai de mult, nu se comporta deloc față de Seymoor ca față de un șef, în afară poate de situațiile de serviciu, în genul simpozionului, să zicem. Și ceea ce era mai ciudat, șeful nu se enerva deloc în urma acestei atitudini.

— Se simte ofensată... mormăi americanul, ca pentru sine însuși. Iată încă o noutate.

În măsura în care mă pricep în medicină, știu că oamenii trebuie să facă mai întîi băi de mare și apoi să prînzească. Dar ceasul trecuse de două și prietenii mei erau dintre aceia care făceau totul de-a-ndoaselea. Așa că noi, înainte de toate, am mîncat bine într-un mic restaurant și abia după aceea ne-am dus la plajă.

Plaja de la Belle-Vue amintește o așezare indiană — cu corturile sale albe denumite aici „vigvame", tocmai pentru forma lor specifică. În pofida cerului de după-amiază și a vîntului care izbește amenințător în pereții corturilor, noi trei sîntem departe de a fi singurii indieni de pe plajă. Întinși pe nisip, ori pe iarbă o mulțime de oameni bărbați și femei se bucură de ziua de sîmbătă, care din păcate cade numai o dată pe săptămînă, și de soarele cald care aici se ivește și mai rar.

Seymoor a închiriat trei vigvame, iar eu m-am vîrît într-unul ca să văd dacă mi se potrivesc slipurile cumpă-

rate pe drum. Cînd am ieşit afară echipat, am găsit-o numai pe Grace, întinsă pe halatul ei albastru. Oricît ar fi de certată cu moda, îşi dă seama în mod cert că această culoare o prinde.

Femeile pricep treburile astea şi fără jurnale de modă.

— Unde e Wiliams ?

Secretara făcu un semn spre mare. Americanul se cufundase pînă la umeri. Stătu un timp aşa, întors spre noi ; oricum, distanţa era mult prea mare ca să-mi dau seama dacă se uită chiar la noi, ori, pur şi simplu, admiră panorama ţărmului. Apoi Seymoor se întoarse cu spatele şi cu mişcările relaxate ale unui înotător experimentat se avîntă în larg.

Privirea mea se mută de pe întinderea albastră a mării, pe panglica aurie a nisipului, mai precis spre locul unde se culcase Grace. Dacă acum două zile cineva mi-ar fi spus că acest trup zvelt, modelat ireproşabil, aparţine secretarei, i-aş fi propus să se ducă să se înece. Totuşi, nu există dubii : femeia graţioasă, lungită pe halatul ei albastru, nu este alta decît Grace, secretara masculinizată a lui Wiliams T. Seymoor, autorul opusculului *Mit şi informaţie*. E interesant de ştiut dacă sociologul ar fi îndrăznit să susţină că ceea ce zace în faţa mea aparţine de asemenea mitologiei.

Grace îmi prinse privirea, însă în loc de a încerca o stînjeneală, îmi propuse pe un ton prozaic :

— Aşezaţi-vă o dată ; ce staţi în picioare ?

Îmi făcu loc pe halatul ei, iar eu m-am conformat.

— N-aţi venit ieri la masa de prînz. Chiar aţi fost invitată ? am întrebat-o ca să sparg tăcerea.

— Invitată am fost, dar într-un asemenea mod încît să nu vin, recunoscu ea pe neaşteptate, confirmîndu-mi tocmai presupunerile mele.

— V-am lipsit ? întrebă curioasă Grace.

— Mult.

— În sensul că prezenţa mea v-ar fi salvat de o discuţie neplăcută ?

Trebuie să fiu atent cu femeia asta. După cum afirmase Seymoor, dînsa începuse să-mi ghicească gîndurile într-un mod periculos.

— Supraestimați spiritul meu practic, am încercat eu să obiectez. Și vă subapreciați pe dumneavoastră.

O dată cu ultimele cuvinte, privirea mi-a alunecat din nou, involuntar, pe formele armonioase aflate lîngă mine.

— Mă studiați într-un mod nu prea politicos, observă femeia, indiferentă.

— Interesul meu este pur științific.

— Specialitatea dumneavoastră, dacă nu mă înșel, este sociologia și nu anatomia.

— Știți, există sociologi care susțin că structura societății corespunde întru totul alcătuirii organismului uman.

— Da, știu, școala organică.

Se uită la mine, cu ochii albaștri-verzui și mă întrebă :

— Michael, sînteți într-adevăr sociolog ?

— Dar ce naiba ați vrea să fiu ? Șeful dumneavoastră nu e tot sociolog ?

— Tocmai asta aș vrea să știu : sînteți la fel ca și el ?

— Nu, nu sînt ca el. Eu aparțin altei școli.

— Da, adevărat, școala organică... Și așa, vasăzică, ieri v-am lipsit ?

— Mult.

— Independent de faptul că pentru dumneavoastră dragostea este un fenomen necunoscut ?

— Dragostea ? Lăsați vorbele mari. Ele aparțin literaturii.

— Dar ce cuvînt mai mic ați fi folosit ?

— Atracție... simpatie... Poate chiar, prietenie. De unde aș putea să știu ? Nu prea mă pricep la stilistică.

— Simpatie... prietenie... Nu cumva, pentru dumneavoastră, prietenia este ceva mai neînsemnat decît dragostea ?

— Depinde. În orice caz, sună ceva mai deosebit. Amorul este o boală infecțioasă, un accident, ceva care se năpustește asupra noastră, ceva pentru care nimeni n-are nici o vină și nici un merit. Pe cînd prietenia este pe bază de reciprocitate.

— Un acord rațional între doi indivizi, formulă Grace.

— Categoric nu ! Unde este vorba de acord, dispare prietenia. Iar acolo unde există prietenie, apar și sentimentele, însă conștiente, nu o beție emoțională.

— Aha ! Reiese, aşadar, că trebuie să mă simt măgulită !

— Mă tem că vă cam grăbiţi puţin.

— Grosolănia dumneavoastră începe să se asemene, contagios, cu cea a lui Seymoor. Atunci despre ce fel de prietenie îmi vorbiţi ?

— În prietenie există anumite trepte, Grace. De asemenea şi perioade de dezvoltare...

— Mi-aţi spus direct pe nume ?

— Vă supără ?

— Dimpotrivă. Înseamnă că înaintăm în prietenie. În cazul ăsta, cînd ne mai vedem ?

Eram obişnuit ca această întrebare s-o pun eu, dar evident, vremurile s-au schimbat.

— Cînd veţi găsi puţin timp şi pentru mine.

— Tot timpul meu vă aparţine, replică generos femeia. În afara serviciului, bineînţeles. În ceea ce mă priveşte, eu nu cunosc perioade şi grade de dezvoltare.

— Mă gîndesc că diseară, ceva mai tîrziu, va fi în orice privinţă mai bine.

— Vă credeam ceva mai îndrăzneţ.

— Continuaţi a mă considera şi de acum înainte. Totuşi, îndrăzneala nu exclude două-trei picături de prevedere.

— Lecţia despre prietenie s-a terminat. Începem lecţia despre precauţiune.

— Nu-l văd pe Seymoor, remarcai eu, în loc de răspuns.

— Cu siguranţă că a ajuns dincolo de linia orizontului.

— Deoarece a venit vorba de îndrăzneală, se pare că şeful dumneavoastră este un om curajos.

— O, acesta este curajul acelora care nu ţin în mod deosebit la viaţă.

— La fel ca Dorothy ?

— Aproape. Amîndoi sînt variantele uneia şi aceleiaşi neurastenii.

— Dar dumneavoastră ?

— Eu sînt a treia variantă... Aţi uitat să-mi precizaţi locul şi ora întîlnirii...

— Programul de la „Ambasador" începe la unsprezece. Dacă vă convine locul și ora...

Ea se întoarse brusc spre mine și mă întrebă :

— Michael, spuneți-mi, vă e frică de Seymoor ?

— Nu, de ce ar trebui să-mi fie ?

— Dar eu mă tem... Interesant... rosti îngîndurată Grace.

— Considerați că bănuiește ceva ?

— Să bănuiască ? întrebă, ridicînd sprîncenele batjocoritor. El face parte dintre oamenii care nu bănuiesc, *ci știu* și asta fără să se uite prin gaura cheii, ori să pună întrebări.

— Ei și ?

— Și — nimic. Este ultimul om care se va arăta preocupat de ceva, cînd îl interesează într-adevăr. Și dacă cineva îl scoate din sărite, fiți sigur că acesta nu sînteți dumneavoastră, chiar dacă, în general, aș admite că e capabil să-și facă probleme din asemenea chestii.

— Pun rămășag că vorbiți despre mine ! se auzi în spatele nostru glasul lui Seymoor. Cînd al treilea lipsește, discuția se desfășoară totdeauna pe seama lui.

Americanul a apărut între vigvamuri cu totul pe neașteptate, de parcă ar fi răsărit din pămînt. Îi picura apa de pe corp, iar expresia feței sale era cea de bună dispoziție, în măsura în care așa ceva e posibil la oameni ca el.

— Ați ghicit, zîmbii eu. Deși, este greu de precizat dacă am discutat despre dumneavoastră, ori despre noi.

— Da, da : interdependența fenomenelor în natură și în societate. Treburile astea, voi marxiștii, le înțelegeți mai bine.

Se înfășură în halatul său și spuse cu un glas aproape optimist :

— Apa este minunată ! Încercați-o, Michael. Bucurați-vă de micile delectări ale vieții, înainte de a intra ca un proxim cadavru în imperiul rece al *Marii plictiseli.*

*

Dacă excludem cîteva numere șterse de echilibristică și dansuri orientale, programul de la „Ambasador" era

executat, în mare, de consumatori. Împreună cu Grace ne-am dat şi noi prinosul în această privinţă, mărşăluind mult timp, pe loc, pe ringul de dans supraaglomerat. Spre deosebire de Dorothy, secretara nu dansa cu acea moliciune voluptuoasă, ci rămînea în sfera tehnicismului sec. În două cuvinte — ireproşabilă şi lipsită de simţire ca un aparat de gimnastică.

Tropăiala de zece minute a fost suficientă ca să simţim că ne-am făcut datoria şi că ne putem întoarce la locurile noastre.

— S-a trezit şampania, spuse Grace, muindu-şi buzele în cupă. Programul de asemenea s-a terminat. N-ar fi timpul să plătim ?

Am făcut semn chelnerului, ocupat la altă masă cu o operaţie destul de delicată — destuparea unei sticle cu şampanie.

— Permite-ţi-mi să achit eu nota, mi se adresă secretara, întinzînd mîna spre poşetă.

— Cu un minimum de fantezie, puteaţi găsi o altă modalitate de a mă jigni, şoptii eu.

— Nu m-am gîndit la asta. Dar mijloacele dumneavoastră sînt limitate.

— Acest fapt nu mă stinghereşte cîtuşi de puţin. Cînd le voi epuiza, mă urc în tren şi... asta-i tot.

— Pentru că nu sînteţi decît un bursier sărac, nu-i aşa, Michael ?

— După cum şi dumneavoastră nu sînteţi decît o modestă secretară.

— Nu sînt, totuşi, strîmtorată. Seymoor are multe defecte, dar printre ele nu figurează zgîrcenia.

Am achitat nota şi ne-am ridicat.

— Unde mergem, la hotelul meu sau la al dumneavoastră ? mă întrebă practic Grace, în timp ce ne îndreptam spre ieşire printre mese.

— Unde preferaţi...

— Mi-e indiferent, zise ridicînd din umeri. Presupun că ambele camere sînt puse sub ascultare.

— Presupuneţi, sau ştiţi ?

— Asta înseamnă unul şi acelaşi lucru. Rareori mă înşel în presupunerile mele, Michael.

Am scos de la garderobă mantoul ușor de seară al lui Grace, am ajutat-o să se îmbrace, iar cînd am ieșit în stradă am întrebat-o din nou :

— De ce credeți că ne vor spiona ?

— Întrebarea asta puneți-o acelora care au montat microfoanele, mi-a replicat sec femeia.

Se opri apoi pe trotuar și-mi aruncă o privire neașteptată prin sinceritatea ei.

— Jucați mediocru rolul de naiv și greșiți cînd vă imaginați că și oamenii din jur sînt la fel.

— Pe dumneavoastră, în special, nu v-am bănuit niciodată de naivitate, am răspuns eu.

— Adevărat, mă considerați o spioană care-și imaginează în prostia ei că v-ar putea dejuca.

Am pornit din nou pe trotuarul pustiu, scăldat de lumina neonului. Drept în fața noastră, pe cerul întunecat, se contura — ca și cum ar fi fost pictat — turnul cu vîrful ascuțit al Primăriei, strălucind sub razele unor proiectoare ascunse. Undeva, departe, zumzăi un avion de recunoaștere. Femeia înaintă un timp în tăcere, apoi începu din nou să vorbească :

— Știu că nici de data asta n-o să mă credeți, dar pur și simplu mă dezgustă să mă mișc într-o lume în care toți te consideră un potlogar și toată lumea te pîndește — și ai tăi și străinii.

— Vă cred întru totul. Numai că nu eu am alcătuit lumea așa.

— Cine a inventat-o, nu știu, totuși și dumneavoastră sînteți o parte dintr-însa. Poftim, ascultați !

Grace mă prinse de mînă și se opri a doua oară, ascultînd uruitul tot mai pronunțat al avionului.

— Auziți ! Dau tîrcoale: Se pîndesc... Se pîndesc și în cer și pe pămînt, ba chiar și în paturile lor, iar sensul întregii lor vieți constă în această necontenită pîndă...

— Jocul nu se desfășoară chiar ca un scop în sine, am replicat eu, liberîndu-mi brațul cu delicatețe. Este vorba de destinul omenirii.

— Da, da, știu : și fiecare trîmbițează că tocmai el o apără. Dar nu credeți că, cu cît se desfășoară mai mult

aceste operații salvatoare, cu atît se mărește șansa ca omenirea să sară în aer ?

— Se pare că serviciul pe lîngă Seymoor acționează deprimant asupra dumneavoastră, am observat eu. Sociologia, fără a mai vorbi de rest, vă împinge inevitabil spre mlaștina pesimismului. Schimbați-vă profesia, găsiți ceva mai liniștit.

— Locurile mai liniștite sînt de obicei și mai prost plătite, răspunse Grace, pornind din nou pe trotuarul pustiu, luminat cu neon. Iar în ultimă instanță, nu sînt totdeauna mai ferite. Wiliams m-a smuls tocmai dintr-un asemenea loc și cred că ar trebui să-i fiu recunoscătoare pentru gestul său...

— Dar nu sînteți.

— Așa se pare.

— Nu vă faceți gînduri. Culpa nu e numai a dumneavoastră, ci a tuturor, generică. Omul este o ființă veșnic nemulțumită.

— Seymoor m-a descoperit într-o agenție de export unde eram stenodactilografă de gradul doi.

— S-a ocupat și cu exportul ? Exportul de sociologie, bineînțeles.

— Și-a manifestat interesul față de mine, însă eu i-am tăiat-o pentru că nu știam ce hram poartă, și poate că tocmai din această cauză interesul lui a crescut. Așa că am primit un post cu un salariu de trei ori mai mare, fără a mai vorbi de călătorii și de toate celelalte.

Am cotit și am luat-o pe mica stradă unde se afla hotelul lui Grace. Zgomotul avionului se pierduse de mult undeva departe, deasupra mării, și în tăcerea nopții răsunau numai pașii noștri rari.

— V-ați aranjat destul de bine, vorbii eu, cu riscul de a destăma liniștea idilică. Nu înțeleg ce altceva ați mai dori ?

— Nu înțelegeți ! Sînteți capabil să țineți prelegeri întregi despre prietenie și nu înțelegeți ?

— Doar sînteți împreună cu prietenul ? Inteligent, bogat și, după cum am constatat astăzi, foarte bine făcut fizic...

— Aveţi dreptate ! făcu dînsa un semn, ca pentru sine. Într-adevăr, nu pricepeţi nimic.

Cofetăria-bar este mică, dar într-însa se află tot ceea ce-mi trebuie acum — un expres, un sortiment bogat de bomboane de ciocolată de calitate şi o patroană trecută de prima tinereţe, cu o faţă plinuţă şi binevoitoare. De aceea, după ce am cercetat prin vitrine vreo zece asemenea localuri, m-am oprit tocmai aici.

În această dimineaţă de duminică sînt singurul client al cofetăriei şi probabil, mult timp, voi fi unicul. Faptul acesta îmi dă posibilitatea să-mi beau în tihnă cafeaua şi abia după aceea să arunc o privire fugară spre rafturile cu bomboane colorate, legate cu panglicuţe.

— Aş vrea să trimit unei cunoştinţe o cutie cu bomboane fine, zisei, ridicîndu-mă şi apropiindu-mă de vitrină.

— Azi e duminică, ştiţi... răspunse nehotărît femeia de după tejghea, într-o englezească ceva mai stricată decît a mea.

— Este adevărat, dar tocmai azi îşi serbează ziua de naştere.

Stăpîna lăsă pentru o clipă cîrpa cu care ştergea aparatul de făcut cafea şi strigă spre încăperea vecină :

— Erik !

Apoi îmi explică :

— Am să-l trimit pe băieţelul meu. Ce fel de bomboane doriţi ?

— Ceva într-adevăr bun !

Faptul că doream ceva de calitate o făcu pe patroană mai comunicativă. Dădu jos de pe rafturi trei-patru cutii mari şi începu să-mi laude respectivele sorturi de ciocolată. Exact în acel moment, dădu năvală în prăvălie şi „băieţelul", un strengar de vreo doisprezece ani, cu un nas în vînt şi cu o înfăţişare îndrăzneaţă. Am ales o cutie scumpă şi am comunicat curierului-stagiar datele necesare:

— Domnul Todorof, Nyo-zoogade 35. Nu cunosc exact etajul, pentru că s-a mutat de curînd la această adresă, dar cred că o să găseşti apartamentul.

— Da, domnule, nu vă faceți griji ! îmi răspunse micul comisionar, cu o încredere în sine care nu putea decît să mă bucure.

După cum spune proverbul : „O zi fără Seymoor este o zi pierdută". Am ajuns ca în ultimul timp asemenea zile să lipsească complet din calendarul meu. Chiar duminică, zi de odihnă după datinile creștinești, Wiliams s-a străduit să mă încarce cu o invitație de a-l vizita în după amiaza aceea.

Cu dorința vădită de a mă răzbuna pentru această amabilitate, și cu scopul de a mă putea retrage pe cît posibil mai repede, am sunat la ușa sa încă de la ora două. Totuși, speranța mea de a-i tulbura odihna de după-amiază a fost zadarnică. Mi-a deschis un servitor necunoscut și m-a condus într-o străveche sufragerie, a cărei existență în acest apartament spațios n-am bănuit-o. Grace și Seymoor erau încă la masă și tocmai serveau cafeaua.

— A, ați picat tocmai la timp ! m-a întîmpinat bucuros americanul, ordonînd servitorului : Peter, dacă ești amabil, adu încă o cafea și coniac.

M-am așezat la masa în jurul căreia se mai puteau instala încă o duzină de inși și m-am integrat tăcerii generale. Personal, nu-mi displace liniștea, mai ales cînd în fața ochilor am asemenea capodopere gastronomice, ca naturile moarte olandeze atîrnate în sufragerie : vînat, struguri, piersici și lămîi pe jumătate cojite, fără a mai vorbi de cristalurile și draperiile de catifea.

— Pictură culinară... Lirică gastronomică... spuse Seymoor, observînd interesul meu pentru pînzele respective.

— Mituri ale stomacului hrăpăreț ! am completat eu.

— Exact așa. Deoarece burghezul n-are practic posibilitatea de a-și umple continuu burta, își hrănește lăcomia sa inepuizabilă și vizual. Iepurele ucis și biftecul se transformă într-un fenomen estetic.

Peter apăru fără zgomot cu o tavă de argint și puse în fața mea o ceașcă cu cafea aburindă și o sticlă cu coniac Henessy. Cu fața sa întunecată și cu privirea-i moartă,

servitorul constituia o minunată completare a mediului înconjurător.

Isprăvim cu ceremonialul cafelei în tăcere, fiecare cufundat în gîndurile sale, ori încercînd să le ghicească pe ale celorlalți doi. Și de astă dată Grace e îmbrăcată într-o toaletă transparentă de vară, însă ținuta și comportarea ei sînt cu totul oficiale.

— Masa aceasta este atît de mare, încît oamenii ar trebui să discute între ei prin telefon, glumi Seymoor. Să trecem dincolo, ce ziceți ?

În consecință, după o scurtă excursie în grup, din cameră în cameră, ne aflăm din nou în bibliotecă. Peter răsări brusc cu tava, lăsă lîngă sticlele de pe măsuță o găletușă cu gheață și un sifon, apoi se îndepărtă. Grace se pregătea să-l urmeze, însă în același moment americanul luă un volum legat în piele, aruncat pe un fotoliu, și o întrebă pe secretară :

— De unde ați scos cartea asta ?

— Eu am luat-o, zisei.

Grace ieși, în timp ce Seymoor răsfoia indiferent volumul.

— „Legături primejdioase"... Ați scos-o pentru mine, sau pentru Grace ? surîse el și trînti cartea pe canapea.

— Cred că se referă cît puțin la noi toți, dar cel mai mult la mine.

— Înseamnă că așa socotiți dumneavoastră legăturile dintre noi, zise într-o doară americanul, făcînd un gest semnificativ între el și mine.

— Dar dumneavoastră cum credeți ?

— În acest caz, ce vă oprește să le întrerupeți ?

— Știți foarte bine, Wiliams : aștept faza periculoasă.

— E clar. Vă place să studiați desfășurarea unei legături primejdioase pînă în momentul cînd aceasta începe să devină într-adevăr periculoasă. Totuși este un studiu pe jumătate, Michael. Lucrurile trebuie duse pînă la capăt.

Seymoor își puse gheață în pahar, turnă corect două degete de whisky, adăugă puțin sifon, după care se lăsă într-un fotoliu și își aprinse o țigară. Am făcut și eu la

fel, mi-am aprins degajat o țigară, de parcă ce discutasem pînă atunci n-ar fi fost decît niște povești banale.

— Vedeți, Michael, începu interlocutorul meu, după ce-și fixă țigara în colțul buzelor. Dacă-n lumea asta există un om de care nu trebuie să vă temeți, acela sînt eu.

Mă privi cu ochii săi întredeschiși, ba chiar îi deschise ușor, atît cît să evaluez sinceritatea dintr-înșii.

— Nu-mi este deloc frică de dumneavoastră, Wiliams.

— Temeți-vă. Poate nu de mine personal, ci de acel „ceva" pe care-l socotiți legat de persoana mea. Și întrucît am ajuns la capitolul *legăturilor primejdioase*, să lăsăm la o parte literatura erotică și să trecem la contraspionaj.

N-am răspuns nimic. Nici n-aș fi avut ce, excluzînd faptul că tema fusese pusă la ordinea zilei cu oarecare grabă, cel puțin din punctul de vedere al propriilor mele interese. Dar Seymoor trăgea sforile, neinteresîndu-l problemele legate de mine, ci ale sale.

— Eu știu cine sînteți, Michael. Permiteți-mi să vă mai spun încă astfel, și nu pe numele adevărat. De bună seamă, la rîndul vostru, vă închipuiți cine sînt eu. Nu știu numai dacă ați înțeles că, la început, alții erau destinați să vă poarte de grijă. Niște meseriași obișnuiți care erau gata să dea totul peste cap din pricina rutinei, bineînțeles după ce v-ar fi compromis inutil în fața organelor voastre. Eu m-am amestecat ceva mai tîrziu.

— Și din ce motive v-ați luat această osteneală ?

— Sînt două : primul, după cum înțelegeți, este pur profesional. Am considerat că reprezentați mult mai mult ca material uman decît un obiect mizer pentru o provocare murdară. De aceea am hotărît că nu trebuie să las ca niște prostovani ca Higins și Barry să vă amestece în ciulamalele lor...

Americanul își scoase pentru o clipă țigara din gură și sorbi puțin whisky.

— În ce privește al doilea motiv... îmi permit să recunosc, cu riscul de a-mi rîde în față, că încă de la început mi-ați plăcut. Și cred că nu m-am înșelat : noi doi ne potrivim excepțional și ne înțelegem, Michael.

— Așa să fie ? Nu-mi amintesc nici o problemă asupra căreia să fi căzut de acord.

— Ca să existe o comunitate e necesar să existe contradicții. Acesta este un principiu al dumneavoastră, dacă nu mă înșel.

— Da, deși noi îl formulăm într-altfel.

— Atunci, considerați-l ca pe un principiu al meu. Disprețuiesc oamenii care sînt de acord cu mine. Propriile mele gînduri m-au sîcîit destul pentru ca să le doresc a le mai auzi și din guri străine. Și apoi eu nu am nevoie de cineva cu un cap ca al meu, de vreme ce mi-l mai port pe umeri. Dimpotrivă, îmi trebuie cineva cu gîndirea și orizontul dumneavoastră.

Interlocutorul meu apăsă în mod intenționat pe ultimele cuvinte, dar eu nu am dat nici un semn că aș fi sesizat accentuarea.

— Cunoașteți mai de mult părerea mea cu privire la toate aceste iluzii denumite „patriotism", „credință" sau „morală". Dar fiindcă pentru dumneavoastră ele încă nu sînt iluzii, trebuie să vă amintesc că dacă în activitatea umană mai există cel puțin un sens cît de neînsemnat, acesta este de a păzi societatea de catastrofă.

— O cauză nobilă ! sînt eu de acord.

— Eu tocmai această cauză o servesc, chiar dacă mă abțin s-o preconizez ca dumneavoastră. Din păcate, deocamdată, voi știți mai multe despre lumea noastră, decît noi despre a voastră. Acest fapt duce la tulburarea echilibrului, adică este legat de o mulțime de pericole. Numai informarea reciprocă elimină riscul unei surprize, mai bine zis, al catastrofei.

— Eu credeam că C.I.A. cunoaște totul.

— Dumneavoastră credeți sau nu credeți una ca asta, dar partea proastă este că unii oameni din C.I.A. sînt chiar încredințați că este așa. O iluzie primejdioasă. Nu vreau să spun că ne lipsesc informații valoroase, însă multe dintre ele s-au învechit. Ar trebui să fiți de acord că este foarte riscant să se înceapă noi acțiuni pe baza unor informații depășite.

— Să vă mai scuturați puțin oamenii, l-am sfătuit eu calm. O să-i instruiți și apoi îi veți trimite la vînătoare, după date proaspete.

— Inconvenientul constă în faptul că, acum, sezonul de vînătoare este mai nefavorabil ca oricînd. Unii dintre șefii noștri împreună cu niște prieteni, ca cei de la Bonn, au săvîrșit o prostie greu de îndreptat în legătură cu evenimentele din Cehoslovacia. Un minunat exemplu cu privire la neajunsurile unui optimism exagerat. La aceasta adăugați și o grabă exagerată, plus o forțare a mersului normal privitor la procesele de distrugere și iată rezultatul : adversarul este alarmat înainte de vreme, constrîns să treacă la contraacțiune și determinat la o mobilizare a forțelor și la întărirea vigilenței față de vînătoarea informațiilor, care acum s-ar solda cu o serie de eșecuri.

— În cazul acesta, nu vă rămîne decît să așteptați. Doar preziceți pe toate drumurile că regimul nostru va pieri în mod inevitabil datorită eroziunilor interne : îmburghezirea gîndirii, convergența cu capitalismul, accelerarea proceselor centrifuge, „naționalismul — ultimul stadiu al socialismului" și încă altele...

— Ironia dumneavoastră răspunde ea însăși observațiilor proprii, zise răbdător Seymoor. Propaganda este propagandă, dar treaba nu suferă amînare. Dacă procesul de descompunere nu este întreținut, va fi lichidat sau pur și simplu, va muri. În general, așteptarea în asemenea momente constituie o uvertură la sinucidere. Calea cea adevărată este undeva la mijloc, între grabă și lipsa de acțiune ; noile condiții trebuie pipăite energic, însă atent, și activul se cuvine să fie reconstituit în conformitate cu ele.

— S-ar putea să aveți dreptate. Să fie într-un ceas bun !

Americanul își scoase chiștocul din gură și-l strivi cu băgare de seamă în scrumiera grea de bronz. Apoi mă privi în fugă cu ochii săi întredeschiși și murmură :

— Nu vă grăbiți să vă situați în rolul pasiv al unui expeditor. Nădăjduiesc că pe această cale bine aleasă, noi amîndoi vom putea porni ca adevărați tovarăși de drum.

Fața obosită a lui Seymoor exprima liniște și sinceritate solidară, de parcă n-ar fi existat nici un risc din partea mea, de a respinge propunerea abia făcută. Iată, vasăzică, și finalul mult așteptat care, în imaginația interlocutorului meu, constituie numai un modest preludiu la o nouă perioadă în biografia noastră comună.

— Mă tem, Wiliams, că dumneavoastră doriți să obțineți de la mine ceva ce, în realitate, nu posed.

— Nu faceți pe sărăntocul. După cum v-am mai spus, biografia dumneavoastră ne este cunoscută. În instituția unde lucrați nu sînteți cîtuși de puțin un stagiar, ci un profesor, pardon, colonel.

— Chiar de ar fi așa, asta nu rezolvă nimic. Și profesorul, cum bine știți, este specialist numai în domeniul pe care-l studiază. Ce să-i faci, așa sînt vremurile. Enciclopediștii nu mai sînt la modă.

— Nu vă faceți griji, Michael. N-avem de gînd să vă întoarcem pe dos buzunarele. Ne vom mulțumi și cu cele mai neînsemnate informații...

— Nu mă faceți să plîng de înduioșare, cu modestia dumneavoastră, l-am întrerupt eu. Dacă într-adevăr mă considerați drept un profesor, ar fi trebuit să vă dați seama că asemenea figuri școlărești nu vor da rezultate cu mine.

— Suspiciunea dumneavoastră, în cazul de față, este naturală, dar cu totul nejustificată, ridică din umeri americanul. Orice v-aș răspunde acum, ați socoti că lansez obișnuitele oferte. Totuși, eu nu vă ispitesc, prietene, înțelegeți că nu vreau să vă amăgesc ! Nu sînt nici Higins, nici Barry și dacă încă n-ați apreciat nivelul stilului meu, cu atît mai rău pentru dumneavoastră.

— În numele cărei cauze trebuie să vă servesc drept informator ?

— În scopul aceleia pe care singur ați numit-o „nobilă" : sarcina de salvare a omenirii. Și în numele interesului dumneavoastră personal — scuzați că folosesc acest cuvînt brutal. Nu sînteți un jucător mărunt, Michael. Acest lucru l-am stabilit o dată. Și nu sînteți nici naivul drept care l-au luat ceilalți doi. N-am să vă corup

cu bani și n-am să vă fac promisiuni generoase fără acoperire, deși anumite organe de-ale noastre săvîrșesc uneori asemenea șmecherii nedemne. Eu însă, niciodată nu recurg în practica mea la potlogării mărunte, cu atît mai puțin mi-aș permite față de dumneavoastră. Deși detest termenii bancari, încă de pe vremea tutelei unchiului meu, trebuie să vă spun că totul va fi aranjat ca o tranzacție perfect garantată. Vom porni nu de la făgăduieli, ci de la plata în numerar. Veți primi chiar acum, drept acont, onorariul pe cinci ani, circa trei sute de mii de dolari. În consecință, chiar dacă într-una din zile vă hotărîți să ne părăsiți, veți avea asigurat pe viață, numai din dobînzi, un venit modest, nu chiar fantastic, dar suficient ca să trăiți omenește.

Mă pregăteam să obiectez, însă americanul ridică mîna :

— Așteptați, asta nu e totul. Veți avea în plus la dispoziție o anumită sumă „care nu trebuie decontată" și astfel nu veți fi nevoit să vă atingeți de capitalul din bancă. Veți dispune de un pașaport special, care vă va transforma, dintr-un emigrant oarecare, într-un cetățean liber și respectabil. Și ce-i mai important, ceva care va hotărî toate problemele dumneavoastră și de ordin moral și material : o să lucrați cu mine și veți avea în toate cazurile, în orice împrejurare, deplinul meu sprijin.

— Afacerea este minunată, am dat eu din cap. Dar pentru dumneavoastră, nu și pentru mine. Vreți să-mi jupuiți pielea propunîndu-mi în locul ei o blană luxoasă. Sînt de acord că pielea mea are o înfățișare mizerabilă în comparație cu blana dumneavoastră scumpă, dar trebuie să înțelegeți că m-am obișnuit cu ea, că nu pot ieși dintr-însa și că orice încercare de a o îndepărta de mine este echivalentă cu moartea.

— Vorbe, vorbe, vorbe ! oftă Seymoor. Nimeni nu are de gînd să vă jupoaie. Noi nu vă propunem moartea, ci viața și progresul.

— Trădarea unei idei este întotdeauna prezentată ca o evoluție a convingerilor. O teză comodă care asigură trădătorului iluzia că n-a trădat, ci a devenit mai înțelept.

— De ce „trădător" ? Spuneți, mai precis, „un om liber".

— „Omul liber" al dumneavoastră este pur și simplu un dezertor din societate. A fugit în primul rînd din acea societate numită „natală", apoi din cea omenească. Cînd un tren ar vrea să iasă de pe șinele itinerariului normal, deraiază. Ce nevoie aveți dumneavoastră de o ființă oarecare, deraiată în afara normalului omenesc ? La ce vă trebuie unul dintr-aceștia, spuneți-mi Seymoor ?

— Ce-aș face eu cu el, aceasta constituie o problemă particulară, dădu din mînă americanul. Dar dacă în lumea asta josnică există totuși o cauză rezonabilă, ea este, după cum v-am mai spus, salvarea omenirii. Nu ca să construim una desăvîrșită, ci pentru a ne scuti pe noi înșine, și pe alții, de un mare număr de inutile grozăvii și suferințe. Viața poate fi lipsită de sens, iar moartea inevitabilă, totuși e mai bine să trăiești decît să crăpi și e mai frumos să mori liniștit în patul tău, cu iluzia că lași ceva în urmă-ți, decît să fii ars în suflul ucigător al exploziei atomice, prezicătoare nu numai a morții tale, ci și a tot ce-i omenesc. Numai că această cauză, cauza de a supraviețui, trebuie servită de ființe libere, Michael, de oameni care nu sînt robii unei pasiuni și dușmănii naționale, ai unor doctrine și iluzii naive, ci partizani convinși ai coexistenței, ai unei rațiuni sănătoase, în măsura în care putem vorbi de așa ceva în lumea asta absurdă.

Tăcu, puțin sufocat de lunga perioadă retorică și mă privi din nou cu ochii întredeschiși, ca și cum ar fi vrut să verifice cum suport această întrecere de rezistență.

— „Omul liber" în accepția dumneavoastră, nu poate fi credincios nici unei cauze, inclusiv a voastră ! răspunsei, învingîndu-mi plictiseala.

— Cum așa ? De ce ?

— Pentru că „omul liber", așa cum îl înțelegeți voi, nu se simte legat de nimeni și de nimic. Dacă e eliberat pînă și de legătura de sînge cu propria-i patrie și a devenit trădătorul ei, cu mare ușurință va trăda și orice altă situație de care l-ați lega.

— Înseamnă că, după părerea dumneavoastră, eu, ca om liber am pe de-a întregul o mentalitate de trădător ! surîse americanul.

— Nici nu m-am gîndit la așa ceva.

— În acest caz, vă contraziceți ; pur și simplu minți-ți, ca să nu mă jigniți.

— Absolut deloc. Într-adevăr, n-aveți mentalitatea unui trădător, și asta datorită faptului că sînteți departe de a fi atît de liber pe cît vă place s-o afirmați.

Seymoor ridică ușor din sprîncene și mă privi întrebător.

— Vreți să spuneți că primesc de undeva un salariu ?

— Nu m-am referit la asta. Admit chiar că onorariul pe care-l primiți nu vă este cîtuși de puțin necesar. Totuși, nu mă veți putea convinge, Wiliams, că ați rupt legăturile cu patria sau mai precis cu clasa dumneavoastră. Faceți apel la oameni, să renunțe la patria lor, nu pentru a deveni liberi, ci pentru a trece în serviciul țării voastre.

Seymoor își plecă privirea ca și cum ar fi meditat asupra cuvintelor mele, apoi clătină din cap.

— Vă înșelați, Michael. Nimic nu mă leagă de nimeni.

— În acest caz, ce-ați spune dacă eu, în numele țării mele, v-aș face aceeași propunere pe care dumneavoastră ați încercat să mi-o adresați mie ?

Americanul surîse din nou :

— Vă formulați oferta în așa fel, încît mă puneți în situația ca în interesul tezei mele să vă răspund „accept". Ei, bine, ca să-nțelegeți că sînt pe deplin sincer, răspunsul meu este negativ. Întocmai : n-aș fi consimțit. Însă refuzul meu n-are nici o legătură cu considerațiuni ca morala, patriotismul, ori clasa socială. Dacă nu vreau să slujesc lumea voastră, n-o fac din dragoste pentru a mea, ci din dispreț față de a dumneavoastră. „Dispreț" e prea tare spus, eu nu sînt adeptul sentimentelor puternice. Numiți-o ostilitate, ori simplu, antipatie. În orice caz, lumea mea, pe care aș scuipa cu satisfacție, este cel puțin sinceră și deschisă în urîțenia ei, în vreme ce a voastră vehiculează iluzii perfide și amăgitoare despre o anume fericire generală. O societate prinsă în păienjenișul himerelor sale este mai periculoasă decît una care afișează cinismul sincer și nu-și ascunde hidoșenia, fiindcă pur și simplu nu are cum. O orînduire care crede în ceva este gata să lupte pentru acel ceva. Deci ea este agresivă și

ca atare periculoasă. Iar societatea mea nu crede în nimic. Nu mai crede. Ceea ce înseamnă că nu *mai* este periculoasă.

— Există o logică în cuvintele dumneavoastră, Williams, dar lipsește adevărul. Catastrofa cu care mă speriați se referă doar la lumea voastră, nu la a mea. Și calea voastră nu poate fi a mea.

— O, drumul tuturor este unul și același ! răspunse cu surîsu-i palid Seymoor. Toți pășim într-acolo unde vom zace unul lîngă altul, cu țestele roase, ca frații dintr-o mamă : înțeleptul alături de cel sărac cu duhul, trădătorul și eroul, în liniștea și nemărginitul timp al *Marii plictiseli*.

— Nu știu cum este la dumneavoastră, însă la noi, pe trădători nu-i înmormîntează niciodată lîngă eroi.

— Nu luați cuvintele mele *ad literam*. În toate cazurile, și unii și ceilalți vor fi la un loc, în acel pîntec al mamei care e pămîntul.

— Numai că mortul nu rămîne numai în pămînt, ci și în amintirea oamenilor.

— Nu vă consideram drept un vanitos, observă el, ca și cum ar fi verificat cele spuse de mine. Nu, într-adevăr, nu sînteți orgolios, căutați doar argumente ca să vă susțineți prejudecățile. În ceea ce privește amintirea sau, dacă vreți, gloria, oameni ca dumneavoastră, sau ca mine, după ce au lucrat toată viața neștiuți de nimeni, pot fi siguri de anonimatul lor și după moarte. Sorge al vostru constituie una dintre rarele excepții care vine să confirme regula...

— Lăsați gloria și anonimatul. Un om are rude, prieteni, are copii...

— N-aveți copii ! Nici eu. Și chiar de-i aveați, ce v-ar fi interesat copiii, prietenii, ceilalți oameni ? N-ar fi făcut niciodată parte din dumneavoastră și tocmai de aceea n-ați fi murit împreună, fiindcă au trăit indiferent de dumneavoastră, fiindu-vă numai tovarăși întîmplători de drum, pentru o perioadă de timp. Apoi, și lor de asemenea le va veni ceasul, și pentru dînșii se va restabili acel *statu-quo*, vreau să spun moartea, fără de început și fără de sfîrșit.

— Înainte de venirea morții există viața...

— Numai ca o formă premergătoare a ei. Viața este necesară, în măsura în care, fără ea n-ar fi posibilă moartea ; ea constituie un proces continuu al morții, al putrefacției. Asta este viața înainte de statornicirea puterii *Marii plictiseli.*

— Sînteți un om curajos, Wiliams, dar vorbiți continuu despre moarte. Asemenea caractere nu se amărăsc atîta din pricina inevitabilului, decît numai dacă socotiți că eu sînt un fricos și vreți să mă înspăimîntați.

— Vreau să vă povățuiesc ! Să vă amintesc că vă aflați în scurta recreație dintre două perioade ale neființei și că este dreptul dumneavoastră, Michael, să folosiți această pauză pentru satisfacția personală.

— Regret. Regret sincer că ați pierdut cu mine atîta timp în zadar. Dar sînteți un șef mare și nu cred ca cineva să vă facă observație pentru insucces...

— Bine, Michael, oftă din nou americanul, ca și cînd n-ar fi auzit ultima mea frază. Pentru că sînteți atît de sensibil în legătură cu „trădarea", am să vă propun o ultimă și într-adevăr generoasă variantă : țineți pentru dumneavoastră informațiile pe care le aveți. Păstrați-le pe toate pînă la ultimul fleac. Nu ne divulgați nimic. Faptele vi le vom servi noi și singurul lucru pe care vi-l cerem este părerea și sfatul dumneavoastră în legătură cu ele. Deveniți consilierul nostru în materia respectivă, omul de încredere. Vă vom acorda atîta prețuire și sinceritate, încît nu ne vom codi să vă punem la curent cu secrete la care foarte puțini oameni au acces...

Și Seymoor se uită la mine calm și trist în același timp, în așteptarea răspunsului.

Iată-ne ajunși pe culmea ispitei, la punctul maxim al încercării de racolare. Americanul mă împinge spre trădare, cu garanția solemnă că nu-mi cere așa ceva. Și în timp ce-mi întinde o mînă ca să obțină consimțămîntul meu de participare la crimă, cu cealaltă îmi oferă cheița de salvare : mă încredințează că mă voi apropia de secrete importante, că prin urmare voi dispune de un material prețios pe care, la un moment dat, îl voi putea înmîna șefilor mei anteriori, ca preț al iertării, ba mai

mult, voi avea posibilitatea să arăt că am recurs la un simulacru de acceptare din considerente patriotice, că la adăpostul trădării, am săvîrşit un act eroic, punînd mîna pe secretele duşmanului.

Seymoor îşi aprinse o ţigară şi se destinse în fotoliul său, aşteptînd liniştit ca mintea mea să traverseze această punte a consideraţiilor logice. Ca să nu-l dezamăgesc, am tăcut un timp şi abia după asta am pronunţat cuvintele, ce i le-aş fi putut spune imediat.

— Ultima variantă pune într-adevăr lucrurile într-o lumină nouă. Din păcate, promisiunile pe care mi le faceţi astăzi în gura mare, s-ar putea ca mîine să fie încălcate, pe tăcute...

Şi pentru că americanul se pregătea să obiecteze, i-am explicat :

— Nu-i vorba de dumneavoastră, Wiliams. Vă cred în măsura în care, în meseria noastră, există încredere. Dar sînt şi forurile superioare...

— Eu nu m-aş fi putut ocupa de o asemenea treabă fără asentimentul prealabil al şefilor mei, răspunse Seymoor. Şi nici nu-mi stă în obicei să-mi asum promisiuni pe care n-aş fi în stare să le îndeplinesc.

— De-ar fi aşa ! În orice caz, înţelegeţi că răspunsul pe care-l aşteptaţi de la mine are o însemnătate covîrşitoare pentru întreaga mea viaţă viitoare. Un astfel de răspuns cere un timp de meditaţie.

— O, bineînţeles ! făcu un semn aprobator din cap interlocutorul meu. Nu vă consideraţi dator să răspundeţi imediat. Dispuneţi cum vreţi de timpul dumneavoastră, dar pentru meditaţie, nu pentru tergiversare.

— Ştiţi desigur că, de vreme ce o asemenea problemă a fost pusă, hotărîrea nu poate fi amînată la nesfîrşit.

— Bineînţeles, dădu iarăşi din cap americanul. Îmi pare nespus de bine că şi dumneavoastră cunoaşteţi acest lucru. Oricît de avantajos ar fi pe de o parte, este extrem de plictisitor pe de altă parte să stai să joci cu cineva care nici măcar nu cunoaşte regulile jocului.

Şi întinzînd mîna spre sticlă, mă întrebă :

— Mai bem încă un pahar ?

CAPITOLUL VII

Strada e lungă și plicticoasă ca oricare alta într-o după-amiază de duminică, cînd nu s-a așternut încă forfota de seară ca să schimbe letargia de sărbătoare produsă de prînzurile abundente și de slabele programe ale televiziunii. Magazine închise, cafenele goale, și perechi de familiști, postate în picioare în fața vitrinelor, discutînd fără convingere despre calitățile mărfurilor, pe care, poate, nu le vor cumpăra niciodată. Decorul se prezintă suficient de cenușiu ca să nu mă poată detașa de discuția cu Seymoor, continuată de mine în gînd, cu înverșunare.

„Regulile jocului" ? mă întreb eu, cu un sarcasm nedisimulat. Acestea îmi sînt într-adevăr bine cunoscute, dragă Wiliams ! îmi spun în continuare cu același sarcasm, și mai nedisimulat. Și nu numai cele clasice, ci și cele noi, pe care în momentul de față vă pregătiți să le introduceți în folosul dumneavoastră. Pentru că, acum, voi le dictați, iar mie nu-mi rămîne decît să le accept și să stau pe locul mortului sau, dacă vreți, al celui care pierde, din pricina rămînerii în urma ritmului."

De aici încolo, toate posibilele schimbări ale jocului sînt pe deplin cunoscute, inclusiv eventualele blufuri ale ambelor părți. Ultima propunere făcută de american nu este lipsită de interes și el știe perfect acest lucru. Dar își dă foarte bine seama că dacă nu m-am hotărît să devin trădător, nu voi recurge nici la acțiuni arbitrare. La prima vedere, posibilitatea de a pătrunde în culisele contraspionajului străin, în interesul celui propriu, poate apărea deosebit de ispititoare. Totuși, dacă este tentantă, utilă, oportună, sau nu, acestea sînt judecate de foruri superioare. În consecință, prima acțiune a lui Seymoor va fi să stabilească dacă voi lua legătura pe canalul respectiv cu Centrala mea, ca să raportez și să cer instrucțiuni în continuare. Aceasta înseamnă că voi fi pus din nou sub urmărire, dar de bună seamă, una mult mai vigilentă și mai perfidă — să zicem un filaj de tip american. Bineînțeles că, pentru moment, nu problema de a lua contactul cu Centrala mă neliniștește. Chiar de mi-ar bara drumul în acest

sens, nu înseamnă cîtuşi de puţin că neapărat mă vor lichida, sau elimina, într-un fel oarecare.

Seymoor poate juca în continuare rolul omului care are încredere în mine şi chiar să mă introducă în postul făgăduit, fie cu scopul de a mă folosi pentru retransmiterea unor informaţii mincinoase, fie de a continua prelucrarea mea. Totuşi, această variantă este, deocamdată, fără însemnătate, întrucît nu am de gînd să iau legătura cu Centrala ca să-i fac cunoscute propunerile americanului.

Misiunea cu care sînt trimis aici este precis determinată şi nimeni nu mi-a dat dreptul să mă abat de la ea. Partea proastă este că tocmai realizarea ei e pe cale să fie dejucată. Pentru că, supraveghindu-mă pentru o treabă pe care nici nu am de gînd s-o fac, Seymoor o să mă lege de mîini, tăindu-mi orice posibilitate de acţiune în direcţia ce mă interesează. Individul ăsta are într-adevăr noroc nu numai la ruletă, ci şi în contra-spionaj. Demersul lui greşit în legătură cu mine îi poate da, în ultimă instanţă, cîştig de cauză.

Cineva ar putea observa, că, dacă nu m-aş fi încăpăţînat şi aş fi acceptat, măcar formal, propunerea de a trăda, acest fapt mi-ar fi acordat, pentru o vreme, libertatea de a-mi duce la îndeplinire sarcina, iar apoi aş fi putut ieşi din joc. O iluzie periculoasă, după cum ar afirma scumpul Wiliams. Există propuneri care nu pot fi acceptate nici măcar iluzoriu, nu numai din punctul de vedere al principiilor morale, ci şi al considerentelor practice. Odată ce ai spus „da", aceasta le oferă posibilitatea ca imediat să pună mîna pe tine şi două ore mai tîrziu să te expedieze într-o direcţie necunoscută.

Natural, ei ar fi putut să facă acest lucru şi fără să spun „da". Pe acest teren şi în situaţia actuală aveau posibilitatea să mă expedieze oriunde ar fi dorit, chiar de la coborîrea mea din tren. Astfel de cazuri s-au întîmplat şi sînt bine cunoscute, dar la fel de bine cunoscute sînt şi rezultatele deplorabile obţinute de organizatorii răpirilor. Evident, Seymoor nu face parte din această categorie de spioni care-ţi pot arunca o batistă cu anestezic pe faţă, sau te pot ridica cu un taximetru fals. Dacă doreşte să-i fiu un cadru constant, ori o victimă temporară — este un

secret fără nici o însemnătate pentru mine, totuși, în toate cazurile, vrea în mod vădit să accept de bună voie, să trec în mod conștient, chiar după multe ezitări, de cealaltă parte.

Totuși ar fi caraghios să-mi fac iluzii că, întrucît ține să mă hotărăsc singur, îmi dă în realitate oarecare libertate de alegere. În cazul de față, ea este numai o aparență. Toate demersurile viitoare sînt programate atît de precis, încît să n-am posibilitatea de a găsi o altă ieșire, decît cea dorită de Seymoor. Și dacă americanul este întotdeauna liniștit, degajat, ba chiar generos în raporturile lui cu mine, se datorează numai încrederii sale depline că toate ieșirile sînt bine păzite, în afara aceleia unice, înspre care împrejurările mă împing în mod inevitabil și care, de fapt, nu reprezintă ieșirea, ci intrarea în cursă.

Da, jocul este într-adevăr clar și regulile lui îmi sînt de asemenea cunoscute, deși — pentru a mă încuraja — îmi repet că nu s-a întîmplat încă nimic. Am de pe acum presentimentul neplăcut că mă găsesc la doi pași de această cursă, ale cărei înfățișare și poziție nu-mi sînt tocmai cunoscute. Doi pași sau trei, distanța trebuie folosită ca să pot întreprinde ceva util. Răgazul este mult prea scurt ; începînd de duminică pe-nserate, cînd am părăsit locuința lui Seymoor, pînă în aceeași noapte, sortită unei întîlniri obligatorii cu Grace și stabilită pe șoptite, la despărțire. Deocamdată nu sînt urmărit și trebuie să caut să nu fiu stînjenit în aceste puține ore și să termin toată treaba.

Cu aceste gînduri în cap, am traversat strada pînă la micul bar-cofetărie și m-am așezat la o măsuță rotundă, nu tocmai stabilă ca să comand o ceașcă de cafea. Patroana cu fața plină și binevoitoare, m-a observat abia în clipa aceea și astfel am avut motiv să arunc o vorbă :

— Nădăjduiesc că ați dus bomboanele...

— Le-am dus și le-am adus înapoi, m-a informat ea, ocupîndu-se cu aparatul de preparat cafea.

— Cum așa ?

— Păi, dacă prietenul dumneavoastră nu stă la această adresă ?

Și întorcîndu-se spre cealaltă încăpere, strigă :

— Erick, unde ai lăsat cutia cu bomboane ?

Comisionarul-stagiar apăru îndată în ușă, cu același nas ridicat energic, dar cu încrederea în sine destul de șubrezită. Aduse cutia splendid împachetată, o puse pe măsuță, în fața mea și-mi aruncă o privire spălăcită.

— Nimeni nu-l cunoaște pe amicul dumneavoastră, domnule.

— Ai întrebat portarul ?

— Lipsea, dar am întrebat pe la toate etajele. Nu-l cunoaște nimeni.'

— Ai sunat peste tot ?

— Da, din apartament în apartament. Numai la unul de la etajul șase nu mi-a răspuns.

— Așa ? Care anume ?

— Cel din dreapta.

— Păcat, spusei. Cînd este ziua dumitale de naștere ?

— Abia peste două luni.

— Atunci ia-ți cadoul cu două luni mai devreme.

Comisionarul-stagiar mă privi din nou, ca să vadă dacă nu glumesc, apoi murmură tulburat cîteva cuvinte de mulțumire și dispăru cu cutia.

— E foarte drăguț din partea dumneavoastră, domnule ! mi se adresă zîmbind patroana din spatele tejghelii, muncită, probabil pînă-n clipa aceea de gîndul că s-ar putea să cer banii înapoi.

Îmi aduse cafeaua și într-un acces neașteptat de comunicativitate, adăugă în taină :

— Aflați de la mine : copiii nu trebuie răsfățați în mod exagerat.

— Foarte adevărat, răspunsei, scoțînd o monedă.

— O, lăsați ! Cafeaua rămîne în socoteala localului.

— De ce, nu ! dădui din cap. Deși, nici eu nu sînt obișnuit cu răsfățul.

Se apropia ora opt seara, însă deasupra orașului mai sălășluia încă un fel de crepuscul vag. Al șaselea etaj ; la dreapta. Ambele ferestre care aparțineau acestui apartament erau întunecate. M-am strecurat în holul de la intrare și traversîndu-l, am ieșit în curte. Ferestrele de la

etajul șase erau întunecate și din această parte. M-am întors în holul de la intrare și am luat ascensorul.

Pe ușa apartamentului nu exista nici un fel de inscripție. Broasca era secretă, un model nou. Înainte de a mă apuca de ea, am apăsat, pentru orice eventualitate, pe butonul soneriei cu insistența brutală a polițiștilor și a pompierilor. Nici un răspuns. Încuietoarea, după cum am spus, era secretă, un model nou, dar asta n-avea importanță. Aveam în buzunar cîteva chei de tipul „Sesam, deschide-te !", capabile să se descurce cu toate tipurile de broaște existente. Operația nu a durat mai mult de un minut și a decurs aproape fără zgomot. Am intrat în antreul întunecat, încuind cu grijă ușa în urma mea. Apoi am deschis-o pe următoarea. Prin ferestre pătrundea în odaia întunecată un licăr de lumină, foarte slabă. Am scos mica lanternă de buzunar și am început o cercetare sumară, străduindu-mă ca raza de lumină să evite geamurile și să se tîrască mai jos de ele.

În afara vestibulului — un hol, un dormitor, o bucătărie și baia. Stilul mobilierului nu mă interesa pentru moment. Ornamentele tapetelor, de asemenea. În orice caz, confortul nu era la nivelul aceluia din apartamentul de la Sofia, unde fusesem invitat în urmă cu vreo cîțiva ani. Se punea întrebarea dacă stăpînul era același. Locatarul părea a fi într-adevăr un individ complet lipsit de personalitate, fiindcă singurele urme ale existenței sale erau cele două costume aproape noi din șifonier și o grămadă de lenjerie murdară, aflată în baie. Buzunarele hainelor erau goale. Și geamantanul, împins sub pat ca să nu strice ambianța interiorului, părea a fi la fel. În realitate, nu era complet gol : avea așternut pe fund un număr vechi din ziarul „Vecerni novini" *

Un număr din seria de după amiază și pe lîngă toate astea și vechi, n-ar fi făcut nimănui nici o impresie la Sofia. Numai că între Sofia și Copenhaga există o oarecare distanță. La vederea acestei bucăți de hîrtie mototolită și nu prea curată, am avut dintr-o dată senzația că un binefăcător invizibil mi-a eliberat pieptul de ghipsul în care fusese prins pînă în momentul acela. Am tras adînc în

* Noutățile serii (trad. din lb. bulgară).

mine aerul viciat din cameră și m-am lăsat pe fotoliul din colț.

Indicatoarele fosforescente ale ceasului meu îmi arătau exact opt și treizeci și cinci, cînd de afară se auzi cheia răsucindu-se ușor în broască, la deschidere și apoi la închidere, zgomotul clanței celei de a doua uși și țăcănitul comutatorului electric. Este inutil să mai completez că sub strălucirea candelabrului, intrusul mă zări imediat, întins alene pe fotoliul din fața ușii.

Era Todorov. Abia văzîndu-și oaspetele, făcu un pas înapoi, dar imediat îngheță, pentru că în afară de mine observă și revolverul îndreptat spre el — un Mauser foarte îngust, comod de purtat, prevăzut în acel moment și cu amortizor de sunet. Individul încercă să bolborosească o frază oarecare cu gura lui uscată, dar eu, fără să las revolverul din mîna dreaptă, am dus arătătorul de la stînga la buze, indiciu să tacă. Apoi m-am ridicat și am făcut un semn cu pistolul, direcția stînga-mprejur și înainte marș! El ezită o clipă, însă fiind un individ perspicace, înțelese imediat că nu e momentul potrivit pentru astfel de lucruri, de aceea s-a întors și a pornit supus pe drumul de întoarcere, lăsîndu-mi mie grija de a stinge lumina și a închide ușa.

Mi-am aruncat trenciul pe brațul drept, în așa fel ca să camuflez Mauserul, al cărui amortizor era proptit în șalele lui Todorov. Am coborît pe scară, unul lîngă celălalt, ca niște buni prieteni.

Scoaterea lui din bloc presupunea destule riscuri, dar era inevitabilă. În zilele noastre, fiecare frază ce-ți iese din gură încetează să-ți mai aparțină. Este ca și cum ai da drumul la plimbare unui crap în acest lac plin de rechini. Urechi mecanice, ascuțite și iscoditoare, gigantice aparaturi, sau minuscule pîndesc sunetele ce hoinăresc jalnic, lipsite de apărare. Sînt ascultate legăturile radio internaționale, cifrate și necifrate, mecanismele uriașe de la frontiere prind în plasele lor convorbirile telefonice interne, nenumărate urechi invizibile ascultă în orașe, în instituții, în interioarele confortabile ale locuințelor particulare. În vremea noastră, o discuție sinceră a ajuns un mare lux. Îndeosebi pentru oameni ca mine și, mai

ales, în momente ca cele de acum, cînd trebuie neapărat să stau de vorbă de la om la om cu un vechi cunoscut.

Nyor-Zoogade este puțin frecventată chiar în plină zi, iar la această oră de seară era complet pustie. Pentru orice eventualitate, mi-am îndreptat însoțitorul spre celălalt trotuar, care mergea pe lîngă lac, și prin urmare era mai puțin primejdios de a avea o întîlnire întîmplătoare.

— Orice strigăt sau încercare de fugă te va costa viața, l-am avertizat eu cu jumătate de glas.

Tonul meu răsuna extrem de sincer, întrucît chiar aveam intenția să-mi execut amenințarea fără nici o teamă de acele remușcări tîrzii care au dus-o pînă în pragul nebuniei pe sărmana lady Macbeth.

— Nu vă neliniștiți... lăsați revolverul... eu însumi aștept o asemenea întîlnire... chiar o doream... mă asigură Todorov, vorbind cu întreruperi.

— Mă bucur că dorințele noastre coincid.

— Și eu, de asemenea... Vreau să spun, îmi pare bine că ați venit tocmai dumneavoastră... Un om care mă cunoaște... care mă va înțelege...

În pofida gîtlejului său uscat, Todorov vorbea cu o intonație atît de onctuoasă, încît simțeam o ușoară greață. Faptul acesta nu mă împiedica deloc să țin revolverul la locul său inițial, adică în șalele vechiului meu cunoscut.

Am parcurs cîteva sute de metri într-o tăcere deplină, dacă nu punem la socoteală întrebarea incidentală a lui Todorov : „Unde mă duceți ?" — la care n-am binevoit să-i răspund. Abia cînd am ajuns lîngă intrarea lui Iorstedspark, i-am șoptit :

— O să intrăm aici, să ne plimbăm.

La vederea pădurii întunecate și tăcute, vechea mea cunoștință tresări, cramponîndu-se puțin pe loc, însă eu i-am îndepărtat ezitarea înfigîndu-i ceva mai temeinic amortizorul în coaste. Omul intră fără entuziasm printr-o poartă de fier întredeschisă și am pornit pe aleea așternută cu nisip.

Iorstedspark are o înfățișare destul de mohorîtă, chiar în cele mai însorite dimineți de vară. Este o foarte mare și pustie întindere, cu copaci gigantici cu frunziș des și umed, cu poiene înclinate, pierdute în umbrare adînci,

și cu un lac mult mai adînc cu reflexe negre-verzui. Acum, în întunericul serii, această pustietate părea sinistră și rarele becuri, împrăștiate ici-colo, în loc să însenineze peisajul, îl făceau și mai neprimitor.

Ne-am trezit undeva, spre mijlocul parcului, adică în partea lui cea mai liniștită și i-am arătat o bancă, șoptindu-i :

— Așază-te aici, ca să te odihnești !

Todorov se supuse și m-am instalat la rîndul meu ținînd mereu revolverul lipit de mijlocul lui, sub camuflajul trenciului.

— Aici e cam umed, observă dînsul, ca și cum într-adevăr ieșiserăm la plimbare.

— Regret că te expun la riscul de a lua un guturai, dar în mod sigur locuința dumitale este pusă sub ascultare.

— Și eu cred la fel, consimți el imediat. Își dau seama că niciodată nu voi fi omul lor.

— Nu. Ei știu că un trădător rămîne totdeauna un trădător. Nu-l crede nimeni pe mișelul de Todorov, nici chiar cei care l-au cumpărat.

— Eu nu sînt un mișel... Sînt un sincer patriot... Dumneavoastră știți foarte bine, tovarășe Boev.

— În primul rînd, să nu-mi mai spui „tovarăș", în al doilea rînd să nu mă mai numești Boev, iar în ceea ce privește patriotismul...

Am scos din buzunar o țigară și bricheta și am început să fumez, fără să las din mîna dreaptă revolverul.

— Eu sînt un cetățean respectabil... știți asta... bolborosea însoțitorul meu, hotărît să înlocuiască expresia exagerat de puternică „patriot sincer" cu denumirea mai modestă de „cetățean respectabil".

— Unii oameni trăiesc ca cetățeni respectabili numai pentru că nu s-a întîmplat ca respectabilitatea lor să fie pusă la încercare. Asemenea indivizi ar putea chiar să-și dea duhul ca cetățeni onorabili, pentru că nu au căzut între cîmpurile magnetice ale tentațiilor. Însă dumneata, Todorov, ai căzut și ai capitulat, și prezența mea aici nu este pentru a-ți înmîna o medalie pentru patriotism, ci pentru a executa sentința.

— Ce sentință ? Dumneavoastră glumiți ? se întoarse el înfricoșat spre mine.

— Nu te mișca. Fără gesturi inutile și fără scene de naivitate. Știi foarte bine că nu am fost trimis aici întîmplător. Cum nu-i întîmplător nici faptul că am venit eu și nu altcineva. Tocmai pentru că te cunosc și te înțeleg perfect. Dumneata vei fi lichidat chiar în noaptea asta, în acest loc...

— Dar stați puțin, ce vorbiți ! se întoarse din nou spre mine.

— Ți-am spus să nu te miști. După cum poți vedea, locul este bine ales. Nimeni nu va auzi nimic, iar cu un pietroi legat de picioare, te vei duce drept în fundul lacului, și cine știe dacă vreodată te va scoate cineva...

Însoțitorul meu încercă să se miște pentru a treia oară, însă l-am domolit prin respectiva apăsare în șale.

— Ți-am explicat toate acestea nu ca să te sperii, ci ca să știi cum stai. Singura posibilitate de a-ți salva pielea constă în acceptarea următorului program în patru puncte : să ne predai informațiile dobîndite de la Sokolov, să-mi povestești exact tot ce s-a întîmplat, să plătești acontul la „Universal" și să uiți că ne-am întîlnit. Patru lucruri...

— Am să fac totul, totul... șopti mișcat vechiul meu cunoscut.

— Nu te grăbi să promiți și, mai ales, să minți. Am spus : *patru lucruri*. Dacă nu vei îndeplini întocmai pe oricare dintre ele, să știi că te vom descoperi, chiar dacă te-ai înfunda în Patagonia ! Și atunci... Ești de multă vreme pus sub observația organelor noastre și te asigur că n-o să te scăpăm din ochi.

Pe alee se auziră pași înceți și Todorov își ascuți auzul. Cu coada ochiului am observat silueta întunecată a unui polițist în centrul aureolei tulburi a felinarului vecin, din parc.

— Nu te apuca să faci vreo mișcare, i-am șoptit vecinului meu de bancă. Polițistul va primi al doilea glonte. Primul va fi numai pentru dumneata.

Vechiul meu cunoscut rămase ca o mumie, iar eu, pentru ca scena să fie cît mai naturală, m-am rezemat de bancă ca și cum aș fi respirat plin de mulțumire tihna nopții.

Polițistul trecu alene pe lîngă noi, ne aruncă o privire fugitivă și își continuă drumul spre ieșire.

— Haide, mă adresai, procedează la executarea programului punct cu punct și fără abateri.

— Cu Sokolov am luat legătura...

— Poveștile mai tîrziu. Înainte de toate : unde sînt informațiile ?

Eu, bineînțeles, nu numai că nu știam nimic de ele, dar habar n-aveam dacă existau într-adevăr. Singurul lucru pe care-l cunoșteam era că acum nu sosise momentul ca să-mi mărturisesc ignoranța.

— Informațiile sînt la mine, bolborosi Todorov... Ca să vedeți că nu sînt un trădător... Le-am păstrat tot timpul asupra mea, în eventualitatea că vor trimite pe cineva ca dumneavoastră...

Cu degetele tremurînd de tulburare își deșiră marginea de jos a sacoului și scoase ceva mărunt, cît un chiștoc, înfășurat în hîrtie de țigară.

— Ce e ăsta ? Un film sensibil ? am întrebat curios, desfășurînd hîrtia.

— Ați ghicit. Filme sensibile. Totul se află aci. A fost înregistrat cît se poate de exact.

— Dar cine l-a asasinat pe Sokolov ? Dumneata ? l-am descusut, punînd bine chiștocul în buzunarul meu. Și pentru ce ? Ca să-ți însușești suma pe care trebuia să i-o predai ?

— Păi, sînt eu în stare să omor un om, tovarășe Boev ?

— Ssst ! Ai uitat ce ți-am spus ? Haide, ia-o în ordine. Și nu de la Adam și Eva, ci de la sosirea dumitale aici, la Copenhaga.

Todorov îmi expuse supus totul, dar în cele cîteva minute nu mi-a dezvăluit mare lucru, în afară de activitatea sa cunoscută : contactul cu reprezentanța comercială, cu „Universal", legătura cu Sokolov.

L-am ascultat cu răbdare. Cînd cineva îmi servește versiunea inițială, nu-mi place să-l tulbur cu întrebări. Și apoi, nu este lipsit de importanță să stabilesc dacă amănuntele pe care le cunosc dinainte îmi vor fi expuse cu precizie. Deși, asta nu constituie nici un fel de garanție că celelalte lucruri, pe care nu le cunosc, îmi vor fi redate cu aceeași fidelitate.

— M-am întîlnit cu Sokolov la gară, exact cum a fost stabilit. La ora aceea gara era plină de lume și întîlnirea a trecut cu totul neobservată, iar schimbul s-ar fi putut face acolo, pe loc, și totul ar fi avut altă desfășurare ; dar Sokolov era un tip bănuitor, de altfel nici eu, la drept vorbind, nu prea aveam încredere în el.

„Ai adus banii ?" m-a întrebat.

„Iată-i, nu vezi ?"

Erau zece pachete a cîte zece mii puși într-o cutie de săpun de toaletă și-i înfășurasem în așa fel, încît chiar semănau cu ceva cumpărat de la o parfumerie.

„Dar dumneata ai adus marfa ?" m-am interesat la rîndul meu.

„Măi omule, marfa este la mine, dar de unde să știu eu ce se află în pachetul tău ?" zise Sokolov.

„Nici eu nu știu ce fel de marfă îmi dai. Dacă vrei, vino la hotel și acolo ne vom înțelege."

„E periculos, răspunse Sokolov. Să luăm un taxi. Ne ajung două minute pentru verificare."

Așa am și făcut. În timp ce ne plimbam cu mașina, el desfăcu pachetul, atît cît să vadă ce conține, și-mi dădu filmele, numai că eu nu le puteam verifica și m-am hotărît să le iau pe încredere. Mai tîrziu am examinat negativele și mi-am dat seama că omul nu mă înșelase. Cîteva străzi dincolo de gară, el a coborît iar eu m-am dat jos la hotel și imediat mi-am dat seama că sînt urmărit. „Am pus-o de mămăligă" — mi-am zis, închizîndu-mă în cameră, de unde nu m-am mișcat toată seara. Trebuia să fug cît mai repede posibil, dar unde să mă duc la ora zece seara ? De aceea, m-am hotărît să mă strecor a doua zi, dimineața devreme, și să mă urc în trenul de Hamburg, iar de acolo să-i dau eu de capăt. Trenul pleca la opt dimineața, însă eu am ieșit din hotel încă de la șapte, fără să-mi iau bagajul și fără să plătesc — și cred că nu m-a observat nimeni. Am dat tîrcoale încoace și-ncolo și m-am suit într-un vagon, cu puțin înainte de plecarea trenului. M-am instalat într-un compartiment gol și mi-am zis : „Și de data asta, ai scăpat, Todorov." Dar n-a fost așa. Puțin după ce am pornit, a intrat în compartiment un domn oarecare, bine îmbrăcat, s-a așezat în fața mea și a scos un ziar. Aproape că nu i-am acordat nici o aten-

ție, gîndindu-mă la problemele mele, dar, la un moment dat, domnul lăsă jurnalul, se uită pe fereastră și zise pe nemțește :

„Azi o să avem o zi splendidă."

„Minunată", am încuviințat eu.

„Însă pentru dumneavoastră, n-o să fie prea frumoasă, Her Todorov. Prietenul Sokolov a fost găsit mort azi dimineață exact pe șoseaua asta, pe lîngă care trecem noi acum."

Mă privi și începu să rîdă, de parcă n-ar fi spus nimic, iar eu m-am chircit, ca și cum m-ar fi stropit cu apă fiartă.

„Partea cea mai rea, Her Todorov, este faptul că dumneavoastră l-ați ucis."

„Cine sînteți, domnule ? l-am întrebat eu. Și ce înseamnă acuzațiile astea pe care mi le atribuiți ? Cum pot săvîrși o crimă pe o șosea, cînd în acel timp mă găseam la kilometri depărtare de ea ?"

„În procedura judiciară, după cum știți, nu importă faptele, ci dovezile. N-are cine să confirme unde erați în momentul acela, însă există probe clare că omorul a fost săvîrșit de dumneavoastră cu propriul dumneavoastră cuțit, acela alpin, cu mînerul de os. Vi s-au găsit pe el amprentele."

Dintr-o dată m-am luminat. Eu am totdeauna în geamantan un mic briceag, cu mîner din corn de cerb, care-mi folosește drept tacîm, cînd iau gustarea pe drum. Evident, acești indivizi mi-l furaseră din valiză ca mai tîrziu să mi-l servească drept dovadă materială a crimei mele.

„Ce vreți de la mine ?" l-am întrebat.

„Puțină minte, Her Todorov, nimic mai mult. În primul rînd, să nu încercați să vă urcați pe feribot și să treceți granița. Iîndcă la Rödby s-a și fixat o barieră polițienească. În al doilea rînd, înarmați-vă cu ideea că, începînd de azi, treceți într-un alt serviciu — în serviciul nostru. Noi vă propunem salvarea în acest moment greu pentru dumneavoastră. Însă ea, ca orice pe lumea asta, poate fi obținută numai la un preț corespunzător. Noi n-avem intenția să salvăm un mișel și un fățarnic, pentru că de aștia sînt pe toate drumurile. Vrem, față de gestul nostru prietenesc, să obținem dovada unei depline sincerități. O

să vă punem anumite întrebări, la care vă cerem să aveți amabilitatea de a ne răspunde precis și complet. Sinceritatea — acesta este prețul modest pretins de noi pentru imensul serviciu pe care vi-l facem. Așa încît, folosiți puținul timp pe care-l aveți pînă la gara următoare ca să optați de bună voie între serviciul oferit de noi și închisoarea pe viață pe care v-ar propune-o autoritățile daneze, dacă bineînțeles nu-și vor manifesta preferința de a vă condamna la moarte."

Eram victima unui șantaj, se-nțelege, dar ce puteam face ? Să mă împotrivesc ? Să amîn ? Am făcut-o. Nu am acceptat și l-am dus cu vorba pînă la Rödby. Susțineam că sînt nevinovat, ca și cum ei nu știau mai bine decît mine acest lucru ! Îi explicam că nu sînt omul de care aveau nevoie și nu am ce informații să le dau. Mințeam cît puteam, dar ce era să fac cînd mă prinseseră bine în clește, iar forța era de partea lor.

„Noi știm bine cine sînteți, Her Todorov ! repeta acela mereu. Nu vă faceți griji. Nu vă vom cere să ne spuneți nimic mai mult, decît ceea ce știți. Și, în plus de asta, vom manifesta față de dumneavoastră mai multă generozitate decît aceea pe care voi ați dovedit-o cu sărmanul Sokolov.

Cînd am ajuns la Rödby îmi arătă polițiștii de pe peron și-mi zise :

„Timpul de gîndire s-a sfîrșit, Her Todorov. Vă rămîne exact un minut ca să acceptați propunerea mea, ori s-o refuzați."

Ce puteam face, decît să accept ? Și ce era atît de înfricoșător, în faptul că aș fi primit ? întrerupse însoțitorul meu povestirea tocmai în momentul crucial și mă privi.

— Lasă deocamdată analizele, i-am spus eu, și rezumă-te la fapte.

— Pînă la urmă am acceptat.

— Ai acceptat, ce anume ?

— Am acceptat să devin trădător. Dar asta este o poveste complet idioată, tovarășe Boev...

— Sssst !

— O poveste absolut idioată, fiindcă pe cine și ce puteam eu trăda cînd nu știam nimic, nu eram la

curent ? Dumneavoastră știți foarte bine că habar n-am de problemele ce i-ar fi interesat pe ei...

Tăcu pentru o clipă, căutînd parcă să-și dea mai bine seama cum am să-mi aprind țigara, fără să scap revolverul din mînă. Apoi reveni la povestea sa absolut idioată.

— Interogatoriul meu a început încă de la întoarcerea din Rödby la Copenhaga, pentru că noi am schimbat pur și simplu trenul și ne-am înapoiat în capitală. Apoi a continuat și aici, nu o oră-două, ci trei zile întregi, pînă au aflat și de laptele pe care l-am supt de la mama. Și cu cît mă anchetau mai mult — îmi dădeam seama — cu atît erau mai dezamăgiți, fiindcă începuseră să priceapă singuri, în urma întrebărilor și răspunsurilor, că nu sînt omul de care aveau nevoie...

— Cine au fost aceia care te-au anchetat ?

— Păi, tipul din tren părea a fi șeful și se numea Johnson, și încă unul slab, mărunt, pe care-l chema Stuart.

— Descrie-mi-i mai amănunțit ; cum arătau acești indivizi ?

Todorov încercă să-mi satisfacă curiozitatea, dar îi descrise pe amîndoi atît de tulbure și de palid, așa cum face doar cineva lipsit complet de spirit de observație. Aș fi putut crede că evita să dea indicațiile exacte, dacă n-aș fi știut că tocmai acela care minte furnizează, de obicei, amănunte concrete și precise. În orice caz, datele modeste despre Johnson și Stuart erau pe deplin suficiente ca să înțeleg că nici unul din ei nu figura printre cunoscuții mei americani din ultimul timp.

— Ce te-au întrebat despre Sokolov ?

— Tot ceea ce le putea trece prin minte.

— Dar dumneata ce le-ai răspuns ?

— I-am dus de nas ! și în tonul lui se deslușeau notele unei autosatisfacții abia reținute. Era unica întrebare prin care puteau să-mi smulgă ceva, dar și de data asta i-am trimis la plimbare. Le-am spus că Sokolov ne-a propus să ne vîndă niște informații despre activitatea și proiectele emigrației din Germania Federală, că suma pe care i-am înmînat-o reprezenta un prim avans pentru serviciile sale și că datele urmau să ne parvină prin scrisori cu cerneală simpatică, adresate fratelui său din Bulgaria. N-am pomenit nimic despre filmele sensibile.

— Bineînțeles, ca să nu le dai dovezi împotriva dumitale.

— Ei, da, am avut în vedere și asta, răspunse el după o scurtă pauză. Povestea cu cuțitul era cu totul falsă, dar cea cu filmele sensibile era adevărată și nu voiam să le servesc încă o armă ca să mă cureți cînd le-o trece prin minte. Totuși, considerentele mele principale n-au fost de ordin personal, tovarășe...

— Ssst ! Ce ți-am spus ?

— M-am gîndit că dacă țara noastră are nevoie de aceste informații, este păcat să le predau celor doi. Știam eu că într-o zi mă veți căuta și aceste filme...

— ...îți vor fi de un neprețuit folos pentru răscumpărarea crimei ! completai eu, în locul lui.

— Ce crimă ? Vedeți bine că nu este vorba de așa ceva. Sînt cu totul curat în fața dumneavoastră...

— Dar cei trei sute de mii de dolari, ridicați de dumneata pentru „Universal" ?

Todorov tăcu.

— Ce-i ? Ai amuțit ?

— Nu aveam de ales... bolborosi interlocutorul meu. Nu am avut altă cale, pur și simplu, tovarășe... scuzați, mereu uit că nu trebuie să mă mai adresez astfel... După toate marile lor promisiuni, m-au lăsat la voia întîmplării... Mai exact, mi-au dat aici, la reprezentanța „Ford" un post neînsemnat de curier, cît să nu mor de foame... Iar pentru că nu mai aveam cum...

— Nu mă face să plîng, i-am spus. Și ticluiește-ți mai bine minciunile înainte de a mi le servi. N-ai plecat spre Rödby cu primul tren de dimineață și în general, nu te-ai dus nicăieri, sau ai plecat mai tîrziu, fiindcă înainte de a lua trenul ai așteptat să se deschidă băncile și ai depus suma în contul tău. Apoi te-ai abătut pe la „Universal" și ai anulat verbal tranzacția ca nu cumva ei să ia legătură cu reprezentanța noastră comercială, să întrebe ce s-a întîmplat, și în acest fel să dezvăluie afacerea înainte ca să te fi camuflat bine...

— Nu, nu-i așa, vă asigur...

— Ascultă, Todorov, dumneata ai anulat tranzacția chiar a doua zi după ce ai contractat-o.

— Mi-a fost frică... murmură dînsul.

— Şi de teamă te-ai zăpăcit într-aşa hal, încît ai pus cei trei sute de mii în propriu-ţi buzunar. Şi de ce ţi-a fost frică ?

— Doar v-am spus că mă urmăreau.

— Iar dumitale nu ţi s-a întîmplat niciodată una ca asta...

— Mi s-a mai întîmplat, dar acum...

— Todorov ! am rostit eu cu glas scăzut, dar suficient de hotărît.

— De fapt Johnson m-a vizitat la hotel încă în seara în care m-am despărţit de Sokolov. Şi la prima lui propunere nu m-a ameninţat, ci mi-a făcut numai promisiuni. Mari promisiuni. Eu, însă, n-am primit, şi de aceea au trecut la şantajul cu crima. Restul este exact aşa cum v-am spus, cu excepţia acestei poveşti cu banii. Eram speriat şi într-adevăr am anulat chiar a doua zi tranzacţia şi am depus banii înainte de a lua trenul, fiindcă mă aştepta o călătorie de o zi şi o noapte prin R.F. Germană şi nu ştiam ce se poate întîmpla în acest timp. Eram sigur că o dată ce Johnson a luat legătura cu mine, n-o să mă lase atît de uşor în pace şi de aceea am hotărît, pentru orice eventualitate...

— Clar ! am zis. Ai capitulat înainte de a te strînge cu uşa. Iar acum să trecem la alte probleme...

Aveam de pus puţine întrebări, strict limitate ca temă, pentru că n-aveam nici timp, nici o deosebită nevoie de a face o anchetă exhaustivă. Voiam, pur şi simplu, să mă informez despre unele amănunte legate de propria mea situaţie şi, mai precis, de acţiunile părţii potrivnice.

Todorov răspundea în măsura în care putea, iar eu l-am ajutat să nu părăsească baza trainică a faptelor şi a adevărului.

— Ei, şi acum ? murmurai, după ce am ajuns la sfîrşitul interogatoriului.

Omul mă privi ca şi cum nu înţelegea despre ce este vorba.

— Vreau să spun că dacă tragem linie peste toate, te-ai întoarce acasă ? Nu aici la Nyor-Zoogade, ci în apartamentul acela bine amenajat din Sofia.

— Păi, da... Numai de s-ar găsi o posibilitate să părăsesc ţara asta viu şi nevătămat ! răspunse el.

Apoi tăcu, şi meditînd, repetă :

— Da, se-nţelege. Mă voi întoarce, numai să am o posibilitate...

Însă în tonul ambelor declaraţii ceva nu mergea. Înainte ca noi să tragem linie peste faptele sale, omul acesta a tras el însuşi o linie peste patria lui.

— În fond, asta e treaba dumitale, zisei. Eu n-am venit aici ca să-ţi completez paşaportul. Cunoşti adresa ambasadei noastre. Mă tem că altceva nu ştii : apartenenţa naţională nu este numai o datorie, ci şi un privilegiu, Todorov.

— Dar eu... Nu cumva credeţi că...

— Nu cred nimic. Gîndeşte-te bine. Şi dacă vei găsi puteri să te căieşti pentru trădarea dumitale...

— Eu nu sînt trădător ! Doar v-aţi dat seama că n-am trădat pe nimeni.

— Pe nimeni, în afara patriei. Dacă nu ţinem seama că m-ai trădat şi pe mine.

Vechiul meu cunoscut tăcu din nou. Şi pentru că n-aveam timp de pierdut, l-am întrebat iarăşi :

— Ce ? Ai amuţit ?

— M-au silit... murmură Todorov. M-au tîrît prin aeroporturi, gări şi pe la punctele de graniţă îndată ce au aflat că soseşte un bulgar. M-au pus să-l identific, m-au ameninţat. Şi cînd dumneavoastră aţi coborît din tren... Nu ştiu cum s-a întîmplat, totuşi se pare că m-am trădat prin ceva, deoarece Stuart m-a apucat de mînă şi mi-a rînjit : „Tu-l cunoşti pe omul ăsta !" Deşi la început am încercat să neg, m-am zăpăcit şi...

— Da, da, l-am întrerupt. Zăpăceala dumitale a fost atît de puternică, încît fără să-ţi dai seama mi-ai dezvăluit pînă şi gradul şi profesia. Faci parte dintre oamenii care, îndată ce se pierd, săvîrşesc cîte o mişelie. Asta este ultima dumitale mîrşăvie. Dar care a fost cea dintîi, îţi aminteşti ?

Întrucît Todorov continua să tacă, iar eu, după cum v-am amintit, n-aveam timp de pierdut, mi-am permis să răspund în locul lui :

— Aceea, cu Margarita.

— De ce vă întoarceți la poveștile din trecut ? Cu Margarita a fost cu totul altceva, bolborosi cu jumătate de gură vechiul meu cunoscut.

— Bineînțeles că a fost altceva, dar tot mișelie se numește. De altfel, să abandonăm amintirile delicate și să revenim la prezent. Pînă aici ai îndeplinit numai două puncte din program. Și nu deosebit de strălucit. Să nădăjduim că te vei revanșa cu celelalte : mîine dimineață, primul lucru pe care-l faci e să transferi suma către „Universal". Ne-am înțeles ?

— Da, da. Bineînțeles.

— În afară de asta, nici un cuvîntel despre întîlnirea noastră de astăzi. Consider drept inutil să te conving că executarea acestor ultime două sarcini este de o importanță capitală nu pentru mine, ci pentru dumneata. Dacă nu o îndeplinești pe prima, îți vei strica definitiv raporturile cu noi, iar după cum ți-am spus, sîntem pe urmele dumitale și n-avem intenția să te scăpăm din mînă. Dacă nu o execuți pe a doua, riști foarte mult să-l bagi la apă nu pe Boev, ci pe Todorov. Știi că întîlnirea noastră, oricum ai prezenta-o, va fi interpretată într-o lumină destul de neplăcută pentru dumneata, de către stăpînii pe care îi ai astăzi.

— Întocmai, aveți dreptate ! se grăbi el să mă aprobe.

— Iar acum, numără pînă la o sută și ia-o din loc, să nu răcești.

M-am ridicat și am plecat, însoțit de un „la revedere", abia sesizabil, dar rostit cu o vădită ușurare.

Dacă vechiul meu cunoscut va restitui banii, asta este o problemă la care mi-ar fi greu să răspund afirmativ. I-am pus această condiție în modestul meu program nu numai pentru că mă durea pentru cei trei sute de mii, ci și fiindcă eventuala hotărîre de a restitui suma constituia singura posibilitate pentru acest om de a se gîndi și la propria lui întoarcere. Cît privește ultimul punct, era într-adevăr important pentru mine, dar aici, nădăjduiesc că rațiunea sănătoasă a lui Todorov va triumfa. Dacă, bineînțeles, egoismul poate fi numit rațiune sănătoasă.

Pe lîngă fațada feeric luminată a „Valenciei" cîțiva, sfîșiați de îndoieli interioare, examinează fotografiile de cabaret, simțitor mai atrăgătoare decît înseși numerele. Puțin mai departe, lîngă bordura trotuarului, stă dreaptă o femeie. O femeie singuratică care mă așteaptă în noaptea întunecoasă, ca eroina unui vechi șlagăr.

— Sînteți orbitoare în seara asta ! remarc eu galant, în loc de salut.

Însă complimentul n-a ajutat.

— M-ați silit să vă aștept exact douăzeci de minute, mi se adresează Grace cu o voce de gheață, privindu-și ceasul. Cu siguranță că cei din jur m-au considerat o prostituată.

— S-au prezentat clienți ?

— Dumneavoastră sînteți primul.

— Regret sincer... Nu pentru faptul că sînt primul, ci pentru că v-am făcut să mă așteptați. Însă comandasem o convorbire cu Bulgaria care a durat...

— Desigur, convorbirea era de o importanță crucială, remarcă tot atît de rece eroina din șlagărul de noapte.

— Mai mult decît atît : de natură financiară. Știți că eu nu sînt bogat ca Seymoor.

— Atunci de ce m-ați invitat la acest local scump ? mă întreabă Grace, apoi ne îndreptăm în silă spre intrarea cabaretului.

— Fiindcă am vorbit la telefon și totul s-a aranjat. Iar lucrul cel mai important este că dumneavoastră sînteți de-a dreptul... orbitoare...

În toaleta ei cenușie din mătase grea, cu bluza dintr-o superbă dantelă albă și cu părul negru, pieptănat înalt, arăta într-adevăr bine. Elegantă și aproape înflăcărată, ca un frigider luxos.

Programul localului se terminase pentru moment, în urletul furibund al orchestrei care, cu cîteva zile mai înainte, îi luase sărmanului Higins și ultimele rămășițe de auz. În general, în prețiozitatea banală a mediului, totul era identic, dacă nu punem la socoteală publicul, mult mai numeros fiindcă era duminică. Am ocupat o masă mică și am băut pe tăcute cîte o cupă de șampanie, cît să ne obișnuim cu semiobscuritatea roză și cu senzația

tulburătoare că sîntem din nou unul lîngă altul. Femeia aştepta, probabil, să se stingă zgomotul jazului ca să-mi pună una din neaşteptatele sale întrebări, iar eu, ca să se vînture proasta ei dispoziţie.

În realitate, convorbirea mea cu Bulgaria chiar avusese loc, fiindcă n-are nici un sens să lansezi o minciună, care mîine va fi descoperită. Între cele două întîlniri nocturne, cea din parcul liniştit şi ultima de la „Valencia" în vacarmul saxofonului, reuşisem să sun, de la hotel, pe un cunoscut din Sofia şi să schimb cu el cîteva fraze ce puteau fi înţelese în fel şi chip. N-aş fi avut nimic împotrivă dacă Seymoor le-ar considera nişte întrebări în legătură cu propunerea anterioară. Acest fapt i-ar da iluzia că i-am luat ofertele în serios şi dacă întîrzii cu răspunsul, o fac, pur şi simplu, pentru că aştept instrucţiuni Singurul lucru important pentru moment este să cîştig puţin timp. Marea mea misiune aproape s-a încheiat. Rămîne acum să îndeplinesc un detaliu mărunt, de ordin personal — smulgerea din îmbrăţişările americanului.

Dirijorul orchestrei a marcat sfîrşitul melodiei cu o zvîcnire disperată din mînă, care mai că nu l-a aruncat de pe podium. Şi dintr-o dată, în tăcerea intervenită, se auzi şoapta lui Grace :

— Mă iubiţi, Michael ?

— Am răspuns într-un fel la această întrebare, am replicat eu, tandru.

— Nu mă refer la o astfel de dragoste, ci la iubire, prietenie...

— A, asta e altceva. Îi iubesc pe toţi oamenii. Pe unii mai mult, pe alţii mai puţin. Dumneavoastră faceţi parte din prima categorie.

— Dar Seymoor, din care face parte ?

— Încetaţi de a mi-l atîrna în spate pe Seymoor al vostru. Este o mare inteligenţă, sînt de acord, şi ce-i cu asta ?

— O inteligenţă periculoasă, mă corectă secretara. Nu este deloc bine să fii aproape de el.

— Periculoasă ?

— Mintea lui este ca acele maşini silenţioase, care produc infrasunetele, ştiţi, nu-i aşa ?

— Am auzit ceva asemănător.

— Niște aparate care produc unde sonore mortale : la mică frecvență provoacă dureri de cap, iar la una mai mare, ucid de la distanță.

— Omul trebuie să se obișnuiască cu durerile de cap, i-am spus eu, umplînd cupele cu dexteritatea unui chelner. Pe aceste meleaguri și în vremurile noastre, puține sînt problemele care nu-ți provoacă vertijuri.

— Interesant este că omul ăsta rece încearcă față de dumneavoastră ceva care, după propria-i terminologie, ar trebui numit „prietenie". Pur și simplu, de necrezut !

— Dacă nu mă înșel, și pentru dumneavoastră nutrește sentimente, bineînțeles de alt gen.

— Ați greșit timpul verbului, Michael. S-ar fi putut să fie cum spuneți, dar cam demult.

Grace sorbi din șampanie și mă privi cu ochii ei albaștri-verzui, dar atît de împrăștiat, ca și cum s-ar fi uitat undeva, dincolo de mine.

— Vă amintiți bătaia aceea din tavernă ? Cum Wiliams v-a sărit în ajutor ? Nu altul, ci însuși Seymoor să ajute pe cineva ! Dacă nu l-aș fi văzut cu ochii mei, n-aș fi crezut niciodată una ca asta.

— Nu cumva vă așteptați să privească indiferent cum mă zdrobeau brutele alea ?

— Bineînțeles. La asta mă așteptam. Eram sigură chiar că va rămîne pînă la sfîrșit un martor indiferent și nu de frică sau din ostilitate față de dumneavoastră, ci din pricina năravului său de a observa viața din jur, ca pe un fel de proces al putrefacției biologice, cu care nu merită să te murdărești.

— Îi sînt într-adevăr recunoscător că m-a ajutat, dar n-am știut că gestul său avea tocmai o asemenea valoare.

— Dar celălalt gest ?

— Care anume ? Pentru că, dacă observați, ele au început să se înmulțească amenințător.

— Acesta referitor la noi, mai exact, în legătură cu raporturile dintre noi...

— Păi, n-ați afirmat singură că amestec timpurile verbelor ?

— N-are importanță. Dacă altcineva și-ar fi permis ceva asemănător, vă asigur că Seymoor l-ar fi zdrobit într-o clipă. Și nu din gelozie, ci așa, ca să se știe că nici un muritor de rînd n-are dreptul să se atingă de ceea ce îi aparține lui. Nu, el pare, fără nici o îndoială, amorezat de dumneavoastră.

Tocmai mă pregăteam să obiectez ceva, cînd, în clipa aceea, orchestra izbucni într-un bubuit asurzitor, ale cărui intonații îmi erau vag cunoscute, și imediat după asta apăru pe podium cunoscuta pereche, stăpîna și camerista, cu oglinda și voalul.

— Acest număr cred că vă va interesa, o făcui atentă pe prietena mea, după ce vuietul orchestrei scăzu pînă la limita suportabilă. Dacă nu mă înșel, nu sînteți încă măritată.

Grace privi un timp numărul cu ceremonialul prenuptial, apoi se uită la mine și-mi spuse plictisită :

— Cît este de stupid...

— Ce ? Căsătoria ?

— Nu, faptul că în zilele noastre, pînă și lucrurile sfinte s-au degradat, ajungînd niște farse.

— De ce ? Niciodată un corp frumos nu poate fi socotit o farsă.

— Ar fi putut să și-l arate și fără ajutorul voalului de nuntă, răspunse femeia.

Apoi, pe neașteptate, rosti cu ferocitate, fără nici o legătură :

— Îl detest pe Seymoor !

— Uneori, disprețul este un sentiment destul de echivoc.

— V-o spun sincer : îl detest fără nici un echivoc.

— Se poate. Dar cu ce v-aș putea eu ajuta ? Să-l împușc ?

— Să-l îngenuncheați ! Umiliți-l, dejucați-l, făceți-l ridicol. Seymoor — ridicol ! Sînt gata să plătesc cu capul un asemenea tablou.

— În măsura în care mă pricep, în general bărbații sînt puși într-o postură ridicolă de către femei. Iar femeia, în cazul de față, sînteți dumneavoastră.

— Nu este vorba de o treabă femeiască. Degeaba faceți pe naivul. Am auzit astăzi o parte din discuția voastră.

— Absolut întîmplător, bineînțeles.

— Indiferent cum, totuși am auzit.

Luă o țigară și scăpără din brichetă cu o nervozitate care, la această femeie apatică, echivalează, probabil, cu o explozie psihică.

— Nu pot să scap de urmărire, suspinai eu obosit. La început, poliția daneză, apoi, Seymoor, iar acum — dumneavoastră.

— Păcăliți-l, Michael, batjocoriți-l, stăruia Grace.

— Nu înțeleg sensul exact al acestor cuvinte.

— Luați-i banii pe care vi-i oferă.

— Banii nu se dau niciodată pe gratis. Odată ce ați ascultat, înseamnă că ați priceput că el dorește de la mine o marfă pe care nu am posibilitatea să i-o servesc.

— Dar Wiliams n-o să vă strîngă numaidecît cu ușa. El va voi să vă cumpere nu numai cu dolari, ci și cu gestul său imperial. Se va strădui să vă prindă cu lanțul recunoștinței. Vă va da tot ceea ce v-a promis, ba chiar mai mult. Vă va aștepta cu răbdare să începeți singur declarațiile. Vă va lăsa mărinimos în pace o săptămînă, sau o lună. Iar mie îmi sînt necesare numai cîteva ore ca să vă aranjez plecarea într-o țară neutră, unde Seymoor nu va putea veni să ne descopere și să ne facă ceva.

— Dar dumneavoastră ce veți cîștiga din toate acestea ? Voalul de mireasă ?

— Nu vă fie frică, nu vă amenință căsătoria ! răspunse Grace.

M-am uitat spre podium și, ca o confirmare a cuvintelor ei, am văzut că viitoarea mireasă se îndepărtează într-adevăr de mine, învăluită în voalul suficient de transparent ca să nu ascundă nimic.

— Dacă nu doriți, n-am să vă mai plictisesc nici cu prietenia mea, adăugă dînsa, cu scopul de a mă liniști definitiv.

— Nu înțeleg atunci motivul gestului dumneavoastră filantropic.

— Filantropie ? De-ați ști numai cît ard să văd prăbușirea acestei „rafinate inteligențe" !

Şi într-o pornire bruscă a unei supărări îndelung cenzurate, doamna cu temperament de frigider sparse cu o mişcare fermă cupa de şampanie, de rama mesei.

Iată-ne din nou pe străzile pustii. Paşi în noapte. Motive ale vechilor şlagăre din epoca tangoului. Mergem agale, iar eu ascult absent glasul egal al femeii, care-şi leagănă maşinal luxoasa ei poşetă.

— ...În primele zile, cînd îl respingeam, înnebunea după mine, iar cînd am cedat şi am devenit tandră, a turbat... Vrea şi acum, după cinci ani, să mă aibă, nu de bună voie, ci cu de-a sila, şi eu trebuie să-i fac jocul, să-l resping, să mă împotrivesc, în timp ce el mă stăpîneşte brutal ; să joc jocul ca să aibă iluzia că mă cucereşte cu forţa. Orice sentiment uman normal, chiar cel mai reţinut, îl face să turbeze. Pentru el, iubirea nu este o pasiune, ci o înfruntare animalică, şi dacă nu eşti un animal, te obligă să faci pe animalul... Acum, din ce în ce mai rar îşi mai aminteşte şi de această mascaradă.

— Poate a vrut ca prin dumneavoastră să-şi împlinească idealul său, şi nu v-aţi arătat pe măsura lui.

— Un ideal cu ochelari şi cu tocuri joase... Cînd Pygmalion este un maniac, Galateea poate fi numai o caricatură. Eu însă nu sînt Galateea şi nici nu doresc să fiu ! Vreau să fiu cea care sînt, mă înţelegeţi ?

— Înţeleg, înţeleg, numai nu vă enervaţi. Tulburarea nu vă stă bine cîtuşi de puţin.

— Eu ştiu mai bine ca dumneavoastră ce anume mă prinde şi ce nu. Sau vreţi să începeţi, ca Wiliams, să mă transformaţi după vreun model oarecare ?

— Nu vă temeţi. N-am fost atras niciodată de sculptură, cu atît mai puţin m-au interesat operaţiile plastice.

Am ajuns la colţul unde trebuia să cotim spre „Kodan", cînd Grace mă opri :

— Nu vreau să intru într-o cameră în care sînt spionată. Să mergem în altă parte.

— Unde „în altă parte" ?

— Oriunde... pe ţărmul mării... sau în parc.

„Se pare că în acest oraş, parcurile au o mulţime de întrebuinţări", mi-am zis eu în gînd.

Şi în locul acestei constatări, i-am propus :

— Bine, să luăm un taxi. Chiar aseară am închiriat o mică locuinţă. Fiindcă astăzi nu se lucrează, cred că nu au avut cînd să instaleze aparatura.

Peste o jumătate de oră ne şi găseam în noul meu apartament, care nu era altceva decît o veche şi destul de pustie mansardă. Eleganta doamnă n-a părut deloc stingherită de ambianţa mizeră.

— Asta îmi aminteşte anii de studenţie. Doamne, ce sărăcie, şi cîtă linişte !

— Fericirea zilelor lipsite de griji !

— Spuneţi : fericirea zilelor fără Seymoor.

— Pentru dumneavoastră omul acesta a devenit o idee fixă.

— Va deveni în curînd şi pentru dumneavoastră.

— Eu încă n-am hotărît nimic, Grace.

— Aha ! Încă mai credeţi că aveţi dreptul la o decizie proprie ?

Fraza a fost pronunţată cu o ironie răutăcioasă, totuşi eu am întrebat-o împăciuitor :

— Ce beţi ?

— Nimic. Şi încetaţi, pentru Dumnezeu, să vă tot plimbaţi de colo pînă colo şi să faceţi pe amfitrionul.

Cu o satisfacţie abia ascunsă mă aşez supus pe un fotoliu desfundat, pentru că la ora aceea chiar n-aveam nici un chef să fac pe gazda. Apoi, presimţind că discuţia va intra pe un făgaş serios, aprind o ţigară.

— Poate vă bazaţi pe faptul că o să luaţi avionul sau trenul salvator şi o să spălaţi putina în ultimul moment, dar habar n-aveţi, Michael, de programul real. O să staţi prosteşte pe peronul unei gări, de unde niciodată nu va mai pleca vreun tren. Ultimul tren, salvatorul, s-a dus azi după amiază, iar altele nu mai aveţi, credeţi-mă.

— Degeaba mă speriaţi, scumpa mea, răspunsei, abia reţinîndu-mi căscatul. Nu voi aştepta pe nici un peron şi nu duc dorul vreunui tren. Deocamdată, aici mă simt mai bine ca oriunde. Mai ales după ce am reuşit să capăt această mansardă romantică.

— Atunci, despre ce alegere vorbiţi ? V-aţi lăsat ca ultimul naiv prins în gura lui Seymoor şi îmi mai spuneţi despre nu ştiu ce hotărîre pe care aveţi s-o luaţi.

— Totuşi, şi dumneavoastră mi-aţi propus, de asemenea, ceva, nu-i aşa ?

— Da. Şi fără a ţine seama de riscul pe care mi l-am asumat acordîndu-vă încrederea.

— Atunci totul e în ordine. Am primit o propunere din partea lui Seymoor şi una din partea dumneavoastră. Iar posibilitatea de a alege una din ele nu înseamnă un oarecare lux în această lume cu posibilităţi limitate ?

Femeia mă privi îngîndurată cu ochii ei albaştri, clari şi reci, întrebîndu-se ce anume se ascunde în cuvintele mele, în afara exclamaţiilor retorice despre lume şi posibilităţile ei. Apoi îmi ceru cu un glas obosit :

— Oricum, daţi-mi să beau ceva.

CAPITOLUL VIII

Copenhaga este un oraş frumos. Dar orice oraş, pînă şi cel mai pitoresc, îşi are curţile sale dosnice. De ce m-am instalat tocmai într-un asemenea loc, aceasta este o altă problemă.

Am pus pe măsuţă, lîngă fereastră, chiflele abia cumpărate de la o brutărie şi am ridicat căpăcelul care acoperea cafetiera, ca să verific cum merge filtrarea. Am constatat că delicatul proces se încheiase. Lichidul împrăştiind aburi era aromat şi suficient de tare, dacă ar fi să judecăm după culoarea sa neagră-cafenie. Mi-am umplut pînă sus ceaşca de porţelan, lăsată de prevăzătoarea mea gazdă şi, fără să mă aşez, m-am apropiat de gustare.

În măsura în care mai mi-aduc aminte, Françoise mă iniţiase în arta de a prepara cafeaua. Aceasta s-a petrecut într-o vilă confortabilă din împrejurimile Atenei, unde americanii mă iniţiau la rîndul lor în arta spionajului. În spiritul adevărului trebuie să recunosc că nu o mică parte din educaţia mea o datorez duşmanilor. Unii mi-au arătat detaliile cifrării şi descifrării, alţii — trucurile jocului dublu, ceilalţi codul manierelor mondene, iar ultimii — ideile sociologiei burgheze. Şi toate acestea

mi-au fost oferite cu totul gratuit, ca unica intenție de a fi călăuzit pe drumul cel drept, adică să devin trădător.

Priveliștea modestă ce mi se dezvăluia prin ferestruica mansardei, în timp ce-mi sorbeam cafeaua, nu putea fi înfrumusețată nici chiar de tîrziul soare de vară, care printr-o minune continua să strălucească peste acest oraș nordic. În spatele casei, în loc de curte, se zărea un maidan plin de bălării, traversat de o cale ferată, și dacă ar fi să judecăm după rugina depusă, se pare că n-a fost utilizată de ani de zile. Tot pe maidan se mai găsesc două barăci cenușii, părăsite. Terenul este împrejmuit cu un gard dărăpănat pe lîngă care sînt adunate grămezi de fier vechi, nimănui necesare.

Dincolo de ele, la stînga, se conturează impozanta firmă a garajului de unde am avut fericirea să-l închiriez pe străbunicul automobilelor „Volvo". La dreapta se ridică, ușor strîmbată și solitară ca un dinte bătrînesc, o construcție înaltă și îngustă pe al cărui zid coșcovit se pot citi literele mari și pe jumătate șterse ale unei vechi reclame. După cît îmi dau seama, ținînd cont de cuvîntul scris cu cele mai mari caractere, singurul pe care-l cunosc, este vorba de reclama Casei de economii.

Nu știu de ce acestor întreprinderi li se face reclamă mai ales în cartierele sărace, adică acolo unde oamenii au cea mai mică posibilitate de a economisi. Nimeni nu se străduiește să-i convingă pe bogătași despre foloasele depunerii. Operațiile lămuritoare se adresează numai depunătorilor săraci. Directorii de bancă se gîndesc, probabil, că dacă un anumit număr de indivizi sînt săraci, asta se datorează faptului că nu se pricep să economisească. Sau poate că... Dar, de fapt, nu mă interesează. De la un timp încoace băncile și casele de depuneri nu mă mai preocupă cîtuși de puțin. Altceva am acum pe cap.

În vas a mai rămas destulă cafea și, întrucît eu sînt singurul consumator, îmi permit să-mi umplu a doua oară ceașca de porțelan. Grace a plecat dis-de-dimineață, fără s-o simt. Numai ușoara adiere a parfumului ei mai stăruie în mansardă, voind parcă să-mi amintească de existența — în afara acestor clădiri afumate, fierărie

ruginită, locuri mocirloase — și altei lumi, lumea lui Chanell și Christian Dior, a asfaltului și a neonului, a unui *maître d'Hotel* și a complicatelor meniuri scumpe.

Inutilă aducere aminte. Eu mă simt un venetic și în lumea asta, și în cealaltă, și dacă azi mă aflu aici, iar mîine dincolo, nu-i după preferințele mele, ci după nevoi.

Uneori încerc chiar sentimentul prostesc că nu am o lume a mea proprie, că circul printre ele, condamnat să patrulez prin acest sinistru răzor, denumit „pămînt al nimănui", cu menirea de a nu trăi, ci de a supraviețui, de a nu crea, ci de a zădărnici.

Termin, din două mari înghițituri, a doua porție de cafea, mă uit la ceasul de mînă și mă ridic. În fond, n-am de ce să mă grăbesc, deși astăzi este luni, prima zi de lucru a săptămînii. Da, n-am de ce să mă grăbesc, cu toate că am multă treabă. După cum mă așteptam, sînt blocat cu grijă încă din zori. Plimbarea pînă la brutărie mi-a dat posibilitatea să mă conving de exactitatea ipotezei mele. Un individ patrulează la intrarea din față, iar un altul citește un ziar în mașina sa, parcată la vreo douăzeci de metri mai încolo. Dacă vrei, mergi pe jos, sau ia un taxi — noi, în orice caz, sîntem pe linie.

Și totuși, n-am nici un folos să mă dospesc multă vreme în această mansardă, doar dacă nu intenționez să-i fac pe urmăritorii mei să plesnească afară de plictiseală. Dar să-l aduci pe un agent într-o astfel de situație este aproape la fel de dificil ca și cînd ai încerca să-l sileşti pe un dansez să crape, bînd bere. În consecință, îmi iau în grabă trenciul, cobor pe scara îngustă și întunecoasă și fără să acord vreo atenție celor doi, mă îndrept spre cea mai apropiată piață, de unde iau autobuzul spre oraș.

Aș fi putut să stau în spatele mașinii ca să observ „Ford-ul" negru care mă urmărește, însă m-am așezat în față. Ce importanță are să verific ceva ce mi-e foarte bine cunoscut. Mai știu și că rețeaua nu se mărginește doar la cei doi indivizi și probabil este astfel organizată, încît toate încercările mele de a ieși din ea să eșueze. Am în buzunar două bilete de avion, unul pentru Viena, altul pentru Budapesta, plus un tichet de tren pentru Zürich și un bilet de vapor pentru Rostock, însă tare mă tem

că toate acestea nu valorează nici cît o hîrţoagă de la gunoi. În general, după cum se exprimase Grace, am pierdut ultimul tren, cel salvator. Bine că mai am încă în faţă gara şi nu m-am trezit într-un loc şi mai pustiu şi ostil.

Mă dau jos lîngă piaţa oraşului şi după o scurtă ezitare mă îndrept spre Stroghet ca să-l silesc pe urmăritorul din „Ford" să coboare din maşină şi să se mai mişte. Strada, după cum v-am mai spus, este accesibilă numai pietonilor.

M-am înşelat. Cel care porneşte pe urmele mele pe artera principală, nu este individul din „Ford", ci altul, care s-a urcat împreună cu mine în autobuz. Urmăritorii sînt categoric mai mulţi decît doi şi probabil că ţin între ei legătura prin radio.

Aş fi putut să dau o fugă pînă la bibliotecă, însă acest lucru i-ar părea lui Seymoor foarte caraghios. Nu că m-ar interesa în mod deosebit părerea americanului, dar un om nu trebuie să se arate mai prost decît este necesar. Jocul meu nevinovat de sociolog stagiar a fost de mult descoperit, deci nu are nici un rost să-l mai continui. Mai bine să intru în rolul acela, pe care în cazul de faţă se presupune că-l voi juca — un tip care-şi omoară vremea în aşteptarea instrucţiunilor respective. Este plictisitor, însă util, în măsura în care îi va linişti pe duşmani şi le va slăbi vigilenţa exagerată.

Cu aceste gînduri m-am instalat în faţa primei cafenele întîlnite şi mi-am comandat o ceaşcă de cafea, ca să-mi dau seama ce diferenţă există între producţia casnică şi cea de serie a acestei delicate licori.

Hoinăreala mea prin localuri şi străzi comerciale a durat pînă la ora două. Ea a reprezentat pentru mine o pagubă imensă de timp şi totuşi, asemenea întreprinderilor rămase în urmă cu planul, trăiesc cu speranţa că voi putea să recuperez ceva la finele anului, mai exact la sfîrşitul zilei mele de muncă.

În timp ce-mi cheltuiam mărunţişul prin cafenele, sau căscam ochii pe la vitrine, în spatele meu s-au schimbat succesiv trei agenţi diferiţi la înfăţişare, dar identici

în comportament. Urmărirea decurgea normal, dar cu tact și nu exagerat de perspicace.

În jurul orei două, m-am dus la hotelul „Kodan" ca să-mi strîng bagajul și să achit nota. Presupunerea că voi găsi la recepție vreo scrisoare din partea lui Seymoor ori a lui Grace, nu s-a confirmat. Mi-am suit geamantanul într-un taxi și am pornit spre noua mea locuință de la mansardă. Aruncînd o privire în urmă, m-am convins că filajul își continua drumul lui pașnic. Mașina care se ținea după mine nu mai era „Fordul" negru, ci un „Opel Kapiten" de aceeași culoare. Acești oameni erau hotărîți, în mod vizibil, să nu se scumpească la materiale, numai și numai să nu mi se întîmple ceva.

După o scurtă odihnă în intimitatea mansardei, m-am hotărît să ies pentru a doua oară și să consacru restul zilei tîrguielilor. Este absolut normal, gîndesc eu, ca atunci cînd ți-ai făcut rost de o locuință să te îngrijești și de amenajarea ei. Astfel, am făcut un mic ocol prin magazinele din cartier, în compania agentului de serviciu. Reprezentanții poliției daneze mă urmăreau la o distanță de cincizeci de metri, pe cînd oamenii lui Seymoor, stigmatizați de acest bici îngrozitor al timpului nostru — neîncrederea — se țineau la treizeci de metri. Totuși, liniștiți de hoinăreala mea inofensivă din cursul zilei și de banalele mele preocupări casnice din momentul respectiv, nu exagerau în suspiciunea lor, încît să intre cu mine în prăvălii.

În plasa de nailon abia cumpărată s-au adunat una după alta două sticle de whisky, o cutie cu biscuiți uscați, cîteva pahare ieftine, o măturică și un pachet de ceai de Ceylon. Nu aveam nevoie de toate acestea, în afară de whisky. Cea mai inutilă și, hai să adaug, cea mai scumpă achiziție era o mașină de stors fructe. De fapt, eu mănînc rar fructe și n-aveam nici o intenție să prepar sucuri, de vreme ce ele se găsesc gata pe piață, într-un ambalaj cu mult mai atrăgător. Dar tocmai în micul magazin pentru articole de bucătărie am avut ocazia să descopăr ceva ce, în acel moment, mi-era absolut indispensabil : un telefon instalat în așa fel, încît nu putea fi văzut din stradă.

— Pot da un telefon ? l-am întrebat, după ce-l obligasem prin tîrguiala făcută pe vînzătorul din spatele tejghelei cu o havană fumegînd între buze.

El făcu generos un semn cu mîna spre aparatul din colţ, îşi scoase trabucul din gură şi pe faţă îi apăru un zîmbet radios. Spre deosebire de gest, zîmbetul nu-mi era adresat mie. În magazin tocmai intrase o doamnă între două vîrste care avea un bust depăşind simţitor nivelul mediu.

— Oh, doamna Petersen ! o salută patronul şi îndată se lansă într-o cascadă de amabilităţi pe care nici nu le înţelegeam, nici nu mă interesau, pentru că, acum ori niciodată, era momentul de a îndeplini o sarcină din plan cu care rămăsesem în urmă.

— Domnul director general ? am întrebat cu jumătate de voce, după ce mi s-a răspuns. Aici este Zidarov. Sper că vă amintiţi... Este vorba despre acontul pentru marfa comandată... Presupun că l-aţi primit astăzi... N-aţi primit nimic pînă în prezent ? În acest caz, probabil că mîine sau poimîine vi se va plăti suma. Scuzaţi.

Am pus receptorul în furcă şi m-am strecurat din magazin fără să mă observe nici măcar patronul, care continua să o învăluie cu amabilităţi pe doamna Petersen şi cu priviri spre bustul acesteia, bucurîndu-se din partea clientei de o deplină reciprocitate.

În urma convorbirii telefonice, următoarele mele cumpărături şi-au pierdut orice însemnătate. M-am dus în mica berărie din piaţă, situată lîngă staţia de autobuz, şi cu ajutorul a două sticle de „Tüborg" am înghiţit biftecul uscat, ce avea să-mi ţină loc şi de prînz şi de cină. Prin geamul vitrinei în spatele căreia mă aşezăsem se vedea numai frunzişul sărac al cîtorva copăcei tunşi şi, mai departe, literele uriaşe ale binecunoscutei firme „Maşini de închiriat", deasupra familiarului garaj. Unicul amănunt, demn de o oarecare atenţie, în tot acest peisaj era chipul omului în costum cenuşiu, rezemat de trunchiul unui copac şi cufundat în lectura unui ziar. Recunoşteam faţa agentului de serviciu.

Aşadar, acontul de trei sute de mii n-a fost depus. În pofida promisiunii solemne, Todorov n-a executat al

treilea punct din programul său. În acest caz, ce garanție am că îl va îndeplini pe cel de-al patrulea, adică pe acela care pentru mine avea o importanță vitală ? Bineînțeles, nici una. Ai garanții numai cînd cumperi ustensile casnice, de exemplu o presă pentru stors fructe. Dacă ar fi constrîns, ori dacă ar socoti că este în avantajul său, Todorov ar putea raporta oricînd unde nu trebuie despre întîlnirea nocturnă pe care a avut-o fără voia sa cu tovarășul Boev. Sper că încă n-a făcut acest lucru și că nici nu-l va face în următoarele zile.

Nu va avea cum să justifice faptul că mi-a încredințat mie filmele. Nu va cîștiga nimic din dezvăluirea acestui amănunt și presupun că este destul de inteligent ca să înțeleagă că o asemenea mărturisire ar fi egală cu o sinucidere. În ceea ce privește restul, deocamdată nu prezintă o importanță deosebită, inclusiv dolarii, în ciuda sumei mari.

Chelneriția, cu un zîmbet profesional, puse în fața mea o cremă pe care am comandat-o cu nesocotință și care răspîndea de la doi metri un miros îmbătător de migdale. În acest oraș toate prăjiturile au acest mixos chimic, farmaceutic, de migdale, ba chiar și supele și unele mîncăruri cu carne, ca și cum viteii, sau vacile se îngrașă aici cu sîmburi de migdale. M-am apucat posomorît să gust din delicioasa cremă, amintind prin parfumul ei de moartea cruntă prin otrăvire și în același timp mă gîndeam că poate n-ar fi trebuit să-l încarc pe Todorov cu sarcina de a restitui banii. Mai întîi, banii sînt așa ceva, încît odată luați sînt foarte greu de înapoiat, mai ales cînd ți i-ai însușit într-un mod necinstit. Dar mai este ceva. Înspăimîntat de eventualele sancțiuni în cazul că nu va depune acontul, Todorov va fi ispitit să se ascundă de mine, schimbîndu-și domiciliul. Mutarea nu se va putea petrece fără știrea și consimțămîntul noilor săi șefi, așa că trădătorul va fi nevoit să-i convingă de necesitatea acestei schimbări. Și ce alt motiv le-ar putea servi, în afară de cel real : „Boev a izbutit să mă adulmece și m-a amenințat că mă va lichida."

Astfel, punerea pe tapet a celei de a treia sarcini, va duce într-un mod inutil și nedorit la neîndeplinirea și

a celei de a patra, extrem de necesară pentru mine. Bineînțeles că asemenea supoziții nu iau naștere acum pentru prima oară în capul meu, și nu sînt cauzate de aroma cremei de migdale. Am respins aceste considerațiuni cu mult înainte de întîlnirea cu Todorov. Dar am declinat ultima decizie cu gîndul că voi lua o hotărîre în concordanță cu impresiile culese asupra individului chiar în timpul întrevederii. Și iată că atunci, cînd acel moment hotărîtor a avut loc, pe neașteptate a vorbit în mine nu rațiunea, ci prostia, sau — exprimîndu-mă cu mai puțină asprime — sentimentalismul ; un sentimentalism îndreptat nu către cei trei sute de mii de dolari furați țării, ci față de omul rămas fără patrie.

Desigur, n-am nici un fel de motive deosebite de a fi sentimental cu Todorov. Dimpotrivă. În anumite împrejurări, după cum am mai spus, aș fi apăsat chiar pe trăgaci, fără a mă teme că mă vor cuprinde remușcările ca ale cunoscutei lady Macbeth. Și totuși, oricît de idiot ar părea faptul, sînt momente cînd ți se face milă de un individ, fără nici un motiv, doar pentru faptul că, puțin timp mai înainte, a fost și el ca tine : un om și pe deasupra — bulgar. Cedînd în fața impulsului de a-i reda acestui individ omenescul, te hotărăști să-i lași o ultimă portiță de salvare. Și săvîrșești o gafă.

După părerea mea, Todorov n-a trădat de bună voie, ci silit. Apoi, evident, devenind trădător și asigurat cu o anumită sumă, a izbutit să-și facă unele proiecte cu privire la un nou mod de viață ; proiecte pe cît de mizere, pe atît de înșelătoare. Problema care se pune este dacă o a doua constrîngere, determinată de astă dată de mine, va fi în stare să-l abată de la himerele egoiste și să-l readucă în patrie. De bună seamă, este trist și jignitor să silești un om să-și amintească că a avut o patrie, însă ce-i de făcut cînd unii sînt atît de inerți, încît numai constrîngerea îi poate împinge spre anumite acțiuni, și în special spre cele bune ? Hotărîrea eroică a lui Todorov de a restitui țării sale banii, l-ar fi dus în mod logic și la decizia cea mai justă : să se întoarcă în Bulgaria de bună voie. Dar, se pare că vechiul meu cunoscut nu dispune de curajul necesar pentru o asemenea faptă. Aș

vrea să cred că nu va avea nici îndrăzneala pentru alte acțiuni în defavoarea mea.

Întorcîndu-mă în mansardă, am pus plasa cu prețioasa mașină de stors fructe în bucătărie, apoi m-am așezat pe fotoliul desfundat de lîngă fereastră și am scrutat un timp, în amurgul ce se lăsa, peisajul posomorît cu terenul năpădit de iarbă, gardul și peretele afumat, cu reclama ce ne invită la economie. Pe cerul înroșit al asfințitului se adunau nori grei, violeți, hotărîți ca să instaureze noaptea și umezeala cu o oră mai devreme. Lumina din cameră devenea tot mai mică, privirea mea iscoditoare scruta din ce în ce mai greu în afară, și în cele din urmă am reușit să mă eliberez de toate grijile înconjurătoare în modul cel mai simplu și probabil unicul posibil — adormind.

Din nefericire, sau din fericire, n-a fost un somn adînc, odihnitor, în care să uiți totul, ci un fel de ațipeală cu întreruperi, în cursul căreia mi-au venit în minte cele mai diferite întîmplări petrecute și nepetrecute, toate la fel de triste și amenințătoare, inclusiv culmea aceea stîncoasă și pustie unde trebuia să ajung ca să arunc acolo, pe plaiul lanțului muntos, două-trei ouă de oțel.

Uneori, pleoapele mele se ridicau chinuitor, iar auzul percepea dezlînat pași furișați, scîrțiind pe scară. Dezorientați de fereastra întunecată a mansardei și chinuiți de bănuiala lor cronică, urmăritorii mei pare-se că s-au apropiat chiar pînă la ușă ca să tragă cu urechea și să-și dea seama dacă nu cumva m-am strecurat afară, pe neobservate.

Limbile fosforescente ale ceasului arătau ora nouă și jumătate, cînd m-am hotărît să arunc o lumină deplină asupra situației. M-am ridicat și am răsucit comutatorul electric.

Încet, prevăzători, pașii scîrțiitori coborau scările. Raza de lumină de sub ușă i-a liniștit pe neîncrezători. Am scos din geamantan mica mapă de scrisori de care m-am servit o dată sau de două ori în timpul simpozionului, ca să-mi dau aere de om de știință. Am pus înăuntru un pachet de dolari și alte cîteva lucruri printre care și atît de utilul meu Mauser plat, pe care îl purtasem atîrnat

la subțioară. O armă este într-adevăr foarte comod de purtat, iar eu m-am obișnuit de mult cu ea și nu este deloc exclus ca în viitorul apropiat să-mi trebuiască, dar cu toate acestea sînt nevoit să-i spun adio. Prezența unui revolver asupra mea constituie de acum încolo un risc suplimentar.

Mi-am dezbrăcat sacoul, am stins lumina și m-am întins pe pat, după ce, în prealabil, am pus deșteptătorul din capul meu să sune la ora unu după miezul nopții. Nu știu cum o funcționa la alții, dar la mine merge fără greș, așa că exact la ora unu am deschis ochii, m-am ridicat și, fără să mai aprind becul, m-am pregătit de drum.

După cercetările mele prealabile, am trei ieșiri la îndemînă și toate traversează terenul gol și năpădit de buruieni din spatele casei. Aș putea ieși prin ferestruica luminatorului și după ce voi escalada trei-patru acoperișuri să caut o ieșire oarecare, printr-un tavan al clădirilor vecine. Operația nu este deloc ușoară și sigură, întrucît un zgomot sau o întîlnire neașteptată ar putea da naștere la o complicație nedorită. Mai puteam coborî direct și încet pe scară și să mă strecor prin ușa din spate. Ar fi soluția cea mai simplă, dar și cea mai periculoasă, pentru că este posibil ca vreunul dintre urmăritorii mei să mai vegheze încă, ascuns în colțul întunecat al vestibulului.

În cele din urmă puteam să cobor numai pînă la primul etaj, să mă arunc printr-o fereastră și să sar în curtea din spate. Un salt de la trei metri nu este cine știe ce faptă eroică. Unicul risc în cazul de față ar fi fost să mă ciocnesc cu vreunul dintre tenacii mei agenți, hotărît să-și petreacă noaptea în curte. Speranța mea era ca adversarul să nu-și fi postat două persoane pe timpul nopții, mai ales că una singură era de ajuns : din poartă, și chiar din stradă, puteau fi supravegheate concomitent ambele ieșiri ale imobilului.

Coborîrea mea pînă la primul etaj și escaladarea ferestrei au decurs fără zgomot și fără complicații, din cauza parmalîcului betonat de deasupra ieșirii din spate. Maidanul cu iarbă din spatele curții era pustiu și l-am traversat ușor, întrucît studiasem bine terenul, prin observații îndelungate de la mansardă. Am ocolit cu prudență

și pe departe cele două barăci, m-am aruncat fără efort peste gard și după vreo douăzeci de metri am mai dat de unul, după care se întindea strada.

Era destul de periculos de a-l escalada, chiar și noaptea, de aceea mi-am continuat drumul paralel cu el, pînă cînd am ajuns în dreptul clădirii cu reclama casei de economii. Poarta din spate a imobilului era larg deschisă, la fel ca și cea din față, fapt ce mi-a permis să ies în stradă liniștit, ca un cetățean pașnic și ordonat, cum cred că și sînt în realitate.

Am umblat mult timp după un taxi, fiindcă într-un asemenea cartier, și mai ales la o astfel de oră, acesta echivala cu un vis fantezist. Am mers doi kilometri pe jos pînă la o piațetă cu niște taximetre mizerabile, cam de aceeași vîrstă cu „Volvo"-ul meu.

Un sfert de oră mai tîrziu coboram la locul dorit — gara — dar nu ca să iau trenul, deși aici ele sosesc și pleacă în tot cursul nopții.

Din această cauză, imensul hol luminat era suficient de însuflețit ca apariția mea să nu producă nici o impresie. L-am traversat și am coborît în sala cu casete pentru bagaje de mînă. Cheia se obține prin introducerea unei monezi în automatul respectiv, fapt care m-a scutit de a intra în contact cu vreunul din funcționarii serviciului de transport. Mi-am depus geanta în cutia Nr. 87, am închis și m-am îndreptat din nou spre taxi.

Am dat drumul mașinii, nu departe de clădirea pe pereții căreia se mai vedea reclama cu economiile. Am făcut drumul de întoarcere prin maidanul cu iarbă, fără peripeții, și m-am angajat într-o probă atletică destul de riscantă, dar inevitabilă : trebuia să mă urc, pe cît posibil fără zgomot, pe pervazul ferestrei de la parter, și de acolo să sar pe frontonul de beton de deasupra intrării din spate ; iar după asta să intru pe fereastra de lîngă scară. Aceste acțiuni s-au soldat cu jupuirea palmelor, însă m-au scutit de riscul de a mă ciocni în tindă cu vreunul dintre acei indivizi curioși — oamenii lui Seymoor.

Îmi mai rămînea de îndeplinit încă o sarcină — cea mai importantă. Dar aceasta, conform programului, era prevăzută pentru a doua zi, o zi nefastă de marți și la o oră tot atît de nefastă — șapte seara.

Ciocănitul în ușă, nu prea delicat, iar apoi chiar foarte brutal, m-a silit să întrerup consumarea matinală a minunatului elixir obținut din amestecul cafelei măcinate cu apa fiartă. O băutură al cărei avantaj neprețuit poate fi apreciat numai în Danemarca, întrucît este singura care nu miroase a esență de migdale.

„Încep necazurile, mă gîndeam eu, îndreptîndu-mă spre ușă. Nu-i nimic, să înceapă, doar fac parte din program."

Deschid brusc și dau față-n față cu încîntătoarea Grace.

— Ah, încă nu v-ați îmbrăcat ? murmură dojenitor dînsa, în loc de salut. Se pare că și în seara asta ați participat la ceremoniile nupțiale de la „Valencia"...

— N-am avut încotro : obligațiile mondene ! am replicat nepăsător, invitînd-o în locuința mea modestă.

— Nădăjduiesc că cel puțin nu ați fost în rolul mirelui.

— O cafea ? E fierbinte. Am făcut-o cu mîna mea.

— Ultimul amănunt nu mă poate speria, spuse doamna, așezîndu-se în fotoliul desfundat. Dați-mi o ceașcă, să încerc.

Așa că, un pic mai tîrziu m-am apucat să degust iar deliciul preparat în casă, de data aceasta în tovărășia lui Grace.

— Nu este chiar atît de rea, proclamă doamna, sorbind din ceașcă. Însă tot nu mi-ați spus ce-ați făcut azi noapte.

— Despre toate acestea v-ați fi putut informa de la agenții lui Seymoor. După cum probabil ați observat, aceștia staționează în permanență jos. Și treaba durează de acum două zile.

— Vă cred. Numai că ei sînt oamenii lui Seymoor, nu și ai mei.

— Ce importanță are ? Spuneți-le că veniți din partea șefului și cereți-le să vă raporteze despre comportarea acestui individ suspect, Michail Koev.

Grace primi ţigara oferită, o aprinse şi-mi aruncă o privire cercetătoare şi conclusivă, în ciuda imobilităţii ei exterioare.

— Continuaţi să glumiţi, Michael, ca şi cum nimic nu s-a întîmplat, sau ca şi cum nimic nu se petrece în jurul dumneavoastră. Presupun chiar că în sinea dumneavoastră vă delectaţi cu eroismul săvîrşit, care vă permite să vă amuzaţi cu laţul de gît. Dar, în limbaj vulgar, acest gen de bravură se numeşte prostie.

— Din fericire, nu faceţi parte dintre acei oameni care folosesc un astfel de vocabular.

— Prostie şi imprudenţă — la asta se reduce atitudinea dumneavoastră, independent de faptul cum o calificaţi personal.

— Dar propria-vă atitudine, cum o socotiţi ?

— Numiţi-o cum vreţi. Eu am venit pentru última oară la dumneavoastră şi vă aduc unica şi cea din urmă şansă de scăpare posibilă.

— Şi nici măcar nu ezitaţi să vă executaţi operaţiunea salvatoare în faţa oamenilor lui Seymoor.

— Nu vă faceţi griji în această privinţă. Mă găsesc aici tocmai la indicaţia şefului meu. Şi ca să nu uit, chiar acum vă şi transmite dispoziţia sa... voiam să spun „invjtaţia" sa. Vă aşteaptă diseară, la opt, în faţa cafenelei din piaţa centrală.

— Mulţumesc. Dar invitaţia dumneavoastră în ce constă ?

— V-am mai spus.

— Numai că aţi scăpat din vedere faptul că voi fi îngrădit de pretutindeni. Astfel, ieşirea noastră împreună, ori singur, devine la fel de imposibilă.

— Greşiţi. Nu aveţi nici o şansă, dacă acţionaţi fără mine.

— Aşa, vasăzică ? Dar cu puţin timp înainte mi-aţi spus că agenţii de jos sînt oamenii lui Seymoor, nu ai dumneavoastră. Atunci, cum o să-i convingeţi să închidă ochii în timp ce vom întreprinde fuga salvatoare ?

— Uite ce e, Michael, încetaţi cu spiritele şi încercaţi să mă înţelegeţi, deoarece eu mă găsesc într-adevăr pentru

ultima oară aici și cine știe dacă vă voi mai putea vedea a doua oară, chiar dacă aș vrea.

Vocea lui Grace devenise slabă și deosebit de glacială, în măsura în care mai era posibil.

— Ați început să vă repetați, am remarcat eu. Lăsați amenințările introductive și treceți direct la plan. Pentru că eu nu pot accepta ceva, fără să știu, cel puțin în linii generale, despre ce este vorba.

— În linii mari, planul îl cunoașteți. În ceea ce privește amănuntele concrete... doamna tăcu și trase cu urechea, întorcînd capul spre ușă, dar dincolo nu se auzea nici un zgomot. Îmi făcu semn să-mi apropii scaunul de fotoliul său, apoi continuă foarte încet : Diseară trebuie să vă străduiți a repara gafa pe care ați făcut-o alaltăieri. Sînteți destul de dibaci în a vă preface, ca să puteți juca rolul unui om care acceptă o propunere după o lungă ezitare. Și, bineînțeles, pretindeți imediat, în numerar, suma promisă...

— După care el va cotrobăi în micul său buzunar și-mi va număra trei sute de mii...

— Are acești bani, dacă nu în buzunar, atunci în seiful său de-acasă. Sînt sigură că o să vi-i dea chiar diseară.

— Așa, pe încredere, fără să-mi ceară nici o chitanță...

— Ce contează dacă vă cere ? șopti Grace, privindu-mă pătrunzător. Nu înțelegeți că nu sînteți în situația de a vă scumpi pentru o semnătură ?

— Bine, bine, și mai departe ?

— Să presupunem că după ce vă va duce în apartamentul său, pentru bani, vă va propune să înnoptați acolo, să locuiți la dînsul. Să nu îl refuzați în nici un caz.

— În regulă, voi accepta. Dar pe urmă ?

— Misiunea dumneavoastră ia sfîrșit odată cu aceasta. De aici încolo începe a mea. Procedînd cum v-am spus, eu am mîinile libere. Veți aștepta numai semnalul de plecare. Pașaportul fals, biletele de avion pentru amîndoi și evadarea în sine, lăsîndu-le în seama mea. Fiți sigur că totul se va petrece foarte ușor și fără riscuri.

— Dar oamenii puși să mă urmărească ?

— Nu vor mai exista. Îl cunosc destul de bine pe Wiliams. Din fericire, şi el crede la rîndul lui acelaşi lucru în legătură cu noi. După ce veţi accepta propunerea, Seymoor se va linişti, considerînd că vă are la mînă.

— Totuşi, poate că e necesar să mă arăt revoltat că i-a pus pe aceşti copoi pe urmele mele.

— Cum doriţi. În orice caz, sînt sigură că Wiliams va ridica blocada. Face parte din stilul său de a fi : să manifeste încredere, pentru a o cîştiga pe a partenerului.

— Ţineţi seama că un filaj poate fi practicat şi prin mijloace mai fine, decît un agent vizibil cu ochiul liber.

— Doamne, dumnezeule, nu mă învăţaţi lucrurile astea. Am şi eu unele cunoştinţe despre supraveghere şi urmărire. Credeţi-mă — totul se va desfăşura după cum v-am spus.

Îşi aţinti asupra mea ochii ei albaştri-verzui, plini de o provocatoare încredere. O privesc la fel, deşi fără acelaşi aplomb. Ne-am fixat aşa cîteva secunde, după care doamna îşi mută privirea, îşi stinse ţigara în ceaşca în care mai rămăsese cafea, şi după ce-şi puse chiştocul ud în farfurioară, îmi zise cu un glas obosit :

— Am simţămîntul că vă îndoiţi de cuvintele mele.

— Asta vă miră ?

— La drept vorbind, da ! rosti ea, cu aceeaşi intonaţie obosită, şi mă privi din nou.

— Reiese că pînă-n clipa de faţă m-aţi socotit cam credul.

— Nu credul, ci deştept. Vă trebuie oare atîta timp ca să sesizaţi că propunerea pe care v-o fac, bună sau rea, constituie pentru dumneavoastră singura posibilitate de ieşire ?

— Nu deveniţi patetică ! îi reproşai eu, fiindcă secretara, în mod inconştient, ridicase uşor tonul.

După o pauză adăugai :

— De fapt, eu vă cred.

— În sfîrşit !

— Singurul lucru de care mă îndoiesc este dacă vom putea să schimbăm puţin planul.

— Cum anume ?

— Adică să-l executăm numai pe jumătate.

— Nu vă înțeleg, zise Grace, deși căutătura ascuțită pe care mi-o aruncă, dovedea că pricepuse totul.

— Vreau să spun : n-ar fi oare mai nimerit pentru amîndoi dacă eu îmi voi executa sarcina cu care mă împovărați, iar dumneavoastră v-ați abține de la executarea aceleia care vă revine ? Grace va continua să fie secretara lui Seymoor, iar Michael va deveni ajutorul americanului, fapt care ne va permite amîndurora să trăim mulți ani în această lume și chiar să avem o droaie de copii.

Doamna mă recompensă cu încă o privire ascuțită, ridicînd din umeri.

— Asta este de-acum treaba dumneavoastră. Sînteți un om matur și puteți să alegeți singur.

— Tocmai asta încerc, însă trebuie să recunosc că nu-i deloc o treabă ușoară...

Am încetat să vorbesc, de parcă mă cufundasem într-adevăr în această îndeletnicire complicată — alegerea. Grace dădu să se ridice, însă eu am pus mîna cu încredere pe brațul ei și i-am spus :

— Mă gîndesc dacă Wiliams mai este încă înclinat să-și îndeplinească promisiunile sale generoase, făcute alaltăieri și care, am credința, n-au scăpat auzului dumneavoastră fin.

— Dacă aceasta constituie unica problemă care vă neliniștește, să n-aveți nici o grijă, replică Grace. Seymoor are într-adevăr acest demodat obicei de a se ține de cuvînt.

— Atunci înseamnă că totul e-n regulă... cel puțin în ceea ce privește latura materială.

— Nu cumva, pentru dumneavoastră, mai există vreo altă latură ?

— Spuneți-mi, Grace : dacă rămînem amîndoi la Seymoor, veți continua să mă iubiți ?

— Se-nțelege, mă liniști doamna, cu o voce înghețată. Am să vă iubesc tot atît cît mă veți iubi și dumneavoastră pe mine.

Ne privim din nou unul pe altul cîteva clipe, dar acum doamna manifestă mai multă rezistență în acest joc și nu-și ia ochii de la mine, chiar atunci cînd începe iar să vorbească :

— În zadar vă străduiți să mă puneți la încercare, Michael. Îl disprețuiesc pe acest om.

Secretara se ridică brusc din fotoliu, dar nu se îndreptă spre ușă, ci spre fereastră, și cercetă peisajul monoton din împrejurimi, întoarsă cu spatele la mine. Abia în clipa aceea am observat că rochia albastru-pastel se armonizează perfect cu corpul său bine proporționat și cu părul ridicat.

— Astăzi sînteți mai frumoasă ca oricînd, șoptii eu, apropiindu-mă de fereastră.

Ea se întoarse încet, ca și cum cu greu se putea rupe de priveliștea mohorîtă sau de gîndurile ei triste.

— Trebuie să mă duc... S-ar putea ca Seymoor să aibă nevoie de mașină.

— Nu, sînteți într-adevăr superbă și n-aveți nici o șansă de a scăpa de mine.

— De fapt, șeful poate să mai aștepte o jumătate de oră, murmură Grace, în loc de răspuns, privindu-și ceasul.

O jumătate de oră mai tîrziu, în timp ce își aranja părul în fața unei oglinzi mizerabile într-o ramă de aluminiu, zise cu indiferență :

— Cred că acesta constituie epilogul nostru, nu-i așa ?

— De unde asemenea concluzii ?

— Pentru că am sentimentul că din cele două propuneri, ați ales-o pe a treia...

— Sinuciderea ?

— Întocmai.

— Ca să fiu sincer pînă la capăt, trebuie să vă mărturisesc că n-am făcut încă nici o alegere, am recunoscut, ajutînd-o să-și îmbrace jacheta de un bleu pal.

— Nu, ați și făcut alegerea. Faptul acesta reiese foarte clar din calmul ce-l abordați, zise ea, luîndu-și poșeta.

O deschise, scoase dintr-însa o carte de vizită și mi-o întinse :

— Păstrați-o. Ce este cu litere de tipar nu are nici o însemnătate. Rețineți doar numărul scris de mînă. Dacă bănuielile mele sînt adevărate și dacă, într-adevăr, vă veți găsi într-o situație fără ieșire, telefonați la acest număr. Spuneți numai cum vă numiți și prezentați-vă la adresa

care vi se va indica, fără ca, bineînțeles, să tîrîți vreo coadă după dumneavoastră. Și așa...

I-am apucat mîna întinsă pentru rămas bun și am simțit strînsoarea nervoasă și puternică a degetelor fine, lungi, ca și cum doamna ar fi vrut ca prin ele să treacă asupra mea sugestia ei dominantă, în timp ce rosti cu o totală indiferență :

— Adio, Michael.

Am rămas singur în mansardă, unde dăinuia doar adierea ușoară a parfumului ei scump.

Era după-amiaza tîrziu, cînd am împăturit numărul din „Times" și punîndu-l în buzunar am ieșit din cafenea, îndreptîndu-mă spre Westerbrogade. Cumpărasem ziarul cu speranța că nu-mi va trebui. Dacă s-ar impune să-l folosesc, acest lucru l-ar salva pe omul cu șapca și sacoșa albastră, dar va însemna prăbușirea misiunii spre care sînt concentrate toate eforturile mele.

Și astăzi sînt urmărit de aproape. Am în continuare după mine patru persoane și trei mașini, fiindcă „Fordului" și „Opelului" li s-a adăugat un „Citroien", tot negru. O adevărată risipă de mijloace, avîndu-se în vedere modestia persoanei mele și ocupațiile inocente la care mă dedau, mărginindu-mă la huzureală prin localuri și la hoinăreală pe străzi.

Totuși, timpul plimbărilor a trecut. Pînă la ora șapte mai sînt exact optzeci de minute în cursul cărora trebuie să mă eliberez de copoi, să realizez întîlnirea din fața lui „Tivoli" și să mă amestec prin mulțime, eliberat de orice material compromițător. Debarasarea de insolenții mei urmăritori poate fi săvîrșită printr-o duzină de modalități, începînd cu fuga prin bucătăria barului „Ambasador" și terminînd prin aceeași operație în fața depozitului de la magazinul universal „Daels". Toate aceste amănunte le-am consemnat cu grijă în timpul peregrinărilor mele prin oraș, însă din diferite motive le-am respins în bloc, pentru a mă opri la o manevră deosebită, mai sigură, studiată cu atenție în cursul ultimelor zile.

Îndeletnicirile mele inocente de gură-cască, pașii mei leneși și tărăgănați, totala indiferență față de copoi nu

le-a adormit complet vigilența, dar le-a tocit-o în mare măsură. Omul este astfel făcut, încît cu greu se poate împotrivi inerției, vreme îndelungată. De aceea, în timp ce mă foiam prin fața vitrinelor de pe Westerbrogade, am constatat cu satisfacție că urmăritorul meu, aflat la o distanță de o răscruce, își dispersează de asemenea o parte din atenție, privind magazinele și femeile, încrezător că n-am unde fugi și că nici n-am de gînd să încerc așa ceva.

În mijlocul mulțimii de firme cu neon, încă neaprinse la acea oră, ce atîrnau perpendicular pe fațade, abia de se contura mica și modesta inscripție, obiect al atenției mele :

Hotel Nordland

Odată ajuns sub această laconică firmă, am cotit brusc în pasaj și m-am îndreptat cu pași foarte repezi spre capătul lui, unde se profila intrarea în imobil. Speram ca avansul luat să fie suficient ca să-i pună pe urmăritori într-o situație dificilă. În curtea interioară există două-trei magazine, care sigur vor fi cercetate de copoi, pînă cînd vor ajunge la ușa hotelului, și vor pierde iarăși cîteva minute pentru a descoperi modul cum am dispărut.

Prețurile la „Nordland" sînt destul de moderate ca să fie tot timpul înțesat de turiști și clădirea este destul de mare pentru ca un locatar să poată rămîne neobservat. În clipa în care am pătruns în hol, ghișeul recepției era asaltat de un grup abia sosit, omul de serviciu și băiatul de la ascensor erau ocupați cu bagajele, iar clienții așezați în fotolii erau cufundați în lectura ziarelor și a consumului de bere. Această situație mi-a dat posibilitatea ca să mă îndrept complet neobservat spre ieșirea de serviciu, și tot la fel să mă strecor în curtea din spate.

Un pasaj îngust între două clădiri înalte de ciment, binecunoscut de mine, duce într-o străduță unde se află reședința temporară a veteranului meu automobil. Așa că, peste cîteva minute, mi-am luat zborul motorizat, din ușa garajului, luînd-o înainte în plină viteză, cotind

brusc la dreapta şi abia că nu m-am ciocnit de un oarecare „Ford" negru.

Vai, nu era o maşină ca atîtea altele de această marcă, ci una deosebită, sau mai bine spus, aceea care, încă de aseară, se tîrăşte pe urmele mele. Dacă neplăcuta întîlnire este rezultatul unei pure întîmplări, sau al unei urmăriri pe scară largă, cuprinzînd şi străzile vecine, aceasta reprezintă, pentru moment, o întrebare inutilă.

Mă încrucişez fulgerător cu „Ford-ul", încălecînd trotuarul fără lume, alerg cu viteză maximă înainte şi socotesc ca avans clipele necesare copoiului să facă manevra şi s-o ia pe urmele mele. Ajuns la colţ, trec pe strada vecină, iar apoi cotesc pe următoarea şi mă îndrept spre port.

Nu fac parte dintre cei care trăiesc din iluzii şi-mi dau seama limpede că jalnicul meu „Volvo" cu greu va putea scăpa de automobilul negru, prevăzut neapărat cu motor special şi întreţinînd legătura prin radio cu celelalte maşini de urmărire. Însă handicapul meu în întrecere a fost în prealabil prevăzut, la fel cum fusese calculată şi posibilitatea acestei nefericite întîlniri, întîmplătoare sau nu, cu „Fordul", care a avut loc cu puţin înainte. De aceea, m-am îndreptat spre port fără ezitare şi unica mea grijă era să întreţin suflul veteranului meu cu o porţie de combustibil cît mai mare.

Faptul care trebuia să se întîmple, s-a petrecut întocmai, înainte de a ieşi pe esplanadă. La capătul benzii lungi pe care circulam, ţîşni pe neaşteptate o maşină neagră, a cărei imagine în oglinda retrovizoare mi-era suficient de clară ca să recunosc „Fordul" insolent. O clipă mai tîrziu cotisem spre chei şi, profitînd de lipsa pietonilor, am apăsat acceleratorul pînă la refuz. În faţa mea, în depărtare, deasupra canalului lat pe lîngă care zbor, se profilează cenuşiu, uriaşul pod mişcător. Vaporul pentru Malmöe pleacă la ora şase fix şi va fi lîngă pod la şase şi zece. Deci îmi rămîn exact trei minute pînă la întîlnire.

Motorul „Volvo"-ului bubuie încordat, ca şi cum ar goni nu cu viteza a treia, ci cu întîia, însă acul vitezometrului trepidează pe cifra o sută, ceea ce reprezintă limita maximă a bătrînului meu sicriu. Cîţiva zeci de metri mă mai se-

pară de pod, cînd în oglindă apare din nou botul amenințător al „Ford"-ului.

Proporțiile lui cresc cu rapiditate fantastică, pentru că individul din automobilul negru a depășit cu mult o sută șaizeci de kilometri pe oră, însă în clipa aceea n-aveam timp de asemenea socoteli. Ajungînd la nivelul podului, am pornit năvalnic spre el, abia reușind să mă strecor pe sub bariera în mișcare. În sfera privirii mele intră concomitent masa întunecată a vaporului care se apropie pe dedesubt și stîlpii roșii ai celei de a doua bariere, lăsîndu-se încet la mijlocul podului.

Am apăsat din nou pînă la refuz pe accelerator, mărind viteza, redusă la curbă, și m-am repezit vertiginos înainte, fiindcă-mi era tot una ; altă posibilitate decît aceasta nu-mi rămînea. În fața ochilor mei se ivi un om cu chipiu cenușiu, dînd turbat din mîini, zăbrelele barierei săriră aproape la nivelul capotei și un fel de lovitură, amestecată cu un scrîșnet, zgudui caroseria. „Volvo"-ul, însă, a reușit să depășească această linie fatală, unde podul începuse să se despartă, iar eu, fără să micșorez viteza și fără să acord vreo atenție fluieratului pătrunzător din spatele meu, am continuat zborul, ieșind pe cheiul din față. Abia cînd am cotit la prima întretăiere am aruncat o privire în fugă asupra ambelor aripi ale podului, ridicate în aer, și a „Fordului" oprit pe cheiul opus. Între el și mine nu era mai mult de două sute de metri. Însă de apă.

Un sfert de oră mai tîrziu mă găseam lîngă „Tivoli", dar nu în față, ci înspre latura din spate a parcului. Bulevardul de la intrare era exasperant de însuflețit, iar de aici încolo, o nouă întîlnire, absolut întîmplătoare, ar fi însemnat pentru mine deplina prăbușire. Strada pe care mergeam era complet pustie, ceva foarte obișnuit întrucît este încadrată de zidurile mărginașe a două parcuri : unul al galeriei de sculptură, celălalt al lui „Tivoli". Am parcat mașina într-un loc ales dinainte, o mică piațetă între niște boschete înalte și tunse, servind drept parking al palatului de concerte — în ziua și la ora asta total pustiu, deoarece nu era nici un program. Locul era potrivit, pentru că ascundea mașina dinspre stradă și fiindcă-mi

permitea, cățărat pe capotă, să escaladez gardul parcului și să aterizez în tufișurile vecine, ce reprezentau o parte din decorul natural al lui „Tivoli". Ceea ce am și făcut.

Acest colț este complet pustiu, din simplul motiv că nu oferă nici un fel de atracție. Așa că am ieșit pe neobservate din poiana împădurită a aleii presărate cu pietriș și m-am îndreptat spre cel mai apropiat pavilion.

Iată-mă din nou în mijlocul locurilor de distracție și încîntare, unde, dacă e să dăm crezare cuvintelor lui Seymoor, oamenii se plictisesc prin excelență. Personal, eu mai am exact o jumătate de oră timp de pierdut, și mă decid s-o consacru zeului hazardului, întrucît pavilionul amintit era plin de jocuri mecanice. În grădină este încă lumină, dar nu se poate spune același lucru și despre interiorul localului, mai ales în colțul unde m-am instalat. Ghirlanda de becuri galbene și roșii luminează mai degrabă intrarea, decît pavilionul însuși, iar eu, netulburat de nimeni, reușesc să pierd în semiobscuritatea odihnitoare pumnul de bănuți destinați pentru lupta cu această fiară legendară — plictiseala.

Era ora șapte și omul cu șapca în carouri cenușii și cu geanta de voiaj aerian stătea în picioare la locul său obișnuit, în fața intrării de la „Tivoli". M-am apropiat din spate și cînd am ajuns la el, aproape lipiți unul de altul, l-am întrebat ceva, arătîndu-i planul Copenhagăi, pe care-l țineam în mînă. La întrebarea mea fără însemnătate, omul îmi răspunse o serie de banalități, în timp ce-mi arăta ceva pe hartă.

— V-am pus în buzunar un pliculeț și un bilet de avion, i-am șoptit eu. Plicul expediați-l imediat, iar biletul vizați-l pentru mîine după-amiază și lăsați-l la ghișeul de informații. Atîta tot. Altceva n-am pentru dumneavoastră.

— Nici eu, îmi răspunse persoana, continuînd să deseneze fără rost cu degetul pe harta mea.

Ne-am despărțit.

O oră mai tîrziu, i-am strîns mîinile prietenește lui Wiliams și m-am așezat la masa pe care o ocupase pe terasa cafenelei din piața centrală a orașului.

— Aveți mașină, dar mergeți pe jos, observă Seymoor, oferindu-mi o țigară.

— Am parcat-o la o sută de metri de aici, i-am replicat eu, aprinzîndu-mi țigara.

Apoi am adăugat :

— Oamenii dumneavoastră v-au dat foarte rapid raportul.

— Da, nu mă pot plînge.

Și pentru că chelnerul aștepta, stînd în picioare, ușor aplecat asupra noastră, americanul întrebă :

— Ce beți ?

— Un whisky obișnuit.

— De ce „obișnuit" ? Aduceți-ne două „John Kreiby", vechi de opt ani, comandă Wiliams.

— Cel de opt ani va fi din aceeași butelie ca și cel obișnuit, i-am spus eu după plecarea chelnerului. Numai prețul va fi diferit.

— Și moralul nostru ! adăugă Seymoor.

— Al meu are nevoie într-adevăr de ceva tonifiant. Mai ales în urma tortúrilor agenților dumneavoastră.

— Rutina obișnuită, ridică americanul din umeri. N-am crezut că asemenea lucruri vă mai impresionează.

— În principiu, nu. Doar cînd vin personal din partea dumneavoastră... a unui om care mă asigură de deplina sa încredere.

— Încrederea, în meseria noastră, după cum știți, are anumite limite, îmi aminti interlocutorul meu.

Și pentru că n-am răspuns, continuă :

— Totuși, eu vă mulțumesc că ați ridicat această problemă, fiindcă îmi dă temeiul să vă asigur că de acum încolo, filajul va înceta. Chiar adineaori, cînd am primit ultimul „raport", după cum singur v-ați exprimat, am dizolvat grupul.

— Restabilirea încrederii ?

— Nu. Stabilirea unor fapte.

— Stabilirea unor fapte, da ?

— Întocmai. Scopul urmăririi a fost să verifice dacă nu veți face o încercare de a vă eschiva, pentru un timp, supravegherii. Ați făcut această tentativă. Pentru mine, personal, acest fapt îmi este suficient. N-am nevoie de

amănunte suplimentare, referitoare la modul în care v-ați folosit timpul în decursul ultimelor ceasuri. E clar, nu ?

Am dat din cap afirmativ și am ridicat mașinal paharul pe care mi-l adusese chelnerul în acea clipă.

Seymoor mi-a dat de înțeles, cît se poate de precis, asupra motivelor dispariției mele, pentru a primi de la cineva niște instrucțiuni. Așadar, nu-i treaba mea să încerc să-l conving că m-am făcut nevăzut nu pentru a primi, ci pentru a preda ceva.

„John Kreiby", din cel de opt ani ! Poate că într-adevăr să fie așa, și ce-i cu asta ? Nu l-aș putea aduce în pragul falimentului pe adversarul meu, chiar dacă aș bea whisky vechi de o sută de ani. Pentru moment, cel mai important fapt pentru mine este că urmărirea a încetat : dacă ar fi așa, cu adevărat.

— Cum vă place ? mă întrebă amabil americanul, punînd jos paharul și înfigîndu-și din nou țigara în colțul gurii.

— Seamănă cu viața mea în acest oraș. La prima vedere, nimic deosebit, dar în realitate plină de urmări perfide.

— Ați devenit mai pesimist ca mine ! surîse Wiliams. Lucrurile nu-s chiar atît de negre, după cum vi se par. Ba, dimpotrivă.

Și hotărîndu-se brusc să schimbe discuția, mă întrebă :

— Ați închiriat o nouă locuință ?

— Da.

— Și după cîte am înțeles, încă de alaltăieri i-ați arătat-o lui Grace ?

— Da, sper că nu vă supără acest lucru.

— Nu. Bineînțeles. Dînsa a început să mă supere doar prin ținuta ei exterioară.

— Așa ? Mie mi se pare că acum pare mult mai atrăgătoare ca înainte...

— Adevărat. Tocmai asta mă irită ! mă întrerupse Seymoor. Într-o lume în care aspectul fizic al celor mai multe femei reprezintă reclamă și provocare, prefer categoric o toaletă sobră, uneia extravagante.

— Chestie de gust.

— De înțelegere, mă corectă americanul. Femeia este un produs de o calitate atît de inferioară, încît atunci

cînd încetează de a fi inabordabilă, își pierde orice putere de atracție.

— Oare merită să acordați atenție unor fleacuri, cum ar fi o rochie modernă ? am spus eu împăciuitor.

— Fleacul încetează de a mai fi fleac cînd devine indiciul unui fenomen esențial. Importantă nu este rochia, ci, ceea ce se ascunde în spatele ei.

— Se știe ce se poate ascunde după o rochie.

— Da, dar în cazul de față, în afara corpului, se ascunde și o schimbare a psihicului. Sincer vorbind, am crezut că Grace este mai ferită de influențe.

— De cele rele...

— De cele diferite de ale mele ! mă corectă încă o dată Seymoor.

Își îndreptă privirea spre fațada primăriei, luminată feeric de proiectoarele ascunse și părînd un decor teatral pe fundalul nopții. Eu, de asemenea, mă uit într-acolo și poate că tocmai în această clipă sesizez unde mă găsesc în mod precis și cît de iluzoriu și tulbure îmi apare în cursul ultimelor zile tot ceea ce mă înconjoară, în afara elementelor separate, direct indispensabile acțiunilor respective.

Turnul cu vîrful ascuțit al clopotniței se ridică masiv și sever, gravat pe cerul negru-roșiatic, tulbure de strălucirea neonului — și în mintea mea se perindă amintirea inutilă și estompată a unei seri nu prea depărtate, petrecută în vecinătatea unui avion huruind deasupra norilor și a tristelor cuvinte rostite de Grace, despre care vorbim și acum, în timp ce ne gîndim la altceva.

Totuși, se pare că pentru moment Seymoor nu se gîndește la altceva. Își mută privirea de la primărie și, înclinîndu-se peste masă, se îndreaptă brusc spre mine, cu un avînt care nu îi este specific :

— Știți, Michael, am sentimentul permanent că totul în jurul meu se prăbușește. Dacă întind mîna după ceva, se rostogolește și acesta în pulbere, la fel ca într-un coșmar : idealurile în care ai crezut, iubirea simțită, femeia pe care ai format-o, prietenul întîlnit, totul se năruie în pulbere... Ca și cum întreaga viață ar fi un coșmar de iluzii, care se risipesc, îndată ce te apropii de ele...

Pe fața ușor încruntată, ca de obicei, a americanului este înscrisă într-adevăr o undă de amărăciune sau de durere.

— Depinde de felul cum vi le apropriați... Cu ce sentiment le apropriați. Dumneavoastră emiteți curenți periculoși, Wiliams.

— Eu ? Dar cu dumneavoastră nu se-ntîmplă la fel ? Ați obținut pînă acum credința, iubirea, prietenia ? Nu-mi țineți lecții, spuneți-mi de-a dreptul : le-ați obținut ?

— Și ce contează dacă da sau nu ? Ce v-ar putea dovedi un caz special, fericit sau nefericit ?

— Nu vă eschivați. Răspundeți cinstit, ori tăceți.

— Cred că am obținut numai un singur lucru, Wiliams : drumul. O cale statornică ce nu ți se prăbușește sub picioare și de pe care poți vedea clar țelul tău ; pe ea întîlnești numai oameni apropiați — pe unii îi ajungi, alții te depășesc, dar sînt aici, în jurul tău și nu se împrăștie cînd te apropii de ei...

— Vorbe... mă-ntrerupse Seymoor. Ca întotdeauna, vorbe... Totuși, mi-ați răspuns. Purtați în dumneavoastră același gol, ca al meu, însă vă temeți să-l vedeți, și din această cauză îl umpleți cu vorbe.

— Să admitem că este așa, de vreme ce asta vă liniștește.

— Dumneavoastră nu credeți că, într-adevăr, se-ntîmplă așa ?

— Nu. Și pentru că m-ați întrebat într-un asemenea mod, încît nu merită să ne mințim reciproc, am să vă răspund sincer : este adevărat că încerc momente de goliciune sufletească și nu doresc să le ascund de mine însumi. Știți prea bine că un om nu-și poate ascunde sieși lucrurile care-i provoacă durere. Cum poți face una ca asta cînd te mistuie ? Numai că, pentru mine, ele sînt goluri incidentale, situații bolnăvicioase în decursul unei vieți, luată în general, sănătoasă și împlinită. Iar la dumneavoastră, se pare că se întîmplă invers.

Americanul mă privi îngîndurat, dar nu spuse nimic. Apoi aprinse o nouă țigară și întinse mîna după pahar.

— Dacă cele afirmate conțin adevărul, sînteți un om fericit, Michael.

— Vreţi să spuneţi : „prost" ?

— Nu chiar asta, dar...

— ...pe aproape. Poate că aveţi dreptate. Eu nu am nici obişnuinţa, nici inteligenţa să gîndesc continuu, ca dumneavoastră, la toate întrebările posibile ale vieţii cotidiene.

— Într-adevăr, respingător viciu ! recunoscu pe neaşteptate americanul.

— De ce ? Am impresia că această obişnuinţă vă oferă satisfacţii.

— Numai în măsura în care mă ajută să-mi omor plictiseala. Unii, din cauza nervilor, îşi rod unghiile ; eu gîndesc. Vai, gîndirea este mult mai periculoasă decît a-ţi roade unghiile. Şi dacă treaba asta mi-ar oferi satisfacţie, ar însemna ca eu să plutesc într-o permanentă beatitudine. Ea constituie totdeauna o analiză, iar analiza înseamnă disecţie, ciopîrţire, mortificare, aşadar, secarea izvorului satisfacţiei. Dacă aţi sta să vă gîndiţi numai ce fel de microorganisme mişună în această ţigară, ce fermentaţie şi ce putrefacţie se petrece într-însa, sînt sigur că veţi înceta de a o mai duce la buze. Nu-i aşa ?

— Presupun că la dumneavoastră totul se petrece întocmai, însă gîndirea vă slujeşte nu ca să înţelegeţi fenomenele, ci pentru a le distruge. Operaţiile chirurgicale pe care le faceţi sînt menite nu să lecuiască, ci să ucidă. Vă plîngeţi că ţineţi în mîini numai cadavre, fără a vă da seama că ele sînt opera dumneavoastră. Poate că mă exprim puţin cam dur, însă...

— De ce ? Dimpotrivă ! făcu Seymoor un semn generos cu mîna.

Şi pentru că am tăcut, spuse :

— N-aveţi nici o şansă de a mă convinge, Michael, şi totuşi trebuie să recunosc că poveştile dumneavoastră îmi oferă o anumită satisfacţie, poate tocmai pentru că sînt dure şi pline de o naivă încredere. Acest fapt mă împrospătează, mă sileşte să reanalizez unele concluzii la care am ajuns de mult şi care de multă vreme mă plictisesc. Bineînţeles că adevărurile amare rămîn aşa, dar pentru moment optimismul dumneavoastră naiv acţionează tonic asupra mea.

— Mulțumesc.

— N-am spus toate-acestea pentru a vă jigni. Pur și simplu, noi doi sîntem ființe opuse și pe mine, personal, lucrul în sine nu mă irită cîtuși de puțin. Am să vă spun că intenționat nu v-am căutat în ultimele două zile, pentru a mă convinge dacă îmi veți lipsi. Și am stabilit că da !

Seymoor făcu un semn chelnerului, dar acesta dădu din cap, fiind ocupat în clipa respectivă cu nota, la o masă vecină.

— Am bănuit încă de la început că vă întîlniți cu mine animat exclusiv de sentimente prietenești, am spus cu glas scăzut.

— Nu, nu exclusiv. Nici una dintre întîlnirile noastre, incluzînd-o pe cea prezentă, n-a constituit numai rezultatul unor afecte de prietenie și, după cum probabil ați înțeles, cu greu pot fi socotit printre oamenii sentimentali. Și totuși, acest fapt nu exclude din partea mea manifestări de prietenie, ele fiind niște elemente reale.

„Ei, bine, și ce-i cu asta ?" mi-am permis eu să replic în gînd.

Apoi am adăugat, cu voce tare :

— N-am nici un temei să mă îndoiesc de spusele dumneavoastră. Deși, ceea ce ați afirmat puțin mai înainte — despre limitele încrederii în meseria noastră — după mine se poate aplica la fel de bine și la limitele prieteniei.

— Nu neg, dădu din cap Wiliams.

Apoi mă întrebă, fără nici o legătură :

— Nu mă invitați să vă văd noua locuință ? Sau este numai pentru doamne ?

— E suficient să vreți. Însă e mult prea asemănătoare cu mașina mea... Ceva din cale afară de mizer, în comparație cu palatul dumneavoastră.

— Atunci, poftiți în palatul meu. Am zece camere, dintre care opt stau nefolosite. Mașini, de asemenea, puteți avea cîte doriți. De altfel, să abandonăm, deocamdată, acest subiect...

Ultima observație a fost provocată de apariția chelnerului.

Seymoor comandă două sticle împachetate, de „John Kreiby", și în ciuda împotrivirii-mele achită el toată nota.

— Sper că ne vor ajunge două sticle. Știți că nu-mi place beția, însă uneori mă îmbăt criță, tocmai ca s-o urăsc și mai mult. În mansarda dumneavoastră aveți gheață ?

— V-ați format o imagine cu totul falsă, dacă vă închipuiți că se poate găsi așa ceva.

— Nu face nimic. Ne vom mulțumi și cu apă rece. Cînd un om s-a hotărît să se îmbete, amănuntele rămîn pe planul doi.

— Poate că ar fi mai bine să luăm tărtăcuța mea, întrucît numai eu cunosc drumul, am propus la ieșirea din cafenea, înarmați cu cele două sticle.

— De ce nu ? Vă rog numai să mă aduceți îndărăt, în oraș. În acest fel o să mă scutiți de a conduce într-un moment cînd așa ceva îmi va fi oarecum dificil.

Am parcurs în tăcere suta de metri pînă la „Volvo"-ul meu, parcat în bulevard. Seymoor azvîrli sticlele pe bancheta din spate și se instală în față, lîngă mine. Am pornit și nici nu traversasem bine piața orașului, cînd americanul mă opri :

— Știți, n-ar fi rău s-o invităm și pe Grace. O femeie nu constituie niciodată o piedică la o petrecere, chiar dacă ea se numește Grace.

— Cum doriți.

— Bine. Parcați aici... Am s-o sun din cabina aceea...

Am oprit în unicul loc liber din șirul de mașini aliniate lîngă trotuar. Seymoor coborî și se îndreptă spre cabina telefonică. Am observat, în lumina becului de pe stradă că, de cum a intrat înăuntru, a format numărul, apoi s-a întors cu spatele către mine, voind parcă a mă împiedica să ghicesc, după mișcarea buzelor, ce anume vorbește. Sigur, în meseria noastră încrederea își are limitele ei.

Puțin mai tîrziu pornim din nou, traversăm în viteză străzile încă animate și bine luminate din centru și pătrundem în marele labirint al cartierelor ce preced periferia „mea".

— Sper că Grace va izbuti să se descurce, am spus, în timp ce coteam pe o stradă îngustă și întunecoasă. Eu însumi încă nu am învățat bine drumul.

— În treburi de-astea, ea se descurcă totdeauna. Poate încurca drumul, numai „în general"... Drumul dumneavoastră cu D mare.

Am mers două sute de metri printr-un labirint întunecat, în care nimerisem, și am virat într-altul. De cînd am pornit, n-am observat să mă urmărească nici un fel de mașină. Se pare că americanul, cel puțin deocamdată, a suspendat într-adevăr blocada, ocupîndu-se personal de mine.

— Care este, în fond, părerea dumneavoastră despre Grace ? mă întrebă netam-nesam Seymoor.

— Cît se poate de măgulitoare.

— Nu uitați că eu v-am întrebat, nu dînsa.

— Deosebit de bună, am repetat. Este într-adevăr puțin oprimată și nu stă tocmai bine cu nervii, în ciuda calmului pe care-l afișează. Presupun, însă, că pentru o femeie este dificil ca în același timp să trăiască lîngă dumneavoastră și să stea bine și cu nervii.

Seymoor îmi aruncă o privire fulgerătoare, și începu să rîdă cu rîsul său neașteptat, puțin răgușit.

— La ce vă referiți ?

— La firea tiranică cu care sînteți înzestrat.

— Dacă la asta, atunci greșiți. Femeile se dau în vînt după astfel de bărbați. Cauza nervilor este o chestiune mult mai elementară, Michael. Dar nu-i nimic de făcut — eu nu acord unei femei atenția pe care o reclamă dînsa, doar aceea pe care o merită.

N-am obiectat, deoarece problemele sexuale nu constituie latura mea tare, și o vreme am mers în tăcere în timp ce mașina făcea zig-zaguri prin labirintul străduțelor înguste.

— De ce v-ați înfundat tocmai prin aceste periferii ? începu din nou americanul cu întrebările.

— Pentru că este mai ieftin.

— De fapt, cînd ați închiriat locuința, dacă nu este un secret ?

— Sîmbătă.

— Vasăzică, sîmbătă încă mai credeaţi că poza dumneavoastră de modest bursier mai poate avea vreun sens ?

Nici de data asta nu am răspuns.

— Versiunea dumneavoastră, cu studiul la bibliotecă, încă de la bun început nu era prea convingătoare, începu iarăşi Seymoor, care în mod vădit se distra analizînd ca specialist, acţiunile unui coleg de-al său.

Şi pentru că am continuat să nu scot o vorbă, repetă întrebarea, vrînd să mă enerveze :

— Recunoaşteţi, Michael, că nu era foarte convingătoare.

— Cu dragă inimă, numai că şi dumneavoastră trebuie să-mi mărturisiţi ceva...

— Ce anume ?

— Cînd aţi stabilit adevărata mea identitate ?

— Încă de cînd aţi coborît din tren, îmi răspunse americanul, fără să se mai gîndească.

— De aceea versiunea mea nu vi s-a părut convingătoare.

— Aveţi dreptate, dădu el din cap. O asemenea neşansă poate avea oricine.

Şi după o scurtă pauză adăugă :

— Nici nu bănuiţi că tocmai acest ghinion se va transforma în cel mai mare noroc din viaţa dumneavoastră.

— Vă daţi seama, desigur, cît de modest locuiesc, spusei după ce am răsucit întrerupătorul, introducîndu-mi musafirul în mansardă.

— Şi mai ales, nu tocmai curat, spuse americanul. Îşi ridică nasul roman şi aspiră prudent mirosul de mucegai şi umezeală :

— Dar trăsătura cea mai caracteristică a mansardei dumneavoastră este, incontestabil, zăpuşeala. Pur şi simplu, n-are aer.

M-am apropiat de ferestruică şi am deschis-o larg.

— Aşa mai merge ! dădu din cap musafirul, în timp ce-şi ridică nasul spre deschizătura din acoperiş. Şi totuşi, am să-mi permit să-mi scot sacoul.

— Simţiţi-vă ca la dumneavoastră acasă.

Seymoor scoase din buzunar ţigările şi bricheta şi le puse pe masă. Apoi îşi dezbrăcă haina şi o atîrnă pe

speteaza unui scaun vienez, care își pierduse demult lustrul.

În mansardă era într-adevăr foarte înăbușitor și aerul cald, umed, ce pătrundea din afară nu schimba esențial situația. Nori negri și coborîți atîrnau deasupra orașului, luminați fantomatic de tulburele său reflex roșiatic.

Mi-am scos, la rîndul meu, sacoul și m-am apucat de gospodărit, adică am destupat sticlele și am adus din bucătărie pahare și o cană cu apă, apoi m-am așezat în fața oaspetelui meu.

Americanul își turnă două degete de whisky, adăugă aceeași cantitate de apă, sorbi prudent, și cu expresie de ușor dezgust examină odaia. Era dificil de ghicit dacă grimasa o făcuse din cauza băuturii calde, sau a ambianței mizere, dar, oricum, ea a dăinuit mult timp pe fața musafirului.

În fond, confortul nu era nici mai rău, nici mai bun decît al oricărei mansarde neglijate : tapete rupte și decolorate, plafonul crăpat, decorat cu pete galbene de igrasie, cîteva mobile, aproape scoase din uz, și în plus, obișnuitul miros de mucegai.

— După cum știți, Michael, și eu am îndurat ani întregi mizeria și înțeleg perfect că unii sînt constrînși să trăiască în astfel de bîrloguri. Ceea ce nu pricep este, de ce stau în ele oameni care nu sînt obligați s-o facă.

— Să vedeți, eu nu acord o atenție deosebită mediului înconjurător. Raporturile mele cu realitatea sînt de puține ori pur-estetice.

— Aici nu-i vorba de estetică, ci de higienă ! obiectă americanul, și din nou își strîmbă nasul a dezgust.

După care sorbi a doua oară din pahar, cu scopul vădit de a se dezinfecta. Nici n-a fost o înghițitură, ci și-a muiat doar buzele, așa că nu m-am putut abține să nu remarc :

— Începeți tare timid beția dumneavoastră.

— Reținut ! m-a corectat Seymoor. N-am fost niciodată timid, întotdeauna am reacționat cu reținere, Michael. Chestie de tactică, sau dacă vreți, de caracter.

Încetă să-și plimbe ochii prin cameră și mă privi :

— Ei, care a fost răspunsul ?

— Ce răspuns ?

— Acela pe care l-aţi primit în după-amiaza asta. Pentru că n-o să începeţi să mă convingeţi că v-aţi jucat de-a baba-oarba cu oamenii mei, numai ca să probaţi motorul „Volvo"-ului.

Tăcu, cu intenţia vădită ca să-i răspund, însă eu, cel puţin în clipa aceea, nu eram deloc dispus să încep o discuţie.

— Încă de duminică seara, aţi informat Sofia despre propunerea mea. Este un fapt cu totul de înţeles şi-l ştiu. Iar astăzi aţi primit instrucţiuni referitoare la felul cum să procedaţi în continuare. Şi acest fapt ne este clar. Aşa că vă întreb : cum sună instrucţiunile ?

În tonul aparent amical al prietenului meu se deslu-şeau, abia sesizabil, note metalice.

— Fabulaţi destul de arbitrar, Wiliams. N-am primit nici un fel de instrucţiuni.

— În ceasul acesta, care este răspunsul dumneavoastră personal la propunerea ce v-am făcut-o ? Răspundeţi-mi clar şi precis, prin „da" sau „nu".

— Nu.

— Vasăzică, instrucţiunile v-au ordonat să refuzaţi ! dădu din cap americanul. Cu atît mai bine. Ne întoarcem la poziţia de plecare. Nu contează că o luăm de la capăt. În felul acesta consimţămîntul va fi într-adevăr personal şi nu al Centralei care stă în spatele dumneavoastră.

— Adevărat. În cazul cînd aş consimţi.

Seymoor nu răspunse şi se uită la ceasul său de mînă.

— Se pare că Grace întîrzie, am spus într-o doară, aruncîndu-mi de asemenea privirea pe ceas.

— *E necesar* să întîrzie, rosti musafirul meu. Înainte de a trece la petrecere şi la femei, mai avem de rezolvat o mică treabă. Trebuie să mai discutăm ceva între patru ochi.

— Cred că în zilele astea am tot vorbit, mai-mai să ne tîmpim.

— Adevărat. Dar n-am ajuns la nici o concluzie. Mai mult, în această după-amiază lucrurile s-au schimbat. Aşa că se impune să mai stăm puţin de vorbă.

— Dacă trebuie... Numai Grace să nu întîrzie mai mult decît este nevoie.

Cuvintele mele parcă l-au întors pe Seymoor spre un gînd uitat și, pe neașteptate, îmi spuse :

— Mi-ați răpit-o pe Grace, Michael...

— Mai degrabă dînsa a încercat să mă răpească pe mine. Nu m-aș mira ca faptul să se fi petrecut conform dispoziției dumneavoastră. O înscenare inocentă, la fel ca și încăierarea de atunci, cînd mi-ați salvat viața.

— Mergeți puțin cam departe cu bănuielile ! remarcă sec americanul.

— Uitați ce este, Wiliams : sînteți un bun tehnician, dar nu încercați să-mi prezentați metodele proprii ca pe ceva mai deosebit decît niște obișnuite practici și să jucați rolul prietenului sau gelosului. De la început, toate legăturile dumneavoastră cu mine n-au fost decît niște înscenări — Dorothy și ceilalți doi : surdul și chelul, întîlnirile întîmplătoare și seara de la Taylor, plimbările și prînzurile, încăierarea și amorul lui Grace, chiar și propriile dumneavoastră sentimente de prietenie...

— Au existat înscenări, recunoscu calm americanul. Știți desigur că o asemenea operație nu se poate desfășura fără ele. Însă au fost și situații care nu s-au derulat după planul nostru, ci în funcție de împrejurări și de dumneavoastră. Așa a fost încăierarea despre care ați pomenit. Risc să fiu pus într-o situație foarte înjositoare dacă aș încerca să vă conving că am intervenit în bătaie nu în virtutea unui rol actoricesc, ci a unui impuls uman. Așa a fost, dacă vreți, și cazul cu Dorothy, căreia i-a fost impus într-adevăr un anumit comportament. Dar și-a permis în mod arbitrar să depășească instrucțiunile, sau, mai bine zis, a încercat să joace rolul principal, fapt pentru care, după cum bine vă dați seama, a trebuit să părăsească scena. Așa s-a întîmplat, în cele din urmă, și cu Grace. N-am avut nimic împotriva unei prietenii cu secretara mea, și pînă aici aveți deplină dreptate în presupunerile ce le-ați făcut ; numai că, de data aceasta, și dumneavoastră și dînsa ați depășit programul prevăzut. Mi-ați răpit-o pe Grace și faptul în sine constituie o lovitură pe care nu i-aș fi iertat-o nimănui altcuiva. Nu vă oblig să mă credeți, însă eu vă stimez ca adversar, aproape tot atît de mult cît v-aș respecta și ca posibil

aliat — şi numai pentru asta înghit unele lucruri cu care nu sînt de loc obişnuit.

— Dumneavoastră m-aţi încurajat în prietenia cu Grace şi acum îmi reproşaţi că v-am răpit-o... Este vorba, probabil, de o oarecare nuanţă ! am replicat eu, satisfăcut că mai pot amîna încă puţin subiectul conversaţiei.

— Nuanţa este foarte evidentă : aţi trecut cu uşurinţă de la simpla cunoştinţă la alt soi de legături şi parcă aţi acţionat prin hipnoză. Aţi distrus, cu o singură lovitură, tot ceea ce creasem eu cu atîta trudă, fiindcă — vă rog să mă credeţi — nu-i deloc uşor să faci dintr-o femeie ceva care să fie mai înţelept decît propria-i specie.

Tăcu pentru cîteva secunde, apoi completă pe un ton împăciuitor :

— Totuşi, la urma urmei, nu dumneavoastră sînteţi de vină, ci dînsa. Şi dacă am reluat această discuţie, a fost numai pentru că voiam încă o dată să vă conving că atitudinea mea faţă de dumneavoastră nu este numai una de serviciu. Şi vreau să vă fac să înţelegeţi aceasta, nu ca să vă storc o picătură în plus de recunoştinţă, ci să vă determin de a atribui cuvintelor mele încrederea pe care ele o merită într-adevăr. Îmi vorbiţi despre o situaţie înscenată, cînd v-am salvat viaţa, însă atunci n-a fost nimic regizat, ci un adevăr lipsit de importanţă, comparabil poate cu acest impuls fatal de a vă sări în ajutor şi de-acum încolo...

Americanul tăcu, îşi scoase dintre buze ţigara stinsă demult, o aruncă în farfuria care ţinea loc de scrumieră şi îşi aprinse alta. Apoi se sprijini de speteaza scaunului şi-şi îndreptă asupra mea privirea îngîndurată a ochilor săi cenuşii, întredeschişi.

— Eu am bănuit, Michael, că o să cereţi instrucţiuni Centralei. Şi eram aproape sigur că ele vor fi negative. După toate discuţiile noastre am presupus că răspunsul dumneavoastră final, cu instrucţiuni sau fără, va fi „nu". Tocmai de aceea m-am adresat forurilor mele superioare şi le-am cerut, pur şi simplu, să vă lăsăm în pace. Îmi este indiferent dacă o să mă credeţi sau nu, totuşi asta am căutat să obţin de la ele. Să trecem cu buretele peste cazul „Koev" şi basta. Din nefericire, propunerea mea n-a fost acceptată. Ceva mai mult, mi s-a impus ca, dacă

este nevoie, să adopt varianta forte. Așa că noi ne găsim în pragul acesteia deși, personal, n-am nici o vină.

— Faptul în sine mi se pare într-adevăr puțin straniu : un om ambițios ca dumneavoastră să propună o încheiere a acțiunii soldată cu un deficit total ! am spus eu, fără să iau în seamă ultimele lui cuvinte.

— Nu „puțin", ci foarte straniu. Și totuși, lucrurile stau întocmai așa.

Mă privi din nou îngîndurat și-mi spuse cu o umbră de amărăciune :

— Știți, Michael, eu sînt, din principiu, un dușman al practicii de a se distruge oamenii — și asta nu din considerațiuni morale, ci pentru că este totalmente inutil. M-am scîrbit de asemenea dispoziții — de a nimici oameni și, în general, de toate aceste mioape intervenții ale unor șefi care au căpătat hemoroizi de cît stau prin cabinete, cunoscînd treburile numai din confruntări și dosare. Dar ce putem face ? Încăpățînarea unora dintre superiorii mei este aproape la fel cu a dumneavoastră. Așa că, dacă nu veți fi de acord de bună voie cu ceea ce vă voi propune, o să acceptați de nevoie.

— Dar cu ce drept, dumneavoastră sau șefii dumneavoastră, vă permiteți să dispuneți de mine ?

— Cu dreptul celui mai tare.

— Mă tem că dacă vom sta să discutăm cine este mai tare și cine-i mai slab, nu vom ajunge la nici un rezultat.

— Este vorba de cel mai puternic în momentul de față și în situația actuală ! mă lămuri, calm, Seymoor.

— Nu văd nici o deosebire între situația de acum și oricare alta. Nu uitați că în orice moment instituția mea se îngrijește de oamenii săi, cel puțin tot atît pe cît o fac și forurile voastre superioare.

— Nu mă îndoiesc ; numai că pentru instituția despre care vorbiți dumneavoastră nu mai contați, îmi răspunse Seymoor, la fel de calm.

— Începeți să aiurați....

— Nu vă bazați pe acest lucru.

Tăcu, probabil ca să mărească tensiunea, strivi chiștocul în farfurioară și își turnă apă de la robinet. O bău cu înghițituri mici și își aprinse o nouă țigară ; făcu aceste mișcări tacticos, ca să mă fiarbă.

— O poveste murdară... de-a dreptul murdară, așa este istoria dumneavoastră, Michael, deși n-aveți nici o vină. V-ați întîlnit cu un oarecare Todorov ?

Am înfruntat privirea lui întrebătoare, însă n-am binevoit să-i răspund.

În realitate, această poveste murdară nu începe cu Todorov, ci cu ticălosul de Sokolov. După cum știți, individul a primit o anumită sumă de la Todorov ca să devină informator. Oamenii noștri au crezut că cel de-al doilea este un fel de șef și l-au strîns cu ușa într-un mod oarecare. Apoi ne-am dumirit pe deplin că nu este nici un fel de șef și că are cunoștințe de contra-spionaj cît am eu de negoț. Însă, cînd o poveste începe murdar, merge pînă la capăt, tot așa și împotmolirea continuă. Ai noștri au presupus că în căutarea comerciantului va fi trimis un om și că prin recrutarea acestuia își vor atinge scopul ratat cu Todorov.

— Toate astea îmi sînt cunoscute, am zis, dînd din cap.

— Presupun. Știți probabil și faptul că tocmai concetățeanul dumneavoastră v-a identificat, încă de la coborîrea din tren. Nu știu însă dacă ați aflat că același ins v-a mai pus o dată în încurcătură, foarte de curînd.

— Asta este într-adevăr o noutate.

— Numai una din multele pe care urmează să le auziți. În timpul discuției din parc, dumneavoastră l-ați speriat pe Todorov, iar el ne-a cerut nouă ajutorul. Dacă-mi permiteți o apreciere profesională, aceasta constituie o greșală din partea dumneavoastră, Michael. Nu spun că altfel ați fi putut evita situația actuală, dar faptul în sine constituie o eroare tactică. Omul șovăielnic se sperie ușor, totuși nu este lesne să prevezi efectul spaimei. Dar să nu ne lansăm în considerațiuni de ordin general.

Seymoor întinse mîna după sticlă și mă întrebă amabil :

— Doriți puțin whisky ?

— Prefer apă.

Începu să-și toarne singur, apoi renunță :

— Și eu, de asemenea. Se vede că nici în seara asta nu va ieși nimic din petrecerea noastră.

Americanul luă cana și umplu paharele pe trei sferturi, cu multă precauțiune, ca și cum ar fi umblat cu o băutură extrem de prețioasă. Apoi sorbi și aruncă într-o doară :

— În fond, cînd l-ați văzut pentru ultima oară pe Todorov ?

Poate că ar fi trebuit să tac, însă calma încredere în sine a acestui individ începu să mă calce pe nervi :

— Scuzați-mă, Wiliams, deși apreciez efectele dumneavoastră oratorice, prefer să mă scutiți de ele, deocamdată. Dacă aveți să-mi spuneți ceva, spuneți-mi și nu-mi mai puneți întrebări al căror răspuns vă este bine cunoscut.

— De ce vă enervați ? ridică americanul din sprîncene. Asta nu constituie decît un procedeu, ca oricare altul, pentru precizarea lucrurilor. Modesta mea întrebare are drept scop de a vă dezvălui contradicția crucială dintre convingerea și versiunea dumneavoastră. Sînteți convins că l-ați văzut pe Todorov numai o singură dată. Versiunea noastră este că ați avut cu el două întrevederi și că la ultima l-ați lichidat. Am să mă abțin de a preciza cine are dreptate în cazul de față : dumneavoastră ori noi. Important este faptul că probele evidente dovedesc în întregime teza noastră. Todorov a fost ucis și semnalmentele criminalului coincid perfect cu ale dumneavoastră.

— Presupun că aceasta constituie cea de-a doua noutate din seara asta, l-am întrerupt eu, străduindu-mă să-mi joc rolul cu indiferență.

— Dar nu și ultima.

— N-ați putea să-mi spuneți, cu exactitate, unde și cînd l-am lichidat pe acest Todorov ? Pentru că eu habar n-am...

— De ce nu ? L-ați omorît în locuința sa, cu același pistol Mauser cu care l-ați amenințat cu o zi înainte. După aceea ați pus arma și șperaclele în geanta pe care ați depus-o la gară, într-o casetă. Numai că toate aceste acțiuni s-au petrecut în prezența unor martori pe care nu i-ați bănuit. Și peste toate, pe armă se văd clar urme de sînge de-al lui Todorov și propriile dumneavoastră amprente.

— Este într-adevăr o variantă tare ! am recunoscut eu fără nici o plăcere. N-aș fi crezut că aseară am fost totuși urmărit...

— Pentru că ați subapreciat proporțiile acțiunii noastre. Aci, undeva, după această clădire — americanul arătă cu indiferență spre fereastra deschisă — se află niște barăci și în ele stau adăpostiți oamenii noștri, pentru orice eventualitate.

Seymoor mă privi cu o umbră de compătimire bine jucată și completă :

— Asta constituie încă o ușurință din partea dumneavoastră, Michael. Totuși, dacă lucrul acesta v-ar putea liniști, am să vă spun că evitarea celei de-a doua greșeli nu v-ar fi schimbat cu nimic situația. O dată creată, am fi găsit oricînd pentru ea dovezi de nezdruncinat ca să ateste crima săvîrșită de dumneavoastră.

— Este inutil să mă convingeți. Vă cred.

— În afara acestor două mici scăpări, ați lucrat cu destulă iscusință. Asta îmi dă speranțe pentru colaborarea noastră pe mai departe.

— Noi nu vom lucra împreună ! am replicat eu, calm. Cu toată tăria variantei, nu vom colabora.

— Nu vă grăbiți, ridică mîna Seymoor. Și nu vă pronunțați în legătură cu o variantă despre care nu știți nimic.

— Vasăzică, mai e una ?

— Bineînțeles. Sîntem abia la începutul basmului. Un basm cu adevărat teribil, Michael. Numai de dumneavoastră depinde ca el să rămînă basm și să nu se transforme într-o groaznică realitate.

Tăcu iarăși, poate anume ca să mă țină încordat, ori, pur și simplu, pentru faptul că a simțit nevoia să-și înlocuiască chiștocul cu o nouă țigară.

— Probele de vinovăție — pistolul și martorii — ne dau posibilitatea ca în orice moment să vă distrugem aici, pe loc. Contați, după cum ați afirmat, pe faptul că instituția de care aparțineți vă va purta de grijă. Numai că, eu v-am atras atenția : pentru ea sînteți ca și inexistent. Referitor la toată această poveste murdară, noi ne aflăm în legătură permanentă cu ambasada noastră din Sofia. Ultima telegramă cifrată pe care am trimis-o sună așa : „Todorov a fost lichidat de Boev. De frica pedepsei, acesta este gata să cedeze." Vreau să precizez că cifrul acestei comunicări este bine cunoscut Centralei dumneavoastră. Ați devenit de-acum un trădător, Michael. Sînteți în afara

profesiunii şi n-aveţi pe cine conta decît numai pe dumneavoastră înşivă, aici şi dincolo.

— Nu credeţi că exageraţi puţin credulitatea celor din instituţia despre care vorbiţi ?

— Cîtuşi de puţin. În cazul de faţă, noi nu ne bizuim pe credulitatea, ci pe neîncrederea lor. Ţinînd seama de raporturile vechi existente între dumneavoastră şi Todorov, şi de unele particularităţi ale caracterului dumneavoastră, o răfuială particulară între voi nu i-ar mira cîtuşi de puţin pe şefii din patrie. În ceea ce priveşte restul... Indiferent de reputaţia ireproşabilă de care vă bucuraţi, ce-i incredibil ca un om aflat în impas să accepte singura ieşire posibilă ?

Americanul calculă pauza cuvenită, ca să-mi dea răgaz pentru meditaţie, apoi continuă :

— Adineaori, dacă vă amintiţi, v-am spus că am aşteptat ca să vă adresaţi pentru instrucţiuni la Sofia şi că am bănuit conţinutul lor negativ. Oare nu vă daţi seama de ce sensul este negativ ? Nu vă puneţi întrebarea de ce Centrala dumneavoastră renunţă la o posibilitate atît de facilă de a introduce un om de-al său în Instituţia noastră ? Pentru că acest om nu mai este considerat „al său" — iată unicul răspuns logic, Michael.

Ştiam mai bine decît Seymoor dacă am primit instrucţiuni sau nu, însă acest amănunt nu micşora cu nimic rezonanţa neplăcută a veştilor abia auzite.

— Uitaţi, i-am spus, că va începe un proces şi că el, într-un fel sau altul, nu se va termina într-o zi ; prin urmare, voi avea timp suficient ca să iau legătura cu organele noastre, pentru că, în virtutea legilor, aceasta nu-mi poate fi refuzată, iar în prezenţa lor, lucrurile, fără doar şi poate, se vor lămuri.

— Eu nu uit nimic, Michael. Dumneavoastră sînteţi acela care scăpaţi din vedere unele amănunte. Nu cumva vă închipuiţi că noi, de îndată şi în mod automat, vă vom preda autorităţilor locale ? Atunci la ce ne-ar mai fi trebuit toată această lucrătură ? Veţi fi pus la dispoziţia poliţiei numai dacă veţi încerca să ne scăpaţi printre degete, sau dacă, după ce vă vom folosi, s-ar ivi nevoia să ne scăpăm într-un fel de dumneavoastră. În clipa în care veţi reuşi

să luați legătura cu organele voastre, totul va fi inutil. Veți fi un om sfîrșit, Michael.

— Bănuiesc, după pauza pe care o faceți, că vă pregătiți să-mi serviți încă o surpriză.

— Tocmai. Ultima. Ați dovedit că sînteți puternic și incoruptibil. Recunosc că aceste calități m-au umplut de respect. Dar după ce v-ați lăudat suficient cu ele, a venit timpul să vi le băgați înapoi în buzunar. La dezvoltarea actuală a tehnicii, voința puternică și tăria de caracter constituie arme tot atît de serioase cum ar fi o lance de bronz, ori o secure de piatră. Niște instrumente jalnice — ca și toate celelalte „calități" umane. Practica a dovedit — probabil că aveți unele cunoștințe în legătură cu această problemă — că îndîrjirea constituie o stare bio-fizică ce poate fi susținută cu greu, dar poate fi ușor îndepărtată cu ajutorul preparatelor contemporane. E suficient o doză dintr-un anumit narcotic și nu veți mai fi stăpîn pe voința dumneavoastră. După un scurt tratament ne veți răspunde ca un robot la toate întrebările care ne interesează. Apoi vor fi suficiente puține eforturi ca să fiți adus într-o stare de totală decrepitudine. După asta, lichidarea definitivă o vom lăsa pe seama autorităților locale.

— Înțeleg, am răspuns, dînd din cap. În acest caz, de ce vă mai pierdeți vremea cu discuții inutile, în loc să treceți, pur și simplu, la executarea variantei ?

— Spuneți că înțelegeți, dar nu înțelegeți nimic. Vreau să treceți de partea noastră de bună voie, nu silit.

— Clar. Folosiți constrîngerea și toate amenințările, în unicul scop de a mă sili să trec de partea voastră „de bună voie".

Seymoor tăcu și se uită de jur-împrejur.

— Cum să-mi explic slăbiciunea dumneavoastră pentru acțiunile voluntare ? Datorită nobleței sufletești, sau din dorința de a economisi medicamentele costisitoare ?

Americanul continuă să se uite în lături. În ciuda ferestrei deschise, camera era plină de fum de țigară, fiindcă de afară nu pătrundea nici cea mai mică adiere. Aerul nopții stătea nemișcat, umed și greu deasupra acoperișurilor, ca și cum ar fi fost strivit de norii întunecoși și apoși.

— Întrebările dumneavoastră s-ar putea să fie potrivite din punctul de vedere al moralei abstracte, începu americanul, în cele din urmă. Dar în meseria noastră nu-şi au locul, iar dacă se referă la mine personal, sînt neîndreptăţite. Încă de la bun început v-am spus că eu le-am propus să vă lase în pace. Ştiu, la fel de bine ca şi dumneavoastră, că nu orice om poate fi transformat în trădător, ca şi faptul că nu din oricine se poate face un erou. Totuşi, în cazul de faţă, aceste lucruri n-au nici o importanţă, întrucît hotărîrile nu se iau nici de către mine, nici de dumneavoastră. Dar, fiindcă ele au fost dinainte formulate, vă propun singurul mijloc de scăpare pe care-l am la îndemînă. Uitaţi, dacă doriţi şi dacă puteţi, toată discuţia noastră de astăzi şi amintiţi-vă numai de cea precedentă : toate propunerile mele de ordin material şi moral rămîn deplin valabile. Spuneţi, în sfîrşit, „da" şi îndată veţi obţine ceea ce vi s-a promis şi nici unul din şefii mei nu va şti că aţi acceptat în urma unei puternice constrîngeri şi nimeni nu vă va cere mai mult decît nişte sfaturi şi păreri în legătură cu un material sau altul. Dumneavoastră, în schimb, veţi avea acces la cele mai secrete documente, fiindcă eu ştiu că v-aţi alăturat nouă din proprie iniţiativă, şi nu după instrucţiunile Centralei.

Iată, după ameninţări, şi duşul înviorător al făgăduielilor. O variantă absolut obişnuită dintr-un program la fel de obişnuit. Şi dacă mă surprinde ceva în cazul de faţă, nu este înşiruirea de spaime şi ispite, ci totul perfect sincer al lui Seymoor. Acest individ este ori un profesionist foarte ambiţios, ori un mare artist, sau îl preocupă, într-adevăr, soarta mea. N-ar fi de mirare ca însufleţirea lui să fie rezultatul a cîte puţin din fiecare aceste trei calităţi.

— Aşadar, sînteţi din nou dispus să-mi promiteţi bani, şi toate celelalte.

— Nu să vi-i promit, ci să vi-i înmînez imediat, chiar în seara aceasta.

„Nu trebuie să refuzaţi în nici un caz !", răsună de undeva, de departe, vocea stăruitoare a lui Grace.

„Vezi-ţi de treabă", îi spun eu în gînd invizibilei mele sfătuitoare şi rostesc cu voce tare :

— Indiferent dacă prietenii mei mă vor scuipa în obraz, nu-i așa ?

— Nici gînd ! mă contrazise americanul. Vă vor înscrie pe lista eroilor. În cele din urmă, nu veți trece de partea dușmanului, fiindcă veți fi lichidat.

— Foarte drăguț din partea dumneavoastră.

— Într-adevăr, va fi o operație imaginară : o notiță în ziare despre găsirea unui cadavru cu actele și semnalmentele dumneavoastră ; în acest timp veți fi departe de aici, sănătos tun.

— În zilele noastre, lumea este foarte mică, pentru ca un om să se poată ascunde fără urmă.

— Lumea este mică pentru oamenii politici care încearcă necontenit să-i rămînă hărta și care o cunosc numai după aceasta. Dar pentru un om activ ca dumneavoastră, este suficient de mare ca să dispăreți undeva, departe, peste ocean și să începeți o nouă viață, sub o nouă identitate.

Seymoor se uită la ceas și tăcu, așteptînd în mod vădit să audă, în cele din urmă, încuviințarea mea.

— Am impresia că afară a început să plouă, remarcai eu.

Pe tabla acoperișului începuseră să bată, într-adevăr, picături rare și grele.

— Lasă să plouă ! ridică din umeri americanul. În piesele clasice, în situații asemănătoare cu ale dumneavoastră, nu plouă, ci tună și se dezlănțuie furtuna.

Prin patrulaterul întunecat al ferestrei se scurgeau lungi șiroaie de apă, strălucind la lumina lămpii. Puțin mai tîrziu ele s-au îndesit într-un adevărat torent, dar zăpușeala din mansardă se menținea.

— Ei, ce-aveți de spus ? mă aduse la realitate Seymoor.

— V-am dat un răspuns, Wiliams.

El mă privi cu o ușoară tresărire, ca și cum nu și-ar fi crezut urechilor.

Apoi se aplecă impetuos deasupra mesei și aproape că-mi strigă în față :

— Vasăzică, vă semnați sentința de moarte ?

— Eh, „sentința de moarte"... Să nu exagerăm lucrurile chiar așa...

Seymoor scoase ceva, între un oftat și un geamăt, și țipă :

— Să exagerez lucrurile ? Doamne, dumnezeule, nu cumva vreți să-mi dovediți că ceea ce am luat la dumneavoastră drept tărie de caracter, nu este nimic mai mult decît cea mai obișnuită îmbpenie ? Nu înțelegeți că de aici înainte sînteți deținutul și prizonierul nostru, că nu puteți fugi nicăieri, că n-aveți posibilitatea să părăsiți această locuință, fiindcă de un sfert de oră (îmi arătă ceasul său de la mînă) este blocată de oamenii mei și la un singur semn din parte-mi, veți nimeni drept în labele lor ?

Mă uitam la dînsul, nedumerit, nu atît din pricina acestei ultime noutăți, ci datorită figurii lui schimonosite de furie ; americanul își pierduse orice urmă de stăpînire de sine. În tot timpul chinuitoarei noastre legături, prin toate peripețiile pîndei și ale hărțuielilor verbale, n-a manifestat niciodată vreo iritare față de mine, nu a ridicat tonul, încît eram înclinat să cred că din registrul său vocal lipsesc cu desăvîrșire acutele. Dar iată că acum, acest om imperturbabil a țipat și și-a schimbat culoarea feței.

Striga, pur și simplu, roșu și turbat, ca orice individ obișnuit de pe stradă, părăsindu-și masca liniștei sale sceptice.

Mă uitam la el și l-am lăsat să termine. Ce altceva aș fi putut face ? Dînsul, pare-se, observase uimirea mea și își dădu seama că a scăpat hățurile, de aceea tăcu, se retrase îndărăt pe scaun, încercînd să se stăpînească. Apoi îmi arătă din nou ceasul și rosti :

— Vă dau două minute pentru un răspuns definitiv, Michael ! După două zile de tatonări, socotesc că acest timp vă va fi suficient.

Nu l-am contrazis, fiindcă două minute mai mult sau mai puțin n-aveau nici o însemnătate. Tăceam și priveam fiecare în fața sa, în vreme ce afară, ploaia continua să cadă cu un zgomot ușor și egal.

— Aș vrea să remarc, în timpul pauzei, că m-ați uimit cu izbucnirea dumneavoastră, Wiliams.

— Vă rog să mă scuzați.

— Nu, nu e nevoie. Asta mi-a plăcut. Ați pus dintr-o dată cruce tuturor pozelor și măștilor dumneavoastră și v-ați purtat normal, omenește.

— Da, da, despre acestea vom discuta mai tîrziu, încercă americanul să abată reflecţiile mele.

— Aţi dovedit chiar că aveţi o morală, sau rămăşiţe dintr-însa, şi explozia dumneavoastră a fost, în realitate, tocmai răbufnirea acesteia, călcată pînă acum în picioare ; a revoltat-o faptul că trebuie să deveniţi călăul omului pe care-l numiţi „prieten".

— Exageraţi cu complezenţa, răspunse Seymoor, continuînd să privească în faţa sa. Mi se pare că am izbucnit pur şi simplu, fiindcă am văzut cum se prăbuşeşte misiunea mea.

Da, acum a izbutit să se stăpînească pe deplin şi se simte vădit stingherit de vremelnica sa dezvăluire.

— Am depăşit cu mult cele două minute, Michael. Aştept să vă aud răspunsul !

— Ce-aş putea spune, decît că nu prea am de ales. Vasăzică nu i-aţi telefonat lui Grace ca s-o invitaţi, ci ca să-i daţi o dispoziţie.

— Nu am discutat cu ea. Am chemat echipa.

— Da, da, într-adevăr, planul este ireproşabil.

— Am fost nevoit să procedez astfel.

— Şi totuşi, aţi făcut o mică greşeală. O mică inexactitate de genul acelora pe care şi eu le scap uneori.

— Ce inexactitate ?

— Este vorba despre adresa exactă. Locuinţa în care ne aflăm nu-i cîtuşi de puţin aceea cunoscută de Grace şi de oamenii dumneavoastră.

Americanul avea reflexe periculos de rapide, dar, din fericire, ştiam acest lucru. Aşa că, în momentul în care duse mîna la buzunarul din spate, eu am şi tras, drept în obrazul lui. Am tras de trei ori, pentru că nu fac economie de muniţie, mai ales cînd este vorba de un prieten. Nu l-am împuşcat cu gloanţe care să-l omoare, ori să-l rănească. Sînt umplute numai cu un gaz lichid, cu o mare putere de a paraliza pe cineva. Seymoor ridică involuntar mîna la gură, dar în acelaşi timp se destinse, parcă doborît de un somn adînc, şi se rostogoli de pe scaun. L-am prins la timp ca să-l feresc de o inutilă contuzie. Apoi am scos de sub pat o frînghie dinainte pregătită, cu intenţia de a-i oferi americanului o mai mare stabilitate, şi am vrut să-l leg de speteaza scaunului. Dar înainte de a proceda la

această operație salvatoare, mi-am schimbat hotărîrea. Este incomod pentru un adormit să șadă legat de scaun. În plus, se poate prăbuși ușor și provoca un zgomot inutil.

L-am prins de subțiori, l-am întins pe pat și l-am legat cît am putut mai bine. Apoi i-am vîrît în gură o batistă cu desăvîrșire curată, fiindcă Seymoor se dezgustă ușor. După care mi-am luat haina și am părăsit mansarda înăbușitoare.

CAPITOLUL IX

Visurile mele de azi-noapte au fost destul de geroase. Eu însă mă găseam în acea stare deosebită, cînd în timpul somnului îți dai foarte limpede seama că visezi.

De aceea, în timp ce alunecam în îmbrățișarea unor uriașe avalanșe de zăpadă, sau mă înecam în valurile înghețate ale unui rîu negru, îmi susțineam eroismul cu gîndul tulbure că visez și că, de fapt, uitasem să închid fereastra.

La un moment dat, acest gînd a devenit atît de stăruitor, încît m-am trezit. În prima clipă nu-mi puteam da seama nici unde se afla geamul, nici unde mă găseam eu însumi. M-am pomenit înfășurat într-un fel de plasă din benzi întunecate și luminoase, destul de udă și de rece, în ale cărei falduri tremuram de frig. Treptat, aceste falduri neclare se concretizau și se adunau într-un focar, așa că mi-am putut da seama că m-am culcat în mijlocul unui tufiș des și ud, prin ale cărui crengi străbăteau, frînte și amestecate, razele soarelui.

„Acum poți închide liniștit fereastra" — am murmurat, ridicîndu-mă înțepenit și așezîndu-mă în mijlocul verdeții. Am cotrobăit în buzunarul de la pantaloni și am descoperit surprins plăcut, împreună cu chibriturile, un pachet mototolit pe jumătate gol, cu țigări Kent. Am aprins una. Era umedă, dar pentru mine ținea locul micului dejun.

Prima idee care mi-a trecut prin cap, în timp ce trăgeam în piept fumul amar, a fost că ar trebui să plec

de-aici și să găsesc un loc oarecare, mai sigur și, dacă se poate, mai însorit; în așteptarea timpului cînd mă voi îndrepta spre aeroport, unde am la dispoziție biletul vizat pentru Budapesta. Al doilea gînd îmi spunea că fac o prostie să-mi omor timpul cu visuri. Aeroportul este astăzi închis, cel puțin pentru mine.

Nu-i deloc exclus ca un om, chiar dacă este legat fedeleș, să născocească un mod de a atrage atenția celor din jur ; mai ales dacă individul se numește Seymoor. Iar ceea ce apare și mai verosimil, este faptul că echipa de specialiști cu experiență, care au înconjurat cealaltă locuință, au înțeles destul de repede înșelătoria și n-au întîrziat să caute locul adevărat al dramei. Aceștia sînt oameni încercați și dispun de toate mijloacele auxiliare, inclusiv ale poliției locale, așa încît speranțele mele că voi obține un răgaz mai mare sînt zadarnice. Nu, aeroportul este azi cu siguranță închis. Cel puțin pentru mine.

M-am ridicat și am încercat, în limitele posibilităților, să-mi aranjez costumul destul de șifonat, în urma tăvălirii prin umezeală. Am strîns apoi numărul din „Times" pe care m-am culcat, am examinat locul, să văd dacă n-am uitat ceva, și am pornit la drum. Tufișul din Feledpark, în care mă instalasem, se afla departe de alei și era destul de des, dar el nu va putea constitui niciodată, mai ales în timpul zilei, un refugiu sigur. După ploaia de azi-noapte, cerul s-a limpezit și întrucît s-a făcut aproape ora nouă, existau toate șansele ca în curînd parcul să se umple de doici și mame cu cărucioare de copii.

Am traversat peluza cu iarbă și am ieșit pe cărare. Înainte de a întreprinde ceva era necesar să clarific situația în care mă aflam. Iar pînă atunci, locul cel mai potrivit pentru mine ar fi un cartier, suficient de îndepărtat de centru și destul de populat, ca să nu atrag atenția.

După ce am umblat în zigzag prin străduțe vag cunoscute și total necunoscute, am nimerit în mijlocul unei piețe, dincolo de Nyörebrogade. Aici aveam toate condițiile pentru a zăbovi cîtva timp, inclusiv cîteva cafenele nu prea curate, veșnic pline. Am intrat în cea mai aglomerată și, instalat în mijlocul mulțimii din fața tejghelei, am băut o cafea fierbinte. Îmi trecu prin minte să plătesc cu

o bancnotă mare, ca să-mi fac rost de mărunțiș, dar scormonindu-mă prin buzunar, am ezitat. Cînd scoți pentru o cafea cinci sute de coroane, gestul sare în ochi, or, astăzi nu țin să-și amintească nimeni de mine. Dar înainte de a-mi schimba hotărîrea, băgînd mîna în buzunar am descoperit că-mi lipsește portofelul. Am scos cîteva monede, am aruncat una pe tejghea și am ieșit.

În timp ce mergeam laolaltă cu mulțimea pe lîngă tarabele pieții, mi-am socotit din nou, temeinic, avutul. Într-o despărțitură cusută pe partea interioară a vestei țineam de obicei pașaportul și biletele de drum. Am constatat că erau la locul lor, dar mă tem că de aici înainte, ele nu mai au nici o valoare pentru mine. În buzunarul sacoului, unde obișnuiam să pun bancnotele mai mărunte, am descoperit una din cincizeci de coroane, împăturită în patru, și alta de douăzeci. Mărunțișul din buzunarul pantalonului însuma vreo zece coroane. Asta era aproape totul, în afară de o batistă, briceagul și cheile de la cele două locuințe, de acum complet inaccesibile mie.

Lipsea portofelul meu subțire, cafeniu-deschis. În el se aflau numai zece bancnote, însă de cîte cinci sute de coroane, ceea ce reprezenta o sumă frumușică. Primul gînd care mi-a trecut prin minte a fost că l-am pierdut în tufișul din Feledpark. Exclus. Cercetasem locul cu atenție, iar culoarea portofelului îți sărea în ochi, dacă ar fi căzut pe undeva. Cea de-a doua și ultima ipoteză era că Seymoor mi-a șterpelit banii din buzunar, cînd m-am dus la bucătărie după cană și pahare. „Încă o mică greșeală din partea dumneavoastră, Michael !" mi-ar spune el, acum.

Într-adevăr. Lăsasem foarte liniștit haina pe scaun, mai întîi fiindcă știam că n-am nimic deosebit în buzunare, și în al doilea rînd deoarece — cu toate rezervele mele față de Seymoor — niciodată nu l-aș fi bănuit pungaș de buzunare. Iar el mi-a șterpelit banii.

Bineînțeles că nu banii în sine l-au interesat, ci portofelul, în speranța că ar conține ceva deosebit, cel puțin pașaportul meu. Și-n acest fel, toată averea mea însuma acum optzeci de coroane, plus un pașaport pe care nu puteam să-l prezint nicăieri și cîteva bilete de călătorie inutilizabile. Ultima mea șansă, deși foarte problematică, era

de a lua după-amiază avionul, iar seara să ajung la Budapesta.

Budapesta ! Un oraș frumos, unde poți petrece destul de bine după ce ai îndeplinit o misiune dificilă. Și ceea ce-i mai important — un oraș fără Seymoor.

În vreme ce mă amestecam prin mulțime și căscam ochii distrat la cărucioarele cu prafuri pentru spălat, ustensile de bucătărie și porțelan ieftin, mi-am acordat un scurt răgaz în urma tensiunii, gîndindu-mă la Budapesta. La urma urmei, s-ar putea ca americanul să fi încercat cu mine un bluf. A vrut să mă sperie într-atît, încît să cedez. Iar după aceea, ce folos ar avea să-și îndeplinească amenințările ? Wiliams poate fi orice, inclusiv hoț de buzunare, dar nu este prost și înțelege perfect că există lucruri care nu pot fi atinse nici prin învinuiri de omucidere, nici cu narcotice paralizatoare de voință.

După ce am parcurs de trei ori în lung și-n lat marea piață și după ce am stat într-o cafenea ca să-mi mai odihnesc picioarele, am pornit în direcția celui mai apropiat chioșc de ziare, deoarece, pentru moment el reprezintă singura mea sursă de informare. E trecut de douăsprezece și ziarele de prînz trebuie să fi fost puse în vînzare.

Pe chioșc, într-adevăr, sînt atîrnate ultimele ediții ale ziarelor „B T" și „Extrabladet" și nu-i nevoie să caut mult ca să pricep că, de ce mi-a fost frică mai mult, n-am scăpat.

Pe primele pagini ale ambelor numere se lăfăie fotografia mea, lîngă cea a lui Todorov — ucigașul și victima. Textul de sub ele este foarte scurt, întrucît amănuntele sînt date în paginile interioare, dar am trecut mai departe, fiindcă momentan nu era recomandabil să cumpăr ziare. Adio, Budapesta.

M-am îndreptat spre prăvălioarele cu haine de lucru pe care le observasem mai înainte. Alegerea mea căzu asupra unui combinezon de doc albastru-cenușiu, decorat cu cifra 50 scrisă neîndemînatic, însă suficient de elocventă. Nu mă îndoiesc că la o tocmeală mai energică, bătrînelul scund ar mai fi lăsat din preț. Însă tocmelile prezintă același dezavantaj ca și bancnotele mari : se țin minte.

De aceea, am scos cele cincizeci de coroane ale mele și mi-am luat combinezonul înfășurat într-o hîrtie cafenie.

Am spus adio însuflețitei activități comerciale și m-am cufundat în labirintul de străduțe de lîngă Nyörebrogade. Era trecut de ora două, cînd, în cele din urmă, am nimerit în afara orașului. M-am abătut de pe șosea spre un loc plin de gropi și tufișuri. Dincolo de desiș se vedeau apele galbene și noroioase ale unui canal. În jur, nici o ființă vie.

M-am ascuns printre tufele de la marginea apei, am dezlegat pachetul și am încercat să-i dau vestmîntului abia cumpărat o înfățișare ceva mai purtată și mai mototolită. Apoi mi-am scos pantalonii și sacoul și am îmbrăcat combinezonul. Am găsit un bolovan, potrivit ca mărime, l-am înfășurat cît mai bine cu costumul, legîndu-l zdravăn, cu cravata și cu sfoara de la pachet, apoi, apropiindu-mă de mal, am aruncat ciudata legătură în apele murdare ale canalului.

Aș fi putut să mă întind într-o tufă și să încerc să mai dorm, însă fiorul deșertăciunii nu-mi dădea pace. Să știu că am ajuns să apar în ziare și să nu citesc articolul pe care mi l-au consacrat, era peste puterile mele. Am ieșit din nou pe cărarea îngustă și am pornit în direcție inversă.

Cincisprezece minute mai tîrziu am ajuns la stația finală a autobuzului, la marginea celei mai apropiate suburbii. Aici se găseau o brutărie, o băcănie, o dugheană cu crenvurști calzi și, ce era mai important, un chioșc de ziare. Am luat ultimul număr din „Extrabladet", dînd vînzătoarei o monedă mărunță pe care o luă, fără să mă privească. Chiar dacă s-ar fi uitat la mine, tot n-ar fi putut recunoaște în acest om nebărbierit, în haine de doc, pe sociologul ucigaș, senzația zilei.

Mirosul crenvurștilor calzi și al sandvișurilor din dugheana alăturată m-a făcut să înțeleg că un om nu poate trăi doar cu hrană spirituală. Crenvurștii erau mai apetisanți, dar sandvișurile cu salam — mai mari și mai ieftine. Am cumpărat trei, împachetate în inevitabila hîrtie cafenie, și am pornit din nou pe șosea.

De această dată am depășit tufișul de lîngă canal, gîndindu-mă că locul se găsea foarte aproape de șoseaua

aglomerată. Am continuat să merg pe terenul presărat cu gropi, de unde, probabil, odinioară se scosese nisip. După un kilometru mai încolo, am dat peste o baracă veche, sau mai exact de rămășițele unei astfel de construcții, ce abia se mai sprijinea pe stîlpii putrezi. Totuși, din punct de vedere strategic, prezenta avantaje incontestabile. Era sprijinită cu spatele de malul canalului, iar din față se putea observa toată împrejurimea. Acest fapt îmi oferea posibilitatea ca să pot semnala de departe apariția oricui i-ar fi trecut prin minte ideea să inspecteze baraca. Totodată, scîndurile lipsă din perete îmi permiteau ca în două secunde să ies la canal și să mă adăpostesc într-un tufiș. Și pentru că momentan locul era pustiu, iar eu n-aveam nici o treabă urgentă, m-am întins pe crengile de salcie de lîngă baracă și am desfăcut ziarul.

De bună seamă ar fi fost mult mai indicat să nu încep cu hrana spirituală, ci cu sandvișurile, fiindcă lectura informațiilor mi-a trăiat numaidecît apetitul. „Lectura", în cazul de față era impropriu spus, deoarece nu știu daneza. Totuși, cîțiva termeni cunoscuți, întîlniți în reportaj, sînt suficienți ca să-mi dezvăluie conținutul lui. „Crimă", „gară", „Mauser", „port", „Volvo", în plus patru și binecunoscute nume proprii — două ale străzilor unde se aflau mansardele închiriate de mine, unul al lui Todorov și celălalt, normal, al ucigașului.

Aseară, după ce oferisem patul meu prea respectatului Wiliams Seymoor, m-am urcat în „Volvo" cu intenția de a mă găsi cît mai departe de locul dramei. Din anumite considerațiuni m-am îndreptat spre port, unde am abandonat mașina în spatele unor docuri pentru cargouri. Oricum, trebuia părăsită. Descoperirea ei în acel loc ar fi putut sugera urmăritorilor bănuiala că am fugit din oraș cu vreo corabie.

Probabil că acest moment din povestea mea era descris în pasajul în care se întîlneau cuvintele „port" și „Volvo". În ceea ce privește restul coloanelor, ele vor fi redat în mod evident, într-o formă sau alta, versiunea elaborată de americani despre lichidarea lui Todorov de către Koev.

Două aspecte meritau o atenție mai deosebită în cazul de față. Primul : Seymoor a și trecut la punerea în practică a uneia dintre amenințările sale. Faptul acesta îmi dădea temei să cred că nu va sta pe gînduri să le execute și pe celelalte. Al doilea : rapiditatea cu care senzaționala și falsa știre a apărut în presă, demonstra că echipa a mobilizat toate mijloacele necesare cu maximă energie, în vederea împiedicării mele de a părăsi țara.

După o anumită meditație, am ajuns la concluzia liniștitoare că „tot răul e spre bine". Această idee mi-a redat în parte apetitul și m-a ajutat să-i vin de hac primului sandviș. Publicarea știrii în presă îi va permite Centralei să afle chiar de azi situația în care mă aflu și să ia măsurile cuvenite. În consecință, marțea viitoare, omul cu sacoșa de voiaj din fața lui „Tivoli" îmi va înmîna salvarea sub forma unui pașaport fals, ori a vreunui canal, pentru a mă fofila fără primejdie din Danemarca. Totul este să rezist în libertate pînă marțea următoare. Condiția principală ca să rezolv favorabil această problemă era să mă arăt cît mai rar prin oraș. Copenhaga este într-adevăr o mare capitală, cu o populație de aproximativ un milion și jumătate, dar și cu o numeroasă poliție, fără a mai vorbi de oamenii lui Seymoor.

Judecînd după poza apărută în ziar care îmi este complet necunoscută, înseamnă că am fost fotografiat nu o dată, în secret, în cursul ultimelor zile și că serviciile însărcinate cu căutarea mea dispun, de bună seamă, de un bogat material vizual pentru studierea particularităților figurii mele, a staturii, a mersului și a fizionomiei. În plus, ele știu perfect, că cea dintîi acțiune a unuia în situația mea este de a se deghiza, așa că un combinezon de doc cu greu i-ar putea zădărnici identificarea.

Bineînțeles, faptul că un străin l-a lichidat pe un altul s-ar putea să fie binevenit pentru ziariști, în lipsa unor noutăți mai importante, însă poliția daneză se va sinchisi prea puțin. Totuși, măcar primele zile, gările, aeroporturile, cheiurile portului vor fi, pe bună dreptate, supravegheate cu grijă, iar în cartierele din centura capitalei, inclusiv în suburbii, autoritățile locale vor efectua cuvenitele investigații. Apoi și criminalul Koev va cădea

în uitare ca atîția alții. Dar mai înainte de toate este bine să evit mișcările inutile.

În timp ce mă gîndeam la toate astea, întins în tufișul pitic, m-a cuprins regretul că n-am folosit plimbarea pînă la stația de autobuz ca să mă aprovizionez cu mai multe rezerve, care să-mi asigure o ședere mai îndelungată în baracă.

În sfîrșit, bine că mai aveam încă două sandvișuri. Ele îmi vor fi suficiente pentru a rămîne aici pînă mîine seară. Apoi vom vedea.

Toată ziua următoare am petrecut-o în meditații, moțăind, sub tropotul monoton al ploii și al narcozei somnolente a umezelii. Soarele cald — această anomalie a peisajului local — a cedat locul, în cele din urmă, unor manifestări atmosferice mai obișnuite, dar nu prea plăcute. Vîntul, eliberat de orice îngrădiri naturale și artificiale, mîna pe cer nori negri ca funinginea și măturа cîmpia întunecată de umezeală, în timp ce ploaia biciuia noroaiele de prin mărăcinișul zburlit și apele galbene, clocotitoare ale canalului. Referindu-mă în special la ploaie, s-ar putea adăuga că își dobîndise un larg cîmp de activitate și în modestul meu refugiu. Curgea prin nenumăratele spărturi ale acoperișului, iar vîntul sufla printre despicăturile pereților și, în general, aceste două stihii se întîlneau fără ceremonie și se salutau pe spinarea mea.

Cu ajutorul unei tinichele ruginite și a două scînduri putrezite, am reușit să-mi asigur un loc mai uscat într-unul din colțurile barăcii. Ceva mai multe dificultăți îmi crea frigul. Fiindcă nu ascultam radioul, nu știam cu cîte grade a scăzut temperatura, dar dacă ar fi fost să judec după cum tremuram ajunsesem cu mult sub zero. Evitam să mă gîndesc la puloverul călduros, uitat în geamantan, pentru că, numai amintirea lui mă făcea să tremur și mai tare. În locul lui, atenția mi s-a îndreptat spre numărul din „Extrabladet". Mi-am făcut curaj, am dezbrăcat combinezonul de doc și m-am înfășurat metodic cu nenumăratele foi ale ziarului. Apoi am îmbrăcat din nou combinezonul și după cîteva minute am constatat cu satisfacție că prin corp începe să-mi curgă o căldură plăcută. Procedeul cu ziarul îl învățasem de

la Liubo Anghelov cu mulți ani în urmă, în cursul unei nopți reci de toamnă în munții Pirin, cînd picioarele îmi degeraseră tot călcînd prin torentul înghețat.

Am mîncat penultimul sandviș. Franzeluța uscată împreună cu căldura primită de la „Extrabladet" au acționat magic asupra organismului meu, încît, în ciuda ploii și a vîntului, m-am scufundat într-o toropeală plăcută. Am moțăit liniștit pînă-n clipa cînd mă pomenii în fața cabinetului generalului.

Cine știe de ce, ușa cabinetului era întredeschisă. Probabil secretara a uitat s-o închidă. Oricum, ea a rămas așa și eu îl auzeam pe șef discutînd cu Borislov.

— Trebuia să te trimitem pe tine la Copenhaga, nu pe Boev. Acesta avea socoteli vechi cu Todorov și a profitat de ocazie ca să și le lichideze.

— În ce mod ? întrebă Borislav, întrucît, după cum mi se pare, nu era la curent.

— În cel mai simplu... l-a lămurit generalul.

— Eh, a lichidat un mizerabil ! încercă să mă justifice Borislav.

— Mizerabil sau nu, totuși un lucrător operativ n-are dreptul să săvîrșească acțiuni abuzive, observă sec generalul. În asemenea cazuri, totul se plătește ; nici cu Boev n-o să se facă excepție.

— Dar noi trebuie să-l salvăm ! exclamă prietenul meu, uitînd tonul de serviciu.

— Vom face ce vom putea, rosti generalul. O să încercăm... Nu sînt atotputernic.

În clipa asta ies amîndoi din cabinet.

— Ah, pe cine văd ? murmură șeful, fără să se prea mire, după ce mă observă.

Apoi începu cu glas dojenitor :

— Boev, Boev...

— Nu l-am ucis eu pe Todorov ! m-am grăbit să obiectez.

— Nu-i vorba de el, ci despre altceva. Buturuga mică răstoarnă carul mare, Boev !

— Dacă n-ar fi adulmecat sacoșa de la gară, ar fi pus corpurile delicte în camera de la hotel, în mansardă, sau oriunde în altă parte — voiam eu să spun, dar îmi dădeam

seama cu surprindere că îmi pierdusem glasul şi nu mai puteam rosti nici un cuvînt.

„Am să-i explic chiar şi mutește, gîndeam eu. Generalul are spirit de observaţie şi va înţelege ce vreau să spun după mişcarea buzelor".

El, însă, nu acordă nici o atenţie chinuitoarelor mele mişcări din buze şi mă întrebă din nou, cu reproş :

— Şi de ce ţi-ai dezbrăcat sacoul ? Ţi-a fost cald, nu-i aşa ? Da, zăpuşeala este într-adevăr neplăcută, numai că există lucruri şi mai rele decît ea.

„N-am presupus că Seymoor este şi hoţ de buzunare", am încercat eu să spun, dar nici de această dată n-am reuşit să scot vreun sunet.

— Buturuga mică, Boev, buturuga mică... repetă nemulţumit şeful.

Apoi adăugă îngîndurat :

— Să vedem acum în ce mod te vom salva.

— Dar eu sînt aici ! ţipai cu toată puterea, dar din gîtlej nu-mi ieşi decît un fel de horcăit neinteligibil. Problema constă doar în legalizarea sosirii mele !

— Da, însă cum vom proceda ? obiectă generalul, ghicind în cele din urmă cuvintele mele. Dumneata ai devenit cetăţean danez !

Ultima frază mi-a provocat o asemenea tresărire, încît m-am trezit, am deschis ochii, privind un timp fără rost scîndurile negre şi putrede de deasupra capului meu. Afară, ploaia şiroia cu zgomot egal, iar vîntul, aici şuiera prin crăpături, aici amuţea, de parcă şi-ar fi tras sufletul.

Gîndul că nu sînt nici un fel de cetăţean danez îmi limpezeşte parţial capul, dar nu poate izgoni de acolo un altul, care mă chinuie de două zile. N-ar fi de mirare dacă Centrala ar da crezare versiunii că l-am lichidat pe Todorov. Generalul cunoştea care erau raporturile dintre noi, după cum la fel de cunoscute îi erau şi două-trei acţiuni arbitrare ale mele din trecut, legate de un concurs nefericit de împrejurări. Aşa că, n-o să li se pară deosebit faptul că am hotărît să-mi lichidez socotelile cu Todorov. Asta, bineînţeles, n-o să-i facă să şovăie în acţiunea legată de salvarea mea, totuşi este neplăcut să fii bănuit de

o crimă pe care n-ai săvîrșit-o. L-am cunoscut pe Todorov prin Margarita, iar dînsa...

Am mijit ochii, să-mi amintesc, parcă, mai clar ziua în care am văzut-o pentru prima dată. Era într-o zi de toamnă ploioasă și noroioasă ca cea de astăzi, iar eu mă abătusem pe la Direcția Miliției Capitalei ca să mă întîlnesc cu un fost coleg. Cînd am intrat în anticamera colegului, secretara nu era acolo. M-am așezat s-o aștept și înainte de a lua una din revistele vechi de pe măsuță, m-am uitat spre fata care stătea în picioare, lîngă fereastră, chemată aici pentru vreo cercetare.

Tînăra era întoarsă spre geam și nu-i puteam vedea fața, așa că am întins din nou mîna după revistă, pentru că o revistă veche este totuși mai interesantă decît un spate de femeie îmbrăcată într-un trenci. În clipa aceea am observat că umerii fetei tresăltau ușor. M-am ridicat și m-am apropiat de fereastră.

— De ce plîngeți ? Ce s-a întîmplat ?

La acest gest de atenție, în loc de răspuns, tînăra începu să hohotească. Am tăcut și mi-am aprins o țigară, așteptînd să-i treacă plînsul. Fața necunoscutei era destul de îmbufnată, în măsura în care am putut observa printre mișcările batistei cu care-și ștergea lacrimile. Năsucul i se înroșise, iar ochii nu i se vedeau sub pleoapele ude.

Vreau să spun că dacă i-am acordat atenție, n-a fost nicidecum din pricina frumuseții, greu de sesizat în acel moment. Pe figura ei se citea ceva chinuit, copilăresc, neajutorat și fata, cu toată înălțimea ei, îmi amintea, cine știe de ce, de o fetiță care plînge fiindcă au bătut-o, sau au alungat-o de la școală.

Criza începuse să se potolească, iar eu așteptam să aud în pauzele dintre suspine o poveste sfîșietoare, cînd din cabinetul șefului a ieșit secretara. Cum mă zări, strigă :

— A, tovarășul Boev ! Directorul tocmai întreba de dumneavoastră. Poftiți !

Am intrat și după invariabilele : „Unde ai dispărut, măi Boev ?“ și „Ce mai e nou ?“, mi-am manifestat curiozitatea :

— Cine este fecioara plîngătoare de afară ?

— „Fecioară“ ? își încruntă sprîncenele prietenul meu. Este fecioară, cum sînt eu Moș Gerilă.

— Eh, măcar odată poți deveni și tu Moș Gerilă. N-o strînge prea tare în chingi.

— Dar tu de ce nu-ți vezi de treburile tale și te vîri unde nu-ți fierbe oala ? îmi spuse directorul cu o severitate prefăcută.

Apoi apăsă pe sonerie și îi ceru secretarei care intrase :

— Să vie cetățeana.

Iar către mine adăugă :

— Acum ai să vezi ce fel de fecioară este.

Fata intră și pe fața ei răvășită se puteau citi două treimi de spaimă și o treime de speranță. Spaima se datora directorului, iar speranța — prezenței mele.

— Margarita Deneva..., pronunță prietenul meu cu un glas sec și oficial, și pentru întîia oară am auzit acest nume.

— Da, șopti cu o voce surdă, asemănătoare aceleia din coșmarurile mele.

— În ciuda prevenirilor mele, ați făcut depozițiile scrise nu ca să ne explicați faptele, ci ca să le ascundeți.

Necunoscuta tăcea, cu ochii plecați.

— A făcut economie de fapte, mă lămuri directorul.

— I-o fi fost rușine, mi-am permis să intervin.

Și întorcîndu-mă spre „cetățeană" i-am zis pe cît posibil mai dulce :

— Vedeți Margarita, tovarășul director a auzit atîtea lucruri, încît n-o să-l uluiți prin dezvăluirile dumneavoastră. Mai mult, mărturisirile pe care o să le faceți, le cunoaște în prealabil. Asta-i în primul rînd. În al doilea rînd, noi nu chemăm oamenii aici ca să-i vîrîm în încurcături, ci ca să-i scăpăm din cele în care au intrat ei singuri. Numai că pentru a vă ajuta, trebuie să ne dați și dumneavoastră concursul. Și cel mai bine ar fi să ne povestiți totul.

— Stați jos și dați-i drumul. Și vă rog, fără minciuni ! îi spuse directorul, oarecum nemulțumit de tonul meu exagerat de binevoitor.

Tînăra se așează pe scaun, de cealaltă parte a biroului, rosti o jumătate de frază și izbucni în plîns. Izbuti să se stăpînească și după o scurtă pauză reluă fraza de unde rămăsese.

Povestea pe care o auzeam nu era nici exagerat de groaznică, nici foarte nevinovată. Una destul de banală în linii generale, ca să fie redată în amănunte. Era vorba despre legăturile unor fete cu străinii. Episoade de prin localuri și locuințe, legate de petreceri și cadouri mărunte.

Margarita nu s-a numărat printre fetele acelea, dar cunoscînd-o pe una din ele, nimerise de două ori în companie internațională și petrecuse pînă noaptea tîrziu la nu știu ce adresă.

— Am fost numai de două ori, afirmă „cetățeana".

— Fiindcă pe cea de-a treia reuniune am făcut-o noi să eșueze ! precizează directorul.

— N-a fost nimic altceva decît muzică și dans...

— Știm noi cum se termină aceste dansuri, remarcă șeful încruntat.

Constrînsă de replicile active și inevitabile, tînăra recunoscu treptat toate amănuntele respective, inclusiv flirtul cu unul dintre străini și primirea, de la aceeași persoană, a unei sticle de „Lancôme".

— Nu-s frumoase treburile astea, am murmurat eu cînd povestea s-a sfîrșit. Bine că nu v-ați înfundat mai serios.

Și sesizînd privirea aspră a directorului, am încercat imediat să repar gafa mea pedagogică.

— Deși, așa cum au început...

— Așa da, începutul este totdeauna mai nevinovat decît sfîrșitul ! mă întrerupse prietenul. Numai că, dacă nu ții seama de asta, finalul devine inevitabil.

— N-o să ajungem pînă acolo ! am declarat eu cu optimism. Nu-i așa, Margarita ?

— Da, răspunse fata abia auzit, fără să ridice ochii.

Directorul o expedie, iar noi am trecut la altă discuție.

O jumătate de oră mai tîrziu am ieșit de la Direcție. Margarita mă aștepta în picioare sub streașină, ca să n-o ude ploaia.

— Vreau să vă mulțumesc, începu dînsa, venind lîngă mine.

— Nu-mi mulțumiți, ci vedeți-vă de treabă ! i-am spus eu pe un ton mai sec decît era necesar, continuînd să pășesc pe trotuarul umed. În primul rînd, puneți-vă

la punct situația de la Universitate. Al doilea, încetați să vă gîndiți la căsătoria cu un străin, iar dacă vreți să mă ascultați, și la căsătoria cu un bulgar. Unele fete, în timp ce caută să se mărite, se-ncurcă în fel și fel de legături, încît uită cu totul ce anume au pornit să caute. De măritiș, fie că-l cauți, sau nu, tot nu scapi.

— Am și luat aceste hotărîri, rosti Margarita cu o jumătate de voce. De astăzi am să reîncep să învăț și n-am să mă mai gîndesc la nimic altceva...

— Minunat ! am aprobat. Vedeți numai ca bunele intenții să nu vi se răcească.

— Cînd voi ajunge acolo, am să-mi amintesc de dumneavoastră.

— De ce de mine ? Gîndiți-vă la dumneavoastră și la ceea ce vă așteaptă în viață.

— Un om execută treburile dificile mai ușor cînd... cînd le face pentru altul... răspunse într-un fel jenat, fata. Eu n-am rude apropiate... Deși nu-mi sînteți apropiat în nici un fel... dar pentru că n-am pe nimeni, îmi voi aminti de dumneavoastră... și de bunătatea de care ați dat dovadă, în general...

Puțin a lipsit să nu înceapă a plînge din nou. Și poate, drept recunoștință că n-a început să se smiorcăie, am făcut ceva la care nici nu mă gîndisem : am invitat-o să prînzim împreună și așa începu prietenia noastră.

În realitate, Margarita s-a dovedit a fi o ființă tenace și chiar la prima sesiune și-a luat toate restanțele, nemaiavînd nici un interes pentru chefuri și aventuri nocturne, fiind pe deplin mulțumită să-și limiteze plăcerile tinereții la un banal cinema sau la plimbări. Cînd am cunoscut-o mai bine, alunecarea ei în compania străinilor mi s-a părut ca un incident cu totul întîmplător, ale cărui explicații trebuiau căutate, desigur, în ispita pentru o mică variație sau pentru o eventuală căsătorie. Pentru că, deși era o fire severă cu ea însăși și studia filologia franceză, Margarita făcea parte din acea categorie de femei care, chiar dacă ar fi urmat fizica atomică, tot ar fi pus măritișul pe primul plan.

Bineînțeles că eu la început nu mă gîndeam să mă însor, însă pe urmă, s-a întîmplat să-mi schimb inten-

țiile și poate că, realmente, m-aș fi căsătorit, dacă, între timp, fata nu și le-ar fi schimbat pe ale ei. Într-un fel, s-a întîmplat ca în vechea poveste cu acela care a șovăit îndelung dacă să comande varză cu carne de porc, și cînd în cele din urmă s-a hotărît, mîncarea se isprăvise.

Toată săptămîna a plouat aproape fără încetare, cînd mai tare, cînd mai încet, iar vîntul șuiera peste întinderile îmbibate de umezeală — lucru, pe cît de neplăcut, pe atît de folositor. Pe o asemenea vreme, nimeni nu se va rătăci prin coclaurile astea noroioase, printre gropile pe unde stătea pitită baraca mea putrezită. În ultimele patru zile, mă hotărîsem ca doar de două ori, în mod cu totul și cu totul excepțional, să mă apropii de linia de centură, ca să-mi cumpăr pîine și puțin salam. În ambele ocazii nu m-am putut abține să nu iau și ziare. Prima oară am văzut că știrile despre mine se topiseră, pînă au ajuns o informație mărunță de vreo zece rînduri, rătăcită în mijlocul cronicii despre crimă, din pagina a cincea. A doua oară nu am mai găsit nici un cuvîntel în legătură cu căutarea și prinderea ucigașului. Evident, lucrurile își urmau cursul lor normal. Gloria mea de criminal pălise și era pe cale să se stingă definitiv. Numai dacă, în cazul de față, tăcerea nu era decît o speranță înșelătoare.

Și iată că, în cele din urmă, s-a făcut din nou marți. În timp ce mîncam ultima bucată de pîine și ultima felie de salam de calitate infericară, meditam cu atenție cum să mă apropii, pe cît posibil fără pericol, de intrarea lui „Tivoli", la ora stabilită. M-am decis să renunț la călătoria cu autobuzul, comodă de altfel, dar neconvenabilă, fiindcă el circulă pe cele mai mari artere ale orașului și oprește de foarte multe ori. Era mai bine să parcurg cei cîțiva kilometri pe jos, alegînd străzile mărginașe. Voi porni abia la ora cinci, ca să nu fiu nevoit să aștept în oraș și să mă vîntur prin centru mai mult decît este nevoie.

Combinezonul meu căpătase înfățișarea unui vestmînt uzat de îndelungată purtare, fără eforturi deosebite. Barba îmi crescuse, foamea, nădăjduiesc, își adusese, de asemenea, prinosul ei la schimbarea înfățișării mele. Dacă nu mi se va întîmpla ceva neprevăzut, voi avea toate șan-

selc să trec drept unul dintre numeroşii emigranţi, italieni sau iugoslavi, ce salahoresc în acest oraş, în care populaţia autohtonă urăşte munca grea.

Puţin înainte de ora cinci mi-am dezbrăcat combinezonul, eliberîndu-mă din compresele calorice din hîrtie de ziar, apoi l-am îmbrăcat din nou, cu speranţa că mersul pe jos mă va încălzi, şi am pornit-o prin ploaie, pe şosea. Două ore mai tîrziu am ajuns în Westerbrogade. Era ceasul cînd, de bine sau de rău, strada se arăta foarte însufleţită. Circulam în ritmul mulţimii, străduindu-mă să mă menţin cît mai aproape de pereţii clădirilor şi ferindu-mi faţa de strălucirea reclamelor de neon, aprinse de curînd. După o săptămînă de singurătate în baracă, în mijlocul gropilor din afara oraşului, aveam senzaţia că am căzut pe neaşteptate într-o lume ireală. O lume în care nu s-a întîmplat nimic, după ce atîtea lucruri se petrecuseră cu mine, o lume în afara timpului şi a spaţiului, unde automobilele luxoase zburau şi se încrucişau la fel, femeile tot aşa îşi legănau trupurile, înfăşurate în ambalaj elegant, iar magazinele îi ispiteau pe trecători cu exploziile multicolore şi tăcute ale neoanelor.

„Marţi, zi nefastă ? mă gîndeam distrat, strecurîndu-mă pe lîngă pereţi. Cine a mai scos-o şi pe asta ? Pentru dumneata, rea, iar pentru mine — bună. Poate chiar cea mai bună."

Numărul şapte, la fel, trece drept un număr fatal, dar eu contest, întrucît la această oră începe să se întunece şi obscuritatea constituie pentru mine singurul camuflaj în mijlocul acestei străzi însufleţite. Era exact ora şapte, cînd am ajuns la intrarea lui „Tivoli" şi m-am uitat în fugă spre locul unde trebuia să se găsească omul cu caschetă şi sacoşă de aviaţie. Dar el nu se afla acolo, nici primprejur.

„Probabil, o fi întîrziat, mi-am zis, trecînd mai departe spre piaţa oraşului. Întîmplări neprevăzute survin chiar şi celor ce îndeplinesc rolul de cutie poştală."

Apropiindu-mă de cafeneaua unde am stat ultima oară cu americanul, am făcut calea-ntoarsă. Am ajuns din nou la intrarea lui „Tivoli", însă nici acum omul meu nu se zărea nicăieri.

S-a făcut șapte și zece minute. Ar fi fost o prostie să mai aștept, deoarece cutia poștală ori se află aici la ora șapte, ori nu mai vine deloc. Și totuși, pentru orice eventualitate am mai făcut încă două tururi, înainte de a mă hotărî să părăsesc bulevardul și să pornesc din nou pe străzile lăturalnice, slab luminate, înapoi, spre baraca putredă și singuratică, acolo, departe, în întunecatele pustietăți din afara orașului.

„Ce-aș putea face ? mi-am zis ca să mă liniștesc. Am trecut eu prin situații și mai grele. Astea sînt riscurile meseriei."

Dar în aceeași clipă, îmi răsună în urechi un glas cunoscut, puțin răgușit :

„Dumneavoastră nu mai sînteți cotat ca profesionist, Michael ; pentru ai voștri sînteți un trădător. Vă găsiți în afara profesiei și nu mai aveți pe cine conta nici aici, nici dincolo".

Deși de regulă sînt neîncrezător, am așteptat această marți cu atîta speranță, încît nici nu m-am gîndit ce voi face pe viitor, în cazul că ea se va dovedi a fi într-adevăr o zi nefastă. Gîndul în legătură cu „de acum înainte" mi-a venit abia cînd m-am oprit pe o stradă oarecare de cartier, ca să cumpăr ceva de mîncare. Pînă-n clipa aceea n-am dat o deosebită atenție faptului că în buzunar mi-au rămas numai patru coroane, fiindcă socotisem că după ziua de marți nu aș mai fi avut nevoie de nici un ban. Am cumpărat două pîinișoare a cîte o coroană și jumătate fiecare și rezervele mele financiare se micșoraseră la cîțiva bănuți de bronz, ce nu-mi ajungeau pentru nimic.

Ieșind din prăvălie, primul meu impuls a fost să rup puțin din pîine, întrucît toată ziua nu mîncasem nimic, dacă nu punem la socoteală dejunul sărac. Dar depășisem faza depresivă inițială și rațiunea și-a intrat în drepturile ei. „Mîncarea nu este prevăzută pentru ziua de azi ! i-am comunicat sec acelei ființe ușuratice și refractare pe care toți o purtăm în sinea noastră. Hrana trebuie să ne ajungă pentru cel puțin două zile, așa că începem să mîncăm din ea mîine."

„Ce dacă ne ajunge două zile ? ripostă ființa capricioasă din mine. Ce-o să faci în celelalte cinci zile, pînă

marți seara ? Și-n general, ce te face să crezi că seara de marți va fi diferită de cea de astăzi ?"

Evident, aceasta era problema crucială, nu aceea a hranei. Un om poate rezista cîteva zile și fără mîncare, dar ce-l așteaptă în continuare ?

Cînd am ajuns lîngă bîrlogul meu, se făcuse ora nouă, oră la care oamenii, după ce au cinat, se așază în fața televizoarelor, ca să se delecteze, în mijlocul confortului casnic, urmărind o dramă sîngeroasă în variantă cowboy, sau polițistă. Întunericul din baracă, tropotul surd al ploii și lamentațiile vîntului îmi păreau acum chinuitoare și aproape insuportabile, datorită dezamăgirii care mă cuprinsese. Dar, la naiba cu depresiunea sufletească, fiindcă situația nu-mi permitea un asemenea lux ! Am dezbrăcat combinezonul și m-am înfășurat din nou cu ziarele mototolite, ascunse sub o scîndură. Apoi m-am îmbrăcat și m-am ghemuit într-un colț. În depărtare, prin deschizătura căscată a barăcii, se zăreau la intervale neregulate farurile mașinilor de pe șosea. Iată televiziunea mea. Știam că lumea din jur exista, dincolo de singurătatea acestui loc pustiu.

Mă aflam așadar, în preajma unei așteptări de o săptămînă... Și ce-i cu asta ? Cînd zic : „o săptămînă întreagă" — asta înseamnă mult. Dar spunînd : „numai o săptămînă" — sună puțin. Orice om poate suporta o săptămînă. Între timp lucrurile se vor lămuri într-un fel și, de bună seamă, se vor îndrepta.

Dacă aceluia cu cașchetă i s-a întîmplat ceva astăzi, va apare data viitoare. Poate că, dintr-o cauză sau alta, a fost schimbat și atunci va veni înlocuitorul său. Ori ai noștri așteaptă să se potolească evenimentele și pînă atunci totul va intra în normal. Dar dacă au luat de bună minciuna... Oricum, tot vor controla... Nu se poate să nu verifice, iar această operație nu va dura la nesfîrșit...

Să fi înghițit minciuna ? Dar care ? Aceea că l-am ucis pe Todorov ? Sau că am devenit trădător ?

Miercurea și joia au trecut oricum, cu puțină pîine și cu un noian de gînduri. Gînduri cu totul inutile, legate de evenimente ireversibile. Totuși, eu continuam să le

prilocesc prin capul meu, pentru că nu aveam alt mijloc de a-mi omorî timpul. Şi, în acest fel, aveam senzaţia că m-am prezentat la raport în faţa generalului, că mă aflam din nou printre ai mei, fie numai în gînd, chiar şi pentru a fi dojenit. Să fii mustrat de ai tăi este de preferat decît să fii departe de ei, singur, azvîrlit într-o baracă putredă, la marginea lumii.

De aceea, îmi închipuiam că nu mă găsesc în baracă, ci în cabinetul generalului şi că acolo, în afara lui, mai erau fostul meu şef, un oponent de temut dar un bun aliat, şi prietenul Borislav.

Chiar şi fostul şef îmi era pricten, numai că mă condamna pentru nişte cunoscute procedee de-ale mele, pe care îi plăcea să le califice ca o „înclinare spre aventură". În ceea ce-l priveşte pe Borislav, s-a dovedit în mod constant aliatul meu, fiindcă şi el însuşi, în practică, nu este străin de asemenea metode. Şi aşa, stăteam toţi trei în fotoliile de un verde închis, pe lîngă ficusul de aceeaşi culoare, în timp ce generalul ne scruta de la birou, după obiceiul său de a acorda fiecăruia posibilitatea să-şi spună părerea. Întrucît acţiunea se desfăşura în întregime în mintea mea, iar regia îmi aparţinea exclusiv, nu numai că mi-am permis să vorbesc primul, dar m-am şi prevalat de avantajul de a explica totul mai amănunţit decît era necesar. După care, de voie, de nevoie, a trebuit să-i dau cuvîntul fostului meu şef.

— Raportul lui Boev a fost cît se poate de complet, dar cam sărac în ceea ce priveşte analiza şi concluziile. N-am simţit nicăieri să-şi fi pus întrebarea : „Unde am greşit ?" Odată ce-ai intrat la apă, înseamnă că ai făcut o greşeală şi este total deplasat să dai vina pe condiţiile obiective, oricît de nefavorabile ar fi fost ele...

Introducerea era suficient de elocventă ca să ghicesc următoarea pledoarie, dar fostul meu şef are obiceiul să-şi consolideze bine poziţia, înainte de a trece la atac. De aceea observă :

— În fond, eu n-am înţeles care este exact părerea tovarăşului Boev cu privire la adevăratele imbolduri ale persoanelor care operau împotriva sa şi, în general, gradul elementului personal în considerentele şi acţiu-

nile lor. Aşa că, dacă binevoieşte, să revină puţin la această problemă.

— Întrebarea este destul de complexă, zisei, iar eu nu sînt încă în măsura de a da un răspuns precis. Cîteşitrei mă induceau în eroare şi mă împleteau nu numai cu minciunile, ci şi cu adevărurile lor, cu propriile lor destine, cu ostilităţile reciproce, cu iluziile şi ambiţiile lor nesatisfăcute. În ce măsură Dorothy voia să mă aibă drept partener vremelnic, şi prin mine să-l despoaie pe Seymoor, în ce măsură Grace urmărea într-adevăr să se răzbune, dovedindu-i americanului că ea m-a racolat şi nu el, în ce măsură însuşi Seymoor dorea să mă cîştige prieten şi tovarăş de drum, este greu de stabilit cu exactitate şi, pare-mi-se, nu are o deosebită însemnătate practică. Important este faptul că în toate situaţiile posibile, ambiţiile fiecăruia se sprijineau pe singura şi aceeaşi victimă ispăşitoare, care eram eu.

— Ţţţ ! dădu din cap fostul meu şef. Din aprecierea pe care o faci, reiese că cei trei au reuşit într-adevăr să te prindă în minciunile lor într-un aşa grad, încît nici astăzi nu eşti în stare să ieşi din ele. Ai spus „fără însemnătate practică", nu-i aşa ? De ce ? Păi, dacă între aceşti oameni existau disensiuni reale, ele trebuiau folosite şi adîncite încă de la bun început, cu scopul de a-ţi uşura acţiunile viitoare. Dumneata n-ai făcut asta. Şi ai procedat just, deşi nu-ţi dai seama singur de ce. Ai considerat lucrurile mult mai complicate decît erau în realitate, dar din fericire nu te-ai conformat acestei complicaţii imaginare. De fapt, însă, cum se conturează situaţia în linii mari ? Un atac frontal din partea lui Seymoor, în vederea pregătirii şi recrutării lui Boev. Întrucît americanul presupune că Boev ar putea rezista ispitelor şi seducţiilor, îi asigură două ieşiri iluzorii, prin fugă : cu Dorothy — în Suedia, şi cu Grace — în direcţie necunoscută. Cu alte cuvinte, în cazul cînd Boev se va decide să scape de Seymoor, va cădea, la urma urmelor, tot în mîinile americanului. Asta este toată schema — elementară şi simplă — dacă facem abstracţie de aparenţele unor sentimente şi pasiuni personale, create cu scopul de a-l încurca pe omul nostru.

— Chiar așa de-ar fi, Boev s-a priceput să evite atît atacul frontal, cît și cele două piste false ! nu s-a putut reține să nu intervină Borislav.

— Adevărat, confirmă calm fostul meu șef. Boev a izbutit să se ferească de toate cele trei curse întinse, dar a dat în gropi în cea de-a patra — acea cu Todorov.

— Eh, și cum era să nu eșueze, cînd tocmai pentru asta l-am trimis, să ia contact cu Todorov. Acesta constituia numărul decisiv în tactica americanului : instalează capcana acolo unde omul nostru va intra sută-n sută.

— Borislav, dumneata ai să-ți exprimi părerea la urmă ! interveni generalul cu blîndețe.

— De ce, lasă-l să vorbească ! zise mărinimos fostul meu șef. Asta-mi dă posibilitatea ca, încă de la început, să-i combat toate obiecțiile ; reiese că sarcina lui Boev a fost sortită de la început eșecului, altfel zis, că noi l-am trimis de la bun început la o prăbușire sigură.

Am făcut încercarea de a spune ceva și oponentul meu tace cu vădită intenție de a mă lăsa să vorbesc, însă eu, în ultimul moment, renunț de a mai spune ceva și el continuă :

— Asigurarea întîlnirii cu Todorov și mare parte din întîlnirea însăși s-au realizat cu succes. Acest fapt constituie cîștigul cel mai serios în acțiunile lui Boev. Dar tocmai acest plus se ciocnește de un minus. N-avem de ce cădea în fatalism și să ne mirăm de „numărul decisiv" al americanului, ci trebuie să vedem limpede cu ce greșeli proprii am asigurat succesul acestui număr.

Fostul meu șef medită o secundă, apoi își ridică arătătorul :

— Întîi : amenințarea lui Todorov cu eventualele sancțiuni — o greșeală grosolană. A doua oară (degetului arătător i se alătură și mijlociul) forțarea aceluiași de a restitui banii — o stăruință inutilă, care reprezintă de asemenea o greșeală foarte mare. A treia oară (la cele două degete, se alătură și inelarul) : nu și-a asigurat o rapidă retragere — ultima și cea mai periculoasă greșeală.

— În sensul că... ? îmi permit să întreb.

— În sensul că, la întîlnirea cu Todorov trebuia să ai deja în buzunar biletul vizat de avion și să fi plecat încă

de a doua zi. Sau — ceea ce este totuna — puteai amîna întîlnirea cu Todorov pentru ziua următoare, să depui filmele la cutia poştală şi să iei trenul în aceeaşi seară. În două cuvinte : să scurtezi la maximum acel interval, în care Todorov ar fi putut informa pe americani despre vizita dumitale.

Borislav este din nou gata să intervină, dar întîlnind privirea liniştită a generalului, tace şi simţindu-se stingherit scoate din buzunar ţigaretul de chihlimbar şi-l muşcă. Între ghilimele spus, de la un timp încoace el se căzneşte să nu fumeze, folosind acest obiect, dar nu în faţa conducerii, pentru că odată generalul a remarcat : „Dumneata, cu ţigaretul dumitale, semeni cu acei copii pe care mamele îi păcălesc cu biberonul gol."

Fostul meu şef, după ce a enumerat cele trei erori fundamentale, a trecut la altele secundare, cum ar fi mersul meu pînă la gară, în seara aceea cînd am fost adulmecat de oamenii lui Seymoor, şi depunerea genţii în caseta de bagaje, acţiuni pe care el nu se poate reţine să nu le numească „aventuri". Totuşi, cu aceeaşi imparţialitate a apreciat cu 10 plus ideea de a folosi două mansarde şi a încheiat scurt în sensul că „Boev şi-a demonstrat calităţile sale obişnuite, însă, din nefericire, n-a reuşit să evite unele dintre slăbiciunile sale."

Apoi i-a dat cuvîntul lui Borislav care ardea de dorinţa să facă praf şi pulbere argumentele fostului meu şef, nu pentru faptul că ar fi avut ceva împotriva lui, ci fiindcă gîndeşte şi acţionează, mai mult sau mai puţin, în maniera mea. De fapt, eu n-am lucrat niciodată împreună cu Borislav, dar asta nu ne opreşte ca anumite concepţii de-ale noastre să coincidă atît de mult, încît fostul meu şef să amintească uneori :

— Cred că dacă ar vorbi numai unul din ei, am evita o anumită pierdere de timp...

La fel ca şi mine, Borislav nu-i tare în introduceri, de aceea a trecut imediat la punctul cel mai nevralgic :

— S-a spus că Todorov nu trebuia înspăimîntat. Dar ce altă garanţie am fi avut că el ar fi predat filmele de bunăvoie ? Bineînţeles că niciuna. Acest fapt înseamnă, în mod practic, că cel mai important punct al misiunii

rămînea sub semnul întrebării. Unde-i atunci greşeala ? Să se execute operaţia, chiar cu anumite consecinţe neplăcute pentru Boev, ori să se faciliteze eşuarea misiunii din cauza prudenţei exagerate a agentului faţă de propria-i persoană ?

Deşi vorbea la persoana a treia, Borislav se adresa în mod direct fostului meu şef, dar acesta era suficient de calm ca să nu intre în discuţii inutile.

— Cît priveşte condiţia pusă lui Todorov de a restitui banii, într-adevăr nu era o măsură potrivită, continuă Borislav. Nu văd însă, cu ce s-ar fi schimbat situaţia, dacă Boev nu ar fi pus această clauză. Odată înspăimîntat serios (iar după părerea mea, Todorov trebuia speriat), nu-ncape îndoială că el tot s-ar fi adresat şefilor săi şi-n consecinţă problema cu dolarii nu mai are nici o importanţă. Se spune că Boev nu şi-a asigurat retragerea. Dar cum să fi procedat ? Plecînd chiar a doua zi cu filmele în buzunar, ca să se pună în pericol şi pe el şi materialul ? Sau amînînd întîlnirea cu Todorov, ca să pună sub semnul îndoielii realizarea ei ? Trebuie ştiut că în anumite împrejurări, întîlnirile n-au loc cînd dorim noi, ci după posibilităţi. Iar dacă este vorba de aventură, tocmai aceasta constituie aventura cea mai uşuratică — să scapi posibilitatea unei întîlniri de o excepţională importanţă, pe motiv că încă nu eşti pregătit pentru ea.

— După dumneata, reiese că nu există erori în acţiunile lui Boev ! conchise fostul meu şef, cînd Borislav tăcu.

— Cum să nu ? Există, desigur, dar nu fatale şi nu din pricina lor au apărut complicaţiile, a obiectat prietenul meu.

— Cum poţi dovedi ?

— Dar dumneavoastră cum puteţi dovedi contrariul ? Să admitem că aveţi dreptate. Să ne închipuim că Boev a procedat aşa cum doriţi dumneavoastră. Nu l-a speriat pe Todorov, a căpătat de la dînsul filmele, absolut de bunăvoie, nici Seymoor n-a adulmecat întîlnirea dintre ei. Ei bine, şi ce-i cu asta ? Bineînţeles nimic. De vreme ce americanul, sau şefii săi au decis să pună mîna pe Boev cu orice preţ, ar fi putut-o face şi fără a-i atîrna de gît acuzaţia de omucidere. Însuşi Seymoor a spus că nu e

greu să fii redus la un cretinism total cu actuala tehnică. Iar exemplele nefericite în această privință, vă sînt bine cunoscute.

— Boev ar fi trebuit să fugă, înainte de a pune mîna pe el, stăruia în părerea sa fostul meu șef. Avea patru bilete, patru căi diferite de retragere și cu toate astea nu a putut să se descotorosească de adversar. Aici este greșeala lui fundamentală.

— Ai ceva de adăugat ? mi se adresă generalul.

— S-ar putea, pe bună dreptate, să fi scăpat unele greșeli, am răspuns. Partea proastă este că, după cum a amintit și Borislav, chiar dacă nu le-aș fi făcut, cu siguranță că rezultatul ar fi fost același. Și pentru că veni vorba despre rezultate — sînt ele chiar atît de rele ? Importantele documente secrete au ajuns la destinație. În ce mă privește, pînă în prezent sînt încă în viață. Și chiar dacă aș fi căzut ; la urma urmei nu este fără însemnătate dacă ai căzut *înainte* sau *după* executarea misiunii.

Am tăcut și mă uitam la general, așteptînd să aud aprecierea sa, care pentru mine era cea mai importantă. El, însă tăcea și mă privea întruna cu ochii săi luminoși, aproape indecent de albaștri pentru un general. Apoi rosti, ceea ce așteptam de mult să aud.

— Adevărat, Boev. Numai că ce s-ar întîmpla dacă la fiecare misiune am pierde cîte un om ? Noi nu-i trimitem ca să cadă, ci să învingă.

Miercurea și joia au trecut cumva, cu puțină pîine și cu multă meditație. Vinerea, însă, s-a dovedit a fi neverosimil de lungă. Pîinea mi se terminase, iar gîndurile le-am tors de nenumărate ori, inclusiv pe acelea în legătură cu problema dacă n-ar fi mai bine să cobor la docuri și să încerc să caut de lucru, ca hamal. O perspectivă ademenitoare : să primești pe zi o asemenea diurnă, care, la modul meu cumpătat de viață, mi-ar fi asigurat hrana pentru zece zile. Numai că eu nu am nevoie de atîta mîncare ; pînă marți n-au mai rămas decît cinci zile. În afară de asta, este o prostie ca pentru a te îndopa să fii prins și lichidat.

O altă idee care mi-a fulgerat prin minte a fost aceea de a-mi comercializa singurul meu bun vandabil — ceasul. Nu este de aur, însă avea cea mai importantă calitate a unui astfel de obiect — precizia. Din nefericire în situația actuală, încercarea de a schimba inutilul cronometru, contra coroanelor vital necesare, s-ar putea să-mi fie fatală : ceasornicul este sovietic.

Am înlăturat și ultima ispită, cu totul nevinovată. Se referea la grădinile cu meri ale celor două, trei ferme, situate la aproximativ un kilometru de baraca mea. Însă ele nu rămîneau niciodată pustii și ar fi fost extrem de jignitor să mă rețină ca pe un hoț mărunt, după ce m-au declarat un criminal periculos. De aceea, ziua de vineri am petrecut-o în letargie, găsind alinare în gîndul că situația, chiar așa cum era, ar fi putut fi și mai rea, ceea ce însemna că trebuia să fiu mulțumit. În cele din urmă ploaia s-a oprit, vîntul sufla mai ușor, printre nori apărură ici-colo petice de cer albastru, ba chiar și soarele se pregătea să apară, de nu l-ar fi fugărit întunericul nopții.

Sîmbătă a fost într-adevăr o zi însorită și am hotărît că ar trebui, în cele din urmă, să mă mișc niței, să vedem dacă plimbarea nu omoară foamea. M-am eliberat de lenjeria de ziare și am pornit prin împrejurimile orașului. Am executat o manevră circulară de cîțiva kilometri și am pătruns în verdeața liniștitoare a parcului regal.

Nu, plimbarea nu potolește deloc foamea, ci o întărește. Am trecut pe lîngă chioșcul cu chifle și prăjituri, străduindu-mă să nu mă uit într-acolo, însă privirea mi-a fost atrasă de grămezile de bunătăți pentru copii, iar capul îmi vuia de cele mai idioate gînduri, inclusiv acela de a fura o chiflă ceva mai mare și a rupe-o la fugă. Am înconjurat prudent piațeta cu caruseluri, plină de mame cu copii și m-am așezat pe o bancă dintr-o alee lăturalnică și pustie, întrucît genunchii îmi tremurau de oboseală. M-am lăsat pe spetează și mi-am ridicat fața spre soarele cald.

Prin ochii mei închiși circulau și se întretăiau străluciri roșii, iar în urechi îmi răsunau strigătele și risetele copiilor, venind dinspre caruseluri.

Problema copiilor a grăbit sfîrșitul legăturii mele cu Margarita. Deși aceasta a fost numai un pretext. Faptul s-a întîmplat exact într-o grădină, unde, la fel ca și acum, mă rezemasem de speteaza băncii, cu diferența că ne aflam în Parcul Libertății, iar eu eram mult mai bine îmbrăcat și lîngă mine ședea Margarita.

— Vreau să am un copil ! zise ea ca pentru sine, în timp ce privea fetițele care se fugăreau pe aleea din față.

— Asta se poate aranja, am răspuns eu mărinimos, continuînd să mă delectez la soare, cu ochii întredeschiși.

— Însă copilul trebuie să aibă un tată...

— Firește.

— Vreau să spun, un tată adevărat.

— Ei, sigur că adevărat, doar nu de mucava.

— Emile, eu nu vreau o căsătorie teoretică cu un soț ipotetic.

— Ce te-a mai apucat iarăși ? am întrebat-o și am privit-o.

— Nimic nu m-a apucat. Și dacă m-apucă, știi bine ce este. Nu-mi pot petrece toată viața tremurînd în așteptare.

— Am crezut că am încheiat această discuție... am răspuns eu blînd, străduindu-mă să-mi înfrîng plictiseala.

— Numai că tu o sfîrșești întotdeauna cu povești, în loc de a întreprinde ceva sigur.

— La ce te referi ?

— Să-ți găsești un alt servici.

— Asta nu. Și dacă aștepți să se întîmple, ar fi mai bine să nu-ți pierzi vremea, ci să-ți găsești singură un tată pentru viitorul tău copil.

— De ce nu ? Este o idee bună ! rosti amenințător Margarita. Și pentru că replica ei n-a provocat efectul dorit, adăugă : De vreme ce numai atîta mă iubești...

— Știi exact cît țin la tine. Dar îmi iubesc și profesiunea.

— Tocmai. Ca și cum nu ar mai exista și alte profesiuni ! Ca și cum nu știi limbi străine, n-ai relații și nu-ți poți găsi un loc mai liniștit în diplomație sau în comerț...

— Ca Todorov.

— Şi de ce nu ? Nu cumva ocupaţia lui este mai prejos decît a ta ?

— N-am vrut să spun asta.

— Ştiu bine ce-ai gîndit. Dacă aş fi vrut să mă duc la Todorov, aş fi făcut-o şi fără să te întreb pe tine. Şi dacă într-o bună zi am s-o fac, să ştii că numai tu eşti vinovat.

— În lumea asta, fiecare răspunde pentru faptele sale, am spus. Eu pentru ale mele, tu — pentru ale tale. Şi nu văd de ce trebuie să vorbim despre vină. Alegerea mea, cel puţin în ceea ce priveşte meseria, este definitivă. A ta, referitoare la căsătorie, urmează să te decizi. Fă-o şi pune-i punct.

— Asta voiam să ştiu, vorbi sec Margarita. Să ne ridicăm, dacă n-ai nimic împotrivă.

Ne-am sculat, am condus-o pînă acasă şi aceasta a fost ultima noastră întîlnire, pentru că Margarita s-a grăbit într-adevăr să facă alegerea şi să se ducă la Todorov.

Pe aleea unde mă aşezasem se apropiau două făpturi mici — un copil şi un cîine. Fetiţa fugea înainte cu o chiflă în mînă, din care muşcase, urmată de cîine. Uneori copilul se oprea şi ducea chifla spre botul umed al animalului ca să-l aţîţe, apoi fugea din nou. Cîinele nu avea, desigur, nici o poftă de chiflă, dar mergea pe urmele fetiţei ca să participe la joc.

Ambele fiinţe mici au ajuns în dreptul băncii mele şi s-au oprit, fără să-mi acorde o atenţie deosebită. Fetiţa se urcă pe bancă şi puse chifla lîngă dînsa, gata s-o ia imediat, dacă animalul s-ar atinge de ea.

Însă cîinele doar o adulmecă, îşi mişcă botul umed într-o parte şi-şi ciuli urechile : de dincolo de tufiş se auzi o voce de femeie : „Evelina ! Evelina !"

Fetiţa ţipă ceva drept răspuns şi se repezi înapoi, în direcţia strigătului, urmărită de cîine. M-am uitat împrejur ca un hoţ, am luat chifla ronţăită şi m-am îndreptat în direcţia opusă.

În situaţia mea, o chiflă însemna un adevărat lux, dar cu greu îmi putea ţine de foame o zi întreagă. Şi totuşi, mulţumită ei, sîmbăta a trecut mult mai uşor decît duminica.

În acea zi de sărbătoare am colindat pînă seara împrejurimile orașului, chinuit de foame. La început am evitat șoselele, circulînd pe cărările din mijlocul cîmpiei, apoi n-am rezistat ispitei și am pornit pe lîngă benzile de asfalt, în nădejdea că voi descoperi în șanțul mărginaș rămășițe de mîncare, aruncate din vreo mașină. Dar oamenii din această țară, ori nu au obiceiul să mănînce în timpul drumului, ori consumă absolut totul, fiindcă singurul lucru găsit au fost cîteva sticle de bere, însă goale. Cînd, în cele din urmă, nesfîrșita zi s-a încheiat și întunericul s-a lăsat suficient, m-am îndreptat spre o fermă ochită de mai înainte ; am înconjurat-o și m-am strecurat prin gardul de sîrmă ghimpată în grădina cu mere. Fructele erau mari, grele și reci, iar eu le apucam pe pipăite, din frunzișul umed al scundului pom și le vîram sub combinezon, tremurînd ușor la atingerea lor rece. Partea superioară a combinezonului s-a îngreunat, dar eu continuam să culeg cu lăcomie, pînă cînd, din întuneric se auzi lătrat de cîine. Poate că nu lătra la mine, însă eu n-aveam chef să verific la cine se dădea și m-am furișat din nou prin sîrma ghimpată, ținînd cu o mînă deschizătura combinezonului ca să nu se risipească valoroasele fructe.

Abia ieșit în mijlocul cîmpului, am mușcat dintr-un măr și cu o ușoară dezamăgire am constatat că era acru și tare ca lemnul. Oricum ar fi fost, aveam totuși ce mînca, așa că tot drumul am ros la mere și, ajuns la baracă, tot nu le terminasem. M-am îndopat pînă cînd am simțit în stomac o greutate, ca atunci cînd ești ghiftuit, dar nu te-ai săturat. „Bine că mi-am înșelat foamea", am zis spre a mă liniști și în aceeași clipă am simțit că-mi vine pe gît o acreală dezgustătoare și abia am reușit să sar la timp din baracă și să vomit.

Jumătate din noapte am petrecut-o luptîndu-mă cu senzația de greață, iar cealaltă jumătate, reluînd lupta cu foamea redeșteptată. Afară abia se crăpase de ziuă cînd am pornit cu picioarele tremurînde spre suburbia orașului, fiindcă mi-am dat seama că nu mai pot rezista încă două zile fără hrană.

Exact la ora cînd începea programul de lucru m-am prezentat la poarta depozitului întunecat, despre care

Grace spusese că are o „înfățișare morbidă" și în vecinătatea căruia se găsea fostul meu hotel „Kodan". Am evitat drumul pe lîngă hotel și am ajuns lîngă curtea depozitului, pe cealaltă parte. Paznicul citea ziarul de dimineață, stînd în fața ușii gheretei sale.

— Am auzit că aveți nevoie de hamali... începui eu, apropiindu-mă.

Omul ridică ochii de pe pagină și mă cercetă, fără să se grăbească cu răspunsul, așa cum îi șade bine unui portar.

— Aveți acte ? mă întrebă el bănuitor.

— Am.

— Atunci mergeți la birou să vă înscrie. Poftim pe aici, pe aici !

Am pornit pe aleea de ciment pe care degetul portarului mi-o indicase stăruitor și am cotit prin spatele clădirii. Ușa biroului se afla imediat în dosul depozitului, însă eu am trecut de ea și am ieșit prin porțile deschise spre port. Acte... Parcă aș pretinde un post de director... Documentele mele sînt, slavă domnului, în fundul canalului deoarece, de pe urma lor nu pot avea decît neplăceri.

Am pornit pe chei. Ici, colo, apăreau camioane și electrocare, iar înaltele schele de oțel ale macaralelor își mișcau arătătoarele pe deasupra trunchiurilor cargourilor. Portul intra în obișnuita sa agitație și eu am tras concluzia că am scăpat definitiv ocazia de a mă include în această forfotă, contra unei retribuții modeste, cînd zării cîțiva oameni, așezați în fața intrării unui depozit. M-am așezat în rînd și cinci minute mai tîrziu am ajuns lîngă masa unde un tînăr pistruiat, cu ochelari, completa lista zilierilor.

— Este de lucru numai pentru o zi, mă preveni pistruiatul, aruncîndu-mi în grabă o privire, cît să-mi aprecieze fizicul.

Ni se adresa în engleză, știind din experiență, că cei ce vorbesc daneza, nu ar veni aici să transporte casete.

— Trist ! am spus eu, deși în realitate gîndeam invers.

— Numele ?

— Brancovici !

— Iugoslav ?

— Sîrb ! răspunsei, ca să fiu mai precis.

— Douăzeci şi cinci de coroane, mă anunţă tînărul, înscriindu-mi numele şi făcînd semn cu capul următorului.

La prima vedere, munca părea o nimica toată. Elevatorul extrăgea casetele din pîntecele cargoului şi le punea pe platforma electrocarului. Acesta le ducea în depozit, iar cei de-alde mine trebuiau să le ia în spate şi să le mute de pe platformă, pînă la grămada respectivă.

Singurul inconvenient era că fiecare casetă cîntărea cam cincizeci de kilograme. În condiţii normale, probabil că amănuntul acesta nu m-ar fi speriat. Numai că atunci nu m-aş fi înhămat la o asemenea treabă. Dar acum, leşinat de foame cum eram, încărcătura apăsa îndoit pe spinarea mea, iar eu păşeam cu picioarele tremurînde şi cu teama în suflet ca nu cumva să mă prăbuşesc pe neaşteptate, şi îndată să fiu azvîrlit afară ca un nimeni, incapabil de o muncă bărbătească.

Ajunsesem la a patra sau a cincea casetă, cînd am observat că un tînăr marinar cu beretă urmăreşte atent mişcările mele. Am dus încărcătura pînă la grămadă, însoţit de flăcău, şi i-am auzit în spate glasul, care mă îndruma :

— Aşa, aşa... Pune-o aici... Atent... Uite aşa ?

Iar cînd m-am ridicat m-a întrebat :

— De ce naţionalitate eşti ? Italian ?

Am clătinat din cap că nu.

— Spaniol ?

Am dat din nou din cap şi, ca să nu mai ţin pe voinic în incertitudine, am murmurat :

— Sîrb.

— A, iugoslav ! Minunat ! încuviinţă din cap binevoitor, necunoscutul.

Apoi dintr-odată îşi sprijini pumnul în pieptul meu şi rînji :

— Şi acum, şterge-o !

Schimbarea atît de neaşteptată a atitudinii sale m-a făcut să mă uit la dînsul, neînţelegînd însemnătatea ordinului indubitabil.

— Şterge-o, n-ai auzit ? De-ăştia ca tine ne micşorează nouă lefurile ! Douăzeci şi cinci de coroane, nu-i aşa ?

Cu aceşti bani numai haimanalele de teapa ta pot trăi. Haide, marş, pînă nu începe cadrilul !

În altă situaţie m-aş fi interesat cum se prezintă la dans flăcăul ăsta.

Dar, după cum am amintit, în alte condiţii m-aş fi găsit în cu totul altă parte. Iar acum, dacă există ceva de care mă tem cel mai mult, este scandalul şi poliţia, ce intervine inevitabil în asemenea treburi. De aceea i-am întors spatele şi, fără a mai încerca să dau o aparenţă demnă retragerii mele, am părăsit depozitul.

Toată ziua am petrecut-o pe pavajul unui chei pustiu, în aşteptarea întunericului, ca să pornesc pe drumul de întoarcere. Soarele încălzea destul de convenabil pentru un anotimp de toamnă şi pavajul era cald. Reuşeam să-mi omor din cînd în cînd foamea, cu un crîmpei de moţăială. Cînd soarele a apus, mi-am dat seama că mîndria mi-a scăzut suficient ca să pot face o vizită halei din Frideriksbrogade.

Partea proastă a acestui loc consta în faptul că se găsea aproape de centru, iar cea bună, că era o hală îmbelşugată. Spre seară, cînd dughenele se închideau, pe locurile prevăzute pentru gunoaie, se strîngeau grămezi impresionante, unde, în afara ambalajelor, se putea găsi şi o anumită cantitate de produse stricate.

Am ajuns în hală, tocmai în timp ce ultimii vînzători îşi încărcau mărfurile în camionetele lor. În cutiile pentru resturi se găseau, într-adevăr, destule alimente hrănitoare şi, după ce am mîncat două piersici, pe jumătate putrede, am început să caut o pungă mare în care să îngrămădesc şi rezerve.

În vreme ce-mi împărţeam atenţia între acumularea de hrană şi potolirea foamei, mi-am adus aminte de cuvintele unei cunoscute, deloc lipsită de experienţă : „Dacă viaţa îţi oferă un fruct copt, pe jumătate putred, nu trebuie să-l arunci : înlătură partea stricată şi mănîncă restul." Ai perfectă dreptate, scumpă Dorothy. Acum sîntem amîndoi de aceeaşi părere în această problemă.

Mi-am umplut bine punga şi stomacul şi mă pregăteam să dispar în strada vecină, însă abia ajuns la colţ, m-am oprit şi m-am întors îndărăt. Din „Plymouth"-ul

negru și elegant, parcat la douăzeci de metri mai încolo, ieșeau Grace și Seymoor, îndreptîndu-se spre barul de peste drum, deasupra căruia strălucea o inscripție roșie de neon : „Texas". Fața americanului era, ca-ntotdeauna, ușor încruntată, iar secretara sa își recăpătase înfățișarea sobră dinainte : un taior închis la culoare, părul strîns în coc și ochelari.

Un pas mai mult și, fără doar și poate, amîndoi m-ar fi observat. Din fericire, m-am oprit la timp. Perechea a intrat în bar prin ușa ce s-a deschis automat, iar eu am pornit din nou, dar în direcție opusă, strîngînd bine punga la piept. În general, totul era în ordine, dacă nu luam în seamă șoapta americanului, care-mi irită neplăcut auzul :

„Să vă hrăniți cu resturi ? Nu vă este rușine, Michael ? Preferați rămășițele, în locul cinei care vă așteaptă la «Texas» ?"

„Nu mi se-ntîmplă pentru prima oară. Am mai trăit eu și alte momente neplăcute, Wiliams ! i-am răspuns în gînd. De altfel, astea sînt riscurile meseriei."

„Numai că dumneavoastră nu mai contați în această profesiune, continuă să-mi șoptească americanul. Sînteți în afara controalelor, șters, alungat, hulit !"

„Asta s-ar fi întîmplat, dacă aș fi trecut să lucrez pentru voi, dar una ca asta nu se va întîmpla... încît ducеți-vă la dracul, dragul meu !", i-am urat cu prietenie, pornind mai departe.

Cina abundentă, deși nu fusese pregătită la „Texas", m-a făcut să dorm bine și a doua zi m-am trezit destul de tîrziu la locuința mea, în colțul din baraca putredă. Descoperirea că în pungă se mai găseau cîteva piersici pe jumătate putrede și o bucată de brînză turtită, adăugă moralului meu o notă în plus. Dar ceea ce îmi mărea și mai mult optimismul era faptul că mă aflam într-o marți. Din nou marți ! În cele din urmă, marți.

Toată ziua m-am odihnit. După ce am traversat tot orașul — drumul a durat două ore — m-am prezentat exact la șapte fără trei minute în Westerbrogade, plină ca întotdeauna, la ora aceea, de mașini și pietoni.

Puțin mai tîrziu am trecut și pe lîngă intrarea de la „Tivoli". O dată, a doua oară, a treia oară : nici pomeneală de omul cu caschetă și geantă de voiaj aerian.

„Haide, lasă tîrcoalele ! îmi spuneam. Ce mai aștepți ? Să te înhațe ?" Și am cotit pe prima stradă lăturalnică.

În urechi îmi răsună din nou șoapta iritantă :

„Dumneavoastră sînteți în afara profesiei, Michael. N-ați înțeles încă ?"

CAPITOLUL X

Foamea nu mă mai chinuia așa tare. În acest oraș, după ce te-ai eliberat de povara inutilă a mîndriei și de greață, găsești întotdeauna cîte ceva de mîncare. Eu, aproape în fiecare zi, pe-nserat, făceam un salt pînă la hala Frideriksbrogade și, deși mă cutremuram să mă hrănesc numai cu fructe pe jumătate putrede și cu vreo cutie de brînză, turtită la transport, cel puțin eram sigur că n-o să mor de inaniție.

Scăpasem și de frică. Descoperirea că Seymoor se afla încă la Copenhaga, nu-mi făcea bineînțeles nici o plăcere, dar am căpătat o asemenea înfățișare, încît, chiar de m-aș ciocni de el pe stradă, cu siguranță că nu m-ar recunoaște. Cînd, întîmplător, mă priveam în oglinda vreunei vitrine, aveam sentimentul că de acolo mă țintuia cu ochii un om străin — o căutătură stinsă și o față suptă ale unui ins bărbos, înfășurat într-o zdreanță incoloră.

Singurul lucru care mă chinuia erau discuțiile cu Seymoor. Mă surprindeam tot mai des că vorbeam singur, fără rost, nu numai cu americanul, ci și cu cei mai diferiți oameni, vii sau morți, depărtați ori apropiați. Discutam cu Liubo și Margarita, cu Generalul și Borislav, cu Grace și Dorothy, ba chiar cu Todorov. „Încetează ! îmi spuneam. Potolește-te, că începi s-o iei razna." Și mă opream, dar numai pentru puțin timp, atît cît să-mi schimb interlocutorul, apoi din nou mă pomeneam că bolborosesc singur.

Bineînțeles, cel mai neplăcut era atunci cînd sporovăiam cu americanul. Eu, normal, n-aveam chef de vorbă cu el și de obicei, dialogul nostru începea prin a-l sfătui

să piară din fața ochilor mei, dar el n-o făcea, ba, fără să acorde nici o atenție injuriilor mele, mă întreba :

„V-ați mai iubi mama, sau patria, dacă ele v-ar abandona ! ?"

„De vreți să știți, Wiliams, mama m-a abandonat demult. Am crescut fără mamă."

„Deci, n-aveți nimic și pe nimeni", dădu americanul din cap.

„Greșiți. Am o patrie."

„Ea a renunțat la dumneavoastră. La fel ca și mama."

„Patria nu poate să renunțe la tine, dacă tu nu renunți la ea."

„Se întîmplă și erori", zîmbi Seymoor.

„Greșelile sînt numai în aparență. Numai la suprafață. Or, eu nu sînt în măsură de a mă îngriji de aparențe. Știu despre mine că am o patrie și asta îmi este suficient."

„Dragoste de la distanță", continuă să mă ironizeze americanul. Așa o să și muriți — la distanță unul de altul".

„Eu voi muri, dînsa nu ! am precizat. Iar cît timp patria trăiește, înseamnă că nici eu nu sînt mort cu totul."

„Vorbe, vorbe, vorbe ! spuse Seymoor disprețuitor. Dumneavoastră îngrămădiți doar vorbe, pentru a vă ascunde goliciunea. Goliciunea din dumneavoastră înșivă și din jur. Sînteți singur, Michael, uitat și părăsit de toți. Dacă erați puțin mai sensibil, trebuia de mult să vă fi aruncat în canal."

Gîndul acesta, de a mă arunca în canal, mi-a trecut, într-adevăr, uneori prin cap, în timp ce, așezat în stufărișul scund, observam scurgerea apei noroioase și domoale. Un gînd foarte înșelător, că totul se va termina brusc, în modul cel mai simplu posibil — și oboseala, și foamea, și — mai ales — bănuiala chinuitoare că ai noștri au crezut minciuna lansată de dușmanii mei.

Numai că mi-era imposibil să mă înec ; știam să înot, și știam să îndur. Și nu sînt nici sentimental, așa cum afirma Seymoor. Iar dacă îmi veneau totuși, asemenea gînduri, aceasta se datora faptului că aiuram într-adevăr. Însă, parțial, desigur. Și numai din cînd în cînd.

Într-o seară, cînd mă întorceam de la halele din Frideriksbrogade cu punga plină, am întîlnit-o pe Margarita. A apărut pe neașteptate în umbra străduței pustii, iar eu am încercat zadarnic să-i ascund pachetul mizer și să dau impresia că am pornit, pur și simplu, să mă plimb înainte de culcare.

Margarita, însă, parcă nici n-a observat punga și, evident, era ea însăși tulburată de neașteptata întîlnire, pentru că mi-a zîmbit oarecum stingherită.

— Ei, ce ai ? Băiat sau fată ? am descusut-o eu, cu sentimentul tulbure că îi mai pusesem odată această întrebare.

— Nu am nici un copil, șopti dînsa, mutîndu-și privirea într-o parte. Am divorțat...

— Ați divorțat ?

— Vreau să spun... ne-am despărțit... Am stat împreună numai două luni și ne-am despărțit, înainte de a ne căsători, așa încît n-a mai fost nevoie de divorț.

— Eh, numai asta n-aș fi crezut ! am murmurat eu.

— Nici eu nu credeam la început, dar așa s-a întîmplat.

— Vrei să spui că te-a abandonat ?

Tăcu, și din mutenia ei totul reieșea clar ; apoi mă privi întrebător, ca și cum ar fi așteptat să audă ceva nu despre Todorov, ci în legătură cu noi doi, ceva, în genul : „Haide, vino să mergem acasă", ori altceva asemănător. Dar eu n-am rostit nimic, fiindcă ar fi însemnat să se repete iarăși vechile povești cu pretențiile și nemulțumirile ei, și tot felul de aluzii. Deci, continuam amîndoi să tăcem și ea mă privea întruna, în timp ce eu mă uitam undeva în jos, într-o parte, iar cînd, în cele din urmă, mi-am ridicat privirea, am observat că eram singur în strada întunecoasă, adăpostit ca să-mi trag sufletul, lîngă un gard.

„Nu, într-adevăr nu te simți bine — am murmurat — deși n-ai nici un fel de motive. Doar ai ce mînca și dacă îți este rău, asta numai din cauza gărgăunilor ce-ți umblă prin cap."

Am mers mai departe prin întuneric și treptat mi-am amintit că această întîlnire închipuită a avut loc cu adevărat, puțin timp înainte, doar că... nu așa de curînd...

parcă mai demult, într-o dimineață, cînd mă duceam la minister.

Da, atunci mi-a spus că Todorov a abandonat-o. Mi-a spus asta și a tăcut, așteptînd să iau atitudine în legătură cu această problemă și, probabil, să încep să mă ocup din nou de necazurile ei, ca și cum asta ar fi constituit obligația mea pînă la moarte, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic între noi. Nici n-a simțit nevoia unei scuze, ori a unei promisiuni că de-acum încolo nu mă va mai dojeni ; pur și simplu, stătea și aștepta s-o scot pentru a doua oară din impas, iar eu, probabil, aș fi încercat chiar s-o fac, dacă n-aș fi simțit că, scoțînd-o pe ea, voi aluneca eu, fiindcă nu mă înțelegeam în multe privințe cu această femeie, și aceste neînțelegeri nu se rezumau doar la mobilier, la hol și la frigider. Ea se oprise pe stradă, în fața mea, și aștepta să spun ceva, iar eu mă aflam în fața ei și așteptam să înțeleagă singură. Apoi, după ce am tăcut așa mult timp, ne-am simțit deodată jenați din cauza tăcerii. Ne-am întins mîna aproape simultan și dînsa mi-a reținut-o o clipă într-a ei, privindu-mă în ochi și poate abia atunci a simțit că ceea ce a fost face parte din trecut, deoarece mi-a dat drumul pentru a-și continua calea.

Mă gîndeam la aceste amintiri vechi, mergînd și eu pe micile străzi ce duceau spre bariera suburbiei. Trecătorii erau destul de rari și chiar dacă-i întîlneam pe ici, pe colo nu se arătau deloc dispuși să acorde vreo atenție unui zdrențăros ca mine.

Margarita : totdeauna i-am spus așa, deși era un nume lung, fiindcă acel idiotesc „Marghi", inventat de prietenele ei, mă enerva. Noi ne întîlnirăm întîmplător în acea dimineață îndepărtată, și, de bună seamă că dînsa, în gîndul ei, a aruncat din nou întreaga vină asupra mea, a supărat-o în special răceala manifestată de mine, fără să-i treacă vreun moment prin minte că această purtare m-a costat destule eforturi. Pentru că, așa cum se întîmplă mereu, am înțeles că am iubit-o pe Margarita abia atunci cînd am pierdut-o. „Tu nu ești atins în inimă, ci în vanitate", îmi spuneam, căutînd să inventez un calmant oarecare. Numai că doctoria nu-și făcea efectul.

Margarita a fost prima mea dragoste, dar mi-am dat seama de asta mult mai tîrziu, cînd nu mai eram împreună. Pînă în clipa aceea nu mă întrebasem dacă aceasta este iubirea şi chiar de mi-aş fi pus întrebarea, aş fi răspuns că nu, fiindcă Margarita nu-mi provoca niciodată măcar unul din acele simptome, despre care se scrie atîta în cărţi — ameţeli, sufocări, fiori prin genunchi, îndobitocire — mă rog, toate clişeele literare ale acestei stări maladive, numită fericirea supremă. Bineînţeles, departe de mine intenţia de a o învinui de toate acestea pe fată, ba mai mult, eram înclinat să-mi fac mie însumi reproşuri. Mă convinsesem că nu sînt capabil să mă îndrăgostesc, aşa cum unii oameni nu se pot bronza la soare. Dar treaba asta nu mă întrista cîtuşi de puţin.

Apoi, după întîlnirea de adio din parc, am înţeles dintr-o dată că am purtat în mine starea maladivă, fără măcar să bănuiesc că am iubit această femeie ceva mai mult decît crezusem. Prin cap îmi treceau amănunte necăutate şi inutile din viaţa noastră comună, lucruri pe care, cine ştie de ce, le ţineam minte, fără să-mi dau seama de aceasta, cuvinte separate, zîmbete, gesturi obişnuite, inclusiv şi acelea care pe atunci mă iritau, iar acum aproape că mă emoţionează. Urîtul ei obicei de a se împiedica uneori, deşi i-am atras atenţia de sute de ori să se uite pe unde merge, în loc să observe ce impresie face celor din jur ; fraza ei obişnuită : „Dacă am să te rog ceva, ai să faci ?“ — cu toate că, nu o dată i-am explicat că nu-i pot spune „da“, înainte de a şti despre ce este vorba ; întrebările ei : „La ce te gîndeşti ?“ sau „Cît ai de gînd să mai taci ?“ Poate că într-adevăr am tăcut din cale afară cu Margarita, vreau să spun — prea multe lucruri ţinusem în mine, în loc să i le împărtăşesc. Nu era vorba despre chestiunile de servici, de care nici nu se interesa, ci despre toate acele gînduri mărunte pe care crezi că nu merită osteneala să i le spui cuiva, tocmai fiindcă sînt prea lipsite de importanţă. Poate că nu merita osteneala, dar cînd numai femeia vorbeşte, iar tu taci, e foarte posibil ca în ciuda unei îndelungate convieţuiri, să rămîi pentru ea un străin, şi nu-i de mirare dacă legătura se desface într-o zi.

Dar tăcerile mele constituiau doar una dintre deosebirile noastre. Ea era o fată îngrijită și conștiincioasă, numai că a fost educată de mătușă-sa, o burgheză proastă, în cultul unui cuib familial călduț, ca o încununare a existenței umane. Iar eu, mai ales în anii aceia, nu mă gîndeam la așa ceva chiar dacă, teoretic, nu-i contestam folosul, însă viața mi se prezenta nu ca un cuib, ci ca un continuu drum, și poate că de aceea eram înclinat să caut o femeie, mai degrabă o tovarășă de drum, decît o cloșcă. Oricum, noi nu ne înțelegeam, cu siguranță, în multe probleme și cînd ne-am despărțit, tocmai acest fapt mă făcea să turbez mai mult, pentru că, deși nu mă potriveam cu această fată, îmi lipsea în mod dureros.

Apoi, doi ani mai tîrziu, am reîntîlnit-o. Abia mă întorsesem dintr-o călătorie destul de încordată pe care am făcut-o în străinătate. Margarita ducea un cărucior și-ntr-însul era culcat un bebeluș grăsun și, în general, părea că totul e-n regulă.

— Eh, ăcum, desigur totul este în ordine ! i-am zis, după ce ne-am salutat și ne-am oprit puțin mai la o parte, ca să nu blocăm trotuarul cu baby-limuzina.

— Așa crezi ? răspunse ea nu prea veselă, nefiind dispusă să dea amănunte.

— De ce ? Ce s-a mai întîmplat ? am întrebat-o sincer surprins.

— Nimic, totul e-n ordine, repetă dînsa pe tonul meu.

— Ești doar măritată !

— În toată regula. Cu semnături, martori și tot ceea ce este indispensabil.

— Soțul tău, doar nu este un bețivan ?

— Aș, este un tip foarte corect.

— Și copilul, după cum văd, este sănătos.

— Slavă domnului. Dacă n-aș fi avut copilul...

Fraza, deși neterminată, era destul de elocventă.

— Cum mai merge cu filologia ?

— Am de luat numai două examene. Dar se va rezolva.

Și probabil plictisită de întrebările mele, se grăbi să înceapă ea :

— Dar tu, tot acolo lucrezi, nu-i așa ?

— Unde în altă parte ?

— Și tot holtei ?

— Încă. Am devenit un celibatar convins. Știi doar că am scăpat trenul.

— Prostii. Ești încă foarte tînăr, îmi spuse Margarita, dar expresia cu trenul se vedea că-i făcuse plăcere.

Am mai schimbat cîteva cuvinte, tot atît de banale, iar apoi, ca și înainte, am pornit fiecare pe drumul său.

Am văzut-o din nou abia anul trecut. Era într-o zi cenușie de toamnă, către amiază, și mergea puțin înaintea mea pe trotuar, ducînd în mîini două plase mari cu ardei roșii. Se îngrășase mult și pășea greoaie, șleampăt, și în prima clipă am crezut că am confundat-o, fiindcă Margarita ieșea întotdeauna aranjată, iar această femeie era neglijent pieptănată și îmbrăcată cu o jachetă cenușie, veche. Cu toate că era o zi răcoroasă nu avea ciorapi. Cînd s-a oprit în fața unei dughene, să cumpere ceva, mi-am dat seama că era chiar ea și am vrut să-i vorbesc, dar am trecut mai departe, fiindcă m-am gîndit că s-ar putea simți jenată.

Totuși, dînsa avea cel puțin un copil, poate chiar doi, iar în ceea ce privește restul, omul una visează și alta iese, iar împotriva acestui lucru, nimeni nu poate face nimic.

Nu știu, poate fiindcă mă hrăneam numai cu fructe, ori pentru că ele erau putrede, sau apa pe care o beam din băltoaca de lîngă baracă era fetidă, cert este că în noaptea asta m-au cuprins frigurile. M-am sculat arzînd, simțind că mă trec fiori, apoi m-am cufundat din nou în valurile grele ale delirului.

Cînd m-am trezit, afară se făcuse ziuă, dar nu-mi dădeam seama dacă era dimineața, ori după amiază, întrucît ceasul mi se oprise, iar cerul era plin de nori deși, negri ca fumul. Lenjeria mi-era toată udă de sudoare și ziarele de peste ea de asemenea, iar eu îmi spuneam că ar trebui să mă înfășor cu ceva, pentru că ar fi o adevărată nebunie să zac leoarcă de transpirație, în curent. Apoi mi-am dat seama că n-am cu ce să mă învelesc și am uitat de asta.

Capul mi s-a limpezit și frisoanele aproape că nu mă mai scuturau. Mi-a rămas numai un fel de slăbiciune, ca și cum trupul mi se topise încetul cu încetul, și mi-a trebuit mult timp ca să prind puteri pentru a mă întoarce

pe partea cealaltă. Afară era umezeală și întuneric și probabil că ne aflam în pragul serii, nu al zorilor, pentru că, în timp ce zăceam așa, topit și vlăguit de putere, mi se părea că se întunecă din ce în ce. În rest, totul s-a limpezit în creierul meu, într-atît de mult, încît mi-am amintit pe neașteptate de două lucruri importante, uitate pînă în clipa aceea. În buzunarul combinezonului zăceau cei cîțiva bănuți cu care nu puteam cumpăra nimic, dar în mintea mea era înscris un număr de telefon — al lui Grace.

Cartea de vizită se dusese în fundul canalului, între celelalte hîrtii proprii, dar numărul îl aveam în cap și dacă nu l-am folosit pînă acum, a fost numai pentru că nu mi-am amintit de el, sau mai exact, n-am vrut să mi-l amintesc și l-am înfundat înadins în cotlonul cel mai îndepărtat al memoriei mele, ca pe o ispită ce duce la pierzanie.

Acum, însă, totul se limpezise în mintea mea și mi-am spus că orice ispită, chiar dezastruoasă, constituie un fleac nevinovat pentru acela care, oricum, se afla în fața unei inevitabile pieiri. Ar fi fost o prostie să nu folosesc o șansă, chiar dacă reprezenta cinci la sută, dar era unica. Cînd mi-a lăsat cartea de vizită, Grace a bănuit, ba este posibil să fi știut precis ceea ce mi se pregătea, și a dorit să-mi asigure o ieșire, probabil mînată de unele motive personale.

Lucrul cel mai greu era de a mă ridica o dată în picioare, fiindcă, pur și simplu, nu aveam puteri nici să mă mișc. Cînd, după îndelungate eforturi de voință, m-am săltat în cele din urmă, devenise limpede că-mi va fi foarte dificil să mă mențin în această poziție. A trebuit să stau mult timp sprijinit de grinzile putrede ale barăcii, pînă cînd am început să simt că circulația sîngelui mi se restabilește treptat-treptat și că în picioarele-mi tremurînde se adună ultimele rămășițe de vlagă.

Călătoria pînă la suburbia orașului a fost lungă și chinuitoare. Din fericire, se lăsase noaptea, iar eu puteam fără nici un risc deosebit să mă așez din cînd în cînd pe iarba udă și să mă odihnesc. În sfîrșit, am ajuns la cabina telefonică din stația de autobuz. Piața era pustie. Am intrat înăuntru și am format numărul. Au răsunat

cîteva apeluri acute la interval de două secunde, după care s-a auzit o voce surdă, bărbătească :

— Cine e ?

— Michael.

Se pare că necunoscutul a rămas destul de surprins, pentru că a tăcut, apoi a exclamat uluit, ca și cum abia atunci și-ar fi adus aminte de acest nume.

— Sînteți singur ? Vreau să spun, v-ați asigurat că nu vă urmărește nimeni ?

— Desigur.

— Atunci țineți minte : Bulevardul Zionder 22.

Adresa mi s-a părut destul de cunoscută ca să cumpănesc îndată :

— Dar ascultați, mă găsesc tocmai la celălalt capăt al orașului și sînt complet epuizat și...

— Unde vă aflați, precis ?

I-am comunicat pe loc numele pieții, întrucît tabla indicatoare era atîrnată pe perete, exact în fața cabinei telefonice.

— Bine, așteptați acolo, lîngă cabina de unde vorbiți. Și aparatul clămpăni.

Am executat dispoziția, fără să mă mai gîndesc la faptul că poate, în spatele ei se ascunde o capcană fatală, ori o ieșire salvatoare. Pentru mai multă siguranță am ieșit din cabina luminată și m-am așezat pe jos, în umbra zidului. M-am reîntors în cabină abia peste o jumătate de oră, sau poate mult mai tîrziu, mi s-a părut o veșnicie, cînd din strada vecină răsună duduitul unui motor puternic de automobil, care schimbă în viteza a doua. Mașina neagră s-a oprit exact în fața mea și am descoperit cu ușurare că nu era „Plymouth"-ul lui Seymoor. Omul de la volan deschise portiera în tăcere și tot fără să scoată un cuvînt porni, după ce m-am instalat alături de el. Aș fi vrut să-l văd mai bine la față, însă m-am temut să manifest o curiozitate inutilă și mi-am dat silința să privesc mereu înaintea mea, în timp ce mașina zbura pe străzile cufundate în noapte, cu maximum de viteză. La o cotitură am izbutit, totuși, să-i zăresc în grabă figura : o față specifică de șofer, închisă, inexpresivă și complet necunoscută.

După ce am traversat tot orașul, automobilul se opri în cele din urmă pe un mare bulevard.

— Poftim, pe ușa aceasta ! rosti șoferul, indicîndu-mi intrarea din fața noastră. Etajul trei. Sunați de două ori.

Am urcat treptele late și obositoare, pînă am ajuns la etajul trei și am sunat, conform instrucțiunilor primite. Mi-a deschis un tip cu părul sur, îmbrăcat într-un trenci de culoare închisă. M-a introdus într-un hol, mobilat luxos.

— Făceți-vă comod, Michael.

După asta ieși, iar eu am auzit zdrăngănitul porții din stradă.

Vasăzică, sînt lăsat singur, doar cu un mic sfat : să mă fac comod, fără măcar să știu ce înțelege acest tip prin „a mă face comod."

Privirea mi-a căzut pe canapeaua lată din mătase de culoare cenușie-pal, însă n-am îndrăznit să mă așez pe ea cu zdrențele murdare. Pe măsuța strălucitoare de lac și metal, cu rotile, erau așezate sticle, pahare, cutii cu țigări și havane. Acest fapt m-a făcut să-mi amintesc că odată, cu mult timp în urmă, eram fumător și-mi plăceau și unele băuturi. M-am apropiat de măsuță, am aprins o țigară și la primul fum, abia că nu m-am prăbușit de ameteală. Era, însă, o stare plăcută și am repetat experiența, sprijinindu-mă pentru orice ocazie de măsuță.

— Aha, iată-l în sfîrșit pe fiul rătăcitor ! auzii în clipa aceea, în spatele meu, vocea lui Grace.

M-am întors ca să-i prezint omagiile, dar în urma expresiei apărute brusc pe fața ei, am înțeles că gestul meu a fost prea neașteptat.

— Vai de mine, Michael, în ce hal sînteți ! Ce s-a întîmplat cu dumneavoastră, sărman prieten ? Ce mai așteptați de nu intrați în baie ?

— Aștept să-mi spuneți unde este, am răspuns ușor tulburat de efectul produs.

— Poftim, treceți pe aici. Ușa din fund... Iar eu, în acest timp, am să încerc să vă găsesc niște haine.

Baia, după cum era și normal la un asemenea apartament, părea un adevărat palat luxos și higienic și m-am tolănit îndelung în cada de porțelan de un albastru pal, după care m-am bărbierit cu grijă și m-am stropit din belșug cu colonie, ca să scot din mine mirosul de nămol

și de gunoaie. Apoi am îmbrăcat unul din halatele albe ca zăpada, atîrnate în oficiu, m-am încălțat cu niște papuci moi și mi-am făcut din nou apariția în hol.

— Eh, acum sînteți cu totul altul ! mă întîmpină Grace, așezată într-unul din fotoliile de mătase, fumînd cu obișnuita ei expresie apatică. Am adunat acolo, pe divan, tot ce am putut găsi. Îmbrăcați-vă în liniște. N-o să mă uit.

Mi-era indiferent dacă se va uita sau nu. M-am obișnuit de mult să stau în pielea goală în fața unor necunoscuți, încă de pe vremea cînd, la Atena, un colonel american îmi propusese baia și garderoba sa cu aceeași amabilitate, după ce mă scăpase de închisoare. Bineînțeles, cu totul dezinteresat. Cu o singură și mică rugăminte : să devin trădător.

M-am apropiat de divan și am început să mă îmbrac. Nu știu dacă era o fericită coincidență, sau o prealabilă prevedere, dar totul, de la costum pînă la pantofi, mi se potrivea de minune. Mi-am terminat toaleta, legîndu-mi cravata scumpă, de culoare albastru-închis și, îmbrăcîndu-mi sacoul, m-am îndreptat spre măsuța cu rotile ca să mă refac în urma energiei cheltuite.

— Ei, acum arătați cu totul altul ! se pronunță Grace, examinîndu-mă critic, în timp ce eu măsuram două degete de whisky în paharul înalt de cristal. E drept că ați slăbit mult, dar vă stă bine. Chiar mă tem să nu mă îndrăgostesc din nou de dumneavoastră...

— M-au amenințat pericole și mai mari, am răspuns ridicînd paharul.

Dar mîna mi-a înghețat la jumătatea drumului, fiindcă în clipa aceea am observat că în ușă apăruse fără zgomot Seymoor.

— Beți singur, Michael ? Nu uitați că acesta este cel mai evident semn al alcoolismului în devenire. Propuneți-mi dar, ceva și mie.

Mi-am revenit brusc, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, am turnat băutură într-un al doilea pahar și în tăcere l-am oferit oaspetelui care se apropia, ori poate chiar însăși gazdei.

— În sănătatea dumneavoastră ! îmi ură americanul, ridicînd paharul.

Îngăimai ceva drept răspuns și băui paharul pînă la fund, pentru că, în clipa aceea, simții o acută nevoie de ceva întăritor.

— Ei, dar așezați-vă, mă invită amabil Seymoor.

Am luat loc pe fotoliul de lîngă Grace. Wiliams scoase o țigară, îmi oferi și mie una, o aprinse și, la rîndul său se așeză lejer pe divan, încrucișîndu-și picioarele lungi.

— Și așa, au trecut mai bine de două săptămîni de cînd fugiți de noi... Fugiți și vă ascundeți, ca și cum v-am fi amenințat cu moartea...

Constatarea era întru totul adevărată, de aceea nici n-am considerat necesar să răspund.

— Și pînă la urmă ați venit singur la noi, și-n loc de pieire, aici vă veți găsi salvarea.

— Am venit la Grace, precizez eu.

— Da, da, știu ! Și nu-i nevoie să mi-o amintiți, ca să mă umiliți în plus. Recunosc că Grace a realizat ceea ce eu însumi n-am izbutit să fac. Dînsa a dat dovadă de multă ambiție în această operațiune. O ambiție atît de mare, încît sentimentele ce au animat-o nu s-ar putea explica altfel decît ca un atașament față de dumneavoastră, sau dispreț față de mine...

— Mi-am îndeplinit misiunea ! interveni sec doamna.

— Da, da. Însă cu intenția de a dovedi că o puteți face mai bine decît șeful dumneavoastră.

Americanul tăcu pentru o clipă, ca să-și scoată țigara din gură și să-și bea în întregime whisky-ul. Apoi continuă :

— Totuși, aceasta constituie o problemă particulară. Iar cînd e vorba de salvarea unui om, ea trece pe planul doi. Dumneavoastră ați scăpat, Michael. Fumați-vă țigara în tihnă, iar după asta mîncați și odihniți-vă liniștit și, în rest, nu vă faceți nici un fel de griji. Sînteți salvat.

— În sensul ? îndrăznesc eu, în cele din urmă să întreb.

— În sensul că n-avem nici o intenție să vă predăm autorităților locale și că toate promisiunile mele anterioare rămîn valabile, acum, mai mult decît oricînd altădată. Pentru că dumneavoastră v-ați susținut în mod strălucit examenul și ați dovedit incontestabil că nu m-am înșelat în alegerea mea.

— Despre ce examen vorbiți ?

— Acela din ultimele săptămîni. Desigur, apreciată dintr-un anumit punct de vedere, dispariția dumneavoastră a însemnat evident o prostie, fiindcă, după ce o combinație a fost bine organizată, nu există nici o șansă de a ieși dintr-însa. Dar privită dintr-o latură pur tehnică, comportarea dumneavoastră demonstrează fermitate și perspicacitate, așa că eu sînt gata mai mult ca oricînd să colaborăm. Și toate promisiunile mele rămîn valabile.

— Clar, zisei, dînd din cap. V-ați dovedit mai aprig decît mine, Wiliams, iar eu sînt constrîns să capitulez.

— Nu capitulați, ci reînviați, mă corijă americanul.

Și întorcîndu-se spre Grace :

— Fiți bună și turnați-ne încă puțin whisky !

Grace se conformă și Seymoor ridică din nou paharul închinînd :

— În sănătatea dumneavoastră, Michael !

Își bău whisky-ul, stinse țigara și se ridică :

— Înainte de a pleca, vreau numai să vă previn că de data aceasta n-aveți nici un fel de șanse să repetați numărul cu furișarea. Nu sînt supărat pentru migrena pe care mi-a cauzat-o gazul anestezic, nici pentru îndîrjirea dumneavoastră plictisitoare, însă de acum încolo trebuie să abandonați îndărătnicia. Locuința este bine păzită și într-însa, ori în afara ei, veți fi sub permanentă supraveghere, pînă cînd ne vom convinge că, într-adevăr, v-ați schimbat mentalitatea.

— Dacă nu mă înșel, un asemenea regim nu figura în promisiunile dumneavoastră, am remarcat eu.

— Da, însă, singur l-ați dorit. Și apoi, regimul nu vă inoportunează cu nimic, decît în cazul cînd v-ar trece prin minte să încălcați aceste norme. Veți avea la dispoziție tot ce doriți. Vă veți bucura din nou de viață. Veți respira prin toți plămînii, mulțumit că ați renăscut.

Mi-a făcut cu mîna un semn de adio și a ieșit.

— Bine m-ați mai păcălit, murmurai eu, privind spre Grace.

— Era unicul mod de a vă salva, ridică ea din umeri.

— Pentru mine, această salvare echivalează cu prăbușirea. Dar mi-e totuna ; nu mai am puteri să mă împo-

trivesc şi sînt extrem de obosit, aşa că, singurul lucru pe care mi-l doresc este să mă întind într-un pat şi să dorm...

— Patul se află în camera vecină. Şi nădăjduiesc că-i destul de curat, murmură secretara.

Cînd m-am ridicat, adăugă :

— Nu fiţi supărat pe mine, Michael. Mă hotărîsem să-l înving pe omul acesta şi întrucît dumneavoastră nu m-aţi ajutat, am făcut-o eu singură. În curînd veţi înţelege că nu veţi avea decît de cîştigat din toată povestea aceasta.

— Bine, bine. Nu sînt supărat pe dumneavoastră, am bolborosit extenuat şi m-am îndreptat spre dormitor.

Patul era enorm, moale şi, bineînţeles, foarte curat, iar eu m-am întins în el cu voluptate, învelindu-mă cu plapuma de puf. Mă temeam numai că el nu va rămîne aşa de aranjat şi de curat multă vreme, pentru că atunci cînd am fost în baie, am ascuns pentru orice ocazie, lama de bărbierit într-unul din papuci. Şi acum, ghemuit sub plapumă, fără să mă mai gîndesc mult, printr-o mişcare rapidă şi energică, mi-am tăiat venele de la ambele mîini.

Durerea nu era cine ştie ce. În orice caz, nu mai chinuitoare decît o tăietură obişnuită, ceva mai adîncă. Diferenţa consta numai în faptul că urmările ei sînt oarecum diferite. Mi-am pus degetul pe vena uneia din mîini, apoi pe a celeilalte ca să mă încredinţez că sîngele se scurge într-adevăr. N-aş fi crezut niciodată că voi ajunge la acest act de laşitate, numit sinucidere. Totuşi, cînd nu există altă ieşire... şi cînd ăsta este singurul mod de a evita cealaltă degradare, mai îngrozitoare...

Sîngele se scurgea foarte încet, dar ce importanţă avea ? Eu nu mă grăbeam. De aceea, continuam să zac ghemuit sub plapuma de puf, încercînd să mă izolez de gîndurile apăsătoare, de umezeala neplăcută şi lipicioasă a sîngelui de pe corpul meu şi de un fel de milă jignitoare şi prostească, ce mă cuprindea uneori. Să mă separ de toate şi să mă cufund în îmbrăţişarea unei dulci vlăguiri, cu care mă primeşte împărăţia nefiinţei... Împărăţia Marei plictiseli...

Evident, toate acestea nu s-au întîmplat, dar nici nu le-am visat, ci le trăiam atunci. În întunericul barăcii,

în timp ce aveam senzația că-n capul meu totul se limpezise și că mă aflam departe de valurile delirului. Apoi mi-am dat seama și m-a cuprins frica, nu de închipuita tăiere a venelor, ci de faptul că pot zăcea în felul ăsta, cu ochii deschiși, și că mi se părcau reale unele lucruri care nu s-au întîmplat niciodată și nici nu se vor întîmpla. Însemna că, într-adevăr, începeam să înnebunesc.

Încercam să-mi înfrînez teama, frica de mine însumi, de ceea ce se petrecea în capul meu, pentru că teama este numai un fior instinctiv, dezgustător, care poate fi întotdeauna înlăturat, dacă stăpînești această artă.

Nu, ea nu poate fi nici înăbușită, nici înfrîntă. Trebuie, pur și simplu, înlăturată. Să-ți golești pentru o clipă mintea de toate gîndurile care se află într-însa. Atunci și frica se va duce odată cu ele. Să te simți eliberat de considerentele care provoacă teama. Iar cînd vor încerca să se întoarcă, să găsească ușa încuiată.

Partea proastă este că, pentru a ține ușa închisă trebuie să fii conștient. Cînd dormi, temerile se strecoară din nou în capul tău, hotărîte ca niște fantome monstruoase, ca niște polițiști de genul lui Seymoor, sau ca niște figuri necunoscute care spionează în întuneric prin deschizătura barăcii și șoptesc: „Iată-l, înconjurați-l!" — și tu te trezești, scăldat în sudoare și-ți ațintești privirea în întuneric, iar dacă dormi, din nou auzi iarăși în urechi glasul americanului :

„Ați venit prea tîrziu, Michael ! Ați înnebunit, sînteți nebun cu adevărat, ori nouă nu ne trebuie asemenea oameni !"

Cînd, în cele din urmă, te trezești pe deplin, afară s-a luminat și simți că ai început complet de umezeală și de frig.

„Este timpul să începi să te miști, mi-am zis. Acum trebuie să te scoli și să te miști, dacă nu vrei să-ți ispăvești viața în această gaură mocirloasă.

Am încercat să mă ridic, în cele din urmă am reușit să fac asta și să stau cîteva minute rezemat de perete ; capul mi s-a limpezit iarăși — „Trebuie să faci un salt pînă în oraș, ca să vezi cît e ceasul și în ce zi sîntem azi, să reintri pe făgașul normal" — murmuram eu cu hotărîre, făcînd primii pași, ușor legănați.

Am ajuns, cu pauze prelungite, pînă la suburbie, la fel ca în halucinația din noaptea trecută, numai că acum era lumină și lucrurile aveau contururi, doar dacă limpezimea ciudată produsă în capul meu nu mă inducea în eroare. Mi-am potrivit ceasul după cel din băcănie : zece și treizeci și cinci. M-am uitat la ziarele din chioșc și am stabilit că astăzi este luni. Misiunea mea s-a încheiat și m-am întors din nou la baracă. Mîine va fi marți, așadar, trebuia să aștept să vină marți, ora șapte seara, deși mi-era totuna că va fi marți și ora șapte seara.

Ar fi trebuit să fac calea-ntoarsă către refugiul meu, dar imaginea semiobscurității din baracă se asocia cu cea a deplinei singurătăți, cu teama de mine însumi și cu neantul Marei plictiseli. „Dă-i înainte — mă îndemnam eu — dacă te lași, vei pieri numai din cauza acestei barăci pustii, unde nu există picior de vietate în jur și unde te vizitează tot felul de fantome. Nu ai cum să le eviți, atît timp cît nu te amesteci printre oameni."

Am continuat să merg mai departe pe străduțele înguste ale periferiei, apoi am ieșit în cele mai largi, iar după asta, am cotit în imensele bulevarde înțesate de magazine și de trecători și străbătute de torentul automobilelor. „Mergi liniștit — mă gîndeam eu — nu te uita prea mult în jurul tău și nu evita polițiștii. Polițiștii ! Ce-ți pasă de ei ! Ești într-un asemenea hal încît nimeni nu te poate recunoaște."

Pășeam în continuare spre centru, atent la glasul meu interior, fără să știu, de fapt, încotro mă îndreptam. Apoi, glasului minții i se adăugă pe neașteptate un altul — al stomacului — iar eu încercam un sentiment de satisfacție, pentru că unui om căruia îi este foame, moartea nu-i mai dă tîrcoale.

Cerul era acoperit, dar bătea o adiere foarte ușoară și caldă, deși s-ar fi putut ca, în orice clipă, să-nceapă ploaia. Deocamdată era bine, iar eu am ajuns într-o continuă și liniștită visare, lîngă una din încrucișările străzii Westerbrogade. Cunoșteam artera, dar nu conta, fiindcă în acest oraș am ajuns să recunosc multe locuri. Mă mișcam lent, pe cît posibil mai aproape de clădiri ca să nu mă lovesc de trecători, cînd privirea îmi căzu pe o vitrină nu tocmai mare. În fundul biroului se găseau doi

bărbați, iar lîngă geam o fată tînără, rezemată cu coatele pe masă și ocupată cu scrisul. Era cu siguranță bulgăroaică, dacă ar fi fost să mă iau după trăsăturile feței, deși cu femeile nu poți fi niciodată sigur. Ceilalți doi, probabil erau și ei bulgari. „Ei, da, și ce-i dacă sînt bulgari ?" mă gîndeam, în timp ce am trecut de vitrină cu același mers liniștit.

Faptul că în acest oraș existau bulgari, în serviciu permanent, nu constituise niciodată un secret pentru mine și gîndul acesta îmi trecuse nu o dată prin minte, așa, printre altele, deoarece cu ce m-ar putea ajuta acești compatrioți pe mine, cel urmărit pentru crimă ? Și mai ales, cum ? Unde mai pui că ordinul pe care l-am primit la plecare, suna categoric : „Nici un fel de legătură cu nimeni, oricare ar fi împrejurările..."

Trecusem cu vreo zece metri de vitrină, cînd mă întîlnii cu cineva. Pentru o fracțiune de secundă m-am oprit, dar îndată mi-am dat seama că acesta era un simplu și nevinovat împărțitor de reclame, care nici măcar nu se uita cui îi întinde foile, dîndu-și numai silința de a le termina cît mai repede, așa că le vîra chiar și în mîna unor zdrențăroși oarecare.

Am primit prospectul și l-am desfăcut mașinal, mergînd în continuare, iar apoi m-am oprit fără să vreau, fiindcă am văzut o cunoscută fotografie colorată a unei la fel de cunoscute stațiuni, ce nu era alta de cît Nisipurile de aur, cu plajele sale roșiatice și marea albastră, iar deasupra vederii scria cu litere mari latine :

BULGARIA

Exact așa : Bulgaria. Un cuvînt atît de cunoscut și atît de îndepărtat, încît nu m-am putut reține să nu-l citesc a doua oară, iar apoi încă odată ca să mă încredințez de realitatea acestor sunete pe care le sesizam tulbure, ca și cum altcineva ar fi pronunțat undeva, foarte departe : Bul-ga-ri-a...

Eram așa de cufundat în silabisirea mea, încît în prima clipă nici n-am observat pericolul. Acesta s-a ivit în persoana unui polițist corpolent care, din colțul apro-

piat mă fixa într-una, vădit nemulțumit că împiedic circulația. În hoinărelile mele prin oraș, din cursul ultimelor săptămîni, nu o dată m-am ciocnit de polițiști, dar ei treceau de mine indiferenți, întrucît o haimana nu merită atenție decît dacă este surprins cînd cerșește. Am încercat să-mi continui drumul, dar în clipa aceea polițistul se îndreptă el însuși lent și greoi către mine. Ar fi trebuit, poate, să pornesc direct în întîmpinarea lui și să încerc să trec de el nepăsător — aceste acțiuni frontale dezarmează de obicei adversarul și îi scade bănuiala inutilă — dar, fie că pericolul m-a surprins, ori pentru că îmi pierdusem reflexul, am făcut prostia cea mai mare : m-am întors cu spatele și am pornit cu pași grăbiți în direcția opusă. O fugară privire aruncată în urmă m-a încredințat că polițistul a iuțit mersul și s-a luat după mine. Eu am intrat pe Westerbrogade și mergeam repede înainte, cu intenția de a traversa bulevardul și de a dispare pe strada din față. Omul ordinei a strigat ceva în urma mea, iar după asta a urmat un fluierat asurzitor. Am început să fug, dar înainte de a ajunge la colțul cu marcajul pentru traversare, am văzut răsărind de acolo un alt polițist.

Singura ieșire posibilă rămăsese tocmai cea mai periculoasă : să mă pierd în forfota de pe Westerbrogade. Am luat-o la fugă pe partea carosabilă a străzii, printre mașini, și am auzit că în spatele meu fluierăturile se amplifică, emise, bineînțeles, de mai multe țignale. Torentul mașinilor încetă instantaneu și îngheță într-o nemișcare stranie, oamenii de pe ambele trotuare dădeau din mîini sau căscau gura curioși și, ceea ce era mai neplăcut, în față, în mijlocul mașinilor oprite, a mai apărut pe neașteptate un grup întreg de polițiști.

Ajunsesem în acea parte a bulevardului, în care acesta se transforma într-o punte imensă pentru a trece dincolo de sectorul gării. Tocmai în clipa cînd copoii strigau din față, auzul meu deslușì pufăitul unui tren. Cu el, sau fără el, pentru mine în acel moment, podul însemna unica posibilitate de scăpare, la fel ca lama de ras din coșmarul meu. Așa că, fără a mai sta pe gînduri, am trecut peste parapet și m-am aruncat în gol.

Simțeam întuneric în jurul meu, dar nu știam dacă era al nopții, ori al apropiatei sfîrșeli. Cred că leșinul a trecut sau n-a venit, ceea ce în cazul de față însemna același lucru. Mi-am dat seama că zăceam în continuare în imensa conductă ce mirosea a asfalt și-mi aminteam cu greu, ca de ceva îndepărtat și aproape uitat, cum am ajuns lîngă tubul ăsta abandonat, dincolo de taluz, după ce am sărit din vagonul de marfă în plin mers.

În plonjonul meu de pe pod, nimerisem exact în mijlocul unui vagon de marfă și această întîmplare mă salvase. Numai că vagonul nu era încărcat cu vată, ci cu cărbuni, iar eu simțeam în tot corpul urmările acestui amănunt.

Sărisem din trenul în mișcare la cîțiva kilometri de gară, cu prețul a două-trei vînătăi în plus. Apoi am hoinărit îndelung prin împrejurimi, pînă am dat de o conductă enormă, abandonată în spatele taluzului, de pe lîngă o linie, de asemenea părăsită. În primul moment mi-am dat seama că un astfel de adăpost, chiar nefolosit, în mijlocul cîmpului, nu constituie ascunzătoarea cea mai sigură, dar era aproape năpădită de buruieni, iar eu nu mai aveam puteri și simțeam că mă va cuprinde leșinul dintr-un moment într-altul. Apoi am căzut într-adevăr în nesimțire, dar asta s-a petrecut cînd eram de-acum în pîntecele tubului de beton, fiindcă îmi aminteam mirosul de asfalt și de ultimul meu gînd tulbure : „Bine că au căptușit-o cu asfalt... acesta izolează cimentul... te apără de răceala lui... bine... bine..."

Îmi ajungeau la ureche împușcături seci de automat și ceva a șuierat în frunzișul ars de secetă de deasupra capului meu.

— Trebuie să dea cineva o fugă pînă la bolovanul de colo, și să le arunce cîteva ouă în cuib, îmi șoptește Liubo Anghelov.

Vorbește la persoana a treia, însă cuvintele lui se referă la mine, fiindcă el este rănit la picior, iar Stefan e lovit atît de grav, încît cine știe dacă va putea scăpa cu viață din pădurica asta. În realitate, nici măcar nu este o pădurice, ci un jalnic boschet de buruieni ofilite, în mijlocul povîrnișurilor, o rămășiță mizeră de pe urma unei

încercări de împădurire a coastelor fărîmicioase ale dealului. Citeşitrei ne ghemuiserăm sub frunzişul rar, în timp ce ăia de sus dezlănţuiseră un tir precis deasupra capetelor noastre.

— Ar trebui trasă o fugă pînă la bolovanul de colo... repetă Liubo.

„Bolovanul de colo" e la fel ca toţi ceilalţi, în sensul că nu face nici două parale, ca pavăză. Iar dacă Liubo vorbea despre „bolovanul de colo", şi nu despre altul, era numai pentru faptul că abia din acel loc se putea arunca grenada în bîrlogul bandiţilor.

Spinarea stîncoasă a dealului o porneşte în sus, deşartă, înfricoşătoare şi cenuşie sub cerul alb, fierbinte. Trebuia să alergi pe această coastă primejdioasă, prin care şuierau gloanţele, şi să rămîi în viaţă. Trebuia să treci pe lîngă aceste înăbuşitoare şi goale linii ale morţii şi să rămîi în viaţă. Iar dacă vei pieri... ei şi ce dacă, n-o să fii cel dintîi care a căzut... important era să mori abia după ce ai aruncat grenada.

Salvele au început din nou să răsune, fragmentate şi rare, deoarece ăia de sus, probabil, îşi economiseau muniţia.

Am încercat să mă ridic în picioare, dar mi s-au îngreunat, parcă aş fi avut plumb în ele. Ştiam din experienţă că era plumbul fricii. „Haide, Emile, e rîndul tău, băiatule !" îmi spun eu întotdeauna în asemenea clipe, ca să mă conving că fapta ce-mi stă în faţă nu e nimic mai mult decît un mic şi inevitabil examen. M-am ridicat, într-o tensiune disperată a voinţei. Această stare îmi era necesară numai pentru primul pas. O clipă mai tîrziu, picioarele îmi alergau sigure pe spinarea fărîmicioasă a dealului stîncos. Fugeam frînt în două şi auzeam ca-n vis şuieratul sec şi subţire al gloanţelor din jurul meu. Am simţit o fierbinţeală ascuţită în umăr, dar am continuat să înaintez şi timpul s-a oprit în loc, ferecat într-o nesfîrşită clipă de arşiţă, de durere şi de lumină orbitoare. Apoi am început să arunc, unul după altul, cele trei ouă de oţel şi exploziile lor parcă despicară barajul timpului, fiindcă el începu din nou să picure secundă după secundă, ca şi cum ar fi bătut distinct împreună cu pulsul tîmplelor mele.

M-am urcat pînă pe versantul de pe creasta dealului, ca să mă conving că dușmanul a fost, într-adevăr, făcut inofensiv. Terenul se întindea în fața mea tăcut și pustiu.

— Nu mai este nimeni sus ! strigai, în timp ce fugeam înapoi.

Păduricea cu salcîmii ofiliți de acolo, de jos, era tăcută și pustie.

— Liubo, unde sînteți ? i-am chemat din nou.

Apoi am repetat chemarea ; mi-am încordat gîtlejul și am strigat încă o dată, gîndindu-mă că trebuie să țip mai tare, întrucît Liubo și Stefan, probabil că s-au îndepărtat după explozii. Apoi, dintr-odată mi-am dat seama că încercările mele sînt zadarnice, fiindcă jur-împrejur nu era nimeni, nici măcar vreo vietate, iar eu rămăsesem absolut singur în mijlocul cîmpiei, dogorită de văpaia mistuitoare.

— Ne-au păcălit, rostii eu. După ce am azvîrlit grenadele, m-am urcat pînă sus, dar acolo nu mai era nimeni.

I-am spus toate astea lui Liubo, pe care, la urma urmelor, am reușit să-l găsesc așezat pe un bolovan, lîngă Stefan ce abia își trăgea sufletul.

— I-am curățat împreună cu Stefan, îmi explică acesta. Am trecut de cealaltă parte și i-am lichidat, pentru că am crezut că s-ar putea să te cuprindă frica.

— Prostii, am răspuns, încercînd să-mi ascund mihnirea. Tu știi că mă pricep să-i răsucesc gîtul fricii. Moartea nu-i chiar atît de îngrozitoare.

— Habar n-ai de treburile astea, îmi zise Liubo surîzînd palid. Încă n-ai murit, ca să știi cum este.

— Prostii, am repetat eu. Am murit nu o dată și am o imagine precisă a tot ceea ce se-ntîmplă.

— Tu întotdeauna ai fost așa, Emile, zîmbi din nou șeful, ciocănindu-și capul. La orice primejdie îți închipui că mori, însă eu, care sînt mort de mult, pot să-ți spun că, de bine de rău, există doar o singură moarte. Așteapt-o să vină și atunci o să stăm de vorbă.

Mă trezisem, dar probabil că mă găseam încă în stare de somnolență, fiindcă mă gîndeam : „Trebuia să-l întreb

cînd va veni moartea mea. Este mai bine să-ți știi dinainte sorocul."

Printr-o deschizătură a conductei pătrundea lumina și mi-am dat seama că afară se luminase de ziuă. Am vrut să mă uit la ceas, dar acesta se oprise din nou, fie că nu-l întorsesem, fie că îl lovisem în cădere. Aceste elementare constatări, referitoare la cele mai simple lucruri, le făceam cu o teribilă întîrziere și de aceea a trebuit să treacă încă destulă vreme pînă cînd să mă hotărăsc a mă uita la acel obiect pe care de o veșnicie îl strîngeam în pumnul meu drept.

Lumina pătrundea în special printr-una din deschizături, fiindcă am călcat buruienile din fața ei, atunci cînd m-am vîrît într-însa. M-am ridicat cu greu în cot și am desfăcut pumnul. În palmă zăcea, foarte mototolit, pliantul primit în stradă. Am început să-l netezesc cu grijă și eram atît de preocupat de această treabă, încît nu-mi mai dădeam seama ce fac, pînă cînd privirea îmi căzu pe cuvîntul scris deasupra, cu litere mari.

BULGARIA

L-am citit din nou, apoi l-am silabisit cu glas tare, fiindcă aici, în conductă, n-avea cine să mă audă :

BUL-GA-RI-A.

Silabele răsunau ca un dangăt legănat de clopot în mijlocul semiobscurității din ascunzătoare și de aceea cuvîntul mi se părea straniu. Într-adevăr, un cuvînt straniu, deosebit de cunoscut.

Am meditat destulă vreme, domol și chinuitor, în legătură cu acest cuvînt și înțelesul său. Apoi, în răstimpul acestei stări tulburi și chinuitoare, dintr-o dată străluci un gînd, care-mi fulgeră prin cap :

„Astăzi este marți, mi-am zis. Cu siguranță că e marți. Nu-i posibil să fi trecut de ea, cu toată starea mea de inconștiență."

Un anumit timp, gîndul dezlănțui un lanț de altele asemănătoare. „Și ce dacă-i marți ?... Marțea, ca și miercurea, este o zi ca toate celelalte."

Au trecut multe minute pînă cînd s-a conturat ideea următoare :

„Adevărat, este marți... Numai că apariția mea în oraș echivalează cu arestarea..."

Și ce-i cu asta ?

Faptul că în cele din urmă m-am smuls din mîlul lipicios și absorbant al meditațiilor tărăgănate, însemna o recunoaștere a situației în care mă aflam și că, orice s-ar întîmpla, nu mai aveam nimic de pierdut. Nu există o altă cale decît cea aleasă, indiferent unde duce ea.

Și dintr-o dată m-am simțit la fel ca în clipa premergătoare avîntului simțit pe coasta sinistrei rîpe, deasupra căreia șuierau gloanțele. M-am tîrît prin conductă, minunîndu-mă singur că mă puteam mișca. M-am ridicat în picioare și am privit în jur.

Un minut mai tîrziu îmi stropeam obrazul cu apa înghețată dintr-o băltoacă, să înlătur de pe mine amorțeala și jegul.

Exact la ora șapte, treceam cu pași clătinați pe lîngă intrarea de la „Tivoli", înghițit de curentul domol al mulțimii. Nu a trebuit să mă apropii prea mult ca să observ că omul cu șapca în carouri lipsea și de data asta. Pe locul unde trebuia să fie „cutia poștală", ședea altcineva.

Pe acest om îl cunoșteam mult mai bine decît pe cel cu cascheta și geanta de voiaj. Era Borislav și l-am recunoscut, deși se îmbrăcase ca un marinar din flota comercială. Era într-adevăr prietenul meu, iar eu abia m-am abținut să nu strig, să nu mă reped spre dînsul, spre tovarășul meu, apărut pe neașteptate în acest oraș străin, după atîtea zile de singurătate.

Mi-am înghițit strigătul, pentru că nu-l puteam deconspira, n-aveam dreptul să vorbesc cu el, dar am remarcat că Borislav m-a recunoscut și că dacă l-au trimis aici pentru mine, știa unde mă aflu.

Trecui încet de intrarea de la „Tivoli", simțind cu durere că în mine totul se revoltă și strigă : „Întoarce-te înapoi ! Întoarce-te înapoi, ce, ești nebun ?", apoi mă stăpînii și am cotit pe străduța din spatele parcului ; o

străduță foarte scurtă, fără ieșire — și eu știam perfect lucrul acesta, dar am apucat pe aici pentru că nu mai aveam unde să mă duc și fiindcă Borislav...

— Emile ! auzii în clipa aceea, în spatele meu, glasul cunoscut.

M-am oprit și m-am întors, încercînd să par, pe cît posibil, cît mai liniștit și netulburat. Calm și sigur, cum trebuie să pară un om ce are o sarcină de răspundere.

— Întîlnitu-s-au și nu s-au cunoscut, așa-i ? Bolborosi el, înșfăcîndu-mă de umeri. Numai că eu te-am recunoscut... deși nu imediat... Teribil te-ai mascat, frățioare. Așa de bine că parcă vii de pe lumea cealaltă...

Două ore mai tîrziu pășeam pe puntea unui cargou nemțesc, gata de a ieși în larg, spre Rostok. Controlul de graniță a trecut fără dificultăți, întrucît figuram pe lista echipajului, iar pașaportul meu, împreună cu uniforma de marinar nu trezeau nici o bănuială.

În noaptea înnourată, dincolo de fațadele întunecate ale depourilor, se așterneau întinderile orașului, luminate de strălucirile electrice de neon, dar mai încolo erau ghemuite suburbiile pustii, iar mai departe — locul plin de gropi, apele adormite ale canalului, baraca mută și întunecată.

În timp ce stăteam în picioare pe punte, priveam la toate astea, și încă la multe altele : la intrarea albă și luminată a hotelului „Englittere", la turnul sever al primăriei, la ușa de cristal de la „Ambasador", prin care tocmai în acest moment intra un bărbat ușor încruntat, însoțit de o tînără doamnă cu ochelari și aliură de fată bătrînă. Iar acolo, în spatele furnicarului de pe „Friderikșbrogade", în umbra halelor, pe lîngă fațadele reci de piatră, se mișcă o altă umbră, ținînd strîns la piept un pachet mizer și unsuros.

Bine că n-am obiceiul de a aduna amintiri. Dacă le-aș fi strîns, mi-ar fi plesnit capul de ele.

De pe pasarelă răsună o comandă, rostită cu un glas liniștit. În pîntecul cargoului începură să bubuie motoarele și puntea tremură ritmic.

Marinarii ridicau „scara". Vasul se despărți lent și precaut de chei.

— Poftim la cină ! zise Borislav, apărut în spatele meu.

Puțin mai tîrziu mă aflam în sufrageria confortabilă, tapetată cu lemn de stejar, în fața unor gustări.

Prietenul meu manifesta o mai mare curiozitate decît poftă de mîncare. Îi răspundeam, însă foarte pe scurt, pentru că nu-mi ardea să-mi pierd vremea vorbind, cînd în fața mea se aflau atîtea bunătăți.

— Știam că ai să reziști, îmi spuse Borislav, observînd cu satisfacție cum dădusem gata salata și șunca, de parcă el le-ar fi preparat. Bineînțeles că nu oricine ar fi putut ține piept, dar în ceea ce te privește, nu m-am temut.

— Partea proastă este că eu m-am temut...

— Nu exagera, căută să mă tempereze prietenul meu, văzînd că m-am apucat de platoul cu pește afumat. După atîta foamete îndurată, s-ar putea să ți se facă rău.

— Astea nu-s mere acre, ca să-mi vină rău.

Borislav nu dădu ascultare frazei, închipuindu-și poate, că era vreun proverb oarecare și mă întrebă din nou :

— Vasăzică, ți-a fost frică ?

— M-am temut să nu cădeți în cursă, de pe urma telegramei cifrate...

— După prima parte era cît pe-aci, dar cînd am citit partea a doua, am înțeles că ni s-a aruncat o undiță. La Centrală se știe cine poate trăda și cine nu.

— M-am temut să nu vă păcăliți, am repetat eu și cu un vădit regret am dat la o parte peștele afumat, ca nu cumva, într-adevăr, să mi se facă rău. Mai ales după ce am pierdut legătura...

— Ai pierdut-o din vina ta.

— Cum asta ?

— Pentru faptul că pe omul tău l-au dibuit încă în dimineața următoare, cînd s-a dus să-ți vizeze biletele.

— Dar filmele ?

— Din fericire, fuseseră expediate. Însă pe el au pus mîna.

— Ei, și ?

— Și... nimic. A explicat că biletul îi fusese dat de un turist necunoscut și că a acceptat să-i facă acest serviciu contra unui bacșiș. Bineînțeles că poliția nu l-a crezut. Însă

omul lucra la serviciul de „informații" al gării, unde avea necontenit legătură cu turiștii, așa că explicația s-a dovedit plauzibilă. Pînă la urmă n-au reușit să dovedească nimic și i-au dat drumul.

— Totuși, marțea următoare, tot n-a venit nimeni la întîlnire.

— Păi, cine să vină ? Nu puteam trimite un om nou, înainte de a verifica dacă celălalt nu trădase la poliție locul de întîlnire, parola și așa mai departe. Nu cumva voiai ca noi înșine să te împingem în capcană ? Și după ce verificarea s-a terminat, trecuse marțea cu pricina.

— Clar... Iar eu credeam că ați luat de bună minciuna ! am repetat fără rost fraza.

Borislav scoase un pachet cu țigări „Kent", aprinse una și azvîrli pachetul pe masă.

— Iar te-ai apucat de fumat... i-am atras eu atenția.

— Ce să fac ?

— Să nu fumezi ! replicai, luînd pachetul din fața lui.

Prima țigară mi-a pricinuit aceeași ameteală pe care am încercat-o cînd visam cu ochii deschiși intrarea mea în luxosul salon de pe bulevardul Zionder. Din fericire, acum nu mă aflam în picioare, ci stăteam jos, și nu în acel salon de primire, ci în sobra sufragerie a ofițerilor de pe cargoul nemțesc.

— În fond, tu l-ai curățat într-adevăr pe mizerabilul acela ? continuă Borislav cu întrebările.

— Ei singuri l-au lichidat.

Și din nou m-am întors la ale mele.

— Cînd te-am văzut mai devreme cum m-ai privit, făcîndu-te că nu mă cunoști, am crezut că v-ați lepădat de mine.

— Prostii, murmură prietenul meu.

Tușind de parcă și-ar fi curățat gîtlejul și adăugă :

— Niciodată patria nu renunță la oamenii săi. De ce vorbești aiureli...

Se pare că m-am cam prostit, cu adevărat, din cauza singurătății. Trăgeam din țigară, rezemat de spetează scaunului și ascultam duduitul egal al motoarelor, într-o stare de plăcută somnolență.

După asta, m-am surprins cu ciudă că iarăși m-am apucat să vorbesc în gînd :

„Ai auzit, Wiliams ? Niciodată patria nu renunță la ai săi. Notează-ți undeva vorba asta, prietene."

— Parcă ai început să moțăi... se auzi de undeva, de departe, glasul lui Borislav.

„Nicidecum, am replicat în gînd. Pur și simplu, puneam capăt unei lungi discuții."

Lector : OLGA JORA
Tehnoredactor : NICOLAE ȘERBĂNESCU

Bun de tipar : 19.05.1980. Coli tipar : 17,5.

Tiparul executat sub comanda nr. 213
la Combinatul poligrafic
„CASA SCÎNTEII", Piața Scînteii nr. 1,
București — R.S.R.